ODISSEA HOMERI PER RAPHAELEM VOLATERRANUM IN LATINUM CONUERSA

Homerus, Raffaele Maffei

ODISSEA HOME
RI PER RAPHA
ELEM VOLATER
RANVM IN LA/
TINVM CON/
VERSA.

CVM PRIVILEGIO.

Raphael Volaterranus Paulo Maffeo
Volaterrano Genero Salutem.

¶Homerum laudare/ſan uituperare mi Paule Ocni funem torquere uel
aiunt: tu:l credere nebulas fuerit:q᷑ ita ueterum auctoritate famæ radices
ꝓpurgauerit/ne eũ uel mille conſcidat zoili nihil atterãt/nihil etiã ornent
amatores/quum que ſingulis inſunt in eodem cõfluant aceruatim:claſſica
tubæ tibiæ plectra fiſtulas/& quæ his conueniunt modulemina. Quadri
gis inuectus (nam & equis poetaꝝ ingenia comparantur) per confrago
ſa & ardua ruit: dum bella deos heroas iras ciet acute Celetem agit ſingu/
laria certamina/iurgia uerborum cõtentiones exprimens. A ſturcone per
plana colluuim ſpatiatur multa ocioſe molli alioquin dulciq; carmie mo
dulans:ſæpe digrediens/nuptias/amores/amicitias conciliaus:multa in
concionibus deliberans. Canterio uilioreq; iumento quiſquilias & rerũ
minimarum deſcripciones curioſius perſequitur. Pedibus inſuper adſtri
ctus ſic orator fluit:rurſus aperte uagans ænigmatis interdum & conciſa
oratione tempeſtiua apparet: Verbis omnimodus præſertim Ionicus/
ſententiis illuſtris: cæteræ uero artes ac diſciplinæ attentæ legentibus fa
cile depreandantur ut nihil ſit in rebus cui uerſus Homericus non adco/
modetur. Quamobrem ob dapſile in eo promptariũ centum ab antiquis
taxatur metaphoris Oceanus equa durateus uirga acherontea/æthiopi/
ca trapezo cornu Amaltheæ:ortus Alcionius/poetarum tripos/muſarũ
manteon:& ſiquid eſt ſimile:unde uiri in utraq; lingua laudatiſſimi am/
bitioſius eum iactare & in ore manibuſq; cõtinuo habere ſunt ſoliti. Ego
uero ex eius Rhapſodia Odyſſeam mihi uertẽdam ſumpſi quod ad mo/
res animumq; excolendum non minuſq; ad eloquendum facere uideret
propoſito nobis Vlyxe patientiæ lege ut ait Horacius ad. M. Lollium &
ex noſtris. Baſilius magnus quid proſint poetæ oſtendens hanc ex om/
nibus potiſſimum iuuentuti ex ea cauſa commendat. Virum perfectum
effingere quærit ſiquid ſupra hiſtoriam eſt commentus: haud aliter quã
Xenophon ducem abſolutum in ſua pedia: & Plato in Politicis Remp.
deniq; Stoici per ſua dogmata ſapientem penitus circũſcribunt. Proſam
elegi orationem Vallam ante me imitatus/qui Iliada ſic uertit ne opus in/
tegrũ in hoc genere uris traderetur/ſimulq; q᷑ non ſatis uenuſte hic au/
ctor aliter conuertatur: nec priorum aliquis tentauerit: quum ob anguſtio
res carminis leges apud nos qui muſas colimus ſeueriores arduũ ſic fidẽ

A ii

cum elegantia coniungere. Huc accedit modus diuerſus in quo ſi carmē carmini/aut uerbū uerbo reddatur/ odebis inquit Hieronymus nō ordinem ridiculum & poetam eloquentiſſimū uix loquentem. Breuior etiam ſum illo quod epitheta pene innumerabilia & apud eum ſæpe repetita & quaſi perpetua omiſerim/ quæ adpoſita ut ei decori ſunt: ſic faſtidiū nobis pariunt & flocidam reddere uidentur orationem. Nec tñ ignorandum breuiores lōge huius opis q̄ Iliados eſſe libros. Interpoſui & carmina quædam diuerſis in locis ut illuſtrioribus ſimulq; ut ſ nris ſubpilata manifeſtarem/ & ut editio tanq̄ ſerta corona uarietate plus gratiæ foret habitura. Haec itaq; ubi legēdam mitto ſimul cū tribus Iliados libris/ quos dudum iunior carmine qualicunq; conuerti: ſ uet eribus illis magnopere laudatos. Primum ob uariam ꝓcerum diſceptationem in qua decorū illud poeticum maxime oſtenditur dū ordo quilibet hominū ſuum partes tuet̄ & perficit. Secundum ob catalogū nudum quidē ac ſola nomenclatura occupatum/ ac ꝓpria uerſu duriuſculo ſalebroſoq; : attñ ob locorū ducūq; deſcriptionē admodū utilem. Nonum uero ob oratoriā facultatē in trium uirorum legatione Quintiliano maxime cōmendatum. Quæ quidem omnia imprimis ut frugifera & ad grauiores diſciplinas inſtrumētis magiſq; ut latina penſitabis/ mox de fide iudicaturus quum in ea lingua in cuius nunc ſtudio totus es tuo modo profeceris: nam in eo ita breuiter pfeciſti ut uos ſolum equipares numeris ſed & arte magiſtrum. Quod ſi eadem tanti auctoris ceruici numine reſpondentia tibi uidebuntur ſi alis nō reſpitur malo ſane mihi ut malo græco nec latio ualde bono potiuſq̄ poetæ patiar adſcribi. Tuū tñ fuerit quando te ob ſingulare ingenium egregioſq; mores ex omni iuuētute ac ex tuis Ricobaldis generum familiæ noſtræ adſciui: mecū ſimiliter in hoc uicariū ſuccedere diligentiæ & meliora quādoq; facere tanto facilius/ q̄to emendare pleraq; promptius eſt q̄ de nouo condere/ ac propaginare/ q̄ nouellare/ aut partes in ædificio reconcinnare q̄ fundamenta iacere. Ego autem ex his nō ſum qui litterarum annonam flagellent/ quom mea minime ueneunt. Quare iacturam facile ſuſtinebo: nec me propterea penitebit hæc obiter ocii ſaltem uitandi gratia ediſiſſe cui placuerint: non ediſiſſe rurſus cui non placuerint.

ODYSSEA HOMERI PER RAPHAELEM VOLATERRANVM CONVERSA.

Libri Primi Argumentum. A.

Eorum concio fit de Vlyxe Ithacam mittendo ex inſula Calypſo
d Poſt hec Minerua Menti regi Taphiorũ adſimilata Telemacho apparet:cuius adhortatione ac mutua collocutione ille excitatus Pylum primũ ad Neſtorem : Deinde Spartam ad Menelaum pro patre inquirendo proficiſcitur:ſeſe tandem dea manifeſtat. Poſtremo Deorũ fit conuiuiũ.

Ic mihi muſa uirum cape:ẽ poſt tempora Troiæ
Qui mores hominum multorum uidit & urbes
d Multa quoq; & ponum paſſus dum naufragus errat
Vt ſibi tum ſociis uitam ſeruaret in alto
Non tamen hos cupiens ſam deprompſit acerbo
Ob ſcelus admiſſum extinctos auſumq; maligunm
Qui fame compulſi ſolis rapuere iuuencos
Stulti.exquo reditum ad patrias deus apſtulit oras.
Horum itaq; exitum memora mihi muſa canenti.

Omnes igitur Græci qui ex bello primũ/deinde ex maris naufragio ſuperſtites duram ſortem uitauere domi iam erãt:ſolum Vlyxem reditu coniugeq; carentem nympha dia Calypſo uirum habere cupiẽs in caua ſpelunca retinebat. Quum uero tempus uenit uoluentibus Annis hunc parte redire domũ atq; Ithacam decreuere:ubi tamen una cum ſibi dilectis certamina fugiturus non erat. Quam obrem dii omnes eius ſatum miſerati præter Neptunum fuere. Is et longo tempore infenſus reditum nominiq; negabat : tunc uero ad Aethiopas procul exiſtentes ſeceſſerat. Hi namq; extremi hominum ſunt bifariam diuiſi Heſperii quidem aliis alii orientales : hic ille & tauro℞ & agno℞ hecatomba coltus conuiuiis aderat lætus. At reliqui dii Iouis in excelſis ædibus cõuenere:inter quos ipſe pater deum atq; hominũ Iuppiter Aegiſti caſus ab Oreſte interfecti reminiſcens ſic eſt exorſus.

O facinus:mortale genus nos numina primum Contrafatum.
Incuſat:cauſamq; putat:fontemq; malorum
Que ueniunt:ſua ſed pereunt ob facta nefanda
Qum præter fatum ſibi ſponte incomoda quærentes
Sicuti nunc Aegiſtus Atridæ coniuge potitur ab eo in reditu trucidato

dati: quanq̃ exitii ſui non ignarus: nam Mercurium eum monitum miſimus ut a matrimonio huiuſcemodi pariter & a uiri cede abſtineret: quoniam Oreſtes quamprimum pubeſceret & amore terræ patriæ caperetur ſtatim ulturus eſſet. Hoc nuntio Mercurius minime profecit: neq; illius animum quanq̃ ſapiens mutauit. Nunc uero ille cumulatiſſime pœnas omniũ dedit. Cui minerua O pater inquit ſumme: nempe ille merito interiit exitio: quod utinam ſortiatur quicunq; talia perpetrabit.

De Circe & Atlante.

Sed me ſollicitat miſeri nunc caſus Vlyxis
Qui procul a patria magnos iam ſuſtinet æſtus.
In pelagi medio: qua totum in parte uidetur
Inſula conſpicitur nigris circundata lymphis
Arboribuſq; obtecta domus quam filia diri
Atlantis Circe retinet maris alta tuentis
Hic fulctus celſas: mirum: ſuper ipſe columnas
Tellurem: pariterq; omnem proſpectat olympum.

Huius itaq; filia illũ cohibet miſerum: continuoq; & mollibus & blandis demulcet uerbis ut Ithacæ obliuiſcatur. At Vlyxes fumum e ſua terra exeuntem capiens mortem optat. An tibi curæ non eſt carum caput o genitor? Non ne & ille apud Argæorum naues in bello Troiano grata tibi ſacra optulit? cur tot adficis eũ doloribus Iuppiter? At ille quod nam inquit nata uerbum tibi excidit? quonam modo Vlyxis obliuiſcar qui mẽte quidem ceteris præſtat mortalibus: ſacraq; Dis rite exibuit. Sed Neptunus cõtinuo Cyclopis ſui incumodi iratus reminiſcitur cui alterum lumen ademit. Is Polyphemus eſt cuius potẽtia maxima ſupra Cyclopes omnis erat/quem Nympha Phorcynis marini regis filia Neptuno in cauis compreſſa ſpeluncis peperit. Ex illo igitur Neptunus non quidem eum peremit: uerum a patria procul diſpergendo amouit. Sed iam nos omnes una cogitemus quonam modo redire queat. Ipſe nanq; iram leniet: neq; enim inuitis omnibus Dis ſolus poterit aduerſus contendere. Cui Mineruа: Siquidem hoc omnibus gratum Dis ut redeat Vlyxes domũ Mercuriũ in inſula Ogygiam propere mittamus ut nymphæ celeriter noſtrum referat conſilium ac eum redire permittat. Ego uero Ithacam obiter euntem dam ut Vlyxis filium impellam: animoq; illi tribuam ut uocatis in cõcionem Achæis procos omnis minus abſterreat: qui continuo oues boueſq; pingues mactãtes rem illius abſumunt: eundem quoq; Spartam & Pylum ad inquirendũ patrem mittam ſicubi gen

tium audiuerit/ uel certe ut laudem inter homines ex hoc conſequatur. Sic dicens pulchris pedibus calceos aureos & immortales aptauit: qui illam ſupra pontum ſupraq; terram uento agitante tulerunt ualidam. Deinde haſtam acuto munitam ferro corripit: hac Heroum turmas quibus eſt irata perdomat. Igitur e ſummo ruens cœlo ad populum Ithacenſem in ueſtibulo domus Vlyxis conſtitit Menti Taphiorũ regi adſimilata. Procos offendit ante fores animũ talis ludendo recreantes ac thoris ex boum tergoribus quas ipſi mactauerant inſidentes. Præcones autem ac ſeduli miniſtri uinum illis ſimul & aquam in crateribus miſcebant. Alii uero ſpongiis menſas tergebant parabantq; tum carnes plurimas incidebant. Hãc igitur longe prior Telemachus uidit/ ſedebat enim inter Procos animo perturbatus ac cogitans ſiquo modo pater ueniens Procorũ ſtragem in ædibus ederet Ipſe honorem adſequeretur ſuiſq; quiete poſſideret. Hanc itaq; medicans Mineruam conſpexit: ſtatimq; conſurgens in ueſtibulum auerſus eſt indignatus hoſpitem apud fores diu conſiſtere. Propinquanſq; dextra illã: ſimulq; haſtam prendit ac ultro compellauit. Salue hoſpes: ſede iuxta nos: deinde ubi cœnaueris quid tibi opus loquere. Sic dicẽs præiuit: illa ſubſequitur: qui ubi intra domũ fuere haſtã ante omnia Telemachus apud longam columnã intra armariũ ubi multæ aliæ Vlyxis poſuit. Ipſam uero Mineruam in throno ducens ſtatuit: ſtragulumq; tenue uarioq; opere laboratũ ſubſtrauit: Scabellum inſuper pedibus ſubmiſit. Iuxtaq; ipſe ſedẽ ſeparatim a Procis admodũ pulchrã poſuit ne hoſpes ob tumultũ proteruis hominib9 cõmixtus minus cœnaret: & ut illum comodius de patris reditu percunctaretur. Poſt hæc famula guturniũ cum opiſtodocho aureo ſuper lebetem argenteũ ad lauãdum effudit iuxtaq; concinnam parauit menſam: Proma ſedula panem ac cibos plurimos præſentibus gratificando adpoſuit. Chironomon carnium omnigenũ repoſitoria manu ſublata: aureaq; itẽ pocula: Præco frequẽter ipſis uina fundebat. Poſt hæc ingreſſi Proci ordine in ſedibus ac thoris cõſtitere: quibus Præcones aquas multas fudere: panẽ famulæ caniſtris expediunt. Illi paratis cibis manus iniecere. Iuuenes crateres ſtatuũt & uina coronãt. Aſt ubi cibi & potus cõpreſſus amor Proci quibus alia curæ erant cantum ſaltationemq; quæ conuiuii ſunt appendices celebrant/ Præco Phemio Cantori citharã in manu dedit: qui coactus iuxta Procos adſedit: cantũq; ꝓſequebatur. Interea Telemachus Mineruã adloquitur prope caput inclinãs ne alii audirent. Dilecte hoſpes ſi non

Mẽtes Taphiorum Rex.

Prius hoſpites cœnare ſinebãt deinde interrogabant.

Cãtus ſaltatioceſq; conuiuii appẽdices.

egre fers quæ dico: His curæ ſunt hec & cithara & cantus quod impune
rem uictedant illius cuius alba oſſa aut in terra iacētia inhumata pluuia
inundante putreſcunt: aut certe in mari fluctus euoluit: Si illũ Ithacam
redeuntem uiderent: omnes curſu pedibus leuiores: q̃ auro ueſteq; ditio
res eſſe cuperent. Nunc uero quando is periit nulla nobis ſpes amplius
ſed agedum dic mihi uere cuias es: unde gentium ubi tibi patria & parē
tes in qua naui uenisti quomodo te Nautæ Ithacam duxere. qui nã eſſe
ſe gloriãtur: Non equidem te pedibus ueniſſe puto. Hoc item uere nar
ra ut ſciam an nuper ad me ueniſti: uel patrius es hoſpes: quoniam ille
libenter cum hominibus conuerſabatur: quam obrem multi domũ no/
ſtram petiere: Cui Minerua. Tibi ego hæc uera referã. Mentes Anchiali
filius eſſe glorior qui apud Taphios regno Nũc hic ſimul cum naui &
ſociis deſcendi per alienas tendens gentes ad urbem Temeſam æris gra
tia: ferrũq; mecũ fero: Nauis mea hic in agro ſeparatim a Ciuitate in por
tu flumini ſub nemoroſo nauali conſtitit. Hoſpites uero internos patriſ
gloriamur eſſe: ab initio ſiquidem ſenem Laertem adiens interroga quẽ
in urbem non uenire dicunt: ſed ſeparatim in agro degere cũ uetula mi/
niſtra quæ illi cibum ac potum adponit: Ipſe membra labore exercet re
pens continuo per loca conſita & uineta: Nũc ego ueni patrem uero eiuſ
dicunt peregre eſſe Di illum per itinera exagitant: non adhuc periit ſed
uiuus in mari apud inſulam circunfluam continetur/ ab agreſtibuſq; &
duris prohibetur hominibus qui illum inuitum retinent. Sed ego qui
nec uates ſum neq; augurii ſciens nunc tibi uaticinor quod & Di in ani
mum induxere: quodq; & euenturum ſpero ut non diu Vlyxes procul
a patria erit/ nõ ſi ferrea uincula haberet. Nam quom magna ſit prædictus
arte excogitabit omnino quemadmodũ redeat. Tu uero rurſus dic ſi ex
ipſo Vlyxe natus es/ nam ei uehementer & corpore & oculis ſimilis uide
ris. Etenim frequenter ſimul conuenimus priuſq̃ ad Troiam iret. Hic
& alii argæi fortes nauem conſcenderunt. Ex illo neq; ego amplius Vly
xem neq; item ille me uidit. Huic Telemachus Nempe inquit uera tibi
Nota. referam Mater enim me illius dicit eſſe: attamẽ ego neſcio: Nondũ enim
aliquis ſuũ ipſe nouit genitorem. Vtinam ego fortunati uiri alicuius fi/
lius fuiſſem/ quem ſuis in poſſeſſionibus ſenectus inueniret. Nũc uero
filium me eſſe dicunt illius qui miſerrimus eſt omniũ hominum. Non
equidem Minerua inquit te genere ignobilem poſtea Di fecere: quando
te talem Penelope genuit. Sed item dic mihi quod hoc conuiuiũ: qui

cōuentus hic eſt: quid nam agis conuiuiū an nuptias? q̄n hæc ſymbola
Symbolicā cœna.
non ſunt/ O q̄ impudēter hi uidentur tuis in ædibus ueſci/ quiſq̄ pfe/
cto ſapit atq; ſuperueniens hæc probra adſpexerit magnope ſuccēſeret. Ad
hæc Telemachus hoſpes inquit q̄ni hæc interrogas & ueſtigas. Hæc do/
mus felix & integra oīno debuerat eē: ut ille peregre erat: nunc aliter Dī
noluere male cogitantes qui illū præter cæteros mortales pditum ac mi/
ſerum fecerūt: neq; ego tanto premerer dolore ſi apud Troiā ab inimicis
una cū ſociis īterfectus fuiſſet/ uel & in amicorū̄ naubꝰ bello cōfecto: tūc
& Panachæi tumulum ei excitaſſent/ & inde gloria ingens filio peruiſſet
Nūc Arpyiæ illū ingloriūm eripuere: abiit ignoratus/ inauditusq; mihi
Prouerbiū homericū in acerbita/ te fati de Arpyis.
unde dolorē aīo meo non mediocrem reliquit: ſed non ſolum illū lugeo
uerū & aliis mihi Dī mala intulere. Quot. n. uiri optimates in Dulichio
& Same & Zacyntho: quot oēs apud Ithacam dominant' tot meæ matris
cōnubia petunt/ mraq; domū continuo abſumunt: at illa nec negat ma
trimoniū neq; cōſtituere pōt: alli obiter rē diſſipant meam: nec mora quin
& me funditus ipſum euertāt. Proh facinus inquit Minerua q̄ tibi opus
Vlyxe qui in procos impudentes manus iniciat. Si. n. nunc ueniens ille
in domus primis foribus conſiſtat galeam & ſcutū ſimul & haſtas duas
habens: talis inq̄ eſſet qualem egō ab initio cognoui in oīa domo biben
tem atq; gaudentē. Præterea ex Epyre uenientem ab Ilo Mermeris filio: il
luc. n. cum naui pfectos erat Pharmacum q̄ritans quod ſagittas ueneno
inficeret/ ſed ille negauit/ quod deos ultores uereret'/ Dedit attamen pater
meus qui eum magnope diligebat. Talis igitur ſi ille exiſteret cum pro/
cis congrediens oēs procul dubio cito perirent: amaraſq; deguſtarent nu
ptias/ ſed pfecto hæc in deorū ſunt uoluntate ac ꝑcibus ſi rediens domū
uindicabit an contra. Te uero interea meditari iubeo quonāmodo ꝓcos
ex ædibus pellas. Nunc itaq; aduerte meaq; cura uerba cras in concionē
Achæos heroas cōuoca: cūctos adloquere/ Dī teſtes ſint/ ꝓcos q̄dem di/
uiſos ad illorū habitatiōes redire iube. Mr̄ autem ſi ei us eſt ei nubere rur/
ſus in patris ſui domū redeat. Ille autē & cōiugium & dotem aliaq; mul
ta ut par eſt erga filiam pr̄ parabit. Tibi uero ipſi diligenter quid ſis actu
rus monſtrabo ſi mī obtemperabis. Nauē quæ ſit optima cum. xx. remigi/
bus apta/ cum hac deinde abi de patre inueſtigatū ſi quis oſq̄ mortalium
tibi dicat/ uel famam e Ioue audias qui maxime fert hoībus gloriā. Primū
quidē Pylū ꝓficiſcere ac Neſtorē percūctare. Inde uero Spartā ad Mene/
laum qui ultimus Achæorū rediit. Si quidē patris uitā & reditū audiueris.

Nempe quanq̃ in anxietate animi annum totũ tolerabis. Si uero extin/
ctum intellexeris redibis protinus in patriam/ ac ei ſepulchrum excitabis
iuſtaq̃ſuoeri de more taliaq̃ quam multa/ quem matrẽ tuam uiro tribue/
re fas eſt curabis: ubi uero hæc abſolueris tecum cogita quomodo pro/
cos in ædibus interficias ſiue dolo ſiue manifeſte. Nec enim te oportet in
fantiam ueteri quod non talis exiſtas. An non audis qualem Oreſtes in
uenis gloriam eſt adſecutus præter omnia mortales quod Aegiſtum ui/
rum doloſum patris interfectorem trucidauerit. Itaq̃ dilecte fili ut te ma
gnum pulchrumq̃ adſpicio ſic fortis eris ut de te poſterorum aliquis bñ
loquatur. Nunc ego ad nauem ſocioſq̃ ibo qui me preſtolari nimia egre
ferunt. Tibi demum ipſe ſis curæ & ad ea quæ dixi animum aduerte. Cui
Telemachus. Hoſpes inquit/ hæc ſæpe ut prudens pater filio narras: nec
eorum ego unq̃ obliuiſcar. Sed rogo q̃q̃ feſtinas aliquantulum ſuper/
ſede/ ut lætus gaudeſq̃ ex me munus pulchrum/ honeſtumq̃ habeas/ ac
precioſum mei apud te monumentum ſit/ quale hoſpes hoſpiti caro dare
ſolet. Ne me o carum caput loquit/ Minerua retine nunc iter ſpectantem
donum enim quodcunq̃ dare cupis rurſus huc redeunti mihi dabis do
Auis Anopæa. mum ut feram/ ac quo pulchrius erit eo dignius reddenda uice. His di/
ctis ut auis Anopæa euolando diſparuit. Telemacho autem & robur/ &
audaciam addidit: patriſq̃ ei memoriam magiſq̃ antea deſideriumq̃ reli/
quit: tum & animo obſtupuit: putauitq̃ nihilominus eſſe deum: ſtatim
itaq̃ ad procos abiit: inter quos ſedentes audienteſq̃ diuinus poeta cane
bat Achæorum diram reditum/ quem ex Troia Pallas mandauit. Huius
Penelope cantum ex ſuperiore thalamo audiens animoq̃ condens ex ſca
lis deſcendit protinus altis nõ ſola ſed duabus comitata miniſtris ac frõ/
tem uicta pulcherrima ornata uerſus procos contendit/ apudq̃ aulæ li/
men conſtitit: ancillis ex utroq̃ latere adſtantibus mox lacrymans Can/
Phemius Cantor. torem alloquitur: Phemie multa quidem hominum mulcentia noſti: fa/
cta uidelicet mortalium ac deorum quæ canunt poetæ. Tu inter hos cõſi
ſtens nunc cantas his tacite ob iter uinũ potantibus deſine quæſo ab hoc
cantu acerbo qui meum ſollicitat pectus quoniam me dolor occupat im
menſus mei memoriam uiri: cuius gloria per Græciam ac medium Argos
late uagatur. Cui Telemachus. Mea inquit mater quid inuides aut egre
fers muſicum hunc delectare in his quæ mens ei ſuggerit: non enim can
tores in cauſa/ ſed Iuppiter qui hominibus inuentionem ſubminiſtrat ac
cuilibet quam uult materiam ad dicendum præbet: quamobrem nõ egre

ſerendum aut ſuccenſendum Danaū calamitatū cantu recenſeritnam eū
præcipue cantum hoīes laudant qui ex his qui nouiſſime contigerūt ma
xime conſtat. Animus igitur tuus audeat/nec audire horreſcat. Non enī
ſolus Vlyxes apud Troiam periit/multi nanq̄ alii interierunt. Verū ea
in Oecum melius ibis ad opa tua obeunda/telam/colūq̄/ſimiliter & au/ Oecum &
cillas idem facere iube. Cōſilium ſermoq̄ uiris omnibus curæ fuerit:mi/ prooecum
hi præſertim cuius domi eſt imperium. Illa uero admirās/filiq̄ uerbum thalamus &
prudens animo conſiderans ſeruſus in oecum recepit/ac in thalamū cū anuthala/
ancillis aſcendens/ Vlyxem uirū ſuum amantiſſimū flebat:donec dulcem mus.
oculis ſoporem Minerua imiſit. Poſt hæc proci iam inter ſe per ædes fre/
mebant/lectis quieſcere cupientes/quibus Telemachus ait/Proci matris
meæ immenſa cōtumelia uiri nunc qū licet in epulis collætemur:clamor
abſiſtat ac murmur. Nam pfecto pulchrum hūc poetam diis cantu ſimi/
lem audire. Cras quū primū illuxerit oēs in cōcionē uenietes ſedebimus
ut uobis edicam:ex ædibus meis exite:alias curate epulas:alias poſſeſſio
nes edite:domos mutando:ſi autem hoc uobis melius uidetur eē unius
hominis rem impune perdere/perdite/ego deū fidē clamabo teſtaborq̄
ſi ulces opeꝝ puniendas dabunt:impune deinceps & uos intra has ædis
peribitis. Sic ait:at illi labra mordicus tenentes Telemachū admirabant̄
ut audacter locutus eſſet:cui Antinous/Telemache inquit. Di profecto
te magnum oratorem ac grandiloquum eē docuerūt:ne te propterea Itha/
cæ Iuppiter regem conſtituat:quod tuo generi patriū eſt. Excipiens Te/
lemachus Antinoe inquit/ſiquidem admiraris quodcūq̄ dico:& hoc ue
lim ex Ioue habere. An malū in hominibus id eſſe dicis:non pfecto ma
lum aliquod eſt imparare. Imperās enim & domi auctior & honore ſub/
limior eſt. Sed Ithacæ nempe & iuuenes & ſenes exiſtunt uiri principes/
quorum forte aliquis poſtq̄ extinctus eſt Vlyxes hoc habeat. Ego tamē
domus meæ ſimulq̄ ſeruoꝝ quos Vlyxes in prædam tulit dominus ero.
Cui Eurymacus Polybi filius reſpondens ait. Telemache hæc in deoꝝ
ſunt uoluntate quiſquis Achæoꝝ Ithacæ regnabit:tu nihilominus poſ/
ſeſſionibus ac ædibus Vlyxis ſuccedes/neq̄ enim uir ueniret aliquis qui
hæc abſte iniuste per uim auferret aut eripet. Sed his miſſis uolo te uir op/
time de hoc hoſpite interrogare unde is eſt uir/ex qua ſe dicit eē terra ubi
eius genus & patria fert ne tibi de patre tuo nuncium:an ſui uſus gratia
aliquid expetens huc uenit:quali adſurgens indole ingreditur/neq̄ co/
gnoſci ſuſtinuit:non enim adſpectu ignauus uidetur. Cui Telemachus

Telemachus. Eurymache inquit/ Pris mei aduentus ſpes periit itaq; nũcium eius etiam ſi ueniret non facile credam neq; de uaticinio curo ſi quod forte mater mea accerſens percunctaretur. Hoſpes hic meus paternus ex Tapho eſt Mentem Anchiali filium qui Taphiis impat ſe dicit eſſe: hæc Telemachus at animo tamen deum eẽ arbitrabatur: proci autem in ſaltationem & cantum iucundum cõuerſi uſq; ad diei ſerum ſunt gauiſi: dormitum inde ſe quiſq; in domũ ſuam recepit. Telemachus item multa ſecum animo uerſans cubitum in thalamũ altiſſimũ celebriq; in loco ædificatum uenit. Cui Euryclea prouida ardentes præferebat faces: hanc Opis Piſinoridis filiam in prima exiſtentẽ pubertate Laertes de ſuo uiginti boum pretio emit ac honore parem uxori domi habuit. Hæc itaq; faces ferebat/ Telemachumq; præter cæteras famulas diligebat ac cum illum nutrierat. Ille fores thalami impulit in molliq; conſedit lecto: pulchram deinde exuens tunicam uetulæ in manibus dat/ quã illa ordine plicans aptansq; palo iuxta cubile ſuſpendit. Poſtremo e thalamo egrediens fores anulo hoſtii argenteo contraxit: loro deinde claue deducta occluſit. Hic ille nocte tota ſola opertus amphimallo iter quod ei Minerua dixerat animo uoluebat.

Libri Secundi Argumentum. B.

Onuocata Telemachus concione nunciat procis ſuum ex Vlyxis
c domo diſceſſum & acceptis ab Eurycle a itineri neceſſariis a Miner
ua uero ſotiis & naue ſoluit ſole iam occidente.

Vumprimū effulſit roſeis aurora quadrigis
Continuo e ſtratis proles conſurgit Vlyxis
q Induit & ueſtes humeroq; adcomodat enſem
Mollia deīn pedibus formoſis uincula nectit
Parq; deo egrediens thalamo præconibus omnis
Concilio cogant extemplo mandat Achæos
Ipſe quoq; ingentem properabat ab ædibus haſtam
Corripiens: geminiq; canes comitantur euntem
Quumq; illi mirum Pallas ueneranda decorem
Preberet populus uenientem ſuſpicit omnis
Inq; throno patrio ueteres ceſſere ſedenti.

Inter quos Heros Aegyptias loqui cepit qui ob ſenectam incuruus
erat. Quattuorq; habuit filios. quoꝝ unus Antiphus uir fortis inter ſo
tios Vlyxis ad Troiam nauigauit & ultimus eorum quos Polyphemus
in ſpelunca deuorauit. Alius item Eurynomus inter Procos uerſabatur.
Duo item reliqui artem continuo exercebant paternam. Is igitur Heros
domeſtici luctus non imemor ſic moeſtus cepit. Audite quod dicā Itha/
cenſes nunq̄ in Conciliū aut concionem cōuenimus ex illo quo Vlyxes
cum nauibus diſceſſit. Nūc autem quis ita repente nos excitauit? que ne
ceſſitas aliquem impulit uel iuuenū: ſeu ſenū: qui forte primus audiue/
rit reuertentis exercitus nunciū nobiſq; referre manifeſto: uel certe publi
cum aliud dicere cōmemorareq; uelit. Bonus enim mihi uidetur eſſe ac
plane profecturos: cui imprimis bonū quod animo tentat auctore Deo
bene euenerit: Sic ait. Telemachus uero ob honorem famamq; gaudebat
quod nunq̄ in eum diem conſederit aut in concione aliquid dicere tenta
uerit. Itaq; conſurgens in medio ſceptrum ſumpſit ei a præcone Piſeno/
re uiro prudente adlatum. deinde in ſenem conuerſus sic. O ſenex is qui
populum excitauit in concionem non longe abeſt ipſe quoq; noſſe po/
tes: dolor enim me cogit: neq; ut ois redeuntis exercitus nuntium aut ali
quod publicum quod nobis referam primus audiui. Sed meū ipſius dā
num: quod bifariam meā inuaſit domū: primū quidem quod parentem
b

amiſi qui & nobis uti mitis pater olim imperabat. Alterum malum nūc longe maius quod domū omnem funditus uaſtabit ſubſtātiamq; diſper/ det. Proci namq; filii magnorum uirorum matrem meā inuitam ſibi expe tunt: continuoq; patria eius Icarii domum adire ſtudent: ut ipſe filiam il li quem maluerit ac magis dilexerit cū dote iūcet. Meam inſuper domū cottidie frequentant: boues: oues: capras pingues mactantes epulantur: uinumq; nigrum potant. multa quoq; abſumuntur: nec cui adeſt qualis noſter Vlyxes huic peſti repellēdæ idoneus. Nos eni minime apti: quin ſimus imbelles ac uirium indociles/ quod ſi uires adeſſent iniuriam pro fecto propulſarem nō enim toleranda perpetrantur: nec pulchre mea ab/ ſumitur domus/ uniſmet nobis iurgari ac reprendi patimini: uicinos circa in colentesueremini: deoſq; formidate iram ne mala uidentes facta uos euer tant. Quæſo per Iouem ſanctumq; fas/ quod hominū cōcilia & ſoluit & conſtituit/ patimini/ meq; ſitum ſinite miſero luctu conſumi ſi nunq̄ pa ter meus optimus Achæos odio perſequēs incommoda adfecerit: his me munerate malis/ iniqua perpetrantes/ aliiſq; incitātes. Mihi uero utile ſa tis fuerit ſi mea bona prouentuſq; edendo abſumpſeritis: quandoq; pro fecto ex his ultio fuerit/ ac per urbem res uerbo repetemus donec omnia reddantur. Nunc autem meū animum fruſtra dolore adficitis. Sic iratus ac lacrymās ait: ſceptrūq; protinus in terrā proiecit/ ex quo populū omnē miſericordia cepit/ quumq; tacerent omnes/ nemoq; illius duris responde re uerbis auderet: ſolus Antinous ſic cepit. Telemache ſuperbe admodū locutus es/ comprime faſtum/ quid ais? nos uituperas/ ignominiaq; no tans adficis. Proci nanq; quos accuſas in cauſa: hi non exiſtunt ſed ma/ ter tua cariſſima/ quæ aſtutiis doliſq; utitur. Tertius eni annus eſt ac pro pe iam quartus/ ex quo Achæorum animos ſpe continua nutrit/ ac uiro cuilibet nuntios mittens pollicetur/ aliis tamē mente uerſat. Dolum item alium excogitauit magnā ac tenuem in ædibus telam cōtexens nobis ele re dixit: Iuuenes Proci mei quando Vlyxes extinctus eſt meū coniugiū cautiſper expectate donec telam abſoluā Laerti heroi ſeni ſocero meo ut quum eum mori cōtingat ueſtem habeat funebrem: ne qua mihi Achæa rum feminarum ſuccenſeat/ ſi is qui multa poſſidet ſine tunica iaceat. Sic ait/ illico nobis animus perſuaſus. Hac itaq; illa interdiu telam ingentem texebat/ noctibus uero accenſis luminibus diſſoluebat. Triennium itaq; dolo tranſegit: ubi autem quartus uenit annus tempuſq; inſtaret: tūc ex illius feminis quædam quæ probe rem nouerat. Hanc ait iouenimus te/

lam iam abſolutam: quam perfecit in uita diſſoluentem. Tibi igitur Pro/
ci ſic ſe excuſant ac reſpondent: uti plane tecum mente conſideres: noſcāt
item omnes Achai: matrem tuam abſta mitte: iubeq; nubere/ cui pater ip
ſius iuſſerit/ & ei placuerit. Quod ſi forte longo tēpore Achæos hoc mo
do deluſerit quamuis animo ſapiat: operaq; Palladis omnia norit mente
Inſuper ſobria ſit ita ut nulla priorum Achæarum laudatarum: neq; Ty
ro neq; Alcmena neq; Mycene ſit & ſagacitate & prudentia ſimilis fuerit.
Attamen in hoc minima ſapit. Nam tandiu hi tuam ederint ſuſtantiam
q̄ diu hac illa mente fuerit: quā di nūc eius infixerūt pectori: que quanq̄
ei in gloriam cedit: attamē tibi longe amiſſi patrimonii deſiderium facit:
ſcitoq; nos propterea ad priſtinas artes ac negotia non prius redituros q̄
hæc cui ſibi uidebitur nupſerit: Cui Telemachus Antinoa ait mihi qui/
dem matrem domo emittere non licet eā quæ me peperit & nutriit: meus
namq; pater peregre hinc in aliqua terra aut uiuit: aut extinctus eſt / ex
quo durum mihi fuerit Icario multa reddere ſi eam remittam. Deinde ex
patre meo ſi uiuit multa patiar/ ex deo item/ quum ea ſiquidem diſcedēs fu
riis incenſa iras mihi imprecabitur/ unde odiū mihi ex hominibus pro/
uenerit. Itaq; tuam ſententiam minime ſequar. Quod ſi ueſter in me anī
mus iratus eſt hinc meis ædibus abite: alia uobis querite conuiuia: alias
opes domos mutando abſumite. Si autem uobis potius uidetur ac me/
lius unius uiri impune rem perdere: perdite/ ego enim deos continuo cla
mabo ut ſi Iuppiter meritum factis exitum dederit impune & uos intra
meas ædis pereatis. Sic dicente Telemacho Iuppiter ex alto montis uer/
tice Aquilas binas aduolare iuſſit: quæ ſimul iunctæ uento impellente
aliſq; micantibus ubi in mediam prouenerunt concionem uoluti in alas
quatientes in omniū capita irruerunt: perniciem intentantes ac ora ceruī/
ceſq; unguibus appetentes: poſt hec ſtatim dextrorſus abeuntes per habi
tacula ciuitatemq; eorum euolauerunt. Quod illi adſpicientes exorrue/
runt ac quod poſtea eis euenit/ animo ſunt ominati / quos inter Alither
ſes Maſtoris filius (is enim ſolus in his agnoſcendis ac turbæ prædicen
dis præſtabat/ quæ ad augurium proſperaq; ſigna ſpectaret) ſic ait. Au/
dite quæſo Ithacenſes quæcunq; dixero/ Procis hæc prodigia minantur
quibus magnam prædicam calamitatem. Vlyxes enim nō procul a ſuis
cariſſimis abeſt: fatumq; ac cedem omnibus his inferet. Inſuper & Ciui/
bus & aliis qui Ithacam incolunt magnum erit malum: quapropter cen
ſeo ut prius quā nā uis id ualeamus euitare excogitemus quod erit lon/

ge melius. Nõ enim ignarus ſed ſciens uaticinor: nam & ipſi Vlyxi cun-
cta exiſtimo quæ ſecum tulit periiſſe: ut ei prædiximus quum Argiui cum
quibus ipſe profectus eſt Ilium petierunt / multa uidelicet eum paſſurũ
mala / ſociosq̧ amiſſurum ac anno tandem uicesimo ignotum in patriam
rediturum / quæ omnia nunc euenerunt. Ad hæc Eurymachus Polybi fi-
lius O ſenex ait Abi nunc domum: tuis hæc uaticinare filiis ne quid im-
poſterum mali patiantur. Hæc autem ego longe ac tu melius auguror.
Aues namq̧ multæ ſub ſolis radiis diſcurrũt neq̧ omnes fauſtæ. Ex quo
Vlyxes hinc procul periit cum quo ſimul tu quoq̧ perire debueras. Nõ
enim tot amplius nobis mala prædiceres: neq̧ Telemachum iratum ſic
perſuadendo tibi conciliares tuæ domui donum aliquod expectans ſi ta-
men per illum licebit. Verum hæc tibi dico quæ & euenient ſi tu qui ue-
tera multaq̧ noſcis iuuenem hunc uerbis accendẽs ueproptereaſpiritus
adſumat: ipſi in primis incomodum erit: nihil profecto egeris horũ gra-
tia quæ dixiſti: Tibi nos hanc pœnã quam animis quorundam in tenta-
re uideris proculdubio infligemus. Telemachum ego ſic in omnibus fi-
deliter admonebo: Matrem ſuam ad domum patris iubeat diſcedere. Ille
& nuptias & dotem & demũ quæcunq̧ patrem erga caram filiam decet fa-
cile ordinabit. Nam Achæos ego nunq̃ deſituros aliter puto a perſequẽ-
do optandoq̧ ipſius coniugio: quod nullũ iam metuant aut curent. Nõ
Telemachum quãuis loquacem minacemq̧. Non item uaticinia tua ſe-
nex que ſine fine iactas / ex quibus tu potius odium ſuſtinebis. Nam ſic
opes Telemachi magis abſumentur: dum Achæi matris expectant nup-
tias: nos quoq̧ inter nos propterea de uirtute ac meritis cotidie conten-
dimus / nec alias tentamus conditiones quæ forte ſingulis conuenirent.
Huic Telemachus Eurymache inquit & uos alii inluſtres Proci hæc ego
uos nõ amplius cogo aut hortor quæ iam & di & omnes norũt Achæi:
tantum mihi nauem præbere celerem ac comites uiginti qui mihi naui-
gando utrimq̧ iter ſecent. Spartam ac Pylum petam: patris mei peregri-
nantis reditum inueſtigans / ſi quis mihi mortalium referre habeat / uel fa-
mam aliquo modo ex Ioue audiuerim quæ maxime fert mortalibus glo-
riam / ſiquidem eius uitam & reditum intelligam Annum profecto in pe-
regrinatione & miſeria ſuſtinebo. Si uero extinctum eſſe accipiam: in pa-
triam reuertens tumulum ei excitabo: iuſtaq̧ funeri / ac alia quæ deceant
curabo / ſimulq̧ matrem uiro nuptui tradam. Sic igitur locutus conſedit
Mentor uero qui Vlyxis fuerat ſocius cui ita diſcedẽs ille curam domus

totius mandauit & ut ſeni obtemperarent : firmaq; omnia ac integra cu/
ſtodiret/ tunc exſurgens ſic exorſus eſt. Audite Ithacenſes quæcūq; dixe
ro. Nullus deinceps rex ſceptrum tenens placabilis mitis ue exiſtat neq;
animo ſibi æqua decentiaq; proponat/ ſed durus immitiſq; ac aliis inco/
modus. Heu q̄ nullus meminit Vlyxis populorum quibus imperauit
q̄ dulcis exiſteret pater. At ego minime inuideo quum adſpicio Procos
hos talia indigna animo inſolenti perpetrare: ſuoꝝ enim capitum pericu
lo domū Vlyxis deuorant/ quem minime rediturū adfirmant. Sed & reli
quo ſucenſeo populo quo nam modo ſilētes ſedetis omnes/ nec uerbis
reſiſtentes multi quom ſitis paucos Procos coercitis. Cui Liocritus Eue/
noris filius ridens Mētor inquit iurgator/ ſtolteq; animo/ quid ais? nos
adhortaris deſiſtere. Durum profecto certare cum his qui & uiri ſunt &
plures præſertim circa epulas occupatos. Siquidem Vlyxes ipſe ſuperue
niens Procos in ſuis ædibus comedentes expellere tentauerit uxor prop
terea minime lætabitur quanq̄ magnopere aduētum eius deſiderat: quū
ipſius indecens fatum ſecutura ſit ſi cū pluribus ille certauerit. Quaprop
ter haud recte locutus es ſed & uos turbæ ad officium arteſq; ueſtras iam
diſcedite. Telemacho autē & Mentor & Aliltherſes iter ſuadēt. Hi namq;
ab initio patri ſunt ſocii uerum ego exiſtimo ſi apud Ithacam aliquādiu
reſederit nuncium de patre audiet. Ex quo hac uia forte ſuperſedebit. His
dictis ſtatim concilium miſit At illi huc illuc ſparſi quiſq; domū prope/
rauit. Proci uero in Vlyxis domum ſe receperunt. Telemachus autem ſe
paratim ad maris tendens littus ac manus aqua marina lauans Mineruā
talibus precatur. Audi queſo me dea quæ externa die meam petiiſti do/
mum & me nauii iuſſiſti pontū ingredi ac de reditu patris mei diu abſen/
tis ſciſcitatū ire: Achæi præſertim Proci hæc omnia abſumunt. Sic oran
tem illa Mentori corpore & uoce adſimulata compellans ſic adloquitur.
Telemache non ad extremū ignauos eris neq; amens: Si enim patris tui
robur & uirtus in te fuerit qualis erat ille ad aliquid re ac uerbis obeun/
dum ſic tu negotium quod dico perficies: neq; impoſterum uia fruſtra ti
bi aut penitenda erit. Si autem illius ac Penelopis proles nō exiſtis quæ
tentas minime te ſperauerim perfecturum.

Pauci nam ſimiles patribus naſcuntur honeſtis
Peiores longe ueniunt pars maxima ſemper.

Sed quando nō ignauus ſucceſſor neq; ſtultus es/ nō item omnino Vly
xis te indoles deſeruit. Spes eſt te opera hæc in futurum obire. Quamob

Oratius.
Aetas parētū
peior proa/
uis tulit nos
nequiores.

rem nūc Procerum & conſiliū & ſententiā mitte qñ nec prudentes neq; iu
ſti ſunt neq; itē mortem fatumq; ſuū: quod prope diem inſtās omnis eſt
perditurū facile uoruit. Tibi autem uia quam animo uoluis nō procul
aberit. Ego uero ubi ſotius paternus adero qui nauem tibi celerem para/
bo ſequarq; quocunq; ieris. Tu tātum nunc domū propria ac Procis fac
uerba/ para uiaticum/ uaſibus omnis congere neceſſaris. Vinū in ampho
ris farinamq; hominū ſuſtētam in pellibus denſis: ego interim in popu
lo ſotios uoluntarios colligam. Sunt namq; naues multæ nouæ ac uete/
res in littore Ithacenſi/ quarum ego unā quæ optima uidebitur deligens
hanc inſtruet ac magnum in pelagus deducemus. His ab illa monitis Te
lemachus non amplius moratus ubi deam audiuit/ e ueſtigio domū cun
citatus properat ubi Procos iniquos in aula ædes ſueſq; edētes offendit
inter quos Antinous ridens aduerſus iuit/ blandeq; manu ſalutās ac uer
bis compellans ait. Facūde Telemache impetum compeſce: neu aliquod
pectore uerbum opuſue meditare: uerū ede atq; bibe ſicuti prius. Achæi
nāq; cuncta hæc quæ poſcis adfatim ſubminiſtrabūt & nauem & lectos
remiges ut Pylū celeriter eas ſciſcitatū de fama patris. Cui Telemachus.
Nō eſt inquit cur cū inſolentibus proteruiſq; uobis ego mitis epuler tan
aut una gaudeā: an nō ſatis eſt hæc mea multa bona poſſeſſioneſq; o Pro
ci cōſumpſiſtis? tunc enī paruus admodū erā/ nūc grandis factus aliorū
auſculto ſermonibus/ percunctor/ mihi animus propemodū eſt auctus:
tentabo uos in malā deducere ſortē: uel Pylum petens aut apud hūc po/
pulū: ibo quidem nec uanū puto iter quod prædico erit. Etenim merca
tor/ nō nauis aut remigū Rector fio quēadmodū uobis potius eſt uiſum
Dixit & ab Antinoi manu manū facile diſtraxit. Proci autē reliqui circa
epulas occupati erāt uerbiſq; ſic obmurmurabāt atq; carpebāt. Nō dubiū
quin Telemachus nobis mortē meditat' uel ex Pylo fortes uiros uel ex
Sparta ducet: qñ uelox grauiſq; cidet' diſceſſus ſeu forte Ephyrā conten
dat uberem admodū terrā: ut hinc uenena pparet ac cibariis ordeoq; miſ
ceat ut nos de medio tollat. Alius itē iuuenū ſuperborū ſic aiebat. Quis
nouit ſi forte hic nauem ſoluēs ac lōge peragrās a domeſticis erret: uelut
Vlyxes ac pereat: ſic laborem nobis augebit q; poſſeſſiones inter nos di/
uidemus. Domū uero eius matri dabimus/ ac illi cuicūq; nupſerit. Sic in
ter eos cauillabant'/ at Telemachus in pr̄is thalamū excelſum aſcēdit ubi
aurū æſq; aceruatū iacebat. Inſup ueſtes in loculis conditæ ac oleūq; ſatis
odoratū aderāt. Parte alia dolia uini dulcis ac ueteris diuinū intus potū

habētis ordine uſq; ad murū cōtinuabāt:ſi qñ Vlyxes poſt multos labo
res rediret ordinata:Hic bifores ianuæ pulchræ cōpactæ ceciderant/ qua
ꝓpter Euryclea Opis Piſinoridis filia/quæ prouz erat / ſedulo diebus ac
noctibus cuſtos adſīdebat/oiaq; ingenii ſolertia ſeruabat.Hanc Telema
chus in chalamū cōpellās his uerbis ſic alloqt͛.Cara nutrix agedū uinū mi
hi in amphoris aurī q dulcius fuerit poſt illud tibi ſeruatū Vlyxi miſe
ro qñ uel putas ex erroribꝰ redierit Duodecim uino dolia implebis/eaq;
clauſa opculis aptabis. Deinde farinā in culleis ex pelle cōſutis mihi pco
mes Vigīti ſane mēſuras molitæ farinæ quales ipa ſola noſti:ſimulq; oīa
cōgregata exiſtāt.Cras eni ſole occidēte ſoluā/ q̄primū mater in chalamū
ſupiorē ſe recepit cubitū.Spartā igit͛ ibo Pyluq; cari genitoris reditū per
cūctaturus ſic ait.At nutrix lacrymās talibus rñdet.Quid o cariſſime nate
in mēte nūc tibi uenit/quo uis ire/tātū ne telluris ſolus obire dilectuſq;
Vlyxes quidē lōge a patria forſaſſe in ignota patria periit. Deinde hic in
te Proci mala cogitabūt ut dolo pereas/ex quo hæc tua inter ſe diuident.
Quare ſi ſapis hic cū tuis quieſces:nec in ponto errare te oportet ubi ma
la multa ſubibis.Cui Telemachus.Bono ſis inquit animo nutrix:quod
non ſine deo hoc meū conſiliū exiſtat ſed iura matri te nihil dicturā ante
Vndecimum Duodecimū ue diem ſeu priuſq̄ adpulſum me audiat atq;
deſideret:ne corpus formoſum lacrymis corrumpat. Ad hæc illa ſtatim
magno deorum iureiurando iurauit: quo facto uinum in amphoras au
ſit/farinaq; quantum opus culleos ex pelle conſutos impleuit.At Tele/
machus inde domū proficiſcitur Procos adlocuturus . Mineruа interea
ipſi Telemacho adſimilata urbem totam pererrat:ſotios nauales hortat͛
ut ueſperi apud nauē conuenīāt iubet. Sol interim occidit umbræq; uias
omnia occupāt. Tunc nauem ad mare traxit/ac arma cunctamq; ſupelle/
ctilem in ea poſuit/que naues ferre ſolent eamq; in extrema portus parte
ſtatuit circaq; ſotii aderant cōgregati quos omnis dea eſt adhortata. His
alia cum egiſſet : cum ad domum properat Vlyxis ubi Procis finem bi/
bendi poſuit : dulcem deinde ſomnum iniecit quo iam grauatis pocola
e manibus excidebant. Itaq; non diu morati domum quiſq; per Vrbem
repetit cubitumq; ſe recepit. Eadem inſuper Mentori adſimilata Telema
chum ex ædibus regiis ad ſe compellat. Telemache inquit iam ſocii na/
uales remus adcincti uti ſoluas expectant. Itaq; iam eamus ne mora diu
ſimus itineri . Sic ait ſtatimq; prima uiam ingreſſa eſt ille ſubſequitur.
Vbi uero ad mare peruenerant ſotios preſtolantes offenderunt quibus

Telemachus ait Venite fidiſſimi cibaria neceſſariaq; naui imponamus/iã domi congregata ſunt omnia/Mater enim mea/cæteræq; famulæ hæc ignorant præter unam. Sic dicens præit illi ſubſecuntur: cunctaq; ſimul ferentes ut erat iuſſum naui impoſuere. Poſt hæc Telemachus ratem conſcendit Minerua deinde clauum tenens in puppi ſedet: illeq; item iuxta: ambo autem oram ſoluerunt. Poſtremo reliqui tranſtris ordine conſederunt/quibus dea Zephyrum proſperum quidem flatum immiſit. Telemachus uero ſocios arma expedire iuſſit/illi obtemperantes ſtatim malũ abiegnũ medis in naui erigentes ſtatuere/ infernuſq; baſim rudẽtibus adligauere. Vela deinde alba tractis rudẽtibus paudunt: turgent media flatibus: fluctus circa carinam euntem obmurmurant: quæ uiam fœliciter ſecans percurrit undas. Armis demum naui adligatis crateras ſtatuunt & uina coronant: libantq; dis ĩmortalibus ac primũ Mineruæ. Nocte igit̃ tota uſq; ad auroram in itinere fuerunt.

Libri Tertii Argumentum. C.

Elemachum unacum Minerua uenientem Neſtor excepit hoſpi/
t tio quibus ea que Græcis euenerunt e Troia redeuntibus enerrat
percunctanſq; de Procis & audiens Mineruam eſſe abſentem ei ſa
crificat. Telemachus uero aurum accipiens unacum Piſiſtrato illius filio Spartam contendit. Nocte autem ſuperueniente apud Diodem Pheris diuertunt.

Ol maris interea exſurgit pulcherrimus undis
Cœlicolis terraſq; iubar laturus in omnes
s Pars Pylon accedunt præclaram Neſtoris urbem
Pars tibi nigrantes mactant Neptune iuuencos
Adcinctiſtatuuntq; nouem per littora ſedes
Cuilibet & totidem tauros poſuere ſacrantes
Ac quinquageni reſidebant ordine nautæ
Viſcera mox pandunt: Neptuno cætera torrent
Aſt alii recta ducunt ad littora nauem
Vela legunt: dulci demum potiuntur arena
Telemachus mox deſcendit: cui diua Minerua
Dux erat/ac illum ſic eſt adfata uerentem.

Telemache nõ opus uerecũdia uel ĩãculũ: Hac.n. de cã põtũ nauigaſti ut de pr̃e ubi terraq; ſit aut qd fatũ ſit ſortitus pcũteria. Nũc age recta ad

Neſtorem contende ut ſi quod in ſenis pectore conſilium latet/illum ob
ſecra ut uera referat:a mendacio profecto procul eſt quum magnopere ſa
piat. Cui ille Mentor inquit quonam modo ipſum percunctabor non/
dum in uerbis cultus:aut indicendo exercitatus. Pudor præterea homi/
nem iuuenem ſenem interrogare. At illa Telemache inquit alia quidem
in pectore tibi mens/alia uero tibi deus ſuggeret ac mõſtrabit. Nõ enim
te fruſtra diſq; inuitis natum ac nutritum exiſtimo. Sic dicens prima uiã
adripuit ille ſubſequitur. Ad hominum tandem Pyliorum frequentiam
ſedeſq; peruenuint. Hic Neſtor cum aliis conſidebat. Circa uero ſotii cõ
uiuium parantes carnes aſſabãt. Alii ueru bus tremenria figunt:qui quã
primum aduenas conſpexere confertim omnes obuiam procedentes dex
tris conſalutauere deinde ſedere iuſſerunt. Primus Piſiſtratus adredens
amborum manum prætendit:menſaq; iuxta adibuit ac in mollibus puluil
lis ſupra maris arenas inter Thraſimedem patruum/patremq; Neſtorem
locauit/parteſq; uiſcerũ adpoſuit/uinum præterea in aurea patera fudit.
Deinde uerens Mineruam multis adloquitur. Liba hoſpes regi Neptu/
no quo iuuante huc uenientes in has epulas incidiſtis. At poſtq̃ libaue/
ris ac uoueris ut fas eſt da huic item alteri pateram pariter ut bibat:nam
& hunc puto deos oportere orare:quum omnes homines diis indigeant
Verum quod iunior ſit & mihi coeuus ibi primum aureum poculũ da/
bo. Sic ait ac manibus pateram omni dulcia præbuit. At Minerua ex ho/
minis æquitate ac ſapientia gaudebat quod ei primum pateram dediſſet
ſtatimq; Neptunũ orauit. Audi Neptune inquit nobis uouentibus ſis
propitius & quæ peto perfice/Neſtori primũ ac filiis gloriã tribue dein/
de aliis Pyliis omnib9 inclitæ Hecatombæ præmiũ gratũ. Da deniq; Te
lemacho mihiq; ea exequi quorũ grã huc adplicuimus. Vbi aũt hæc ora
uit ac cuncta ex ordine perfecit Telemacho paterã ut ipſe ſimiliter oraret
ꝓbuit. At illi quos ſupra memoraui circa Neſtorẽ eſſe poſtq̃ carnes aſſa/
uere ac exigo eripuere in ptes diuiſerũt poſtremo comederũt. Poſtq̃ ue/
ro potus cibiq; cõpræſſa libido Neſtor ſic cepit. Nũc demũ pulchri9 hoſ
pites percuntari quinã ſint qñ ex cibo ſunt exhilarati. Hoſpites cuiates
eſtis:quo per ſiqdas uias ſeditia an ob uſum aliquẽ uel potius fruſtra er
rãtes ueluti prædones p mare currẽtes mortis periculũ adeũtes ut aliis in
comodũ ferãt: Cui Telemachus ſapiẽs fidenſq; animi (nã Minerua ei au
daciã dederat ut de abſente patre prõpte interrogaret) ſic reſpõdit. O Ne/
ſtor ingens Achæorũ gloria rogas unde ſumus: Ego uero dicã. Nos ex

Nota.
Nam percun
tari puerum
pudor eſt ſe/
niorem.

Ithaca huc naui aduecti ſumus: cauſa eſt nequaq̃ publica ſed priuata. Pa/
tris mei Vlyxis famam uenio ſciſcitatum ſicubi audiuero: quem quão/
doq̃ dicunt tecum pertem Troianorum orbem expugnaſſe. Alios qui
dem omnis quot cũ illis pugnauere qua in parte quilibet perierit audiui
mus: illius tantum fatum inauditũ ac indeprenſum Iuppiter eſſe uoluit.
Nullus enim manifeſto dicere potuit ubi genorum extinctus fuerit ſiue
in terra ab hominibus iniquis depreſſus: ſiue in mari inter fluctus Am/
phitrites. Huius igitur rei gratia tua nũc genua peto ſi uolueris illius fa/
tum miſerabile referas ſicubi oculis oculis uideris ſeu ex aliquo errore for
te quicq̃ de illo quem profecto miſerum genuit mater audieris. Neque
ſo me uerere moeſtum redderet: aut mei miſericordia deſiſte ſed oro dic or
dine ſicubi uideris: ſi meus unq̃ pater Vlyxes uerbo tibi uel opera gra/
tus fuit in populo Troiano ubi multa ſimul paſſi eſtis incomoda. Horũ
igitur nunc reminiſcere: ueraq̃ mihi fare. Huic contra Neſtoro nate in/
quit poſtq̃ laborum memoriſti quos Achæi apud Troiam uiribus exer
citi tolerauimus ſi quidem omnia narrauero quæ in nauibus errantes cir
ca prædam ubi Achilles dux erat: uel quanta circa ædis Priami pugnan
do geſſimus ubi tot fortes ceciderunt: ubi item Aiax fortiſſimus iacuit:
ubi Achilles: ubi Patroclus: ubi deniq̃ meus filius cariſſimus Antilo/
chus in pugna ſimili & curſu præſtantiſſimus: ac alia quidem multa in
his paſſi ſumus: quis omnia ſermone proſequeretur? Nõ profecto ſi an
nis quinq̃ ſex ue dicẽdo perſeuerares nunq̃ quot mala ſunt paſſi Achæi
referre poteris: uerum triſticia prius affectus in tuam patriam reuertaris.
Annis nouem circa Troiam omnibus inſiſtendo dolis mala ſtruimus:
uix tandem Iuppiter finem dedit. Nullus hic ingenio conſilioue Vlyxi
æquiparari ualuit quod dolis omnib9 ceteros antecelleret ille Pater tuus
ſi uere illius es proles: nam ſimilitudinem eius quandam præferre ui/
deris ex ipſo ornatu decoreq̃ uerborum. Nullum enim diceres iuuo/
rem tam apte decoroq̃ loqui ſermone. Hic igitur ego & Vlyxes dum ſi
mul eramus nunquam in concionibus aut conſiliis diuiſi animo aut ſen
tentia fuimus: ſed unam ambo mentem retinentes Argæis in medium
quod optimum factu eſſet conſulebamus. At poſtquam Priami Ciuita
tem expugnauimus naues conſcendimus deus Achæos diſperſit. Tunc
Iuppiter animo perniciioſum ipſis reditum excogitauit: quod minime
ſapientes: minimeq̃ iuſti eſſent omnes: quamobrem multi ex ipſis exitio
malo perierunt ob Palladis iram quæ inter Atridas fratres diſcordiã po

ſuit. Ex quo illi in colloquium omnis conuocarũt Achæos ſule iam oc/
cidente non quidem ordine: Nam & uino grauati de rebus conſultaturi
uenerunt quarum gratia congregati erant. Hic Menelaus imprimis iu/
bet omnes per latum mare reditum ſpectare ac domus reminiſci; at Aga
memnoni nequaquã ſententia placuit: cupiebat enim populum retineri
ut ſacras facere Hecatombas ut Mineruæ iram placaret: ſtultus qui non Nota.
uidebat id non poſſe perſuadere. Non enim deorum imortalium mens
aut conſilium facile mutatur. Dum igitur duris inter ſe fratres uerbis cõ
tendunt Achæi uoce frementes magna: ſimulq; diſcordes bifariam ſen/
tentiis diuiſi ſunt. Nocte quidem ea dormiuimus dura mentibus inter
nos uoluentes Iuppiter inſuper incomodum parabat. Mane quidem na
ues in mare traximus: bonaq; ac mulieres impoſuimus. Pars noſtrum di
midia ſeſe continentes cum Agamemnone remanſerunt: pars altera per
pontum dei munere quietum uelociter adnauigãtes peruenimus in Te
nedum: ubi ſacra diis fecimus domum redeuntes: Iuppiter autem animo
ſeuus reditum minime permittebat qui ſecundam rurſus inter nos con/
tentionem excitauit. Nam qui cum Vlyxe erant iterum nauem aſcenden
tes ad Agamemnonem retro redierunt. At ego cum uolentibus nauibus
quæ me ſequebantur fugi: quod multa uenerim que deus meditabatur
fugit & ſtrenuus Tydei filius Diomedes: ſocios inſuper excitauit. Sero
aũt poſt nos uenit Menelaus in Leſboq; longã adhortantes nauigatio/
nem inuenit ut uel infra Chium ad inſulã Pſyriam ſiniſtrorſus: uel ſu/
pra Chium iuxta Mimanta tenderemus. Orauimus aũt deum uti ſigni
portentum ut oſtenderet quo poſſimũ ingrederemur: at ille nobis mõ/
ſtrauit: iuſſitq; medium ſecare pelagus in Euboeam: ut incomodum ue
lociter uitaremus. Cepit autem ſtridulus flare uẽtus: ex quo celeriter piſ/
coſum diuiſimus pontum atq; in Geræſtum nocte applicuimus: Neptu
no quoq; Taurorum crura multa optulimus magnum emenſi pelagus:
quartus erat dies quando apud Argos ſocii Diomedis naues firmauere
At ego Pylum tenui: nec unq̃ ſecundus deſiit uentus ex quo illum deus
excitare cepit. Poſtq̃ uero in patriam inſcius inauditusq; perueni nate ca
riſſime: qui ex Achæis ſeruati ſunt: qui ue perierint nõ ſatis noui: quæ/
cunq; aũt in noſtris reſidens ædibus audiui q̃tum fas eſt docere nõ te ce
labo. Myrmidonas nãq; dicunt oĩno incolumes pueniſſe quos Achillis
p̃clarus filius duxit. Incolumẽ itẽ Philoctetem Pœantis nobilẽ filiũ: oĩs
deniq; ſocios Idomeneus in Cretã reduxit q ex bello fugerũt: nec ullus p̃ Græci qui incolumes redierunt.

Ponti tempeſtatem deſideratus. Atrides quoq; ipſi audiſtis ſeparati ab
aliis exiſtentes quomodo peruenit Aegiſtus ei necem intulit amarã: Ve
rum pulchre penas rependit quũ filium optimũ reliquerit: qui parentem
ulciſcens Interfectorẽ doloſum trucidauit. Sed & tu nate chariſſime (gau
deo namq; te & magnũ & decorum) fortis eſto ut te nepotum aliquis cõ-
mendet. Ad hæc Telemachus inquit: O Neſtor ingens Achæoꝝ gloria
pulchre quidem ille patrem eſt ulcus unde Achæi decus illi & honorem
maximũ ferent famamq; ac præconiũ poſteris tradent. Vtinam mihi dii
uires eas præberent ut poſſim deteſtandam Procoꝝ audaciam plectere:
qui mihi inſultantes indigna continuo perpetrant facinora. Verũ non-
dum mihi patri ue meo di tales opes aſtulerũt: nũc tamẽ tolerare opus.
Cui Neſtor dilecte inquit quando hec memoraſti Ferũt matris tuæ gra-
tia multos in ædibꝰ tuis Procos te inuito eſſe malaq; multa irrogare. Dic
quæſo an uoluntarius uinceris: an te ciues odio perſecuntur in populo
dei uati. iniũ ſequentes: quis nouit ſi uel ſolus uiribus fretus eos ille re-
uertens puniet: an omnes ſimul Achæi. Si enim te Minerua curabit pro
culdubio & Vlyxis curam geret in populo Troiano ubi multa ſimul pa
ſſi ſumus. Non enim adhuc uidi Deos ita quemq̃ curantes ut Minerua
Vlyxi manifeſte adſtitit: quam obrem ſi te pariter amare uelit & curã ani
mo tui geret unde facile aliquis illoꝝ nuptiarum obliuiſcetur. Cui Tele
machus Nondum ſenex ait hoc perfici poteſt: rem profecto ualde mag-
nam miramq; dicis nec mihi ſperanti ullo modo ſucceſſuram: uel ſi di ip
ſi noluerint. Ad hæc Minerua quod inquit ex ore tibi uerbum excidit:
facile deus uolens uel procul hominem ſeruabit. Malim ego labores pa-
ſſus multos in patriam tandem incolumem reuerti q̃ facile domũ contin
gentem perire ut Agamennon dolo uxoris & Aegiſti periit. Sed profe-
cto fatale exitum nec ipſi di homini quanq̃ cariſſimo uolent auferre quã
do ſæua parca mortis inimicæ iubet. At Telemachus Mentor inquit nõ-
dum hec memoremus quãuis pia ſit cura nam illi non ſatis adhuc explo
ratus reditus: quin potius di mortem ei ac fatum excogitaſſe uidentur.
Nunc aliud uolo Neſtorem interrogare quod is & iuſticia & ingenio ce
teris preſtet. Tribus enim hominũ generationibus imperaſſe dicũt ex quo
mihi cum imortalibus loqui conſiderareq; placet. O Neſtor dic quæſo
uerum quomodo Agamennon periit: ubi nam Menelaus erat: quod ei fa
tum doloſus intulit Aegiſtus quũ longe uiribus fortiorem interfeciſſet
an non Argis erat. ſed alibi inter hoĩes errabat: quod ſic illum audacter

fit aggreſſus. His Neſtor reſpondens: tibi uate inquit cuncta uera loquare: hoc enim exiſtimo quod & profecto accidiſſet ſi uiuentem Aegiſtum in ædibus Menelaus ex Troia reuertens offendiſſet: nõ profecto morientem ſparſa ſupra humo circumfudiſſent: ſed in campo iacentẽ procul Argis canes/ ſueſq; diſcerpſiſſent: nec ulla Achæarum fleuiſſet/ quũ factum maxime deteſtata ſint. Nos enim apud Troiam eramus multa obeuntes certamina. Ille uero quietus in penitiore Argo ſeſe continebat/ multis Agamemnonis uxorem delinire cupiens. At dia Clytæmneſtra prius mente utẽs bona rem probroſam deteſtabatur: abnuebatq; quod iuxta praeceptor & philoſophus adeſſet: cui Atrides Troiam petens ad uxorem ſeruandam multa mandauerat. Verum quando deorũ fatum eam uicit/ mox praeceptorem in deſertam mittens inſulam auibus cibum rapinamq; reliquit. Hãc demũ uoluntariã Aegiſtus in domũ traduxit ſuam multa animalium crura ſacrificiis aſſari apud altaria: multas item ſtatuas ſimulachra & aurũ ſuſpendit ut magni uoti compos quod nunq̃ ſperauit. Nos autẽ ex Troia reuertebamur: ego & Atrides eadem & amica inter nos ſentientes. At quũ in Sunium ſacrum Athenienſiũ promontoriũ peruenimus hic Apollo Menelai gubernatorem ſuis uelocibus ſagitis peremit clauũ currentis carinæ in manu tenentem Phrontem Onetoris filiũ qui in regenda naui quum procella irrueret cunctis precellebat hominibus. Atrides autem quanq̃ iter adcelerans hic aliq̃diu ſuſtitit: ut ſocio ſepulchrum iuſtaq; faceret. At ubi ille per pontum nauibus pergens Malienſium promontorio adieſſet: tunc Iuppiter horrendum iter excogitans uentorũ ſtridentium flatus excitauit qui reſonantes fluctus inſtar montium in ſublime tulerunt. Hinc ille ſecans iter Naues Cretæ propinquas reddidit. Prominet autem in põto in extrema Gortynos urbis parte ſaxum altiſſimũ. Hic notos ingẽtem undam in leuũ promontorii cacumen uſq; phaeſtum impulit. Huc igitur uiri uenere ac de induſtria periculũ uitare. Naues uero uſq; in ſpecus fluctus compulere. Quinas tantũ ex illis uentus nudas in Aegyptũ diſpulit. Atrides autem dum hic multum auri & ad uictum neceſſariorum cogens ad alienas diſcurrit gentes/ interim Aegiſtus domi indignũ facinus perpetrauit/ Agamemnonẽ trucidando populum perdomuit. Annis ſeptem Mycenis imperauit. Octauo autem malum quidem. Oreſtes Athenis proficiſcens patrem quidẽ Aegiſtum occidendo ulciſcitur/ pro cuius ſimulq; matris ſepulchro Argeis conuiuiũ facit. Eadem ferme die Menelaus ſuperuenit ſecum multas nauibus

quantas capere potuere ferens opes. At tu fili o e queſo procul a domo ab
erres bona relinquens/ uiroſq; tuis in ædibus adeo iniquos ue tuā edant
ſuſtantiam/ tuq; iter nihilominus inane ſuſcipias. Sed hortor iubeoq; ad
Menelaū eas qui nuper peregre redijt ex alienis gentibus unde nunq̄ ani
mu redire ſperet ſi quis eo per pelagi imenſi procellam feratur: quod nec
item aues annu toto uolando metirentur. Verū i nunc naui cū tuis cuiſq;
ſocijs. Si autem uis per terram: adſunt tibi & biiuges & equi/ meiq; ſimul
filii qui tibi in Lacedæmoniā urbem duces erunt ubi Menelaus habitat:
oraq; illum ut uerum tibi dicat: mendaciū cauebit/ quod ſit longe prudē
Nota. tiſſimus. Sic ait ſol in terra umbras ingrediens occidit. Deinceps Miner/
Liguas poſt ua ſic ait. O ſenex profecto hec/ omnia probe locutus es/ nūc quod eſt re/
cenā cū cubi liquum linguas incidite/ uinū fundite ut Neptuno aliiſq; dis libantes de
tum ire uolle ſomno cogitemus/ cuius iam hora. Nam lux abiit obſcura nox uenit/ nec
bant. decet in Deorū conuiuiū properare ſed abire. Illi uero ſic deæ mandata
Nota. auſcultauere/ protinuſq; dant manibus famuli lympham: craterasq; uino
Dis hora cœ coronantes omnibus præbent a Pateris incipientes/ linguas igni torrent
næ nocte in/ ſurgenteſq; deguſtant. Vbi uero libarunt/ potaruntq; quantū cupit ani/
cipiente. mus. Tūc Minerua & Telemachus ambo ad nauem redire cubitum ſta/
tuebant. Verum illos Neſtor cōtinuit uerbiſq; caſtigans Iuppiter inquit
diiq; reliqui hoc non faxint ut uos ad nauem reuertatis a me diſcedentes
tanq̄ paupere omnino/ & cui nec lænæ neq; ſtragula ſint/ aut ulla penitus
facultas hoſpites molliter lecto excipiendi. Apud me uero & lænæ ſunt
& ſtragula pulcherrima. Nunq̄ igitur me uiuo Vlyxis filius in nauis ſen
tina dormitū ibit. Nā domi meæ pueri ſunt relicti qui hoſpites ad meas
ædis diuertentes excipiendi curam habeant. Cui Minerua: probe quidē
o ſenex inqt locutus es. Te nāq; Telemachū imprimis adhortari oportet
nā longe ſic melius. Is eni nunc te ſequitur ut in tuis ædibus cubet. Ego
uero ad naues ibo ut ſocios adhorter ac ſingula narrem/ ſolus eni ſenior
inter eos exiſto/ ceteri Telemacho coæui/ iuuenes me ob amorem ſponte
ſecuntur. Itaq; ibi ego in naui durmiam. Quumprimū uero illuxerit ad
Caucones magnanimos tendam ubi mihi pecunia debetur/ nō quidem
noua neq; pauca. Tu autem ubi domū abieris tuam cum Telemacho cur
rum filiumq; tuū equos quoq; curſu leuiſſimos & robore probatos mit
te. Minerua ſic locuta ſtatim abiit Fulicæ ſimilis: ex quo ſtupor omnis
inuaſit/ admiratus & ſenex Telemachumq; manu trahens ſic adloquitur.
O nate non te iam puto ignobilem neq; ſine præſidio eſſe: quando te ita

uenem di duces comitantur. Nō enim alius deorum q̃ Mineruæ tritoge/
nia hæc ferme eſt quæ patrem optimū apud Argos ueneratur. Sed o Re
gina præſens mihi ſis: daq; decus & gloriam mihi imprimis ipſi: deinde
filiis ac pudicæ uxori. Tibi nanq; iuuencam indomitam lata fronte/ quā
ue nullus adhuc iugo ſubiecit: cornibus auratis mactabo. Sic ait implo/
rans. Hunc audiit Minerua: Neſtor deinde filios & generos ſecum ducēs
ædis ſpatioſas petit quo poſtq̃ peruenerunt deinceps ordine in ſedibus
ac choris conſtiterunt. His igitur ille craterem uini dulcis præbet: quod
anno undecimo promą reſeuit: ac pleno dolio ſoluit. Hunc itaq; offerēs
multa Mineruæ uouit. Vbi uero libarunt biberuntq; quantū iuſſit ani/
mus reliqua inferior turba domū quiſq; redit. Telemachū uero Neſtor
in lectos pulchre diſtinctos & ad fabre laboratos cubitum ſub Porticu
duxit: iuxta uero Piſiſtratū uirorū præſtantiſſimū qui minor inter filios
domi erat. Ipſe uero in domus altæ penetralibus dormit/ cui regina uxor
lectum cubileq; porrexit. Aurora uero apparēte Neſtor e ſtratis ſurgit/ ac
ueniēs ſupra lapides q̃dratos ſedit: hi añ altas iacebāt portas albi quidē ac
claro uibrantes liquore ſupra quos prius Neleus heros fortiſſimus ſedit
Poſtq̃ uero a Parca domitus ad inferos deſcendit. Neſtor ſceptra tenens
curſus conſedit: circa uero Filii congregati adſtabant e thalamis prodeun
tes Ecephron: Stratus: Perſeus: Aretus ac Thraſymedes: quos inter Piſi/
ſtratus ſextus Heros uenit. Hi igitur Telemachum ducebāt: quibus Ne
ſtor ſic ait. Filii cariſſimi maturate meū implere deſiderium ut quā primū
ante omnia deos Mineruam placemus quæ ad meū feſtum conuiuiū ma
nifeſte uenit. Sed & aliquis in agrum eat e ueſtigio nuntiatum bubulco
ut huc bouem ducat. Alter Telemachi ſocios omnis uocatum ad nauem
tendat: linquatq; ſolos duos. Alius item Laercem aurificem huc uenire iu
beat ut bouis cornua inauret. Alii quoq; frequentes dicite intus ancillis
ut in magnificis ædibus conuiuiū parent ſedes ligna aquam deniq; luci/
dam ferant. Sic ait illi iuſſa faciunt. Bos ſubito ex agro uenit: ueniuntq;
Telemachi ſocii ex naui: uenit demū Aurifex arma manibus fabrilia ar/
tis miniſtra tenens ancudinem malleū forfices quibus aurum induxerūt
Venit & Minerua uota exaudiens. Neſtor uero aurum præbuit: deinde
cornibus faber induxit: ut dea ſimulachrum hoc uidens gratum haberet
Bouem cornibus ducūt Stratius & Ecephron/ uas lauandis manibus in
pulchro lebete Aretus e thalamo ferens ſumpſit: alia famula molas e caniſ
ſtro: ſecurim uero Thraſymedes acutam in manu tenens bouem percuſſit

Nota. Quod hoſpites ī atriis & domo inferiora locabantur.

Bouis imolatio.

Perſeus autem uas ad ſanguinem excipiendũ habebat. Neſtor uero pel/
uim & molas adminiſtrabat multaq; Mineruã orabat/ primitias tribuens
capitis crines igni inciſo. At poſtq̃ orauit & molas iecerũt ſtatim Thra
ſymedes iuxta ſtãs ſecurim impulit uenaſq; ceruicis boui incidit: uiribus
ille ſtatim defecit. Neſtoris autem filiæ nuruſq; & uxor pudica Eurydice
maior natu filiarũ Clymeni ulularunt. Illi deinde bouem ex humo cor/
ripientes tenuere. Piſiſtratus continuo iugulauit: unde largus & nigrans
effluxit ſanguis. Oſſa demũ anima deſtituit. Poſt hec eum in partes diui
dunt: operiuntq; nidore/ duplicata ac cruda igni imponentes ſenex ſub
lignis torrebat/ deinde uinũ libant. Iuuenes autem circa adſtantes lintea
manibus tenebant. Poſtq̃ uero cocta ſunt & uiſcera effuſa in partes diui/
duntalia quoq; ueribus figunt/ aſſantq; igni/ ueru in manibus tenẽtes.
Tunc Telemachum lauit pulchra Polycaſta ultima natarum Neſtoris:
Poſtq̃ autem eum lauerũt/ oleoq; unxerunt tunicã ei ac pallium iniciũt.
Surgens poſtea e lauacro diis ſimilis iuxta Neſtorem conſedit. Carnium
igitur ſuperioribus aſſatis accumbunt: miniſtri uinum in pateris funde/
bant. Vbi uero edẽdi atq; bibendi cupido cõpreſſa eſt Neſtor inter alios
Nati inquit mei ite crinitos equos curribus iungite atq; huc Telemacho
adducite ut iter peragat. Illi ſubito obtemperantes equos e ueſtigio cele/
res curribus iungunt. Mulier prima panem uinumq; prompſit. Opſo/
nia item qualibus reges ueſci ſolent. Inde Telemachus biiuges aſcendit:
iuxta Piſiſtratus eum eo currũ manu regens flagello equos impulit. Illi
uoluntarii citiq; uiã uorauere. Linquuntq; Pylũ oppidum amenũ/ equiq;
totum diem iugum ferentes agitati ſunt. Iamq; ſol occidit/ uiæ tenebris
opplentur Pheras uenerũt Dioclei domũ Orſilochi filii quem Alpheus
genuit. Hic demũ nocte dormierunt. Telemachus autem hic & onera po
ſuit. Vbi uero illuxit equos rurſus curribus iungunt rurſuſq; conſcen/
dunt flagello compellunt. Illi alacres ire pergũt: in campumq; cuunt fru
giferum: itinere prope abſoluto ſol occidit rurſus: uias occuparunt tene/
bræ.

Libri Quarti Argumentum. D

Elemachus apud Menelaum unacum Piſiſtrato diuertēs refert ea
t que apud Ithacam a Procis geſta ſunt. Menelaus uero illū de grę
corum reditu docet. De Prothei uaticinio item per quod Agamē-
nonis mortem nouit & quemadmodū Vlyxes apud Calypſo exiſteret:
Procorum preterea conſilium ſit de Telemacho e medio tollēdo. Miner
ua quoq; adſimilata formā Iphthimę ſororis Penelopes ipſam Penelo-
pem de filii peregrinatione ſollicitam in ſomnis docet.

I tandem piſcoſam incuruamq; Lacedæmoniam condi
gentae apud domū illuſtris Menelai diuertorunt:
h Quem conuiuiū nuptiarū nati ac natæ multis annis
celebrantē offendūt. Natam Achillis filio mittebat ut
apud Troiā ſimul olim conuenerāt: ꝙ ei coniugiū fa
cere. Hanc itaq; cū equis & curribus ad Myrmidonū urbem ubi ille reg-
nabat mittebat. Filius autē e Sparta Alectoris filiā duxit. Is enim Megapen Megapēthes
thes fortiſſimus erat ultimo ei ex ſerua natus: quū Helenæ dii partum non
dediſſent poſt Hermionē quā ab initio ſuſcepit forma Veneri parem. Igi
tur in amplis ædibus uicini & cœui Menelai lætantes epulabant̄ inter
quos diuinus Cantor lyram pulſabat. Duo uero in medio ipſoꝝ cātan-
do ſaltabant. At Telemachus ſimulq; Piſiſtratus in ædiū ueſtibulo una
cū equis ſtabāt: quos ubi Eteoneus Menelai ſedulus ſeruus procedēs ui
dit ſtatim regi nunciare properat. Quidā hic hoſpites inquit O Menelae
uiri duo adſunt e genere uti uidetur Iouis maximi. Dic igitur nobis eis
ueloces ſoluamus equos uel alio mittamus ire quo uolēt. Excipiens Me
nelaus eū uerbis increpuit. Nō adhuc puer fuiſti bone Eteonee uerū nūc
incipis puerilia loquēs. Nos enim huc uenimus per multa hoſpitia: mul
taq; abſumpſimus aliꝛos edendo; atq; utinā Iuppiter laborū finē fecerit.
Sed iam equos hoſpitum ſolue ac ipſi ante omnia cura ut diſcubant. Sic
ait ac ſimul ex ædibus prodit aliosq; miniſtros qui ſequerentur uocat.
Hi equoꝝ ſpumantia colla ſoluerūt: deinde eos a equinis capiſtris iunxit.
Zeas prebuit cū albo ſimul ordeo mixtas. Currus uero poſt muros pri Zea cum or
mæ domus partis locauerūt. Ipſos deniq; in domū inluſtrem introduxe deo mixta.
rūt: qui uidētes admirabant̄ ſumptus regios ac ſplendorē. Erat enim par
ſolis aut lunæ fulgor i rutilās ipſius Menelai domus. Poſtq̄ uero oculis
uidendo exſatiati ac lætari ſunt ad nobile lauacrū ire pergūt lauandi grā;

quos ubi famulæ lauerunt: oleoq unxerunt lanis adeo modis ac tunicis operiũt: thorisq iuxta Menelaum ſedere inſerũt. Miniſtra deinde gutturnium cũ aureo opiſtodocho ſupra argenteũ lebetem ad lauandas attulit manꝰ: iuxtaq mẽſam elegantẽ paraue panẽ proma pudica ferẽs adpoſuit

Chironomó epulas deinde plures addidit adſiſtentibus gratificãs. Chironomon uero manu ſuſpẽſa carnia omnia generis repoſitoria ſimul & aurea pocula poſuit. Hos itaq ambos ſic Menelaus demonſtrãs ait. Sumite cibũ gaudete/ uos deinde ſaturos interrogabimus qui hoies eſtis: nõ enim ignobiles aut ignaui tales producerent uiros. His dictis bouis humeros pingues aſſatos qui ei honoris gr͞a adpoſiti fuerãt ſumens in manibus ante illos poſuit. Ipſi uero paratis manus extenderũt. Poſtq̃ potãdi & edendi compſſa libido Telemachus Neſtoris filiũ prope ad aurẽ adcedens ne audirẽt alii ſic adloquit͛. Contẽplare Piſiſtrate mi iucũdiſſime aera fulgorẽ ac ædis auro/electro/argẽto/ & ebore coruſcãtes: talẽ Iouis puta ſic intus aula quot imenſa mirãda ue uidẽtes retinẽt. Sic igr̃ loquẽtẽ Menelaus intellexit: eosq uocãs ſic adfat͛. Nate cariſſime cũ Ioue quidẽ nemo certauerit. Eius nãq & domus & opes imortales exiſtũt: ſed mihi mortaliũ nemo deinceps certauerit: qppe qui multa paſſus/ multaq pertãs manibus tuli/ & anno demũ octauo redii Cyprum Phoenitiã Aegyptios pagranaũ Aethiopas & Sidomos & Eremboa & Libyam pueni ubi agni ſubito cornibꝰ ueſtiti exiſtũt. Oues ter in anno toto pariut. Hic neq rex neq paſtor caſeo carne uetaut dulci carẽt lacte: uerũ toto abũdãt anno donec ex illa regione multã rogẽs apſt uli gazam: fratrẽ interim alius mihi clam ex improuiſo diræ uxoris inſidiis interfecit. Quã igr̃ nõ lætus hec poſſideo & hec quidẽ uos a patribus ſi qui extãt audire poteſtis quẽadmodũ multa ſum paſſus & domũ frequentẽ multiſq ac pulcherrimis rebus refertã pdidi: quorũ utinã tertiã partẽ nunc habens habitarẽ & hoies ſalui eſſent qui apud Troiã procul ab Argis perierũt. Attamen cũctos ego plorans

Nota. querens ut ſepe in ædibus noſtris conſideo/ quãdoq mentem quærelis

Nam luctus obiecto/ quãdoq quieſco. Breuis eſt enim acerbi luctus ſatietas. Sed q̃q

breuis eſt ſa/ omnis deſidero/ nullus tamen me magis angit q̃ unius factũ qui ſomnum

cietas prius elbũq mihi eripiere cordãti: quoniã nullus Achæoꝝ ſta eſt adflictus aut

acerbi.. dira paſſus ut Vlyxes: unde ipſi gloria perpetua mihi anguſtia imortalis eſt futura: illius inq̃ me dolor ſollicitat: qd diu uideã abſentẽ nec ſciamus uiuat ne/an interierit. Flent item illũ & Laertes ſenex & frugi Penelope & Telemachus/ quẽ natu paruũ in domo reliquit. Sic aitq Telema

uho patria memoria lacrymas excitauit: itaq; orā in terrā flectens lænam
purpureā ob oculos utraq; manu oppoſuit/quod Menelaus animaduer
tens animo uoluebat an patris illum fineret ſponte reminiſci:an uero ipſe
potius interrogaret ſingulaq; loqueretur. Dum hec animo agitaret Hele
na interim ex thalamo odorato ſublimiq; prodiit Dianæ aureis ornatæ
ſagiptis ſimilis. Cui Adraſte thorum pulchre laboratū adpoſuit. Alcip/
pe tapetum molli uellere culit. Phylo argenteū calathum quē ei donauit
Alcandre Polybi uxor qui Thebis Aegyptiis habitabat/ multaſq; domi
apes poſſidebat. Is Menelao duo argentea labra: duos tripodes: & decē
auri talenta dedit. Sed & preter hec eius uxori Helenæ pulcherrimæ de/
dit aureum colum: & rotundū argenteumq; calathum eum quem ei Phy
lo attulerat/cuius labra auro diſtincta erant: in hoc filum erat elaboratū
Colus item uiolaceam habens lanam iacebat: ſedit igit' in thoro ſub pe/
dibus ſcabellū habens: deinde uirū percunctari ſingula cepit. Scimus Me
nelae qui uiroꝝ hi ſe gloriant' eſſe qui noſtrā petierūt domū: mentior na
m uera loquor: dictat enī animus: nunq̄ enī ſimili uidi forma neq; uirū
neq; feminā tantaq; uenuſtate: q̄ mihi uidet' ſimilis Telemacho Vlyxis
filio quem paruū ille domi reliquit: quādo mea cauſa Achæi Troiā perie
runt bellū audaciſſimū geſturi. Cui Menelaus ſic inqt & ego coniux uti
tu exiſtimas puto. Illius enī ſic pedes/manus/oculoꝝ aculei/capitis uer/
tex/deniq; crines erāt/quin ego nunc in memoriā illius ueniens libenter
cōmemorarem quot ille circa me dolores eſt paſſus. Verū huic uideo la/
crymas fluere ac lænam ante oculos poſitam/Sic ille. Piſiſtratus uero ad
Menelaum uerſus Atride inquit uera dicis Illius hic filius eſt. Verum ſa
piens animoq; indignatur ſi ſtatim iactabundus coram te ueniat: cuius uo
noce tanq̄ dei lætamur: quin & me Neſtor pater comitem ducemq; itus
ris ei dedit. Cupit namq; ille te cogitare ſi quid ipſum aut uerbo aut ope
ra iuuare poſſes quum magnopere domi ob patris abſentiam angatur:
nec multos habeat adiutores/nec in populo facile reperiūtur qui hoc ma
lum expellāt. Ad hec Menelaus: Me miſerum inquit q̄ mihi amici filius
noſtram petit domum qui mea de cauſa tot prælia laboreſq; adiuit & il/
lum ante alios Argæos cupiam reuertētem. Nam ſi nos Iuppiter ambos
incolumes cum nauibus redire permiſiſſet ille cum filio omnibuſq; bo/
nis ex Ithaca diſcedēs apud Argos habitaſſet/ urbemq; & domos ædi
ficaſſet: unā ex his quæ circa ſunt & a me dominantur ſibi deligens. Hic
igitur ſimul exiſtentes commixti eſſemus quos concordes gaudenteſq;

nihil unq̄ diremiſſet preterq̄ dies mortis extrema ſed hec inuidiam ipſi deo factura erant/qui illum ſolū miſerum reditu priuauit. Sic ait: accun ctis luctus eſt exortus. Flebat Helena regina: flebāt Telemachus & Atri des: neq̄ Piſiſtrat9 ſiccis erat oculis: ſuccurrebat ei Antilochi fratris mors quem Auroræ filius Memnon inluſtris interfecit. Huius igitur reminiſ cens ſic ait. Atride meus pater Neſtor quū de te domi mentio inter nos incidit ſimulq̄ diſſerui mus te preter ceteros ſapientem appellat/ & nunc ſi quid reliqui eſt indulge mihi. Non enim ego poſt epulas libenter lu gere ſoleo: uerum nunc uſq̄ ad auroram libenter fleuerim eum qui forti ter occubuit.

Hec tantum in luctu miſeræ ſolamina genti
Attondere comam: lacrymaſq̄ ex ore ciere.

Etenī meus extinctus eſt frater Antilochus nō quidē Argæoꝝ poſſimus quē tu facile uidere potuiſti: ego uero minime: dicūt enim eū & armis & curſu & dextra preſtitiſſe. Cui Menelaus: O dilecte inquit quādo tot di cis: quot uir ſapiens uel maior natu diceret aut faceret/ clarus enim ual deq̄ notus filius eius eſt patris cui & naſcenti & uxorem ducenti Iuppi ter opes ac ſapientiā dederit: ſicuti nūc Neſtori tribuit ad fatum cūctis die bus ipſum quidē nulliter in ædibus ſeneſcere/ filios itē prudentes animo eſſe ac in bello fortes. Verū nūc res preteritas flere deſinamus: epulas de inceps ſpectemus manib9 aqua detur inter me ac Telemachū ſermo uſq̄ ad aurorā uerſabit᷑. Dixit & ſtatim Aſphalion ſedulus Menelai miniſter dat manibus lymphā. At illi opſoniis paratis manus extenderūt. Helena uero quū alia noſſerit: tū uino qđ potabat pharmacū iniecit: oīa iræ dulo riſq̄ in obliuionē ducēs: qđ ſi quis in cibo ſumpſerit eo die nūq̄ lacrymas
Pharmacom fuderit: nō ſi mater ac pater ei interierint/ carūq̄ frēm aut filiū corā interfe
Helenæ prof ctos uiderit. Tale igit᷑ pharmacū Helena Iouis filia bonū admodū & ad
bēs triſtitiā. mentē cōſiliū ue faciēs habebat qđ ei Polydamna uxor Thoni Aegyptia ꝓbuit cui multa huiuſcemodi terra ferax adfert bona ꝑtim mala. Medic9 aūt q̄libet apud eos præter alios hoīes ſciēs repperit᷑ nā & de genere Pæo nio dicunt᷑ eſſe. Illa igi᷑ poſtq̄ hec ꝓberi iuſſit ſic eſt locuta. Atride Mene lae uoſq̄ bonoꝝ uiroꝝ filii Iuppiter ipſe deus interdū aliis bonū ac malū dat/ poteſt nāq̄ oīa. Nempe uos pauloante meſti: nūc diſcūbite ſedentes uerbiſq̄ ſimul mutuis gaudete. Ego interim q̄ exigua uident᷑ tātū referā nō uīa proſequar: neq̄ enī omniū Vlyxis certaminū facile recordor: ſed hoc ſolū fecit ac ſuſtinuit uir fortis ī populo Troiano ubi Achæi multa

paſſi eſtis. Ipſum loquā populū diris uulneribus adfligens: nā ueſte hu
meros lacera indutus ſeruo ſimilis ac cuidam Derti qui in Achæorū na/
uibus nullius erat conditionis ignotus inter hoſtes diſcurrens Troiano
rum Ciuitatem exercitūq; alii allucinarentur: ego illum ſola noui ta/
lem exiſtentem/quanq̄ me ob aſtuciā uitabat. Nam & illum laui unxiq;
oleo: deinde ueſtibus ornaui. Iurauiq; firmo iureiurando nō illum Tro
ianis me manifeſtaturā priuſq̄ ad naues ac tentoria rediret. Tunc itaq;
mihi omnem Achæorū mentem conſiliūq; aperuit. Multum igitur ho/
ſtium ferro interficiens uenit ad Argiuos magno cū faſtu. Hic enim quū
Troianæ feminæ uehemēter ulularēt meus gaudebat animus q̄ in ſpem
ueniſſem redeundi domū. Incomodiq; preteriti memor ſuſpirabā: quod
mihi ueriusi otulit quando illuc me a patria procul abduxit: cariſſimam
a me ſeparās & filiā & coniugem nullius indigentē quod ad formā inge/
niūq; ptinet. Cui Menelaus: Recte inquit o coniux hec oīa dixiſti. Mul
torū ego quidē & mentē & conſiliū noui/ ſed nunq̄ oculis uidi meis q̄lis
Vlyxes eſt/qualeq; facinus geſſit in equo Troiano ubi Argiuorū fortiſſi
mi oēs eramus fatū Troianis ferentes. Tu uero illuc deinde ueniſti. Nā
deus qui gl'iam Troianis cupiebat eo te deduxit ſequēte Deiphobo: ter
niq; attrectās equum circūſteriſti: deinde uocem adſimilās uxorū omniū
qui intus erant nominatim Danaū fortiſſimos uocaſti. Tūc ego & Dio
medes & Vlyxes in medio conſidētes te clamantē audiebamus. Itaq; nos
duo maxime excitati egredi potiuſq̄ intus latere uolebamus niſi Vlyxes
ſic animatos nos retinuiſſet. Hic igit' & reliqui oēs Achæi taciti quieſce
bant. Anticlus ſolus tibi reſpōdere cupiebat: ſed idem Vlyxes manibus
robuſtis ora compreſſit: tantiſq; cōpreſſa retinuit/donec te Pallas inde ab
duxit. Ad hec Telemachus Atride inquit moleſtum ſane: Non enim &
ſi ei cor ferreum fuit propterea que narrata ſunt ducum tollūt exitū. Sed
agedum duc nos in lectum: ut dulci requieſcentes ſomno gaudeamus.
His dictis Helena ſtatim famulis ſub porticu cubile parare iuſſit: purpu
reumq; ſupra ſtragulum poni: ſubtus uero tapeta lenſq; molles ſterni.
Illæ celeriter obtemperantes ex aula procedūt faculas in manibus tenen
tes/lectumq; deinde ſtrauerunt. Hoſpites deduxit Præco Telemachū &
Piſiſtratū: qui in domus ueſtibulo dormierunt. At Menelaus in domus
altæ penetralibus unacū Helena coniuge cubauit. Vt primū uero illuxit
ſurgit e ſtratis Atrides ueſtes induit: humero deinde adcomodat enſem:
pedibus uero calceos. Inde e thalamo deo ſimilis prodiit/Telemachoq;

Helena equos incluſos nominatim uo/cauit.

occurrēs ait. Quæ te neceſſitas o Telemache ad nos Lacedæmonē addu xit: publica ne an priuata? narra mihi uerum. Huic ille Atride inquit ue ni ueſtigatum ſi quam de meo patre forte famam audiueris mihi referas. Domus mea abſumitur: pereunt opera pinguia in agro: iniquorū homi num plena mihi domus qui Proci matris meæ ſunt intolerādo faſtu. Cō tinuoq; oues boueſq; mactāt. quapropter te ſupplex oro uti de illius exi tu miſerabili aliquid referas ſicubi aut oculis uideris aut ab aliquo acce peris de illo errante; quem mater infelicem genuit: nec propterea me uere re aut mei miſerere: ſed audacter narra queſo ſi unq̄ pater meus Vlyxes ti bi apud Troiam ubi mala paſſi eſtis aut uerbo aut opera gratum aliquid fecit: huius nunc reminiſcere. Ad hæc Menelaus clamans. O rem puden dam inquit ignaui homines in lecto uiri fortiſſimi dormire uolunt qui bus profecto eueniet quēadmodū ceruæ in leonis audaciſſimi cubili nu per natos fœtus relictis. Ipſa per ualles & nemorū receſſus paſtum abiēs ſuperueniens deinde leo ar nidum repetens & matri & filiis exitū adfert. Sic Vlyxes illis fatū adferet inhoneſtū. Vtinā o Iuppiter pater: Minerua & Apollo talis ego nūc eſſem: qualis in Leſbo in paleſtræ certamine Phi lomelidē uici. Hic grauiter cecidit; Achæi uero oēs exultauere. Talis etiā Vlyxes exiſtēs cū Procis congrederetur: omnes profecto breuiter & peri turi eſſent & amaras nuptias ſectaturi. Hec aūt quæ rogas nō ego ꝓfecto aliter dicerē; aut declinādo; aut te decipiēdo q̄ ea q̄ olim ſenex marinus ue rus mihi dixit quorū nihil te oīno celabo. Me nāq; huc properare cupien tem dii in Aegypto retinuere: qd eis ꝑfectas nō fecerim Hecatōbas. Nos nāq; & mandatorū & religionis cōtinuo reminiſci uolūt. Insula enim in

Pharus Inſula.

ponto cōtra Aegyptū eſt quā Pharū appellāt tantū ab ea procul quantū nauis proſpero impulſa uēto uno die continget. Hic in parte portus ad eſt excipiendis nauibus adcomodus unde nigram e nauibus exaurien tes aquā in mare iaciunt. Hic me diebus Viginti dii tenuere: quod uenti proſperi qui nauium per pontum ductores exiſtūt minime ſpirarent: & profecto cuncta uiatica: cibariaq; ſimul cum uiribus hominū abſumpta

Idothea Prothei filia.

eſſent niſi dea quædam Idothea ſenis marini filia me miſerata reſpexiſſet. Hæc primum animo commota mihi ſoli pereunti ſeparatim a ſociis ob uiam facta eſt: quum illi errantes circa Inſulam in curuis hamis expiſca rentur; famis gratia uentrem conſumentis. Hæc itaq; adſtans me iuxtas uocanſq; ait. Stultus es hoſpes ualde: coactus ne an ſponte te negligis? quod in rebus duris uideris lætari & in Inſula retineri neq; finem aliquē

ſcis inuenire/uires etiā & animus ſociorum deficiunt. Huic ego reſpondi: Quæcūq; dearū es ubi dico quod nō ſponte retineor/ ſed in deos forſan peccaui uerū dic quæſo: nam dī cūcta ſciūt: quiſnā deorū meū impedit retineatq; iter: quo modo per mare redeam: Dixit at illa: Vera tibi hoſpes inquit narrabo. Verſatur hic ſenex quidam marinus uerus īmortalis Protheus Aegyptius qui Neptuni ſubminiſter: totius pelagi profunda cōſpicit/ quem meū eſſe dicunt patrem. Hūc tu ſi per inſidias capere poſſes tibi & uiam per mare reditūq; diceret. Præterea ſi uelis/ tibi domū longo durōq; itinere redeunti: quid in ea boni mali ue factum offenderis facile enarrabit. Ego uero inquā ipſe queſo indica ſenis & receſſum & inſidias: ne me ille prouidens aut pernoſcens effugiat: ducum profecto ut deus a mortali ſuperari poſſit. At illa uera inquit referā. Quādo ſol mediū conſcendit coelū tunc ſenex ex undis prodit fluctibus opertus ſpirante Zephyro impulſus/ ac ueniens in cauis conditus ſpeluncis dormitat. Circa quem Phocæ breuibus pedibus pulchre congregatæ: terrōq; profundi odorem ſpirantes dormiūt. Hoc ego te q̄primū illuxerit ducam: deinde dormiam. Tu ex ſociis tria tecum elige fortiſſimos omniū qui apud naues ſunt: ſenes tibi ostenda cūcta narro. Phocas ante omnia recenſet atq; in partem impellit: aliā ubi uero coegerit ac uiderit ipſe in medio tanq̄ paſtor inter greges ouiū iacet/ ubi uero dormientē uidebitis tūc uos ui uiribuſq; freti ſubterfugere conātem retinete: in omnia enim ſe cōuertere temtabit que in terra ſerpunt/ preterea in aquam in ignem uos eo magis retinete atq; premite. At qn̄ uerbis interrogatur talis qualē eum dormientē offendiſti tūc uim ferre deſine: ſenemq; ſolue atq; interroga quis nā deorum te premat tuūq; per mare reditū impediat. Sic dicēs pontū ſubiit: ego uero ſtatim ad naues ubi in arena ſtabant ibā: multaq; eunti in aīa uerſabant. Vbi ad mare nauēq; ueni epulas parauimus: Nocte deinde ueniente in littore dormiuimus. Apparēte poſtmodū aurora curſus p littus ambulabā multa deos orās. Tris mecū adſumpſi ſocios qb9 maxie ad oēm caſū cōfidebā. tūc Idothea q̄ pontū ſubiit q̄tuor ex pfundo Phocarū pelles nup dereptas ſecū extulit qbus dolū pri ſtructura erat. Poſito nāq; in arena littoris cubili nos ſigillatī illis ueſtit/ ipſaq; in medio iacuit: Et qn̄ phocarū teter e odor (qs iuxta ea mōſtra cubaret) ipſa nobis remediū attulit/ nām cuilibet ambroſiā ſub narib9 ſuaue olentē/ q̄ illarū fetori occurreret totū id uicus æquo aīo tolerauimus. Phocæ poſt hec cōgregatæ oenerāt & ī littore tādē dormierūt. Venit & ſenex ex alto/ phocas offēdit/ atq;

De Protheo.

ſingulas conſpexit: numerũ recenſet: nos primũ inter Cete numerando. Nec in his ullum propterea dolum putabat/ quũ ad extremum dormiret. Nos tunc clamãtes circuiuimus/ ille artis doloſæ minime oblitus primũ quidem leo pulchre iubatus factus eſt/ deinde draco & Pardalis & ingens ſus & aqua & arbor. Nos circa forti eramus animo. At poſtq̃ ſenex ornandus dolore eſt adfectus nos interrogãs inquit. Quis Atreo nate deorum tibi conſiliũ dedit ut me per inſidias inuitũ caperes: quid enim tibi opus? At ego noſti inquã o ſenex probe (quid me hæc tergiuerſans percuntaris) quod in inſula inuitus retineor neq; finem inuenire licet: animus quoq; intus mihi abſumitur/ ſed tu queſo dic (nam di cũcta norũt) quis nam cœleſtium uiam mihi reditumq; per mare impedit? Ille rurſus ubi Ioui inquit aliiſq; dis ſacra feceris ſolue q̃primũ ut in patriã redeas: ad quam fatum eſt nõ prius peruenire q̃ apud Aegyptum ſacras dis facias Hecatombas. Sic ait: se mihi animus excidit quod me prius in Aegyptum longum ſane ac difficile iter adnauigare iuſſit/ excepiq; ipſum paucis. Hæc inquam ita ut iubes fient ſed dic rurſus an omnes Achæi quos Neſtor & ego ex Troia redeuntes liquimus incolumes peruenerunt: an aliquis fato interiit acerbo: ſeu in mari uel etiam in amicorum manibus poſtq̃ bellum peregit. Ille quid me inquit Atride hæc rogas quũ te meã mentẽ non ſit opus ſcire aut noſſe. Non enim puto diu ſine lacrymis eris

Aiacis Oilei exitus. poſtq̃ cuncta audiueris. Multi nãq; ex his interierunt/ multi etiã relicti. Duces tamẽ Achæorũ duo in reditu perierunt: nam & pugnæ tu quoq; interfuiſti. Vnus adhuc in põto retinetur. Aiax cum nauibus extinctus eſt. Neptunus eum naufragantem petris ingentibus Gyreis propinquũ reddidit: ex quo ex maris profundo ſeruauerat: & profecto fatum ad ex-

Petra Gyræa tremũ quis Mineruæ infenſus euitaſſet niſi ſuperbe admodũ & adrogan ter locutus fuiſſet. Dixit enim uel dis inuitis ſe mare tranſiturũ: quẽ Neptunus andiens ſtatim tridentem manibus ortendis corripiens petrã Gyream impulit: ex quo illa diuiſa pars ibi remanſit: pars in pontum cendit.

Agamemnonis exitus. In hac igitur ille prima confidens/ deinde inter fluctus diſiectus uehementer adflictus eſt. Ad extremũ ubi ſalſam potauit aquam extinctus. Tuus autem frater Agamemnon fatum in nauibus effugit Iunone ſeruãte/ ſed iam iam ad Malienſe promontoriũ adpulſurũ magna rapiens procella in pontum diſtraxit in extremamq; agri partem ubi prius Thyeſtes habitabat deduxit: tunc illam Aegiſtus eius filius tenebat: ſed inde domũ poſtea uentis ſecundis incolumem di deduxerunt. Qui ubi patriam atti-

e ſpecula explorator uidit quem doloſus Aegiſtus mercede duorũ auri ta lentorum ibi locauerat. Is anno toto obſeruãdo perſeuerauit/ ne ille clam redeundo lateret/ ſtatimq; domũ rediit regi nunciatum. Aegiſtus itaq; cõ feſtim artem dolumq; excogitans Viginti e populo fortes uiros delegit: quos in inſidiis poſuit: parte altera epulas parari iuſſit/ deinde dira medi tans animo Agamemnoni cum curribus & equis obuiam proceſſit: eũq; fati neſciũ in cœna ueluti bouẽ ad preſepe interfecit: nec ullus e ſotiis qui eum ſequebãtur eſt relictus quin de medio tolleretur/ ſic ait: cor elanguit flebamq; ſupra littoris arenam ſedens neq; uiuere amplius aut uidere ſo lis lucem cupiebam. Vbi uero flendo ac me huc illuc uolutando exſatu ratus ſum tunc ſenex ait/ ne ſic longo tempore indecenter flebis quando tibi agendi occaſionem aliquam non colligimus. Itaq; celeriter ipſe tenta in patriam redire/ nam aut uiuẽtem Aegiſtum aggredieris aut Oreſtes prae ueniẽs trucidabit/ ex quo tu in eius ſepulchrum ac funus incidens ſic ait. Mihi rurſus animus in pectore reſipiſcens exultauit/ eumq; ſum adlocu tus. Hos ego iam noui dic quaeſo tertium illum qui in ponto retinetur: uiuus ne an mortuus/ cuperem profecto quãuis anxius intelligere. Ille uero Laertis inquit filius hic eſt apud Ithacam habitans: quem apud in ſulam in aedibus Calypſus nymphae lacrymantẽ uidi. Illic enim per uim retinetur ut in patriã redire nequeat. Nã illi neq; naues neq; remiges aut ſo tii qui illũ per mare reducãt preſto ſunt. De te aũt ue dicã.

Non Menelae tibi conceſſum numine diuum
Argos apud uictae ſupremam claudere lucem
Sed te coeleſtes ubi conſpicitur Rhadamanthus
Elyſium in campum ducent ac ultima terrae — De campo Elyſio.
Hic homini facilem uictum fert optima tellus
Non niuis aut hiemis tempeſtas ulla nec umbris
Sed Zephyri ſemper ſpirantes leniter auras
Oceanus mittens florenda corpora reddit
Cauſa quod es coniux Helenae: Iouis & gener alſi.

Sic dicens pontum ſubiit. Ego uero unacum ſotiis ad naues contendi eunti uero animus uariis uoluebat/ ubi peruenimus epulis adcinximus: nocte interea ſuperueniente in littore maris dormiuimus: quũ primũ ue ro illuxit naues in mare traximus/ malũ poſuimus/ uela pandimus. Ipſi demũ conſcendentes in tranſtris ordine conſederunt: mare remis uerbe rauere. In Aegypti denique flumẽ peruenientes naues firmauere: ſacras He

D

catombas fecerunt. Poſtq̃ uero deoꝝ ira placata eſt. Agamemnoni tumu lum conſtitui ut perpetuæ gloriæ monumentũ eſſet. His geſtis in de pro ſperos ſoluiuentũ ſecum dum di dederunt qui me celeriter in patriam de duxerũt. At tu Telemache mecũ hic mane in ædibus uſq; in undecimam duodecimãue diem: tunc domũ te probe remittã / duosq; tribus equis ſellaq; ad fabrefacta inſuper poculo: quo diis libes ut mei his memor om nibus diebus. Cui Telemachus Atrides inquit ne queſo me hic diu ret ne: ego uero in annũ apud te libenter quieſcens manerẽ nec domus neq; parentũ deſiderio mouerer: tãtoq; animo gaudeo tuũ audiendo ſermonẽ. Verũ me affligũt ſocii apud Pylum Tu me hic diu retines. Donũ quod cunq; dederis inter prætioſa mihi fuerit. Equos tamẽ Ithacam non ducã ſed tibi ipſi hic relinquã rem ſane pulchrã. Tibi enim magis conuenũt

Ciperũ her/ba pratenſis. Contra oida cor in nõnul lis.

quod campo regioniq; imperitas latiſſimæ ubi Lotus & frequens Cype/rum: triticumq; & zea & ordeum. Ithaca uero nec curſus habet latos neq; prata: magis aũt eſt paſcendis capris adcomoda: exercanda uero equorũ paſtoribus.

Inſula nulla maris fertur fecunda caballis.

Aut etiam pratis / Ithaca minus omnibus una.

Hæc ubi ille dixit: Menelaus riſit / manuq; illũ prendens inquit: Quid ais nate bono a ſanguine es hæc ego tibi cõmutabo: poſſum equidẽ. Ex omnibus aũt quæ domi meæ prætioſa ſunt tibi pulcherrimũ dabo crate rem ad fabre laboratũ argenteũ totũ labris coronideq; aureis ornatũ: ual cani opus quẽ mihi Sidonioꝝ rex donauit quando reuertentẽ me domũ excepit: tibi hũc dabo. Dum ſic inter ſe colloquerẽtur Conuiuæ interea in regiam uenerunt oues ducentes & uinũ: panem uero uxores eoꝝ fere bant. Dumq; conuiuium ſic in ædibus celebrant Proci in Vlyxis domo diſcis / ſagiptiſq; in aula quã diu probris contaminauerant ludentes gau debant / inter quos Antinous & Eurymachus quod uirtute cæteris præ/ſtarent principes erant. Hos igitur Phronii filius Noemon prope acce/dens interrogando adloquitur: Antinoe ſcimus ne quãdo Telemachus ex Pylo redeat? meã nanq; eo nauem duxit: hac igitur mihi nunc opus tranſfretare ad orbem Elidem. Hic enim mihi equæ ſunt duodenæ: mu/liq; ſub eis indomiti quoꝝ aliquẽ adequitãs libenter domuerim. Sic ait: illi uero admirati ſunt. Nõ enĩ Pylũ abiiſſe putabãt ſed alio in agrum uel ouibus aut ſubulco adeſſet. Antinous uero dic inquit mihi uerũ quãdo abiit: qui iuuenes delecti ex Ithaca eũ ſecuti ſunt uel qui illi miniſtri ſu/

muli ne ꝑſſo fuere ut potuerit hoc facere. Deinde dic uere ut ſciā/per uim ne apſtulit nauem tibi/an ei ſponte dediſti coganti. Noemon uero ſpōte inq̄t ipſe dedi: quid nā alius feciſſet? durū negare fuerat: quādo uir talis uerbis cā placide petat. Iuuenes enī qui in populo poſt nos uirtute praeſtāt eū ſecuti ſunt: ducē ego illoꝝ euntē ui Mentorē/ſiue deū/nam deo oīa ſimilis uidebat᷑. Sed hoc admiror ꝙ heri matutinū eū uidi/tūc enī eū naui Pylū abierat. His dictis ad domū paternā diſceſſit. At illis duobus admirātibus Proci reliqui ſedētes a ludis deſierunt. Ad quos Antinous triſtis mēteq̨ turbatus oculis ob irā micātibus inſtar ignis ſic ait. Proh q̄ magnū facinus & audax hoc iter tentatū Telemacho: qđ nō puto pficiet: quū tot hoibus inuitis puer nauim preparās abierit cū delectu ex populo fortiſſimoꝝ ſed ꝑfecto malū ipſe ſentiet primus. Iuppiter enī illi prius uires concēdet q̄ nobis incomodū inferat: ſed agedū date mihi celerē nauē & uiginti ſocios ut illū euntē inſidiis ꝑſequar: obſeruaboq̨ in porthmo & anguſtiis Ithacae & Sami: magno enī periculo patris grā nauigat. Sic dicentē oēs collaudauere: ſtatimq̨ ſurgētes Vlyxis domū petiecūt. Penelopen uero nō diu latuit cōſiliū quod Proci mēte uerſabāt. Medon enī praeco ſtās extra aulā illud qđ intus dixerāt audierat. Itaq̨ ubi ipm ad ſe uenientē illa uidit ſic ait. Praeco nū Proci te nunciatū mittūt famulis Vlyxis ut iā ab ope ceſſent: epulas parent utinā neq̨ amplius me petētes: neq̨ ſimul hic cōuenientes extremā nūc coenam comedāt qui rem omnē Telemachi cōgregati abſumitis: Num a patribus ueſtris pueri olim nō audiuiſtis qualis Vlyxes meus erga parētes ueſtros erat: nec iniqū aliquid in populo faciens aut loquēs? quū praeſertim ius hoc & mos principum ſit ut aliū odio pſequatur: aliū uero diligat: at ille nunq̄ homini uel iniquo ſuccenſuit. Veſter nihilominus improbus animus & facta improba apparent: heu q̄ nulla poſt beneficiū grā: Cui Medon. Siquidē inquit o regina hoc magnū eſt malū: longe nūc maius inſtat: ac durius aliud quod Proci meditant᷑: qđ nequaq̄ pficiat Iuppiter. Telemachū reditum domū ferro ennātur oīno interficere. Nā ille Pylū Lacedaemoniāq̨ ad inueſtigādum de prē abiit. Haec ubi illa audiuit ei genua ſimul cū aīo ſoluta ſunt: uox heſit: oculi lacrymis refertis: ac longo tandē poſt tpe fatur. Praeco qd ais? filius diſceſſit? ſed qd opus illū conſcendiſſe naues? quae ſunt hominibus maris equi: ac multū ne ponti penetrauit forte ut nec nomē ipſius inter hoīes relinquat᷑. At praeco non inquit ſcio ſcio an ille ex deo: aut ex aīo ſuo excitatus Pylon abierit ad inquirēdū de patris ſeu reditu ſeu fatoq̨

His dictis ad Vlyxis domū diſceſſit. At Penelope anguſtia doloreq; correpta neq; in ſella quū plurimæ domi eſſent ſedere ſuſtinuit; ſed humi ſupra thalami pauimentū procumbens miſeris modis quærebatur; circaq; famulæ omnes quot domi erant iuuenes ac uetulæ plorabāt quibus Penelope uehementer gemens ſic ait. Audite dilectæ mihi: Me nanq; dii ærumnis & laboribus præter omnis quæ mecū ſunt aut fuerunt educatæ exercuere: quæ uirum antea amiſerim bonū & omnibus uirtutibus inter Danaos ornatū: cuius gloria late per Græciam Argoſq; mediū extenditur: nunc uero filiū amantiſſimū ingloriū ex ædibus de medio tollere contendunt: quē nauem ſoluiſſe abeuntem audiui. Crudeles quū rem certo ſciretis me tamen e lecto nō excitare decreuiſtis. Si enim hāc illum uiam tentantem audiuiſſem: quis eundi cupidū retinuiſſem; uel me in ædibus mediis mortuā reliquiſſet. Nunc aliquis citus Doliū meū famuliū ſenem uocet: quem pater huc mihi uenienti dedit qui ortum arboribus frequentem mihi colit ut Laertem conueniens hæc ei narret ſi quo ille conſilio mente excogitato ad populos prodiens quæratur qui ſuā Vlyxiſq; progeniē interimere cōtendunt. Cui nutrix Euryclea ſic reſpondit. Nympha cariſſima tu me uel ferro interficias uel dimittas in ædibus licebit nō equidem te hoc celabo. Vidi ego hæc omnia: dediq; illi quæcunq; iuſſit: frumentū dulce uinū: magnoq; iureiurādo iurare cōpulit; ut ante duodecimā diem ſeu priuſq̄ tu profectū iam audiueris aut deſiderauerit hec tibi nō referā ne plorando formoſum lederes corpus; ſed cōſulo ut lota prius puraſq; induta ueſtes in ſuperiorē thalamū cum ancillis aſcendas ac Mineruā Iouis filiam ores: quæ illū ex morte ſeruabit: nec ſenem Laertem afflictum magis affligas nō equidē puto ſanguinem ipſius ita deos odio perſequi ut nō aliquis ſuperſit qui alta ſuccedat ædibus ac lōge pinguibus agris. His auditis illa flere deſiit: ſtatimq; ut monita erat lota puras induit ueſtes in ſuperioreq; thalamū cū ancillis aſcendens mola ad ſacrificandū caniſtro impoſita Mineruā orauit. Audi me queſo Tritonia Iouis filia ſi unq̄ Vlyxes meus accepta tibi uel bouis uel ouis ſacrificia obtulit: horū nūc memor ſerua mihi filiū: ac Procos ſupbos male perde. Sic dicēs ululauit: precantē uero dea exaudiit. At Proci pre alia per ædes fremebāt: ſicq; aliqs illorū dicebat ignarus eorū quæ apud eā geſta erāt. Procul dubio regina nobis nūc connubiū parat nō enī adhuc nouit quæ ſtruit ut in filiū cedē. Antinous uero Miſeri inqt mittite adrogātia uerba oīa: ne quis intus nūciet: ſed taciti inſurgētes qd ſemel inimus conſiliū abſoluamus.

His dictis uiginti ſibi uiros fortes adſumēs ad littus maris tēdit: nauēq̃ in altū trahunt/ malū erigūt/ rudētes aptant/ remus ſcalmo loris bubulis adli gant/ uela pandūt/ omniaq; rite atq; ordine/ arma miniſtri eis tulerūt: qui tandē cōſcendentes nauem: ibidē diſcubuerūt nō priusq̃ ad ueſperā ſolu turi. Penelope aūt in thalamo ſuperiore ſine cibo ſine potu meſta iacebat ac ſollicita an filius mortē effugeret: ſeu a Procis de medio colleretur. Ac quemadmodū leo in hominū turba inſidias ei parantiū circūuertit multa in fero pectore uerſans: totidē illā in animo uerſantē ſomnus oppreſſit procūbentiq; ac dormienti mēbra ſoluit. Minerua interea quū alia noue ritemm Idolū fecit/ corporeq; Iphthimae adſimilatur. Haec Icari filia erat uxor Pheris a uiro in domū Vlyxis miſſa ut Penelopen querentē ſolaretur & a lacrymis luctuq; amoueret. In thalamū igit̃ ingreſſa per liminū ſeraeq; iuncturas ſupraq; caput adſtās ait. Dormis Penelope animo meſtiſſima: nō enī te dī uiuētes flere/ aut dolere permittēt/ quū cuius reditur⁹ eſt filius/ nec odio coeleſtibus aliqua de culpa eſt. Penelope aūt quae infoeribus ſomni ſuaue dormiebat. Quid inq̃t huc ſoror ueniſti: diu nāq; hic nō uerſaris: qd̄ procul hinc habites: iubes me forſā a luctu triſtitiaq; multa quieſcere quae meū irritat animū: quū uirū prius omni praeditū uirtute amiſerim: cuius glīa per Graeciā mediūq; Argos extendit̃: nunc filius amātiſſimus p̄ mare abiit ſtultus. Vt qui nec laboribus nec cōmerciis ſit adſuetus. Hic me magis q̃ ille ſollicitat/ hūc uereor ſatis ne qd̄ aduerſi patiatur/ uel in populo quū uenet uel in pōto: iniqui enī multi exiſtūt/ qui iſtū circūuenire inſidiis querūt/ ac priusq̃ patriā attingat interficere. Cui Idolū ſic reſpondit. Bono ſis aīo/ timore abice/ talis enī tibi dux ſimul uadit quā uiri alii ſibi adeſſe magnopere optarēt: poteſt nāq; Pallas/ que me nūc tibi haec nunciatū miſit/ ac te querentē ualde miſeratur. Cui illa ſiquidem inquit dea es & deae p̄fecto uocē audis narra queſo an ille uir meus infelix uiuit ne/ an neſcitur aura aetheris: ſeu iam interiit ſitq; apud inferos. Cui Idolum: Ego quidem inquit utrum uiuat an interierit nō ſatis uere poſſum dicere.

Turpe quidem ſermo mendax ac uana referre. Cicero de uff. Nil ſenc piua uanitate.

Sic dicens per liminis iuncturas in auras uentorum effugit. Penelope uero e ſomno excitata ſubito animo exhilarata eſt. Dum autem in ſomnū manifeſte nocte intempeſta irruit: Proci nauim conſcendentes humidas ſecabant uias/ fatum Telemacho machinantes. In medio autem pelago inter Ithacam & Samū quaedam nō admodum magna eſt inſula Aſteris. Aſteris Inſula.

nomine ubi portus ad nauium inſidias apti duobus ingreſſibus exiſtit Hic itaq; Achæi in inſidiis Telemachum expectabant.

Libri Quinti Argumentum. E.

Orcionem Iuppiter ſecūdam faciēs, Mercuriū ad Calypſo mittit
e iubens Vlyxem dimittere. Hæc uero iuſſa facit. Die autem decima octaua uidens hunc Neptunus, iratus ratē ſoluit atq; euertit. Ino autē ei partem fractæ ratis qua uehebatur dat, mandans ut q̄primū in terram deſcendat eam ab ſe abiciat. Multa deniq; paſſus in Pheacum regionem uenit.

Iconſ interea linquens aurora cubile
Dis lucem ætheriam ſimul & mortalibus adferet
Ordo Cœlicolum celſa conuenit in aula
e Quos inter primus conſedit Iuppiter altus
Cuius & immenſa eſt & rerum æterna poteſtas
Filia mox Iouis adſurgens dea multa Minerua
Dura refert miſerum Nymphæ retinentis Vlyxem.

Iuppiter pater uosq; alii di ſempiterni. Nullus iam amplius princeps qui ſceptrū gerat morigerulus aut officioſus ueu placidus exiſtat: ſed mente nullū fas iuſq; cogitet aut colat, potiuſq; iniqua, crudeliaq; pperet. Heu q̄ nullus neſtrū Vlyxis meminit q̄ mitis fuerit pater his pplis qbus imperauit. Nūc uero is in Inſula reſidet magnas patiens erūnas in ædibus nymphæ Calypſus quæ eū per uim retinet quominus poſſit in patriā redire: nā & remige & ſociis qui eū in mari comitent' caret. Inſup amantiſſimū eius filiū de medio tollere quærūt q̄primū ille redierit profectus nūc Pylū ac Lacedæmoniā ad inquirendū patrem. Cui Iuppiter Mea inquit nata quod nā tibi uerbū excidit ex ore? Nō enim hanc & ipſa noſti mentem ac conſilium quemadmodum Vlyxes illos probe plectet. Tu uero Telemachum diligēter deducito (potes enim) ut ille exercitus tandem in patriam redeat. Proci autem in naui fruſtra profundum remigabunt. Dixit & Mercurium parte alia adloquitur. Mercuri tu nanq; quum in aliis es nuntius: tum ad Nymphæ formoſæ nunciatum ibis noſtrum conſilium ac reditum Vlyxis qui non deorum aut hominum ductu: neq; in

legittimo nauigio ſed in rate tantum alioquin probe trabibus compacta per multos labores die Viceſima Scheriam portum contingat in Pheacū terra qui ex ſtirpe ſemidei ſunt: ac illum uti deum uenerantur: ex quo in deſideratam patriam naui proba remittent. Inſuper æs/ aurum/ ueſteſq; quantum opus ei dabunt: multa quidem/ quanta nec unquā Vlyxes ex Troia tuliſſet: ſiquidem ſine damno & incomodo ueniſſet: prædæ partem ſortitus. Etenim fatum eſt illi omnino caros uidere domeſticos: ac in domum ſuam patriamq; redire.

Sic ait: ac ſtatim mandato obtemperat ille
Aurea ſed primum pedibus talaria nectit
Quis mare ac terras uento impellente pererrat
Virgam deinde capit: qua ſonno lumina claudit
Excitat & rurſus: cupiat modo: forte cubantes. Deſcriptio
Hanc igitur manibus retinens properabat in altam Mercurii
Pieriam aſcendens: ex æthere mox leuis ingens
Per pelagus Laro ſimilis uolitatq; ruitq;
Qui prædam adſectans magno ſub gurgite ponti
Alas condenſat: crebroq; humore madeſcit
Sic ille immenſos penetrabat in æquore fluctus.
Extat in adeſſa in medio breuis inſula ponto
Huc ubi tellurem retinens peruenit ab alto
Speluncam ingreditur nymphæ fera tecta Calypſus Deſcriptio
Hic illa in diuis adcendens ædibus ignem ſpecus Ca
Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum lypſus.
Diuinoſq; modos edit modulamina uocis
Pectine dum telam præſtantem perficit aureo.
Speluncam uirides circundant undiq; ſiluæ
Alnuſq; & Clethre: præſtans & odore cupreſſus.
Hoc & aues tractu uerna otilateq; uagantur
Aequoreæ: quibus & ponti ſunt humida curæ
Bubones diri: accipitres: & garrula cornix.
Parte alia circum uitis protenditur ingens
Perpetuoq; uirens: magniſq; onerata racemis
Quattuor & fontes ſurgunt ſalientibus undis
Inter ſe ſparſim ac aduerſa fronte propinqui
Quin apio & uiola uernantia prata uireſcunt.

Quem ſi forte locum uenientum adſpexerit ullus
Vel deus/inſtabit mirans/animoq; triumphans.

Videns hæc Mercurius primo qdē obſtupuit/ ac gauiſus eſt q̄q̄ deus deinde in latā ingreſſus ſpeluncā:atq̄ cōtra dia Calypſo adſpiciens mini me ignorauit. Non enim di immortales inter ſe ignoti ſunt. Non profecto uel ſiquis longe ab aliis habitaret. Magnanimū uero Vlyxem intus non offendit: quod is in littore maris conſidens fleret/ ut olim ſolebat: ſuſpiriis quoq; ac quærelis animū irritans & lacrymans pontum adſpiceret. At Calypſo in throno coruſcanti ſedens Mercuriū interrogat. Quid huc ad me Mercuri cū aureo baculo/ mihi quidem uenerabilis ac cariſſimus uenisti. Diu quidem quod nō frequētas: loquere quid animo uerſas. Nā & perficere animus eſt/ ſi tamē ualeo/ aut fas fuerit. Sed dic prius ut tibi parem que hoſpiti decent. Sic locuta menſam adpoſuit ambroſia refertam/ rubens nectar miſcuit. At Mercurius ubi uino/ ciboq; animū exhilarauit tunc demū illi reſpondet. Interrogas me uenientem dea deū ego tibi uera loquar. Huc eni Iuppiter me inuitū uenire iuſſit: quis enim libens tantū aquæ ſalſæ immenſæq; percurrat/ nō profecto hominū ciuitas propinqua qui dis ſacra faciāt/ aut hecatōbas. Verū nō eſt Iouis mentem aut aliū deū ſuperare ſeu errare. Ait eni hoiem apud te miſerrimū oim eſſe uiro; qui Priami urbem nouē annis debellātes decimoq; poſt euertētes domū redierūt. Verū in Mineruam redeundo peccauerūt: quæ illis uentū aduerſum undaſq; cōcitauit: ex quo alii quidē boni ſocii perierūt: hūc tantū uentus & unda huc propinqū reddidere: quamobrem protinus remitti iuſſit. Nō eni ei fatum procul a ſuis caris perire: ſed parca eū neceſſe & domeſticos uidere & in patriā redire Sic ait at Calypſo extimuit illūq; compellās ſic adfatur. Duri inuidiq; eſtis di præter cæteros qui deas admiramini manifeſte cum uiris cubare: ſiquando ex his maritū ſibi forte delegerint. Sic Orionem aurora roſea ſibi ſumpſit: quem ſic odio perſecuti eſtis ut Diana caſta in Ortygia ſuis eum uelocibus ſagittis peremerit/ ut item Iaſionem quē pulchra dilexit Ceres: cum eaq; in campo Tripolo cubile miſcuit. Neq; diu Iouis animaduerſio inaudita fuit qui illū fulmine argete peulit. Vt deniq; mihi/ nūc inuidetis di uirom mortalem nobis coniungi quē ego ex Carias ſolū ſuperſtitem ſeruaui: quam nauē ei Iuppiter fulmine impellēs in medio pōto abrupit. Hinc alii ſocii perierūt. Hūc tantū eiectum uentus & onda maris impulit: quē ego amaui & nutriui. Dixiq; me illum imortalem/ ac minime ſeneſcentem facturam.

Verũ quãdo Iouis mẽtẽ neq̃ ſuperare/neq̃ offendere aliis dis nõ licet: Va/
leat: ſi illũ ipſe impellet atq̃ in patriã deducet. Ego nequaq̃ eundẽ aliquo
mittam quũ apud me nõ ſint neq̃ nauis: neq̃ remiges neq̃ ſotii qui eum
per mare comitent᷑. Attamẽ prompte admonebo/ neq̃ diſſimulabo quo
minus doctus & exercitatus in patriã redeat. Ad hæc Mercurius ſic inq̃t
Calypſo ut ais eum remitte & iram euitabis ut nn nq̃ impoſterũ tibi ſit in
fenſus. His dictis diſceſſit. Nympha uero ad Vlyxem ſe cõtulit poſtq̃ Io
uis accepit nuntium. Hunc itaq̃ in littoris maris ſedentem repperit: nec
dum a lacrymis oculos ſiccos habentem: dulce quoq̃ æuũ ploranti ac re
dicum deſideranti preteribat: q̃ui Nymphæ nullo modo placebat: ſed &
noctibus in ſpeluncis coactus apud uolentem omnino nolens cõmora/
ri uigilabat. Diebus uero in littore maris inter petras orridas reſidẽs que
relis animũ irritabat ac pontũ lacrymas ſpectabat. Calypſo igitur prope
adſtans ſic ait. Miſer ne quæſo hic adeo doleas: ne te ſic ætatem corrũpas
tuam. Ego uero iam te libenter dimittã. Tu tantũ ferro ligna incidito ad
comoda: ratemq̃ amplã facito: eam diligenter cõtabulato ut te per pontũ
tuto ferat. Ego aũt tibi frumentum/aquam/ uinum q̃ rubrũ ac dulce quæ
famem apſte pellant præbebo/ ueſtibus quoq̃ ornabo: ac uentũ poſt te
cuſtodem mittã ut illeſus in tuam redeas patriã: ſi tamen di imortales uo
luerint qui me longe melius rẽ uidere ac noſſe ſunt apti/ Sic ait: extimuit
Vlyxes: eamq̃ cõpellans ſic adloquit᷑. Aliud quoddã profecto dea hoc
cogitas q̃ auxiliũ in me reducẽdo: quũ me iubeas cũ rate tantũ ponti ſpã
tia metiri. Durũ arduũq̃ nempe hoc: neq̃ uel naues celeres uento Iouis
ſecundo impulſæ penetrarent. Neq̃ ego te inuita ratem conſcendam niſi
iureiurando prius adfirmare ſuſtineas nullũ mihi inde incomodũ ſtrui.
Ad hec dea Calypſo riſit: manuq̃ illum traens ſic adloquitur. Profecto
errans nec futura que nũc forma carent facile cognoſcens ut ex uerbo nũc
tuo oſtendis. Igitur teſtes mihi adſint terra/ magnumq̃ ſuperne coelum
& aqua ſubtus ſtygia: quod grauiſſimum dis imortalibus eſt iniuran/
dum. Incomodũ hinc tibi nullum ſtrui: ſed & alia quidem noui ac dicã
quæcunq̃ mecũ ipſa in te cogitauerim quando uſus uenerit tuus. Etenĩ
mens mihi bona eſt & animus in pectore miſericors non autem ferreus.
Sic dicens dea ſtatim iter ante cepit/ ille ueſtigia ſubſequitur. Veniũt igi/
tur ambo in ſpeluncã & is quidem in thoro unde Mercurius ſurrexerat
cõſedit. Nympha uero epulas quales mortales edere ſolẽt adpoſuit: dein
de aduerſus eum & ipſa conſedit. Cui famulæ ambroſiam nectarq̃ ad/

poſuere. Paratis demũ cibis manus extendũt. Vbi uero ſedata fame Calypſo ſic loqui cepit. Dic Laertiade Sic ne tandem in patriam cara redire uis? gau de hic ſi ſapis. Nam ſi uideres animo quot tibi mala fato parantur: anteq̃ patriam uideas hic mecum procuidubio manens hanc cuſtodires domũ: eſſes praterea imortalis: quanq̃ continuo diebus omnibus cupis uidere uxorem: non quidẽ illa inferior eſſe glorior nõ corpora: nõ item ingenio qm mortalibus cũ imortalibus nec mẽbris nec forma bene contendũt. Vlyxes uero cõtra Prudentiſſima inquit dea ne mihi ob hoc iraſcere: Noui & ipſe omnia/ Mea nãq; Penelope infra ſpetiem & magnitudinẽ tuam ſatis uideri poteſt: Mortalis eni eſt: tu uero imortalis ac minime ſeneſcẽs. Nihilominus & uolo & cupio cũctis diebus domũ reuerti & rediens diem magnope uidere. Si quis autẽ deorũ rurſus in ponto ſeuierit ac irruat tolerabo quidẽ: in pectore animũ gerens acerbũ: quũ enĩ mala multa & in undis & in bello ſim paſſus hoc itẽ reliquũ illis addatur Sic ait: Sol interea occidens tenebras effudit. Illi in ſpeluncam uenientes gaudia inter ſe mutua ſimul manentes ſumpſere. Vbi uero aurora illuxit Vlyxes quidem lænam ac tunicam induit. At Calypſo argentea palla ſe amicuit tenui quidẽ & eleganti: zona quoq; aurea lumbos uinxit: calyptra caput operuit. Demũ de Vlyxe reducendo agit Magnã imprimis ac ancipitem ſecurim in manibus ei dedit: cui capulum oleaginũ pulcherrimum erat aptatum. Dedit inſuper leuem haſtam: eumq; in extremam inſulæ partem duxit ubi arbores proceræ admodũ erant Cletra: alnuſq; ac abies altiſſima ſiccæ quidem uetuſtate ac ad nauigandum omnino leuiores: loco ſano ad incidẽdum monſtrato ſtatim Calypſo domũ ſe recepit. Ille materia inciſa opus celerrime abſoluit/ uiginti ex his deiecit/ cũctaſq; ſecuri aptauit & adfabre poliuit & ad perpendiculum direxit. Continuo Calypſo terebro cunctas terebrauit: inuicem aptauit: clauis demum ferreis conſtrinxit quantumq; uir architectonicæ ſciens nauis latitudinem circumſubit tantum Vlyxis ratem latam cõſtituit. Deinde contabulationem frequẽtibus trabibus ac longis aptatis tabulis perfecit. Poſt hæc malum locumq; in quo baſis firmetur: deinde temonem nauis curſum dirigentem. Ratemq; uiminibus & uirgulcis circũmuniuit ut aquæ cibum obiciat/ multam inſuper materiam addit. Poſtea Calypſo lintea fert unde ille uela fecit: addit rudentes ac pedes ei pulchros. Poſtremo uectibus eã in mari traxit. Quarta autem die omnia perfecta. Quinta uero Calypſo ab inſula Vlyxi ueſtes plicatas diligenter aquaq; purgatas miſit ſ: unguẽ

uini nigri utrem: alium uero aquæ magnũ. Cibaria item ac opſonia mul ta dulcia in pera. Ventum deniq; ſecundum ac mollem.

Hinc Laertiades alacer iam carbaſa pandit
In puppiq; ſedens curſum regit equore in alto
Nec dulci uigilans deflectit lumina ſonoo
Pleiadas adſpiciens tacitus. ſeroq; booten
In mare tendentem; pigraq; in parte locatum
Arcturum poſt hec quem currum nomi̅oe dicunt
Quiq; ſequens magnum inſidiis petit oriona.
Ac ſolet oceani ſe nunq̃ condere lymphis:

Hãc igitur ratem Calypſo admonuit ut in ponto procedens ſiniſtroe ſus tẽderet. Diebus denis ſeptẽ in mari proceſſit/ Decimooctauo aũt mõtes Pheacii appare̅t ubi proximũ illi erat iter. Itaq; certatim ponto uti ſcu sum incubuit. Quẽ Neptunus ex Aethiopia reuertẽs procul e Solymoȝ mõtibus per mare uela dãtem adſpexit: ex quo uehemẽter iratus: caputq; motans hec ſecũ; Proh facinus me apud Aethiopas exiſtẽte di circa Vly/xem conſiliũ mutauere. Nã prope terrã Pheacenſiũ uenit ubi parca finem ei laborũ ſtatuit: uerum adhuc puto ſatis ei ſupererit incomodi.

Sic dicens toto nubes collegit olympo
Mox manibus ſumpto ſeuum quatit ille tridente — Deſcriptio tẽpeſtatis.
Pontum: unde ingentes conſurrexere procellæ
Turbine uentuq;: clauſit quoq; nubibus omnem
Cum pelago terramq; coelo nox labitur atra
Vna eurusq; notuſq; ruunt: zephyruſq; per æquor
Et boreas magnos uoluunt ad littora fluctus.
Tunc Laertiade ſoluuntur membra animuſq;.
Ingemit ac queſtus ſecum ſic uoluit inanes.
Me miſerum: quid nam caſus mihi ſurgit acerbus
Quam uereor mihi uera canens dea dixerit adſtans
Multa prius patienda mihi: pelagiq; ruinam
Et duros caſus ſubituro ad limina noſtræ
Quam patriæ ueniam: infelix nunc omnia cerno.
Qualibus heu cœlum contexit nubibus atris
Iuppiter ac pontum prope tempeſtate profunda
Oriẽtem excitiſt: uertitq; a ſedibus imis.
Nunc certum mihi fatum. O terq; quaterq; beati

Quis ante Atridas: Troiæ ſub menibus altis
Contigit oppetere o Danaum fortiſſime gentis
Pelide cur me tecum non troes ab haſtis
Te clauſum extinxere die quo fata ſubiſti?
Tunc mea nuſtroꝝ lacrymis cumulata iacerent
Oſſa meumq; omnes celebraſſent nomen Achæi:
Nunc me crudeli fors eſt occumbere fato.
Talia iactantem ſurgens e gurgite fluctus
Verberat atq; ratem magnu ſimul impulit æſtu:
Ipſe ruit ligno longe deiectus ab alto
E manibus temo cecidit confractus in undis
Protinus & flatu uentoꝝ impulſa procella.
Vela ratis: malumq; ſimul diiecit in æquor.
Hunc ergo extremam cupientem euadere ſortem
Ac colluctantem pelago procul unda repellit
Seua diu nam ueſte grauis: quam diua Calypſo
Præbuerat: tardos laſſabat niſibus artus
Vix tandem emerſit mulcum ſalis ore madenti
Eructans: quo triſte caput: crineſq; fluebant.
Haud quanq̃ adflictus ratis eſt oblitus in alto
Amiſſæ dudum: petit hanc conatus ab undis
Surgere: dein media conſedit uictor in aluo
Huc illuc uentis perflantibus exagitata.
Ac ueluti boreas autumni tempore achantas
Per campum quatit at mutuis complexibus illas
Confertim mutant: ſic ipſe per æquora flatu
Ventorum omnigenũ partes agitatur in omnes.
Nuncq; noto boreas: Zephyro nunc cedit & eurus.

Leucothoe. Hunc itaq; leucothoe Cadmi filia uidit quæ prius mortalis erat nunc Deoꝝ marinoꝝ honoris particeps ac Vlyxem in alto errantem miſerata Alcyoniq; sui adſimilata pelagus ingreſſa ſupra ratem conſtitit: uerbiſq; taliter adfatur. Miſer quid nam te ſic Neptunus erumnis acerbe adficit: ti biq; multa propterea eueniunt mala. Nõ enim te quanq̃ euertere ſtatuẽs poterit. Verum ſic age (uideris namq; mihi ſapere) ueſtes has exuens: ratem permitte uentis ferri: manibus ipſe adnata reditum ſpectans in terrã Pheaciã ubi tibi fatum eſt euadere. Hic poſtea iſtam tabulam ſub pectore ſternes nec pati aliquid: aut perire dubita. Poſtq̃ uero terram manibus

attigeris curſua liberatus hāc in altum pelagus tabulato iace. Sic ait dea:
tabulāq; dedit. Ipſa uero ſimilis Alcyoni rurſus mare ſubiit undiſq; ope
ritur. Vlyxes uero animū in diuerſas partes uerſabat/ ſecumq; ſic meſtus
ait. Me miſerū uereor ſatis ne deoꝝ aliquis mihi inſidias ſtruat qui me ex
rate deſcendere iubet: uerū nondū optemperabo quando terram quo mi
hi refugiū dicit eſſe procul a me ualde adſpicio: ſic itaq; agam/ quod & po
tius mihi uidetur/ donec quidē ligna ſimul firma & compacta durabunt
ibidem permanebo: labores & pericula & erūnas tolerabo. At poſtq̄ ratis
undis agitabitur natabo quando nullū aderit aliud remediū. Dum hac
mente ſecū uoluit Neptunus fluctum ingentem atrumq; excitans Vly/
xem impulit: ueluti quū uentus irruens cumulū arenarum mouet: hue il
luc diſperguntur. Sic ille longe ligna diſperſit. At Vlyxes unum ex illis
correptum tanq̄ celer equū deſolutoriū agitabat: ad extremū ueſtes exuēs
quas illi Calypſo dederat/ ſtatim tabulam pectori ſubiecit: ac pronus in
mari cecidit: manus igitur extendens natandi cupidus apparebat. Quem
Neptunus adſpiciens mouenſq; caput hec ſecū. Sic ergo poſt toulta ma
la tuleras per pontū etiam errabis donec uiros magnos conuenias. Ve/
rum nō ſpero ſic impune ex incomodu reſipiſces. Sic dicēs iunxit equos
in Aegaſq; cōtendit ubi domus inclyta eſt ei. At Minerua Iouis filia om
nium uentoꝝ uias obſtruxit: eoſq; quieſcere ac deſinere iuſſit: donec ue/
locem excitauit boream qui undas fregit. Donec Vlyxes fatum euitans
Pheacenſiū littori adpliciut. Hic duabus noctibus: totidemq; diebus in
atris denſiſq; undis errauit: preſentem continuo mortem ei cuncta inten
tabant. At poſtq̄ diem tertiū aurora aduexit tunc uentos puſuit: quieſq;
ac tranquillitas erat: at ia quod a magnis lauaretur fluctibus clare proſpi
ciens terrae ſe propinquare cognouit. Vt quū cara patria uita filiis appa/ Compatio
ret qui in inſula iacet & duros patiens labores: diuq; adflictus ac crudeli
agitatꝰ fato libēter/ demū hunc dii miſerantes a malo liberauere. Sic Vly
xi terram ſiluaſq; adſpicere gratum fuit. Feſtinauit itaq; natare ut pedi/
bus terram contingeret. Verū quando tantū aberat quātum clamans au
ditur ſonitum uſq; ex maris ſpeluncis excepit. Vnda namq; ingens ad ar
ridam uſq; terrā cōmurmurat uehementerq; eructat/ maris quoq; alge cir
ca: omnis conuoluit. Nō enim portus erant nauium retinacula: neq; lo/
ca clauſa ſed ripe procedentes ſpeluncaeq; & ſaxa acuta & eminentia: cir/
caq; unda furens obmurmurat. Liſſa petra ſcopuluſq; circumcurrit: mare
ſe item longe profundum ita ut non liceat pedibus conſiſtere utriſq; pe

riculumq; euitare: ne forte deſcendentem me fluctus rapax ad petrā uſq; proiciat unde ſeruus mihi poſtea impedituſq; receptus exiſtat. Si uero ulterius adnatabo ſicubi inuenero littora portuſq; a fluctibus percuſſa: uereor ne rurſus procella reſurgens me grauatū & adflictum in pontū ferat uel certe Neptunus Cete ingēs ex his quæ plurima pontus nutrit in me irruens mittat: noui nāq; Neptunū mihi eſſe iratū. Dum hæc mente agitat illum unda ingens in aſperum rapit littus: hic autē uſq; ad oſſa a monſtris marinis diſcerptus eſſet niſi Mineruæ in animum ei induxiſſet ut petræ innixus utraq; manu firmiter inhereret/ donec unda cumeſcēs preteriret. Verum ut hanc euitauit: ab alio curſus reuertēte impetu repulſus: iterum in pontū longe eiectus eſt ac ſicuti Polypo ex cubili exeūti multi cirri capillamenta lapilli inherent: ſic eum apud petras uituli marini audacibus manibus lacerabāt magnaq; operuit unda. Hic infelix Vlyxes omnino periiſſet niſi Mineruæ auxilio fretus ex unda emergens in continentē natasset terrā ſpectans ſicubi inueniret littora portuſq;. Inter hec ex oſtio

Calliroeſ fluuius.

Calliroeſ fluuii adnatanti optimus ei locus obicitur petris quadratis ac politis extinctus & a uentis conditus ac tutus. Nouit autem fluentem ac ex animo ſic eum orauit. Audi queſo rex quicunq; es: naufragus eni ad te uenio Neptuni minas fugiens. In honore namq; ac uenerabilis eſſe ſolet dis imortalibus quicūq; miſer ac ſupplex ad uos confugit/ uelut ego tuam nūc mentem tua genua ſupplex/ multa quoq; paſſus oro: at tu rex miſerere: ſupplicem eni me tibi eſſe profiteor. Ad hanc orationē fluuius ſtatim curſum ac undam retinuit: tranquillitatē induxit & hunc in oſtio ſuo ſeruauit. Vlyxes igit̄ inde incuruatis genibus: manibuſq; deiectis exiit: eius enim ingens animus a mari iam domitus erat: corpuſq; totum dolebat/ ex ore naribuſq;/ maris aqua multa fluebat/ aliquantuliq; ſine ſpiritu ſine uoce ſemianimis iacuit: magna namq; erat adfectus anguſtia Vbi autem reſipiſcere cepit: animuſq; in pectore rediit: tunc tabulā ad modicum paulo ante ſuſceptam ab ſe reiecit quam a ponti fluctibus reiectā Ino rurſus ſuis excepit manibus. Hic ex fluuio abductus in Iunco recubuit/ terramq; frugiferam eſt exoſculatus: ſecumq; ſic querens locutus eſt. Hei mihi quid patior: certe duriſſime mecum agitur. Si enim noctem grauē cuſtodiam in fluuio: uereor ne mala ſtilla ſimul & ros gelidus animum meum alioquin meſtitia adflictum conficiat. Nam ex flumine aura matutina frigida ſpirare ſolet. Si autē in decliuem ac profundam ſiluā iens ſupra denſos iacuero ramos: feſſuſq; ac frigore occupatus in ſonnū inci/

dero: Metuo ne feris cibus ac diſcerptio fiam. Sic igitur alternanti potior ſententia uiſa eſt ire in ſiluam q uam prope aquam in aperto inuenit. Hic duos offendit ramos ſimul natos unum ex oleaſtro: alterū ex olea quos neq; uentorum uehementer ſpirantium uis euertit: neq; ſol ſuis radiis exuſſit neq; denic; imber utrinq; pertranſit: quin denſi ſimul & contigui naſcerentur. Sub his igitur Vlyxes cubile ſtrauit q̄latiſſimū foliorū: enim ac frondium circa tanta erat effuſio quāta duos ſeu tris uiros hiberno tēpore quamuis aſpero tueretur. Igitur gaudens Vlyxes in medio iacuit frondiumq; multitudine ſe operuit ueluti ſi quis titionem in agro extremo ubi nulli ſunt uicini ſub cinere abſconderit ut ignis ſemen ſeruaret: ne cum opus aliunde petat. Sic Vlyxes ſe frondibus ac uirgultis circumſepſit: cui Minerua ut a laboribus tandem conquieſceret dulcem oculis effudit ſoporem.

Libri Sexti Argumentum. F.

Inerua in ſomnis adſiſtens Naſicæ Alcinoi filiæ iubet ut ueſtem ad fluuiū ferens lauet: prope iam ei adeſſe coniugiū. Illa iuſſa facit: deinde cum ancillis ludit. Videns illas Vlyxes qui iuxta cubabat expergiſcitur/ac rogans a Naſicaa ueſtem & cibum accepit. Eam poſtremo in Ciuitatem ſecutus eſt.

Vum hic Vlyxes ſonno laboreq; feſſus dormiret Minerua in Ciuitatē ad Pheacenſiū gentes properat: qui prius in lata Hyperiæ regione prope Cyclopes uiros ſuperbos habitauere: a quibus bello uexati erāt quod uiribus inferiores eſſent. Hinc itaq; Naſithous exſurgens in Scheriam terram procul ab aliis errantibus uenit/eamq; & menibus circundedit & domibus ædificiiſq; ornauit. Inſulas præterea deorū fecit agroſq; diuiſit. Demum ubi a Parca ſuperatus ad inferos deſcendit. Alcinous ſucceſſit filius diis conſilio æquiperādus. Huius igitur domū Minerua petit de reditu Vlyxis acturа. Cōtendit in chalamū uario ornatū opere: in quo Naſicaa magni Alcinoi filia forma quidē & ingenio par dis dormiebat. Iuxtaq; famulæ formam a gratiis mutuantes hinc inde adſiſtebant. Fores autem coruſcātes patebāt. Tunc Minerua Dymantis Nauſicleto nati filiæ adſimilata quæ illi coæua & animo in conuerſando grata erat cubile eius ingreſſa ſic ait.

Pheacenſes ab Hyperēſibꝰ pſecti.
Scheria.
Naſithous
Alcinous.
Naſicaa.

Naſicaa cur te mater ſic neglectã genuit: dies tibi clari ignauę pretereun-
tur: tibiq; item coniugiũ propinquum eſt: quã obrem te opus pulchris in-
duere ueſtibus quas etiã dabis his qui reducent. Ex his igitur fama
Ex cõiugiu bona fama. hominibus bona naſcitur/pater quoq; materq; gaudent. Ergo quum pri
mũ illuxerit eamus lauatum. Nam & ego tibi adiutrix ero ſequarq; do-
nec uelociter preparaueris quoniã nõ diu uirgo eris. Iam iam uiri praecel
lentes tuas expetũt nuptias in populo Pheacenſi: unde tibi quoq; genus
Itaq; patrem adhortare cuũ ut aurora prima mulos currumq; paret/orna
[illegible] os ſtragulaq; fulgentia. Nam tibi ſic pulchrius longe quã
pedibus ire/[illegible] ualde a Ciuitate ſunt lauacra.
[illegible] Pallas magnum conſcendit olympum
Fu[illegible] ſedem ſemperq; quietam.
De ſede deor. Qu[illegible] ventorum flatus nec ſeua ruentis
Imbris tempeſtas agitat: nix nulla peterrat
Sed ſine nube polus ſplendens ac ethra coruſcat
Hic di perpetuo reſident: gaudentq; beati.
Aurora deinde apparens pulchrã excitauit Naſicaam/quę in ſomnis ad
mirata ſtatim domũ patri ac matri nũciatũ ire pergit: intro q; ingreſſa ma-
trem ad ignem ſedentem ac cũ ancillis colos torquentem purpureos offen
dit. Patrem uero egredientẽ cũ principibus uiris in cõſiliumq; a[illegible]
ſibus uocatũ obuiam habuit. Propius igitur adſtans ſic eum adloquit'.
Mi care Pater nõne parabis mihi altum currum ut ueſtes ſordidas ad flu
uiũ lauatum eam. Tibi imprimis conuenit cum primatibus ad conſiliũ
ineus puris amicire corpus ueſtibus. Quinq; enim domi ſunt tibi filii
quoq; duo in matrimoniu ſunt: tres item iuuentę uegeti qui cõtinuo uo
ſtes habere mundas & his in choros ire cupiunt. Hęc enim omnia mihi
curę ſunt: Sic ait/ erubuit enĩ matrimoniũ manifeſte nominare apud pa
trem. At ille cũcta noſcens Mulos inquit o filia/& quicqd aliud eſt opus
tibi dare nõ moror: famulę namq; tibi currũ excelſum oneri congruum
parabunt. Sic ait/ſtatimq; ancillis mãdauit. Illę obtemperauere/currum
ueloci ter inſtruxere/mulos iunxere. At puella ex thalamo ueſtem ſump
tuoſam ferẽs currui impoſuit. Mater uero in ciſta dulcia uariaq; cibaria
condidit/deinde opſonia/uinũq; in utre ex caprina pelle dedit & in aureo
Lecythus olei. Lecytho molle oleũ ut & ipſa unacũ ancillis lauaret atq; ungeret. Naſicaa
demũ currũ aſcendẽs flagellũ manu loraq; cepit: ac mulos impulit ſtrepẽ
tes. Illi uero iter longe ueloci terq; adripuere/ ueſtemq; ac dominã unacũ

ancillis ferentes uſq; ad fluuiū peruenerūt ubi lauacra anno toto durātia
& aqua multa ſimul fluebat ſordibus abluēdis apta. Hic demū ex mini/
ſtris aliæ mulos e curru ſoluētes in ripam impulerūt ubi ſuaue paſcerent
gramen. Aliæ uero manibus ueſtes exceperūt/in nigrāteq; tulerūt aquā
ac in bothris uelociter ſtipauerūt certamen quodāmodo præferentes. Po
ſteaq̄ uero eas lauerūt ac a ſordibus purgauerūt per maris littus extende
runt ubi maxime pelagus petras in terrā uſq; abluit. Ipſa uero Naſicaa ac
famulæ poſtq̄ lotæ & oleo perunctæ ſunt apud fluminis ripā cœnauerūt
Interea ueſtes ablutas ſolis radiis ſiccādas præſtolabant᷑. Naſicaa canere
cepit/qualis diana per mōtes ingredit᷑ Taygetū uel Erymāthū leta apro/
rum ceruorūq; uenatione cū qua & Nymphæ Iouis filiæ agreſtes ludūt:
gaudet animo mater Latona. Ipſa uero capite fronteq; cūctas ſupeminēs Cōſuetudo
facile uoſcitur: quū ſint oēs pulchræ. Sic inter ancillas uirgo incorrupta prius lauan
pollebat. Verū qñ tempus redeundi domū: mulos iunxit: ueſtes diligen di: poſtes
ter plicauit. Hic Minerua quū alia nouit: rū quod Vlyxes eſt excitatus a ungēdi: de/
ſonno ac puellā uiderit. Pilam enī illa in famulā impulit/quæ ipſam mi/ inde cœnan
nime attingēs in undā profundā cecidit: quāobrem illæ omnes clamaue di.
re. At Vlyxes experrectus adſedit ſecūq; in pectore hec uerſabat. Hei mi
hi in quoꝝ rurſus hominū terrā uenio an ſane cōtumelioſi agreſteſq; &
iniuſti ſunt: aut certe hoſpitales & deoꝝ cultores? Nā magnopere uox fe
minea Nympharū ad me uenit que montiū habitant cacumina & flumi/
num fontes & ſaltus diuerſos: uel ego quocūq; modo ſum prope homi/
nes loquentes? ego uero tentabo & uidebo. Sic dicens ſimulq; ex arbore Compatio.
truncū manu torosa diripuit: ex quo ſilua cōdenſa coactis frondibus pu
denda corporis uelauit: ſtatimq; exit/leonis more qui in mōte nutritus
uiribus fidens/minitans/ſpiranſq; ac oculis ardentibus ingreditur in bo
ues aut oues inuaſurus fame ſuadente in domū frequētem irruit & in pe
cudes graſſatur. Sic Vlyxes puellis formoſis quanq̄ nudus inſtante ne/
ceſſitate congredi decreuit. Igitur orrēdus illis ilico apparuit mariſq; flu
ctibus fedatus. At illæ huc illuc per littora curſitauere: ſola uero Alcinoi
filia remanſit/ uires & audaciā de Minerua ſumens metū omnē ab ſe abie
cit. Itaq; aduerſa conſtitit. At ille dubius an genua ſupplex puellæ ample
cteretur: an placidis eam uerbis procul abſiſtendo oraret ut Ciuitatē oſtē
deret/ac ueſtes ei præberet. Sic igitur alternanti potior ſententia/eam pro
cul abſiſtēdo rogare/ne forte genua amplectēdo iram puellæ prouocaret
Itaq; eā doloſo & aſtuto aggreditur ſermone. Oro te quæcūq; es ſeu dea

ſiue mortalis ſi enim drarũ una quæ cœlum tenent : ego te Dianæ Iouis
filiæ & forma & magnitudine & indola propeſimilem exiſtimo. Si uero
ex hominibus es qui terras habitãt:parentes tui ter beati/ ter itẽ beati fra
tres/quoꝝ animus continuo tui gratia gaudet tale germen tempore ſuc/
cedente conſpicientes. Sed & ille præter omnis beatus qui te Coniugem
in ſuam duxerit domũ. Non enim adhuc mortalem nõ uirum non femi
nam meis oculis uidi talem præſeferentẽ uenerationẽ. Siquidẽ ego apud
Delum nup iuxta Apollinis aram palmæ ramũ uidi(ueni enĩ illuc mul/
tuſqꝫ populus erat in uia quæ mihi multas curas datura erat) Hũc igitur
adſpiciens obſtupui diuqꝫ ſum admiratus quod tale germẽ nũqͣ e terra
exierit. Sic ta mulier miror ſtupeo/uereorqꝫ tua attingere genua. Ma uãqꝫ
imenſus tenet luctus. Extremo ſiquidem die uiceſima lux fuit qua profu
gus in mari erro. Etenim ex Inſula Ogygia me Pelagi tẽpeſtas proceliaqꝫ
per undas diſperſit/ donec me deus huc perduxit ubi & alia forſan ſuſti/
neam mala. Nõ profecto exiſtimo deſiſſe. Verũ ad huc di plura cõtinuo
mihi dant. Quare o regina miſerere obſecro. Ego namqꝫ poſt tot mala in
te primũ in hanc regionem ueniens incidi:nec enim alium hominũ:uidi
ex his qui terrã hanc habitent: Vrbem oſtende/ da ueſtis aliquid laceræ
qua tegar/ſi forte huc ueniens aliquid hmõi attuliſti.

Di tibi dent quicquid uirgo pro talibus optas
Coniugiumqꝫ domumqꝫ bonam:pacemqꝫ uiciſſim.
De Coniu/ gũ concor/ dia. Non eſt in rebus melius ſeu dulcius unqͣ
Quam thalami pariter concordia ſancta pudici
Diſcordes animos incomoda multa ſecuntur
Ac placidis ingens ſuccedit gratia ſemper.

Ad hæc Naſicaa hoſpes inquit quando mihi nec ignauo ne neſtulto ſi/
milis uideris. Iuppiter ipſe opes bonis ac malis diſtribuit ut ei placuit:ti
bi quoqꝫ hec & ille dedit:tuũ officiũ æquo animo tolerare. Nunc qnãdo
noſtram domũ petiſti nõ ueſte carebis neu aliquo ex his quæ fas eſt ſup
plicem miſerum rogare. Vrbem tibi oſtendam dicamqꝫ populoꝝ nomi/
na. Pheacenſes hanc incolunt terram. Ego uero Alcinoi filia ſum qui uir
tute ac potentia his dominat᷑. Dixit ac procinus ad ancillas conuerſa/ Si
ſtite ait miniſtræ quo fugitis uidentes hominẽ. An aliquem imanem pu
tatis eſſe uirorum. Non eſt enim hic uir nouus qui in terram Pheacenſiũ
inimicitiam ferat. Nam puto nos aliis eſſe caros ſeparati ac ultimi in pon
to habitantes:neqꝫ nobiſcum aliquis facile cõmiſcetur. Verum hic forte

miſer & erraabundus ad nos nunc peruenit/eum ſuſcipere oportet.
Ab Ioue nam ſupplex pauper procedit & hoſpes — Nota.
Res breuis:at cara eſt:magni quoq; muneris inſtar.

Quipp famulæ hoſpiti huic cibū potūq; pbere/deinde in flumine lauate ubi ſit locus a uētis tutus. Illæ uero ſtatim ſurgētes ſeſe inuicē adhortatæ ad obtēpandū. Vlyxē imprimis in locū minime uētis obnoxiū duxerūt: pharūq; & tunicā iuxta poſuere/eiq; oleū in lecytho dedere/ac ut in flumine lauaret iuſſere/qbus ſic ille ait: Miniſtræ abſiſtite procul oro donec a marinis fluctibus me abluero/unxero q; oleo:qd meū corpus diu nō attigit. Corā ego nunq̄ lauarē/pudet enī inter pulchras interuenire puellas. Sic att: ac illæ abſiſtentes abiere Naſicaæ nunciatū. Vlyxes uero poſtq̄ in flumine corpus marinis undis ſordidū lauit/quib9 humeros dorſumq; fœdatus erat: a capite item eoſdem abſterſit. Vbi probe lotus eſt. & oleo unctus ueſtes induit quas ei uirgo pbuit. Ille poſt hec maior pulchriorq; Mineruæ dono apparuit:corporis quoq; comas hyacinthino flori ſimilis/ueluti ſiquis aurum argento innectit uir peritus & a Vulcano Palladeq; cūctis artibus inſtructus unde egregia faciat opera. Sic capiti humeriſq; illius addita gratia: Mox tali fulgens decore per littus ſeparatim ingreditur/quē cum tamen uirgo admirata & ad puellas cōuerſa inquit. Audite famulæ q̄ dixero Nō enim deoꝝ iniuſſu uir hic Pheacenſibus ſeſe immiſcuit. Prius enī mihi turpiſſimus eſt uiſus nūc uero diis eſt ſimilis. Vtinam talis mihi coniux uocatus eſſet:eiq; hic habitare placeret. Verū nūc quod reſtat famulæ pocum cibūq; huic preſto parate. Illæ uero dicto audientes protinus ante ipſum eſculenta poculaq; poſuere. At Vlyxes qd diu his caruerat uoraciter edit atq; bibit. Naſicaa autem alia cogitans ueſtes plicauit ſupra currū impoſuit/mulos iunxit deinde conſcendit. Poſtremo Vlyxem excitando ait. Ecce nunc hoſpes urbem petimus ut te in patris mei domū ducam. Hic puto omniū Pheacenſiū optimos uidebis Sic igr ut facias mihi uidet̄ ne per imprudētiā aberres longius/donec p agros & hoim opera imus/cū puellis poſt currū & mulos confeſtim ibis ego uiā monſtrās præibo. De urbe uero quā aſcēdimus ſic habe. Turris circū alta portuſq; utrāq; Ciuitatis ptē amplectit̄/ cui9 anguſt9 & tenuis eſt ingreſſus. Naues aūt uiam eueniunt cunctis uero eſt cuilibet. Hic & forū circa Neptuni tēplū pulcherrimū exiſtit q̄dratis poliuſq; extructum lapidibus. Hic nauiū arma malos uelaq; curāt & remos acuunt Pheacenſibus enim nulla arcus pharetraq; cura:ſed mali remiq; nauium

Nota Vlyxis pudicitiam.

ac naues ipſæ/quibus illi gaudentes plurimũ maris emenſiuntur. Horũ igitur ego ſermonem iudiciumq; uito:ne quis poſt terga obtrectet. Sunt enim in hoc populo magnopere ſuperbi. Diceretq; propterea fortaſſe quiſ piam malignus obiciens / Quiſnã hic eſt qui a Naſicaa ducitur pulcher ſane magnuſq; hoſpes ubi nam eum repperit forte ipſi coniux erit:quem errantem naui ipſa in ſuam duxit domũ:ex uiris procul uenientibus qd prope nos nulli ſint. Si quis deus ei optanti propitius e cœlo uenerit habebit profecto illum perpetuo . Meliorem ſiquidem ipſa ueſtigans alibi uirum inuenit:ſed Pheacenſes proculdubio ignominia notauit:quod ex his multi & optimi ut aiunt eius matrimoniũ cupiunt. Quãobrem mihi hoſpes hec dicta ſuſtinendi probro darentur: & profecto talis gerẽti ego me iraſcerer/ que patris matriſ ac iniuſſu ante nuptias manifeſtas alienis miſceretur uiris. Itaq; hoſpes tu meis auſcultabis uerbis ut patris mei auxilio ductuq; celeriter in tuam redeas patriam. Ingrediamur in Mineruæ ſplendidum nemus populis frequens prope uiam:ubi fons aquæ fluit: circaq; pratum. Hic & patris mei templũ & frondens Alos abunde quãtum uox clamantis extenditur remota. Hic igitur ſedens tempus pſtolare donec nos urbem domũq; petamus:quãprimũ uero ſperabis me peruenisse eſt tu in Ciuitatẽ uenies ac de patris mei Alcinoi domo interrogabis: facile nãq; tibi noſſe fuerit:quilibet eni uel puer docere poterit/neq; ſimiles in toto populo ædes magnitudine exiſtũt. Poſtq̃ uero te domus & aula exceperit ad matrẽ ibimus meã: quæ apud ignẽ ſedens colũnæ innixa lanam ex colo purpureo torquet mirabile uiſu. Famulæ uero retro & ipſæ conſidũt. Hic quoq; patris mei thronus & ipſe propinquus igni ubi molliter & continuo reſidet:ac bibit. Verũ hunc pretenbis & tantum matris ad genua procumbens manus exoſculaberis ut quandoq; in patriam redeas celeriter gaudenſq; quanq̃ longe abes. Si enim eã propitiã habueris ſpes eſt tibi & amicos reuiſere:& domum patriamq; terram adſpicere. Sic dicens Naſicaa mulos flagello cecidit:qui confeſtim animis fluenta reliquit properantes:pedibuſq; ſonitũ excitantes. Illa uero currũ regit: lora tenens ita ratione iumenta ſtotica impellẽs ut famulæ Vlyxeſq; pedibus ſubſequi ualeant. Sol interea occidit illi in nemus ſacrum Mineruæ ueuerunt. Hic Vlyxes conſedit: ac ſubito Mineruam talibus orat. Audi me queſo Iouis filia nunc primum:quãdo me antea nunquam audiſti naufragium ac deiectum quo tempore me Neptunus adflixit. Da mihi ut ad Pheacenſiũ populos perueniam:ac demum miſerere. Sic ait orans Hunc

audiit Pallas. Ipſi autem nondũ prius coram adfuit aut preſto fuit quod patruũ Neptunum uereretur: qui magnopere Vlyxi aduerſabatur ac anımo contendebatq; ominus ille in patriam rediret.

Libri Septimi Argumentum. G.

Aſicaa in ciuitatem uenit/ ac paulopoſt Vlyxes: qui & Areten Al
a cinoi uxorem orat/ ab ipſaq; interrogatus unde ueſtẽ haberet(nã cam Arete nouerat) omnia que in mari ab Ogygia uſq; in terram Pheaciam euenerunt ipſi enarrat.

Vm ſic Vlyxes oraret Naſicaa in domũ paternã curru aduecta puenit/ inq; domus ueſtibulo cõſtitit. Frẽs cõ feſtim dis equeradi circũſtetere muloꝝ colla ſoluẽtes:
d ueſtẽ deinde intro tulere. Ipſa uero in ſuũ thalamũ ſe recepit. Ignẽ anus Eurymeduſa accẽdit/ q̃ cubiculo ꝑerat ac ex cõtinẽti olim nauib9 Alcinoo ꝓ munere aducta erat q̃ oibus imparet Pheacenſibus ac uti deus a ppło audiret. Hec itẽ Naſicaã nutriſ/ tũc uero ignẽ accẽdit ac intro coenã tulit. Tũc deniq; Vlyxes ad urbẽ ire cõcẽdit quẽ Minerua ſalutaria cõmodaq; illi cogitãs mĩra nebula circũfudit/ ne qa Pheacẽſiũ obuius uerbis eũ proſcinderet/ aut q̃s nã eſſet interrogaret. Itaq; ipſe iamiã ueſtibulũ domus ingreſſurus Mineruã Parthenice Neenidi adſimilatã in manu calathũ reſ nẽtẽ obuiã habuit: eãq; rogauit. O nata nũ me ad domũ Alcinoi qui his dñatur populis nõ duces? Nam & ego miſer hoſpes huc uenio lõge ex Apia terra/ quãobrẽ nullũ hoĩũ noui hoĩm qui hãc incolũt terrã. Cui illa tibi ait pater domũ quã me iubes mõſtrabo q̃m uicinus pr̃i meo habitat. Sed ito quiete tibi ego uiã pcedens oſtendam: ac tu nullũ hoim prior ſalutabis neu quemq̃ percunctaberis. Non enim hoſpites ualde libenter excipiunt aut amplectuntur ſi quis aliunde uenerit. Nauibus tantũ uelocibus fidentes magnu maris ſpatia penetrant: eiſq; Iuppiter ut naues celeres ſic etiam uolatile ſubicomq; ingeniũ dedit. Sic dicens Minerua praeiit cõfeſtim/ illa deae ueſtigia ſubſequit᷑. Venientẽ ſane Pheacenſes minime uidera: uaporenube Palladis circunfuſum. Vlyxes uero portus ac naues primũ adſpiciens admirabatur. Ipſorũq; heroum fora & longa altaq; menia palis ligneis extructa mirabile uiſu. Verum ubi ad regiam peruenere illi Minerua inquit. Haec hoſpes domus quã me rogaſti ut monſtrarem

Reges in epulis offẽdes. Tu uero ne aſo expaueſce. Vir ſane fidẽs animo
melior in cũctis actionibus ſi maxie pegre aliũde ueniat. Herã imprimis
in ædibus inuenies noie Areten ex parẽtibus his qui Alcinoũ genuerũt
Naſithous Primũ nãq Neptunus Naſithoũ ex Periboea forma pſtantiſſima: ultia
Periboea. filiarũ Eurymedonds qui gygãtibus ſupbis impauit: quos & interfecit:
Eurymedõ. poſtremo & ipſe perit. Cũ hac igit' Neptunus concũbens Naſithoũ ge
Rhezenor. nuit qui Pheacẽſibus impauit: at Rhezenorẽ & Alcinoũ ſuſcepit liberos
Alcinous. primũ adhuc imberbem Apollo in ædibus ſagipta interficit; qui quum
Arete. uxorẽ duxiſſet unã tantũ filia Aretã reliquit; quã coniugẽ ſibi Alcinous
habuit: que ue ab eo præter ceteras cũ uiris ſolitas habitare in honore ha
bita: filiis item & populis magnope uenerabilis & ut dea fere ſuſcepta; qñ
per urbẽ incedit; Neq mẽte caret bona aut ingenio: nã ſua prudẽtia quos
diligit litibus ſoluit. Igit' ſi hec tibi quoq propitia fuerit & amica ſpes ti
bi & caros tuos reuiſere & in patriã redire. Sic dicẽs Minerua; in pontum
abiit Scheriã relinquẽs Marathonaq & latas petit Athenas Erechthei re
gis domũ. At Vlyxes ad domũ Alcinoi ſe cõtulit: animoq aliquãtulũ ſuſ
ſpenſus & admirans anteq æreũ pauimentũ ingrederetur ſtetit. Nam uti
Solis aut Lunæ iubar domus erat Alcinoi: ærei parietes hinc inde a ſolo
uſq in penetralia ſplendebãt: portæ quoq aureæ domũ intus claudebãt
argentea quoq limina in æreo ſtabant ſolo: poſtes itẽ argenteæ cum au
rea coronide. Vtrimq uero canes aurei argenteiq erant: quos Vulcanus
arte propria fecit domus cuſtodiendæ gratia; immortales eos ac minime
unq̃ ſeneſcentes exiſtimans. Thori quoq circa murum aurei hinc inde
ab ſolo uſq in penetralia fulgebãt: ubi pepli tenues adfabre laborati ope
ra mulierũ erant. Hic itaq Pheacenſiũ principes ſedebãt potantes & eden
tes. Nam que ad annum ſuppeditarent uictum ſatis habebant. Aurei de
inde putri in aria pulchre facti ſtabant; ardentes in manibus tenentes
faculas: noctes in ædibus Conuiuis monſtrantes. Quinquaginta intus
famulæ erant: quarum quædam triticum molabant: nonnullæ telam texe
bant ac colos uertebant ſedentes adeoq frequentes ut alni folia: oleũ pre
terea liquidum ex opere linteo ꝗ tenui fluebat. Vt enim Pheacenſes præ
ter ceteros mortales naualia artis periti; ſic feminæ telas texendi: eis nãq
De orto Al Minerua ad artes operũ egregiorũ ingeniũ dedit. Extra uero aulã prope
cinoi. portas locus arboribꝰ cõſitus & quadriiuius ualde amenus; circaq menia
ſeptus conſpiciebat'. Hic arbores erãt frondẽtes Piri; mala punica maliq
pulchros ferẽtes fructꝰ; ficus dulcẽtes; oleæ florẽtes: ꝗrũ neq fructꝰ peric

per hiemem/neue per æſtatē deſinit/ ſed perpetuo ſpirans Zephyrus alia naſcentia excitat: alia digerit. Nam fructus ſuper fructu ſeneſcit/ malum ſuper malo/ uua ſuper uua/ficus ſuper ficu. Hic & ualde fructuoſa uinea radicatur: cuius uuas alias in loco lato ardoribuſq; expoſito cōtinuo ſol exſiccat: alias uindemiant: aliæ acerbæ adhuc ſunt florem mittentes. Nō nullæ iugiter matureſcunt. Preterea uirides & omnigenæ iuxta ultimos palmites in altum deductæ uites germinant annum totum luxuriantes. Deinde fontes duo unus per omnē ortum ſpargitur/alter ſub aulæ pauimentum ad altam penetrant domū unde ciues aquam ſumunt. Talia igitur in Alcinoi ædibus deorū erant dona. Vlyxes itaq; hec ſtans admirabatur/ animo tandem exſatiato ilico domus inferiora ingreſſus / inuenit Pheacenſiū principes pateras libantes Mercurio: cui ultimo libabant: ut cubilis ſomniq; reminiſcēti. Eunti autem per domū Minerua multa nebula circunfudit ut ad Areten & Alcinoum ignotus iret. Ante Areten uero ad genua procumbens manus extulit ſtatimq; ex eo nebula diſcuſſa. Illi autem hominem uidētes meſtitia adfecti ſimul & admirati ſunt. Vlyxes autem ſic orauit. Arete filia diui Rhezenoris tuum uirum tuaq; genua ſimulq; conuiuas ſupplex multaq; paſſus peto. Vobis di dent opes uitāq; longam: poſtq; uitam/filiis omnia tradere poſſeſſiones honoremq; quēcunq; populus tribuit. Da queſo itineris auxilium ut in patriam redeam quod diu a meis caris procul errās labores & incomoda patior. Sic dicēs ſedit humi apud ignem inter cineres. Alii quidem omnes aliquandiu ſiluerunt. Echeneus tandē qui natu maior inter Pheacenſes erat & eloquentia pollebat: antiqua ut & omnia probe tenebat/ ſic loqui cepit. Alcinoe non enim hoc te decet ut hoſpitem humi ac inter cineres apud ignem cōſidere ſinas. Hi enim tuū expectantes uerbum attenuantur. Sed agedum hoſpitem in throno argenteo colloca. Præconibus item iube uinū fundere ut Ioui fulminatori libemus / qui ſupplicibus & uerecundis fauet: Prādiū proma hoſpiti paret ex his q̄ domi ſūt. Hæc ubi Alcinous audiuit ſtatim Vlyxē manu prendēs ex humo ut erat ante ſochū excitās in fulgēti throno locauit/ filiūq; Laomedōta quē maxīe diligebat iuxta adſidere iuſſit. Dāt manibus famuli lympham guturniū cū aureo opiſtodocho ſup argēteo lebete fūdētes: iuxtaq; mēſā dedicatā pacīt. Panē ꝓma pudica ferēs adpoſuit cibos inſup addidit plurios cōuiuis gratificādo. Vbi uero Vlyxes bibit & edit Alcinous ad ꝓnoēait. Pantanoe fūde merū crateręq; uini oīb9 ꝑbe ut Ioui fulmīatori q ſupplicib9 & uerecūdis preeſt libem9

Nota. Mercurio ultimo libabāt quū cubitū ire uolebāt ut ſomni dño.

Guturniū. Opiſtodochū. Lebes.

Iuppiter fulminator ſupplicibus & uerecundis preerat.

Pantonous uero ſtatim obtemperat ac a pateris incipiens uinum omni/
bus diſtribuit: poſtq̄ quantū uoluere biberant Alcinous ſic cepit. Audi
te Pheacenſes principes & duces quæ iubet animus dicam. Nunc quan/
do ediſtis domū abite: quū uero primū illuxerit ſeniores plures huc uo
cabitis ut hoſpitem hūc in ædibus locemus: poſtea dis ſacra inſtituamus
Deinde de hoſpite inducendo agamus quonā modo hic noſtro auxilio
abſq; labore in patriā ſuam incolumis gaudenſq; quanq̄ longe abeſt re/
uertatur ne quid mali aut detrimenti priuſq̄ illa attingat patiatur. Ibi cā
dem ea ſuſtinebit/quæ illi parcæ graues neuerint: quando mortalis eum
genuit mater. Si autem aliquis forte deorū īmortalium huc e coelo uene/
rit aliud quiddā ex hoc ſibi uolūt di. Iamdudū enim nobis manifeſti co
ram apparent poſtq̄ facimus ſacras hecatombas: nobiſcumq; epulantur
iuxta ſedentes. Si autem aliquis ſolus exiſtens uiator occurrerit nō ſe ab
ſcondunt quoniam illis propinqui ſumus ut Cycoples & ex gigantum
genere. Vlyxes uero ad hæc Alcinoe inquit aliud ubi in mentem ueniat
Non ego dis ſum ſimilis nec corpore neu ingenio ſed hominibus quos
uos maxime laboribus preſſos uideritis: his uos eſſe pares profitemur.
Sed & ego plura quę deorū uoluntate ſum paſſus tibi referrem: uerū me
quanq̄ afflictū ſinite prius coenare.

Venere nihil peius: qui in magno ſepe dolore
Cogit quemq; ſui rationem prorſus habere.
En ego ſum quanq̄ meſtus: ſi uina dapeſq;
Adponi iubeas: diſcedent mente labores.

Vos uero curate ut q̄primū illuxerit me anxium in patriam reducatis
Nam mihi quāuis laboribus exercito ſi tantum mea bona/famulos/do/
mū reuiſero mori liceat ſtatim atq; ab æuo deſeri/ſic aitat illi omnes hoſ
pitem quando probe locutus eſt collaudauere: ſimulq; reduci ſuaſerūt.
Poſtq̄ uero libauerunt ac quentū iuſſit animus potauere: alii quidē dor/
mitum abiere. Vlyxes uero in ædibus relictus: iuxta quem Arete & Alci
nous accubuere. Miniſtri autem menſæ inſtrumenta uaſaq; adpoſuere.
Inter hæc Arete ueſtem: tunicamq; adſpiciēs quā ipſa cum ancillis texue
rat probe nouit: quamobrem illū ſic adloquitur. Hoſpes hoc ego te pri/
mum rogo Cuias es: quis tibi has dedit ueſtes: quomodo huc per mul/
tos ponti errores ueniſti. Cui Vlyxes: Difficile inquit Regina ac admo
dum prolixum meos narrare labores quos adfatim mihi di dederūt. Di
cam tamen quod me interrogas. Ogygia inſula longe in mari ſita eſt ubi

Calypſo doloſa Atlãtis filia habitat pulchra ſane grauiſq; dea/ nec ullus
cum eo ſiue hominũ ſiue deoꝝ in amore cõmiſcetur: ſed me ſolũ deus in
felicem eo deduxit ac illi domeſticũ fecit: quoniam mihi nauem fulmina
argete Iuppiter in medio ponto fregit: quumq; ſocii ceteri periiſſent ego
nauis fractæ inferiora ulnis amplectens nouem diebus per mare uectus
ſum. Decima uero nocte obſcura ad Ogygiam inſulam dii propinquũ red
didere. Hic Calypſo habitat grauis dea quæ me excipiẽs adcurate & ama
uit & nutriit. Inſuper me imortalem ac minime ſeneſcentem perpetuo ſe
redditurã dixit. Verum meæ in pectore mẽti minime perſuaſit. Hic itaq;
diebus denis ſeptenis continuo manſi quo tempore ueſtes lacrymis per/
fudi/ quas mihi Calypſo præbuit/ ſed quando Octauus mihi rediit An/
nus mox iuſſu Iouis nuncii ipſius animũ uertens ultro me ad diſceſſum
eſt hortata/ quamobrem me in rate dimiſit multũ tribuens frugis: dulcẽ
merum/ ueſtes egregias/ inſuper uentum proſperũ comodũq; ac ſuauem
imiſit. Denis ſeptenis diebus nauigaui. Decimaoctaua mõtes obſcuri ap
paruere/ noſtræ terræ ex quo adflicto mihi animus aliquanculũ exhilara
tus: ſuperat attamen calamitatis multũ quã mihi Neptunus inflicturus
erat/ qui uentos impulit/ uiamq; impediit: eripuitq;/ imenſum mare com
mouit/ neq; per undam ullam permiſit ferre ratem grauiter gementẽ: hãc
prorſus procella diſtraxit. Ego uero natans mare ſecaui/ donec ad ueſtrã
terrã unda uentuſq; ferret. Huc me adpulſum unda rurſus in petras mag
nas locumq; iniucundũ prope terrã diſtraxit. Iterum ergo in inſulam ad
nataui donec in fluuiũ ueni/ hic locum ſum ingreſſus optimũ a petris li/
berum aſperis tutũq; a uentis. In hunc me alacri animo conieci. Nox de/
inde ruit: ego ſeparatim a flumine egreſſus inter frutices/ ac ramos iacuis
circaq; me frondibus ſtipaui: ſomnũ deus ingentem fudit. Hic itaq; inter
frondes nocte uſq; in auroram: uſq; item in meridiem dormiui/ ſole dein
de incliuante ſomnus me deſeruit dulcis. Ilico in littore meæ filiæ famulas
ludentes uidi: inter quas ipſa dearũ formæ equiperanda aderat. Hanc ego
oraui/ at illa mente bona ingenioq; prædita minime errauit. Nam ſi in iu/
niorem fortaſſe incidens quicq̃ rogaueris nihil omnino ages/ quũ ſem/
per iuuenes minime ſapiant. Mihi itaq; illa & panem & uinum dedit quã
tum opus/ in flumine quoq; me lauit ac oleo unxit. Hæc tibi demũ uera
narraui. Cui Alcinous Hoſpes ait hoc profecto nõ rite mea nata fecit q̃d
te cum ancillis domũ noſtram non duxit/ tu eam certe primã rogaſti. Ne
inquit Vlyxes puellam propterea redargues: me namq; cũ ancillis ſubſe

Narrat Vly
xes Aretæ
ſuos labo/
res.

qui iuſſit: neq; ego uolui uerens ac dubitans ne quid quum ipſe uideris aliquid animo ſuſpicareris: Zelotypum enim & malorum ſuſpicans eſt hominũ genus in terris. Ad hec Alcinous nõ mihi inquit talis in pectore animus ut ſubito iraſcatur: quum ea que decet cuncta exiſtimo meliora. Atq; utinam Iuppiter pater Mineruaq; & Apollo talis exiſtas qualis es: idemq; ſentias atq; ego/ meam haberes filiam/ menſq; uocareris gener hic apud me manens: domũ ego ac poſſeſſiones darem: ſi tamen uolens libenſq; maneas/ inuitum enim Phæacum nullus retinebit: quãuis Iouis amicum. Auxilium in te reducendo ut ſane intelligas hunc modo bene diſponam. Cras dum alto ſonno preſſus iacebis/ hi tempeſtatem optimã tranquillumq; mare obſeruabunt/ quo ad patriam/ domumq; tuam/ & ſi qd aliud tibi carũ proficiſcaris. Siquidẽ ualde procul ab Eubœa eſt/ quã Eubœam/ illi qui eam uiderunt longiſſime a noſtris dicunt eſſe populis quando Rhadamantum huc duxerunt Tityum terræ filium ſuſpicantẽ ac formidantem: & quidem abſq; labore uenerunt eademq; die rurſus eũ domum reduxerunt. Videbis & ipſe animo quãtum naues noſtræ ac iuuenes in earum gubernatione præſtent. Hæc ubi Vlyxes audiit gauiſus eſt: ac orans ſic precatur. Iuppiter pater utinam omnia que Alcinous dixit ſic agat. Illi propterea ingens accedet gloria: ego uero domũ redibo. Sic igitur inter ſe colloquentibus Arete ancillis iubet lectum ſterni ſub porticu: inſuper pulchris ſtragulis purpureiſq; ornari. Tapeta quoq; lanaſq; molles ſuperaddi. Ac illæ ex ædibus lampades in manibus ferentes ibant. Verum poſtq̃ certatim decorũ ſtrauere lectum Vlyxem ſic uerbis adhortantur. Agedum hoſpes ueni iam cubile tibi iam paratum. Sic dixere: at ille cubitum alacris iuit. Dum uero ſic in elegãti thoro ſub porticu dormiret Alcinous in domus penetralibus altiſſimis quieuit: quem iuxta uxor regina lectum cubileq; & ipſa poſuit.

Libri Octaui Argumentum. H.

Oncio fit Pheacenſiū de hoſpite:mouiſq; ad Vlyxem redocendum c traitur Pheacenſium optimates apud Alcinoum epulantur. Poſt hæc cum Vlyxe diſco ludunt. Demodocus uero muſicus Martis & Veneris complexū primo/ deinde equm Troianū canit. Vlyxē poſtremo hæc audientem flentemq; interrogat:quiſnam aut unde ſit.

Vrora interea cœlo apparet/ Alcinous itemq; Vlyxes e ſtratis ſurgūt. Itur Alcinoo præeunte in concionem quæ apud naues fiebat/ ſedentq; ſupra politos lapides a At Minerua interea Alcinoi præconi adſimilata urbē ſollicita percurrit/ reditū Vlyxi cōmentans:cunctos ſigillatim prænſat. Venite inquit maturate in contionē Pheacenſiū optimates ac principes ut hoſpiti morē geratis/ qui Alcinoi nuper domū longe ponto erroribus actus ac dis corpore ſimilis. His dictis cuiuſlibet animū incendit/ confeſtimq; ſedes concioq; cōuenientibus refercta:ipſum multi adſpicientes Vlyxem admirabantur:cui Minerua diuinū capiti humeriſq; gratiam fuderat:ac illum proceriorē/ auguſtioremq; uideri dedit: ut omnibus paſſim Pheacenſibus gratus eſſet/ gratius inſuper & honeſtius certamina multa/ quæ Pheacenſes cū illo tentauere perficeret. Vbi uero freqoentes conuenere/ Alcinous talibus eos adloquitur. Audite Pheacenſium optimates ac principes ut ea uobis referā quæ hortatur animus/ Hoſpes hic quē uidetis ignoro quisnam ſit errabundus domū nuper aductus meā ſiue ab eois ſiue ab heſperiis hominibus ad reditū in patriā noſtrū ſibi uehementer auxilium rogat. Nos uti iam diu conſueuimus in huiuſcemodi caſibus illi ſubuenire par eſt: nullus enim hactenus miſer mea tecta petens diu meam opem deſiderauit. Sed & nauem recētem a ſecuri q̄ primū in altum trahimus:iuueneſq; duo & quinquaginta in populo oīm optimi deligantur in tranſtris ſe remis adcingāt. Deinde abite:prandiū in mea domo propere parate quod oībus ſuppeditabo. Iuuenibus hæc tm̄ mando. Verom uos alii ſceptrigeri principes ad mea tecta excelſa uenite ut hoſpitē hūc amplectamini:nemo autem ſit qui neget. Domodocū diuinū Cantorē uocate:cui deꝰ cātū tribuat oblectare qualē ſuggeret illi animꝰ. Sic dicēs præit/ magnates ſubſecūt̄. Præco cōfeſtim currū cātorē deduxit. Iuuenes lecti duo & quinquagīta ut iuſſum eſt ad littus maris uenere: & alii quidē nauem

in altũ traxere/deinde malũ erexere/ rudẽtes explicauere/ remos uinculis
lorisq; adligatos expediũt/uela pandũt: alte demũ in humidũ impellunt
atq; omnia probe. Mox uero in domũ Alcinoi populus cõcurrit. Porti/
cus quoq; & menia & edes conuenientiũ multitudine cõplentur. Plures
aderant iuuenesq; ſeneſq; qbus Alcinous. xii. oues. xiiii. albas dentibus
ſues: duos boues ut mactarẽt dedit. Hos pellibus imprimis nudauere/ et
bo deinde aptauere. Poſtremo dapibus ſe adcinxere. Interim præco pro/
pinquabat optatũ deducẽs muſicũ Demodocũ/ hũc muſa magnopere ad
amauit bono maloq; ſimul impertiit/ oculis qdẽ priuauit. Dedit attamen
dulcẽ canorẽ. Huic igr̃ Pantonous præco thronũ argenteũ in mediu cõui
uatũ procerę adplicãs colũnę adduxit/ ſupraq; caput eius ſunorã ſuſpẽ/
dit Citharã quã manibus attrectare cupiebat/ iuxtaq; caniſtrũ menſamq;
ornatã & uini paterã adpoſuit/ ut potare quũ uelit liceat. Cõuiuę aũt pa
ratis uibus manus epulis extenderunt. Vbi uero potus ac cibi cõpreſſus
amor/ Muſa poetã ad laudes Heroũ canendas hortat̃ carminis gloria ad
cœlũ uſq; penetrauit. Nãq; canebat uel Vlyxes cũ Achille in diſſentionẽ
uenierunt qñq; acerbis inter ſe uerbis in deoꝝ cõuiuio cõtenderũt. Agamẽ
non uero animo lętabat̃ quũ Græcoꝝ optimates inter ſe certare uideret
atq; phœbus eũ apud Pythũ adlocutus / ac iu lapideũ ſolũ ingreſſus eſt
oraculũ daturus. Tũc primũ Troianis Danaiſq; initiũ fati Iouis magni
cõſiliu uerſatũ. Hec igr̃ inclitus poeta canebat. Vlyxes uero dolore cõmo
tus tunicã ingentẽ purpureã manibus ad caput reuocauit. Phecẽſes enĩ
uerẽs celare cupiebat: lacrymas uberes ex oculis fundẽs. At poeta diuin9
hec adſpiciẽs canere deſiit: lacrymaſq; ex ore abſtergẽs ex capite tunicã de
duxit deinde paterã aureã accipiẽs diis libabat. Pheacẽſiũ uero optimates
qđ cãtu lętarent̃: poetã ruſus ad ceptũ carmẽ exortant̃. Vlyxes itẽ rur/
ſus caput obducẽs flere cepit. Hinc alios qdẽ uis latuit/ minime uero Al/
cinoũ qui iuxta illũ adſidẽs grauiter ſuſpirantẽ audiebat/ cõtinuoq; Phea
cenſibus ſic ait. Audite queſo uiri principes iã epulis adfatim expletis ci/
tharaq; ꝓbe exhilarati/ cuius iucũditas epulas ſubſequi ſolet. Reliquũ eſt
ut in mediũ prodamus ſimulq; certaminib9 oĩbus explamur: ut hoſpes
hic domũ rediturus ſuis referat q̃tum nos Pheacenſes pugillatu/ paleſtra
ſaltu/ curſu/ ceteris mortalibus preſtemus. Sic dicẽs preiit/ ceteri ſubſecut̃
Citharã uero poſt hec apud colũnã ſuſpẽdit. Præco aũt Demodocũ ma/
nu trahens ex ędibus deduxit: eandẽq; ac alii ſolẽt uiã præcedens illi mon
ſtrauit. At Pheacenſiũ fortiſſimi certamina uiſuri in forũ cõcurrũt. Popu

his deinde frequēs ſubſequit̃: iuuētus plurima & uiribus predita. Surre
xerūt ad pugnam Acroneus & Ocyalus & Elatreus & Nauteus & Prym
neus & Auchialus & Eretmeꝰ & Pōteus & Proteus igreſſu celer & Neus
& Amphialus Polynei Tectonidis filiꝰ. Deinde Euryalus Marti ſimilis
& Naubolides qui poſt bonū Laodamantē cūctis Pheacēſibus & forma
& corpe pſtabat. Deinde tres Alcinoi filii Laodamas Halus & Clytoneus
Hoꝝ: namq; alii primū curſu certātes e carceribus exierūt. V naq; omnes
ruentes cōfeſtim per campū puluerulentū extendebant̃ quos omnis bo
nus Clytoneus quantū ſpatii duoꝝ ordo muloꝝ in cāpis occupat / cete
ros anteuolās relinquebat. Alii palæſtrā tentant in qua Euryalus cunctis
preſtabat: ſaltu Anchialus reliquis melior: diſco preſtātior Elatreus: pu
gillatu Laodamas. Poſtq̄ uero ludis animū ſatis exhilauere ſic Laodamas
adloquit̃. Venite amantiſſimi hoſpitē hūc iam interrogemus an certamē
nū aliquod didicerit / aut nouerit: Nam indole ni fallor minime ignauus
uidet̃ / ut femora / tibias ambaſq; manus admirādas / collūq; ingens ac ro
bur conſpicimus / neq; bonæ inſup ætatis indigentem. Verū multis deuī
ctus eſt malis. Nō enim puto ego triſtius aliud q̄ uirū fortem in ponto
uerſari. Huic rurſus Euryalus reſpondens Laodamas inquit hoc bene &
ordine quidem dicis: ipſe nunc illum accedens prouoca uerbiſq; adhor
tare. Quod ubi Laodamas audiit per mediā iens turbā Vlyxem ſic adlo
quitur. Huc ades & tu hoſpes pater / experire nobiſcū ſi quid ludoꝝ aut
certaminū noſti. Etenim te noſſe par eſt: quū nulla maior ſit uiri gloria q̄
propriis aut pedibus aut manibus fortiter aliquid agere. Sed experire iā
abiiceq; abs te meſtitiam: uia tibi redeundi nō longe aberit quū iam huiꝰ
rei gratia nauis iam tracta ſit & ſocii parati. Cui Vlyxes Laodamas ait.
Quid me queſo hæc iubetis illudentes triſtitia mihi cordi magiſq; ludi
qui multa prius mala paſſus: nunc ueſtro in redeundo officio indigens
uenio & regem & populum ſupplicaturum Euryalus contra Ego te hoſpes
nequaq̄ inquit uiro certaminis perito æquipero que multa inter homines
uerſantur: uerum potius illi qui mare frequentans princeps ſit Nautarū
queſtum uecturæ faciat. Inſuper uiatorum explorator ac ſi quid uſq̄ ſit
prædæ. Athletæ uero aut forti uiro nequaq̄ te parem facio. Vlyxes autem
ad hec ira accenſus ac torue illum adſpiciens / Hoſpes inquit nō recte lo
queris: uir uem pernicius uideris.

Cœleſtes etenim non omnibus omnia prebent

Eloquium ingenium: membrorum gratia: uires

Non uni eueniunt.

Alius enī forma inferior fuerit uerum deoꝶ munere corpis maculas eloquētis decorat ſic eū oēs læti ſuſpiciūt. Ille dulci ſermone ingēt autē ſilentioq; morū ac in turba pollet / per urbē quoq; incidēs uti deus ſpectatur.
Alius cōtra forma deo ſimilis: uerū nulla uerboꝶ gratia ꝑditus reperit'
quemadmodū & tu qui ꝑter oris decorē nihil a deo habes / mēte inanis ac
ſerox es. Me nāq; cōtumelioſis prouocās animū in pectore cōcitaſti. Ego
uero certaminū uti tu dicis neſcius quidē nō ſum / ſed & inter primos exiſtimo me eſſe donec ætati ac manibus his cōfido / & quanq̄ nūc ærūnis &
laboribus premor (multa nāq; ſum paſſus & uiroꝶ bella & fluctus infeſtos expertus) tētabo nihilominus certamina. Nihil enī cor / iraq; æque ac
uerbū excitat / me profecto uerbis laceſſendo accēdiſti. Dixit ac protinus
ueſtē reſupinās: incūbenſq; diſcū cepit maiorē: craſſioreq; ac longe terribiliorē q̄ quo Pheacenſes inter ſe ludere ſolerēt. Hūc intorquēs manu impulit uaſta / lapis per aera rotatus inſonuit / populus circa terrore attonitus

Diſci ludus lapis prægranis.

ad humū uſq; ꝓcubuit: ſignū uero quo oēs ille ſupauit Minerua uiro aſſimilata poſuit / ſimulq; adiecta eſt Hoſpes ſignum tibi poſitū uel cecus
iudicaret attrectādo: q̄ nō cū alioꝶ turba comixtū ſed longe prius ac remotū apparet / quāobrē bono ſis animo. Nullus enī Pheacēſiū ad id peruenſet / nec ſupabit. Sic ait / At Vlyxes q̄ ſociū amatiſſimū in certamine
uiderit magnopere gauiſus eſt. Deniq; alacrius alta uoce Pheacenſibus dixit. Hoc iuuenes ſignū petite poſt hoc enī celeriter aliud exiſtimo uel tātunde ſeu longius ꝓcedet: & q̄ me ad irā ꝓuocaſti ſi huc qcunq; ex ſuerit ex oībus Pheacēſibus ueniat; aliud mecū experiat' certamē ſiue pugillatu ſeo curſu (Nō recuſo: nō inuideo) præter q̄ Laodamas Iuenitu mihi

Hoſpitē nō ſua puocat unde apd Liniū claudi9 cāpan9 qui cāſpinū ro. hoſpitē ſuū ī bello apd Capuā ſingulari certamine puocauerat ſuperatus eſt.

eſt hoſpes quis enī cū amico certet / ſtultus ꝑfecto eſt ille ac penitus inersqui hoſpiti pugnæ cōtenoonē offert: in alieno ꝓſertim ꝑplo ſeſe ſuaq; turbat oīa. Alioꝶ uero neminē fugio aut uito / ſed copio cōtra experiri. neq;
inter uiros ignauus uerſor / oīa ſane certamina probe / tū arcū tractare noui. Primus nāq; in hominū ferociū turba ſagipta ferire quanq̄ multi ſocii
iuxta adſiſterēt iaculādo. Solus apud Troiā Philoctetes me arcu ac arte
ſagiptādi ſupauit q̄ nos Achæi ſagiptis agebamus. Ceteris uero oibus
qui in terris nūc cibū capiūt me longe in hoc genere pugnæ præſtantiorem puto / cum prioribus autem uiris nequaq̄ concurrerem. Neq; Herculi. Neq; item Eurytu Orchaliens / qui ambo ſagiptis cum diis certauerunt
quamobrem ingens Eurytus confeſtim periit neq; ad ſenectam peruenit
Apollinē enī arcu prouocans ſub eodem eſt pronus interfectus. Haſtā

Igitur tam longe iacio dextra/q̃ non alter arcu ſagiptam. Solum curſu ue
reor ne a nobis Pheaceoſibus uincar quod maris fluctibus magnopere
ſim adflictus. Anni toto tempore nauigando : quamobrem ſoluta ſunt
labuntq́ membra. Sic ait/ceteri ſilentium tenebant. Alcinoos uero ſolus
reſpondit. Hoſpes tuus nobis non ingratus eſt ſermo uti plane conſpi-
cimus tuam uis quæ ſic apparere uirtutem : nimirum quod hic te uir ad
certamen prouocauerit/ exiſtimo namq́ tuas nemo tentaret uires quod
animo ſuo contraria ſciret euentura. Verum meum queſo audi uerbum
quod & Heroum tu aliis referre ualeas qui tuæ domui tua cum uxore fi-
liiſq́ tuis forte epulabitur/noſtræ uirtutis memor qualia nobis Iuppiter
opere omnino ſupra maiores noſtros tribuit. Non enim pugiles admo
dum fortes neq́ paleſtritæ/uerum curſu pedum & arte nauali preſtamus
Poſt hoc nobis epulæ citharis/ ueſtes mutatoriæ/ calida lauacra & cubi-
lia curæ ſunt. Sed heus Pheacenſium ſaltatores quicunq́ clari eſtis ludi-
te ut Hoſpes hic quum redierit/ ſuis referre poſſit quantum & nautica &
curſu & ſaltatione ceteris præſtamus mortalibus. Igitur aliquis prope-
rans citharam Demodoco ferat ſicubi in ædibus fuerit noſtris. Sic Alci
nous/Ac Præco ſurgit ſonoram ex ædibus propere laturus citharã. No
uem inſuper uiri principes ac iudices e populo ſurrexere/ qui ſingula in
ludis bene & ordine diſpoſuere:chorum aptauere:pulchrum denīq́ cer-
tamen dilatauere. Præco interea e proximo aduenit Citharam Demodo
co ferens. Is uero in medium prodit : circaq́ iuuenes in prima puber-
tate ſaltationis ſcientes conſtitere/ pedibus chorum diuinum pulſauere.
At Vlyxes pedum mollitiem/ dexteritatemq́ motus tacite inſpiciens ad | Fabula de
mirabatur. Citharedus uero pulchram de Martis & Veneris amoribus | Veneris &
cantionem ocioſe modulabatur. Vt primum in domo Vulcani clam con | Vulcani
cubuere/multa illa accepit/quod lectum complexumq́ Vulcani e ubeſ- | cõplexu.
ceret. Vtq́ nuncius ei Sol ueneſit qui coruntes nouit. Vulcanus uero ut
primum uerbum audit dolendum : ſtatim in officinam ferream animo
perturbato ac male cogitans deſcendit. Hic ingentem poſuit incudinẽ ac
uincula ſtatim firmiſſima & inſolubilia quibus illi uincirentur fabricat:
quibus abſolutis dolum Marti ac inſidias per iram parans in thalamum
ubi cubile iacebat contendit. Circa autem extremas ſpondas ita catenas
tenuiter ac demiſſe diffudit ut aranea tenuia ſolet. Sed nec ulli uel deo-
rum immortalium uidebantur. Poſtquam uero dolos cõſtruxit in Lem
num proficiſcitur quæ omniũ eſt ei terrarum cariſſima. Mars autem au-

ratis in æquo utens habenis minime captus oculis aut conniués ubi abeuntem a'io uidit Vulcanum ſtatim ad eius domũ amore Veneris incenſus proficiſcitur. Illa uero nuper a patre Ioue ueniés ſedebat. Mars itaq; domũ ſubiit. Venerem deinde manu cõpellans adloquitur. Huc ades dilecta mihi lectum ſimul cubantes conſcendamus Vulcanus enim in Lemnum ad Sinties agreſti uoce homines nõ rediturus abiit. Sic ait ſtatimq; gratum ingreditur cubile. Itaq; conſopiti uinculis que circunfuſa erant illico capiuntur. Capta membra mouere aut aliquo modo detrectare nõ erat. Tunc ineuitabiles inſidiæ cognitæ. At Vulcanus e proximo ſuperuenit rurſus reuertens anteq̃ in Lemnũ perueniſſet. Sol namq; ei fuit explorator nunciumq; attulit. Iiro domũ animo incenſo atq; irato petiit ac in ueſtibulo conſiſtens (ira enim illũ uehementer ſubiit) orrẽdũ clamauit ita ut omnes audierint di Iuppiter pater & uos inquit alii di imortales uenite: adeſte opera ridicula ac nõ æqua conſpiciatis. Vt me claudum exiſtentem Venus cõtemnit: amatq; Martem perfidum: quod is integer & pedibus firmus exiſtat. Ego contra infirmus. Verũtamen nullus alius mihi in cauſa eſt q̃ ambo parentes / qui mihi eſſe nũq̃ debuerãt. Sed queſo adſpicite q̃ impudenter ſeſe complectendo meũ inuaſerunt thalamũ. Ego uero ſpectãs ſum miſer & anxius factus ſpero tñ nõ diu gaudebunt cubantes quin eos penitentia facti ſubeat quamprimũ ſeſe uincula per dolũ correptos conſpicient: donec mihi pater oĩa reddet dotalia quãta illi cauſa puellæ ꝓmiſerã quod mihi pulchrã quidẽ uerũ impudicã filiam locauit. Sic ait / At di ad domũ confeſtim Vulcani ferreã conuenere. Venit Neptunus / uenit Mercurius / uenit Apollo longe iaculans. Deæ uero delicatiores ſingulæ domi cũ pudore manſere. Cõſtitere in ueſtibulo di bonoꝝ datores: riſus eſt illis ingens excitatus Vulcani cõſpicientibus artes: ſic alius proximo dicebat. Malefacta male pereunt: minime placent: num uides ut tardus celerem eſt conſecutus? ut nunc Vulcanus quanq̃ claudus Martem deoꝝ uelociſſimũ cepit? quã obrem ille munera ad ſe redimendũ debet. Talibus inter ſe colloquebantur. At Apollo Mercurio Iouis nate inquit Mercuri bonoꝝ dator: malles ne in cubili iuxta Venerẽ aureã uinculis preſſus dura cubare? Vtinã inquit ille hoc fieret Apollo uinculaq; ter tãta me retinerẽt. Vos autem di deæq; adſpicio: attamẽ ego apud illã libenter manerem. Dixit: at di pariter riſere: nequaq̃ uero Neptunus atque cõtinuo Vulcanũ de Martis liberatione in hunc modũ precabatur. Solue queſo ego nãq; una cũ ceteris dis quecũq; ꝓ illo dare opus

ſibi et me recipio daturū. Cui Vulcanus ne me inq̄t Neptune hoc iube
quonā queſo modo te ego ceteroſq̨ deos expoſtulatē ſi forte cōtingat ut
Mars hoc ære nō exſoluto e uinculis abeat. Cui rurſus Neptunus Si enī
hoc ære cōtigerit/ego inq̄ exſoluā. Tūc Vulcan9 negare demū q̄d poſcis
nequeo inq̄t: ſtatimq̨ illi laxatis uīculis q̄q̄ duriſſimis migrauere. Mars
q̄de in Thraciā Venus aūt Paphū ubi tēpiū ei araq̨ ſacra. Hic eā charites
lauere/oleoq̨ īmortali unxere uti deos ſolēt: ueſtib9 deniq̨ diuinis mira
bile dictu ornauere. Hec igr̄ poeta inclitus canebat. Vlyxes aūt audiēs ſi
mul cū Pheacēſib9 aīo lætabat᷑. Alcinous uero Haliū & Laodamāta ſepa
tim pſallere deinde iuſſit: q̄d cū his nullus in hoc gn̄e cōcurrere auderet.
Hiq̨ Pilam primo manibus ſumpſere decoram
Quam Polybus quondam præſtanti fecerat arte — Ludus pilæ
Alter terga retro flexus conſurgit ad tectum
Protinus: ac illam compellit in aere ſummū
Excipiens alter: terram prope compulit ire.
Poſtq̄ uero Pila inter ſe luſitauere ſaltare ceperūt per humū pedes frequē — Saltatio.
ter alternātes. Iuuenes uero alii in certamine cōſiſtentes adpoſitæ cātabāt
murmuris inter hæc multū oriebat᷑. Vlyxes uero Alcinoe inq̄t tuos uē/
pe ſaltatione præſtantes te recepiſti fore. Hoc actū pulcherrime ita ut oīs
admirari poſſit. Sic ait At Alcinous animo gauiſus Pheacēſes inq̄t prin
cipes atq̨ duces Hoſpes hic mihi nimiū ſapere uidet᷑: quāobrem hoſpi/
tali munere illū ut eſt æquū honoremus. Duodecim enī per populū præ/
cellētes principes prodeūt. Ego uero tertiuſdecim9 inter eos quoq̨: q̄libet
ueſtē tunicāq̨ nitidā ac auri talēta ferat: ſtatimq̨ cōgregata cūcta ſimul in
manibus feramus ut hoſpes hic recipiēs lætus abeat. Euryalus uero q̨ eū
nō recte ſit adlocutus non ſolum munere ſed uerbis eundē placet. Sic ait
Ceteri laudauere: dona ut ferret q̄libet per Præconē iuſſere. Alcinoo poſt
hec Euryalus talibus reſpōdet. Alcinoe rex hoīm clariſſime. Ego nempe
hoſpitem ſicuti tu iubes placare ſtudebam: ei namq̨ enſem ex ære totum
dabo cui capulum eſt argenteū: uagina ex ebore nup ſecto circū ornata:
quod uel ciuitate dignum ac penſandū munus ei fuerit. Sic ait: ſtatimq̨
in manibus illi enſem tradidit ac cōpellans eum talibus adloquitur. Sal
ue pater hoſpes uerbū ſi q̄d in te graue dictū fuerit: hoc ocuis procellæq̨
auferant. Tibi nāq̨ di dent & uxorē reuiſere/& in patriā incolumē redire
quādo diu procul a tuis incomoda multa pateris. Cui Vlyxes & tu inq̄t
mihi dilecte ſalue. Dēt tibi opes/reſq̨ ſecūdas di. Nō enī poſtmodū huiꝰ

tibi enſis quo me placaturus donaſti deſideriū fuerit. Dixit ac circum hu
meros illum ſibi aptauit. Interea & dona inclyta illi adfuere: hæc in domū
Alcinoi Præcones tulere: puerięꝗ quibus impabat Alcinous excepere/ ac
prope illius matrem uenerabilem poſuere. Venientes autē illi principes
in altis conſederunt thoris/ tunc ſic uxorem Areten Alcinous adloquit͛
Huc ades coniux fer arcam omniū pulcherrimā in hac ueſtem & tunicā
terſam ponito: circaꝗ; aenum igni ſuſpendite/ aquā calefacite: ut lotus ho
ſpes uidenſꝗ; cūcta bene diſpoſita ac uenientes huc cū donis Pheacenſes
lætus dapibus accūbet: cantorem hymnſꝗ; audiat. Tūc ego quoꝗ; meū
calicem pulcherrimū / aureumꝗ; illi dabo ut mei memor ille perpetuo in
domo ſua Ioui & aliis diis libet. Sic ait Arete autem ancillis iubet ut ignē
magnū admoueant tripoda. Illæ iuſſa faciūt: tripoda igni admonēt/ aquā
deinde ſup/ ligna ſubigūt/ tripodis alueū ignis ilico eſt amplexus/ aqua
caleſit. Poſt hæc Arete hoſpiti pulchrā e chalamo arcam attulit. Deinde
Pheacenſiū in ea dona elegantia condidit/ pulchrā ipſa ueſtem/ tunicāꝗ;
illis addidit: mox illum compellans ſic adloquitur. Ipſe nūc adſpice calī
tem hūc uelociter apud te adliga: ne quis in itinere in naui forte dormiē
ti ſurripiat. Hæc ubi Vlyxes audit: calicē ſtatim ſuſpendit/ firmiterꝗ; ad
ligatum uincto oportuno quod enim Circe docuit. Poſt hec illū prompta
lauare iuſſit labro in medio poſito. At ille ubi calidum cōſpexit lauacrū
magnopere lætatus eſt animo: quod poſtꝗ Calypſus domū reliquerit per
mare uectus nunꝗ calida lauerit: tūc enim deæ cura illius maxima fuerat
Hunc igitur ubi famulæ lauere diligenter/ atꝗ; oleo unxere ueſte ac læna
pulcherrima amicit. Deinde ex labro prodiens lotus quo lubebat pro/
ceſſit. Naſicas inter hec forma deæ ſimilis medio ueſtibulo cōſtitit & Vly
xem adſpiciēdo admirata ſic adloquit͛. Salue hoſpes quū in patria fueris
tua/ mei ſis memor: qū uitæ premia mihi debes. Cui Vlyxes Naſica Al
cinoi magni filia inquit. Ita nūc Iuppiter Iunonis coniux det mihi redi/
re in patriā ut ibi ueluti īmortali deæ ſacrificans perpetuo ſupplicabo ꝗ
me o digniſſima puella uitæ reſtitueris. Dixit/ iuxtaꝗ; Alcinoū in thoro
conſedit. Miniſtri uero epulas diſtribuūt/ uina fundūt/ Præco quoꝗ; ex
ꝓpinquo aduenīēs Demodocū ꝑplo deſideratū deduxit/ ac in cōuiuarū
medio iuxta colūnam locauit. Tūc Vlyxes Præco ait a ſuis dorſo incipe

Suillinum dorſum in prętio.

multū enī in eo relictum/ multumꝗ; abdominis circa ineſt. Ex hac igitur
parte carnem Demodoco adpone: ego uero quanꝗ miſer eum magnope
re diligo & amplector. Inter homies enim poetas ac muſicos honoris &

reuerentiæ maxime participes eſſe fas eſt:quod eos muſa cantu inſtruxit
amatq; Poetarũ genus. Sic ait/ Præco autem manibus ferens eadem De
modoco adpoſuit:ille prompte letabundusq; ſuſcepit. Poſtq̃ uero biben
di atq; edendi libido compreſſa Demodocũ Vlyxes adfatur Demodoce
pter cæteros ego te mortales magnope collaudo ſiue te muſa ſeu te Apol
lo docuerit Achiuorũ namq; caſus quoſcũq; illi paſſi fuerint: ſiue quod
illis ipſe interfueris aut ab aliis forte audiueris pfecto egregie cãtas. Sed
iam ulterius progredere equi ligni ordinem cane:quem Epeus cum Mi
nerua condidit ac in arcem Vlyxes per dolũ introduxit hominibus com
plens armatis qui Ilium euerterunt. Quod ſi hec recte & ordine narrabis Prefari deũ
ſtatim ego cunctis referam:at ille dictis excitatus :deõ ante omnia præfa
tus cãtum exorditur:hinc initiũ capiens/ quemadmodũ Argæi reditum
ſimulantes ſoluerũt/ ac tentoriis ignem plurimũ relictis iniecerunt. Alii
uero equo incluſi in Troianorum foro duce Vlyxe cõſidebant. Ipſum
quoq; ubi Troiani in arcem traxere tribus fuere ſententiis/uel haſta ute/
rum equi abrũpere:uel precipitẽ ab arce per ſaxa dare/uel ſic dimittere ut
deorũ eſſet propiciatio:in qua ſententia pmanſuri erãt: qđ fatũ exiſtebat ci
uitatẽ eſſe perituram. Vbi uero iliũ admiſerũt: in quo Achaeorũ oẽs fortiſſi
mi fuere Troianis exitiũ ferentes aderant:canebat uti ex equo diffuſi cur
uum deſerentes latus alii alio diſcurrerunt urbem miſcentes atq; Vlyxes
Marti ſimilis unacũ Menelao ad domũ Deiphobi acceſſerit:ibiq; dirum
bellum auſus demũ per Mineruam fortiſſimũ o[illegible]cerit. Hec diuinus poeta
canebat. Vlyxes uero audiendo ſollicitabat':lacrymaſq; ex oculis geniſq;
uberes fundebat:quemadmodũ uxor flet carum complexa uirũ qui ut e Compadiõ
patria liberiſq; diem repellat malũ ante urbem ac populũ cadit. Illa uirũ
morientem ac palpitantẽ cernens circa effuſa clamitando queritur. At hu
ſtes tetro tergus humeroſq; illius cõuerberãtes in ſeruitutẽ laborẽ ac miſe
riã cõpellũt:illius itẽ ora & genæ fletu miſerabili corrũpunt'. Sic Vlyxes
meſtas ex ore lacrymas fundebat:qđ ceteris qdẽ minime animaduertendũ
bus Alcinous tñ qui iuxta ſedẽs grauiter ſuſpirãtẽ audiebat deprændit.
Quãobrẽ Phæcenſes inqt principes audite. Demodocus iam cithara ſo
nora deſinat: non enim oĩbus gratus hæc canit:ex quo eni cœnare cœpi
mus & poeta canere:hoſpes hic queri nũq̃ deſiit & in anguſtia uerſare ani
mũ uidet':quãobrẽ & poeta deſiſtat & nos unacũ hoſpite ſimul ad lætio
ra cõuertamur. Hoſpitis nãq; huiꝰ uenerabil' gr̃a ad hec cõuenimꝰ:mune
raq; & auxiliũ in reducẽdu paraimꝰ/ quũ hoſpes qcũq; uel ſupplex hoſ

qui paululum animo ſapit loco ſit fratris. At te hoſpes ne queſo mentis ſitu mētela quæcunq; percunctabor. fateri enim te longe præſtat. Dic ſodes nomen quo te mater atq; pater & alii quicunq; in urbe aut circa habitant uocitent: nullus enim eſt inter homines ex quo natus ſiue bonus ſiue malus abſq; nomine inuentus/ſed paſſim omnibus inditum: ex quo a parentibus exeunt. Dic ruſſus terram & populum & Ciuitatem tuam: ne eo te naues noſtræ quæ animos obſeruant noſtros tranſmittant. Nō enim Pheacenſibus gubernatores exiſtūt/neq; temones habent ſicut aliæ naues: ſed ipſæ mentes hominū & ſententias tenēt: & omniū hominum urbes & pingues norunt agros: præterea imenſa maris pertranſeant ſpatia aeris caliginoſi nube operti: neq; illis naufragium pati aut perire metus eſt ullus. Sed & ut ego quādoq; a patre meo Nauſithoo audiui qui dixit Neptunum nos admirari ſolere quod auxilio ſimus omnibus eos ſecure nauibus deducendo. Dixit item tūc fore ut Pheacenſium nauis ex reductione reuertens in ponto quandoq; reſideret/magniq; inſtar montis nobis circa Ciuitatem adumbraret. Hæc deus an faciet an imperfecta relinquat ut animo lubebit agat. Sed queſo mihi refer uerumq; narra ubi erraueris & ad quæ hominū loca perueneris: an urbes habitant: an duri & agreſtes ſeu potius hoſpitales & animo religioſi. Dic inſuper cur fles & animo angeris Danaum ac Ilii luctum audiens/quem dii fecere/omnibuſq; hominibus exitium præbuere: futuris uero cantum ac poema. An aliquis tibi forſan propinquus apud Troiam periit/ſeu gener bonus/ſeu ſocer: qui ut maxime neceſſarii ſunt poſt & ſanguinem & genus eorum ſiue etiam aliquis uir amicus & gratia quando non fratre eſt peior quicunq; ſit & amicus & ſapiens.

Nota. Pheacenſiũ naues ſenſũ quodãmodo hñtes.

Libri Noni Argumentum. I.

Nitium Vlyxis narrationis in quo ſe diu bellum geſſiſſe cum Ciconibus & ad Lotophagos peneraſſe & ad Polyphemũ Cyclopẽ profectum eſſe/ & hunc ſex ſocios deuorantem excecaſſe refert.

Lyxes uero ſic reſpondit. Alcinoe princeps profecto pulchrũ hunc audire Poetam eſt qui cantu par dis uidetur: equidẽ nõ puto finem aliquẽ gratiorem eſſe aut optatius contingere ꝗ̃ letitia cunctũ eſſe populum affectum Conuiuæ inprimis in ædibus Poetam audiũt ordine ſedentes: iuxtaq; menſa cerere/ ac carne referta. Hinc pincerna uinũ ex cratere auriens affert: pateriſq; fundit quod mihi profecto gratiſſimũ. Te namq; de meis interrogare laboribus animus impulit ut magis ac magis referendo doleam. Referam quam ita tibi placuit ordine/ quid primũ/ quid deinde/ quid deniq; poſtremo fuerit ex meis erumnis quas mihi dĩ multas & maias inflixere. Nũc nomẽ ante omnia meũ dicam ne neſcii ſitis. Ego poſtꝗ̃ erro profugus extremũ euitans diem ad uos hoſpes uenio procul hinc habitans. Sũ naq; Vlyxes Laertis filius qui dolis ceteris preſto mortalibus: meaq; ad celũ uſq; gloria peruenit. Incolo Ithacam/ cui mons immet Neritus. Circaq; inſulæ multæ ualde inter ſe propinquæ Dulichiũ & Samus & nemoraſa Zacinthus. Ipſa uero humilis in alto iacet ad Occidentẽ pertinens: aliæ ſeparatim uerſus Orientem ſolẽ aſpera ſiue ſed optima ſalubriſq; pueris educandis. Nõ ego illa terra poſſum dulcius quicꝗ̃ uidere. Nã & Calypſo dea ſecum me uoluit retinere: ſimiliter & Circe Aeæa dolis in ſuis ædibus maritũ ſibi habere: uerũ animo nunꝗ̃ meo perſuadere potuerũt.

Dulcius eſt patris nil ãtq; parentibus uſquam De amore patriæ.
Illi præſertim qui longe a finibus errans
Forte domus propriæ: peregrina in ſede uagatur.

Nam ego reditũ meũ uariis plenũ curis referam/ quas mihi a Troia diſcedẽti Iuppiter intulit. Ex Ilio primũ uentus ad Cicones urbemq; Iſmarum detulit: quã ego diripui/ prædã ac coniuges/ opeſq; multas accipientes diuiſimus: ne quis mihi partem nõ æquam inuideret. Hinc ego recenti adhuc & humido pede noſtros fugere iuſſi: ac ſtulti minime audiere. Nam dum meri multũ hic bibunt/ multaſq; oues apud littus occidunt Ecce Cicones ciconibus ſe iungentes uicinis qui multi ſane ac fortes con

qui paululum animo ſapit loco ſit fratris. At te hoſpes ne queſo mentis aſtu metela quęcunq; percunctabor. fateri enim te longe preſtat. Dic ſo/des nomen quo te mater atq; pater & alii quicunq; in urbe aut circa habitant uocitent: nullus enim eſt inter homines ex quo natus ſiue bonus ſiue malus abſq; nomine inuentus/ ſed paſſim omnibus inditum: ex quo a parentibus exeunt. Dic rurſus terram & populum & Ciuitatem tuam: ne eo te naues noſtrę quę animos obſeruant uoſtros tranſmittant. Nõ

Nota. Pheacenſiũ naues ſenſũ quodãmo/do hñtes.

enim Pheacenſibus gubernatores exiſtũt/ neq; temones habent ſicut alię naues: ſed ipſę mentes hominũ ac ſententias tenẽt: & omniũ hominum urbes & pingues norunt agros: prętere a imenſa maris pertranſeant ſpa/tia aeris caliginoſi nube operti: neq; illis naufragium pati aut perire me/tus eſt ullus. Sed & ut ego quãdoq; a patre meo Naſithoo audiui qui dixit Neptunum nos admirari ſolere quod auxilio ſimus omnibus nos ſecure nauibus deducendo. Dixit item tũc fore ut Pheacenſium nauis ex reductione reuertens in ponto quandoq; reſideret/ magniq; inſtar mon/tis nobis circa Ciuitatem adumbraret. Hęc deus an faciet an imperfecta relinquat ut animo lubebit aget. Sed queſo mihi refer uteraq; narra ubi erraueris & ad que hominũ loca perueneris: an urbes habitaut: an duri & agreſtes ſeu potius hoſpitales & animo religioſi. Dic inſuper cur fles & animo angeris Danaum ac Ilii luctum audiens/ quem di fecere/ omni/buſq; hominibus exitium prębuere: futuris uero cantum ac poema. An aliquis tibi forſan propinquus apud Troiam periit/ ſeu gener bonus/ ſeu ſocer: qui ut maxime neceſſarii ſunt poſt & ſanguinem & genus eorum ſiue etiam aliquis uir amicus & gratus quando non fratre eſt peior qui/cunq; ſit & amicus & ſapiens.

Libri Noni Argumentum. I.

Nitium Vlyxis narrationis in quo ſe diu bellum geſſiſſe cum Ciconibus & ad Lotophagos penetraſſe & ad Polyphemũ Cyclopẽ profectum eſſe; & hunc ſex ſocios deuorantem excecaſſe refert.

Lyxes uero ſic reſpondit. Alcinoe princeps profecto pulchrũ hunc audire Poetam eſt qui cantu par diis uidetur: equidẽ nõ puto finem aliquẽ gratiorem eſſe aut optatius contingere q̄ letitia conctũ eſſe populum affectum Conuiuæ inprimis in ædibus Poetam audiũt ordine ſedentes: iuxtaq; menſa cerere/ ac carne referta. Hinc pincerna uinũ ex cratere auriens adfert: pateriſq; fundit quod mihi profecto gratiſſimũ. Te namq; de meis interrogare laboribus animus impulit ut magis ac magis referendo doleam. Referam quam ita tibi placuit ordine/ quid primũ/ quid deinde/ quid deniq; poſtremo fuerit ex meis erumnis quas mihi di multas & malas inflixere. Nũc nomẽ ante omnia meũ dicam ne neſciatis. Ego poſtq̄ erro profugus exterminatus cuitans diem ad uos hoſpes uenio procul hinc habitans. Sũ nãq; Vlyxes Laertis filius qui dolis ceteris preſto mortalibus: meaq; ad coelũ uſq; gloria peruenit. Incolo Ithacam/ cui mons iminet Neritus. Circaq; inſulæ multæ ualde inter ſe propinquæ Dulichiũ & Samus & nemoroſa Zacinthus. Ipſa uero humilis in alto iacet ad Occidentẽ pertinens: aliæ ſeparatim uerſus Orientem ſolũ aſpera ſana ſed optima ſalubriſq; pueris educandis. Nõ ego illa terra poſſum dulcius quicq̄ uidere. Nã & Calypſo dea ſecum me uoluit retinere: ſimiliter & Circe Aeæa dolis in ſuis ædibus maritũ ſibi habere: uerõ animo nunq̄ meo perſuadere potuerũt.

Dulcius eſt patria nil atq; parentibus uſquam — De amore patriæ.
Illi præſertim qui longe a finibus errans
Forte domus propriæ peregrina in ſede uagatur.

Nam ego reditũ meũ uariis plenũ curis referam/ quas mihi a Troia diſcedẽti Iuppiter intulit. Ex Ilio primũ uentus ad Cicones: urbemq; Iſmarum detulit: quã ego diripui/ prædã ac coniuges/ opeſq; multas accipientes diuiſimus: ne quis mihi partem nõ æquam inuideret. Hinc ego recenti adhuc & humido pede noſtros fugere iuſſi: at ſtulti minime audiere. Nam dum meri multũ hic bibunt/ multaſq; oues apud littus occidunt: Ecce Cicones ciconibus ſe iungentes uicinis qui multi ſani ac fortes con

tinentẽ habitent ac ex equis cum uiris decertare: quiq́ opus etiã peditẽs
agere ſolent confertim/ tantaq́ multitudine uenerũt ut folia floreſq́ uere
primo apparent. Tũc malũ Iouis factũ male perituris adfuit ut erumnas
pateremur multas. Circonſiſtentes igitur naues oppugnauere/ haſtæ fer
reæ utrimq́ iactæ. Igitur ad meridiem uſq́ contra eos quis numero ſupe
riores durauimus. Vbi uero dies ad ueſperem inclinauit tũc Cicones ir/
ruentes Achæos prœlio ſuperauere: ſexq́ ex naui qualibet ſotii deſiderati
reliqui uero mortẽ fugimus. Inde q̃ primũ ſoluimus læti qood fatum
euaſimus/ meſti rurſus quod uiros amiſimus. Nõ enim naues abire prius
permiſi q̃ miſeroꝝ ſocioꝝ ter quẽlibet clamarẽ qui in Ciconũ campo ab/
ſumpti fuere. Nauibus deinde Iuppiter uentũ immiſit Boream cũ procelia
imenſa atque terrã pontũq́ nubibꝰ obduxit/ nox quoq́ exorta e cœlo eſt
quã obrem naues in obliquũ ferebant̃ / uela in tria quatuor ue partes ui
uenti diduxit. At nos mortẽ preſentẽ metuentes in naues excidimus/ eaq́
ex alto in terrã certatim deducere conantes. Hic duas noctes duoſq́ conti
nuo dies iacuimus anguſtia & dolore preſſi / at quũ tertiũ diem aurora
excitauit/ malos cõſtituimus/ albaq́ uela pandẽtes eramus/ naues quoq́
uentus & gubernatores direxere & profecto incolumis in patriã perueniſ
ſem niſi me unda fluctuſq́ ac aquilo exagitatũ in Maleam impuliſſet in
curuam. Hic uentis aduerſis nouem diebus per pontũ ſum delatus. De/
cima uero ad terram perueni Lotophagoꝝ qui cibum herbidum paſcun
tur. Hic in terrã ad aquam auriendam deſcendimus/ ſotii q́ ſtatim apud
naues cœnauerũt. At poſtq̃ potus ac cibi compreſſa uoluptas : tunc ego
ſotios duos deligens tertiũ præconem ſimul addens exploratũ miſi qui
nam mortales eſſent qui in terra uiuerent. Illi ſtatim abeuntes cũ homini
bus Lotophagis ſeſe cõmiſcuere/ quibus illi nõ aliter perniciem inferen/
do nocuere/ tantum lotum ad deguſtandũ prebuere/ quoꝝ quicũq́ dul/
cem illius fructũ ederat nõ amplius nec redire/ neu referre nobis quicq̃
curauit ſed cum Lotophagis illis lotũ & ipſi edentes remanere uoluerũt
omnino reditus obliti. Hos ego demũ ad naues flentes per oĩm duxi ac
ſub tranſtrũ iugo relegaui/ ceteros uero delectos ſotios confeſtim naues
cõſcendere iuſſi ne forte & ipſi lotũ eodem modo deguſtãtes reditus ob
liuiſcerentur. At illi ſtatim ingreſſi in tranſtris ordine manẽtes conſedere
ac remis pontũ ſecauere. Hinc tandem meſti animo in terrã proteruoꝝ &
De Cyclo/ imaniũ Cyclopũ uenimus qui dis ĩmortalibus cõfidentes neq́ manibus
pũ genere. plantant neq́ arant ſed & triticũ & ordeũ minime ſatũ aut aratũ apud eos

w

naſcitur. Vineæ quoq; uberes uuas ferunt: quas Iouis imber adauget:
Eiſdem quoq; nec fora ſunt neq; iudicia ſed montiũ altoꝝ habitant cacu
mina in cauis terræ ſpeluncis/ quiſq; ſibi ius dicit: filios uxoreſq; inter ſe
cõmunes habent. Inſula deinde breuis ac nemoroſa ſecus portũ extendi/
tur Cyclopũ terræ neq; propinqua neq; item remota/ ubi capræ agreſtes
infinitæ naſcunt' quos hominum iter aut ambulatio quod locus inadu
ſtus minime proibet: neq; itẽ uenatores qui per ſaltus montiũ cacomina
cũ labore ſectãtur omnino ueſtigãt. Nõ enim gregibus/ aut aratris terra
colit'/ ſed inſata & inarata ppetuo hoibuſq; uiduata eſt/ ſãtũ capras paſcit
Neq; itẽ Cyclopibus naues: nec uiri nauiũ fabricatores qui ut nauigẽdo
quemadmodũ mos eſt hoim inter ſe urbes adeant ac comertia tractẽt. In
ſulam opatam colunt nõ admodũ malam/ fert enim fructus omnis ſuo
quoq; tpe. Nã & prata iuxta maris ripas amenas aquis irrigua. Vineæq;
uirentes & imortales exiſtũt. Deinde aratio facilis: ariſtæ inſuper per ma
turitatem grauidæ & inclinantes ob ſoli ſubtus fertilitatem ac pinguedi/
nem. Portus nauibus adcomodus ubi nõ rudentibus o pus aut reſte ad/
ligari/ aut cubilia ſterni / adeo ut eo adpulſos diu tuto manere ualeãt: do
nec nautis ſoluendi tempus uideatur/ uentiq; adſpirent. Iuxta uero por/
tus caput lucida fluit unda/ foreſq; ſpecus ac alni circum naſcuntur. Huc
itaq; adnauigauimus/ quo nos aliquis profecto deus per obſcurã noctẽ
duxit/ inſula nuſq̃ apparebat/ aer quoq; circa naues obſcurus ac profun/
dus erat: lunam in coelo minime apparẽtẽ nox interpoſita nubibus te
nebat: neq; longos fluctus rotãtes ad terram uſq; uidimus priuſq̃ ad na
ues adpulerint. His demũ adpulſis uela cuncta legimus. Deinde in litto
re ocius deſcendimus: hic demũ feſſi dormitantes aurorã expectauimus
Vbi uero primũ illuxit inſulam admirantes ad ipſam conuoluimur. Hic
Nymphæ Iouis filiæ capras e mõtibus excitarunt unde ſocii cœnare po/
ſſent. Nos ſtatim incuruos arcus ſagipeaſq; ex nauibus ſumentes triplici
inſtructi ordine direximꝰ. Dei tandẽ munere dulcis & optatæ uenatiõis
compotes fuimus. Naues me ſecutæ ſunt duodenæ/ capræq; nouenæ cui
libet ſortitæ/ mihi aũt ſoli denæ delectæ. Vbi uero ſol in occidentẽ incli/
nauit conſedimus oẽs: dapibus meroq; adcingentes. Nõ enim rubrũ in
nauibus uinũ defuerat quod multũ ex urbe Ciconũ quã cepimus in am
phoris auſimus. Poſt hec in Cyclopũ terrã uacuã puenimus. Nã & ipſo
rũ uidimus fumũ/ ouiũq; & caprarũ audiuimus uocẽ. Quũ primũ uero
ſol occidit in maris littore procũbentes dormiuimus. Vbi aũt illuxit tũc

concionem cogens. Vos inquã amãtiſſimi ſocii hic remanete ego cũ mea
naui meiſq; comitib9 ibo exploratũ qui nã mortales ſint/an graſſatores
agreſteſq; & malefici/ſeu potius hoſpitales & religioſi deoꝝ cultores. Di
xi/ac ſtatim ipſe nauim cõſcendi:ideq; meos facere iuſſi. orã deinde ſolue
re. Illi obtemperãtes illico tranſtris conſedere/mareq; remis pulſauere.
De Antro At loca contigimus poſtq̃ uicina Cyclopum
Polyphemi Hic ſpecus excelſa pelagiq; in parte ſuprema
Conſpexi lauris denſum: ſiluaq; recenti
Caprarum pecudumq; greges ubi forte frequentes
Stabant: at iuxta ſaxis orrentibus aulam
Extructam pinus: quercus quoq; plurima uallant
Hic demum a reliquis uir longe ac ſolus aberrans
Per campos paſcebat oues: qui iura humanumq;
Fas minime ſeruans: diuos ſpernebat & ipſos
Monſtrum orrendum ingens: facie mortalibus impar
Omnibus in terris frugem guſtantibus: alci
Quin potius referens nemoroſi cacumina montis.
Tunc ego iuſſi alios dilectos ſocios apud nauem manere ac eam ſeruare
Duodenos inſuper fortiſſimos ſocios mihi deligens adceſſi mecum effe
rens utrem caprinũ uini nigri dulcis: quod Maro Euanthis filius Apol
linis ſacerdus qui Iſmarã colit mihi dedit/quoniã illũ cũ filiis & coniuge
eo uenientes uenerati ſumus/habitat eni in Apollinis ſiluis nemoroſis. Is
igitur pclara mihi dona præbuit. Septem auri facti talenta: dedit & crate
rem argenteũ: poſt hæc uini amphoras duodenas dulcis admodũ ac po
tus pene diuini/q̃d nullos nec ancillarum neu famuloꝝ domeſticoꝝ ſcie
Nota. bat/ſed ipſa tantũ uxor & proma una ſola: quod inquã uinũ quũ ipſe bi
Vini Maro beret uni pateræ uiginti aquæ partes addebat/ odorq; ingens ac ſuauis a
nei pri uni cratere ſpirabat ut nemo ex eo facile cõtinere potuiſſet. Huius igr̃ magnũ
uigiti aquæ ac plenũ utrem: uiaticũq; in pera mecũ ferens animo impellor hominẽ in
miſcentur. genti robore præditũ & agreſtem: iuſq; ac fas minime colentẽ ultro adire
Confeſtimq; in antrum uenimus ubi ille non aderat quod oues per paſ
cua fertilia duceret: ingreſſi ac cũcta ſane adſpiriẽtes admirati ſumus. Por
tarũ ante limina pre magnitudine inſonuere/ uaſa caſeis onerata/ ſtabula
agnoꝝ & edoꝝ cõferta/ utraq; eni diuiſa muniebant/ ſepatim prius natæ
ſepatim mediæ & itẽ iuniores. Sero uaſa cũcta mũdabãt/ mulctra ſciphiq;
in quibus mulgebat adfabre laborati. Hic me ſocii ante oĩa omnt hortati

turq; ut caſeos auferentes ac agnos e ſtabulis rapientes ſtatim ad nauē de
duceremus. Indeq; rurſus p mare nauigare/quos ego minime audiui qđ
lōge pſtare uidebat̃ ut & ipſum uiderē/qui ſi mihi xenia daret(nō enī da
turus erat)nr̄is pculdubio æquus erat futurus. Hic igr̄ ignē adcēdētes/ ac
cupide caſeos edētes pmāſimus. Illū uero intus otioſe ſedentes expectaui
mus donec paſcēs rediit/dorſo ingentē aridæ ſiluæ faſcē ferēs ut ei ad cœ
nā uſq; ſuppeditaret:intraq; antrū proiectū tumultū excitauit. Nos aūt
ptεrriti in antri penetralia lōge ſeceſſimus. At in latā ſpelūcā pigues oues
impulit oēs quas mulgere ſolebat. Mares antē Arietes uidelicet & hircos
extra portā & altā caulā reliqt. Ipſe demū ſaxū ingēs in altū tollēs: quod
nō duo & uigīti currus quadriiugi ab humo amouerēt hoſtio repagulū
ac munimentū oppoſuit. Poſt hec ſedens: oues mœchaſq; capras ordine
mulxit:ac foetū qualibet ſubito repetiit/deinde lactis qdē dimidiū in ui/
mineis ponēs calathis caſeis faciēdis/dimidiū uero in uaſibus conſtitutū
cœnæ reſeruauit. poſtq̄ operā abſoluit/tūc demū ignē adcendit/noſq; pri
mū uidit atq; interrogauit. Hoſpites cuiates eſtis/ quo tenditis per maris
uias ſiue uſus gr̄a ſeu fruſtra erratis ſicut pdones per pōtū eūtes/ ac uias
in diſcrimine ponētes ut aliis pniciem & exitiū ferāt. Sic ait at nobis ilico
uocem ipſius uaſtā atq; orrendā expaueſcentibus animus concidit. Ego
ſic reſpondi. Nos e Troia errantes Achæi per magni ſpatia maris omni/
genis uētis domū redeūtes pat aliā uiā aliudq; iter uenimus:ſic Ioui pla/
cuit/populi Agamēnonis Atridis eſſe gloriamur/ qui fama eſt ſup æthe
ra notus: q̄ tantā diripuerit ciuitatē ac tot populos pdiderit. At nos tua
ad genua procumbētes uenimus ſi quid hoſpitalis auxilii aut alī's dono
quod hoſpitibus cōueniat iuuare poteris. Sed o uir optime uerere deos:
uenit ſiquidē Iuppiter hoſpitalis ſupplicū & hoſpitū fautor qui hoſpiti/
bus ſimulq; uerecūdis comitem ſe pbet. Sic dixi at ille cruci reſpondit aīo
Stoltus es hoſpes/ an longe hinc noſtri moris ignarus uenīſti? qui me
deos iubes uereri aut uitare? Nō enī Cyclopes Iouem uerētur/ neq; item
deos beatos qđ longe ſimus potentiores. Nā ego profecto irā Iouis uita
turus neq; tibi neq; ſociis tuis parcerē niſi mihi ſuaderet animus. Sed dic
ubi nā nauem huc ueniēs reliqueris/ an in extremo littore procul an pro
pe ut ſciā. Sic ille me tentādo percutat̃/quod minime latuit multa ſcien
tem:uerū & doloſis reſpondit uerbis. Nauem mihi Neptunus ad petras
contūdens fregit neſtræq; terræ finibus propinquā reddidit. Ventus enī
illā ex mari diſpulit:ſanū ego tantū cū his quos uides euaſi. Sic dixit at il

le animo uiſus truculēto nihil reſpondit: ſed in ſocios irruens manus ex
tendit/duoſq; ex his tanq̄ catulos adripiens humi adlidit/quãobrem cere
brũ excuſſum terrã cruore perfudit/mēbra deinde trũcatim ceſa cibo para
uit/uorauitq; demũ ut leo mõtanus/neq; uiſcera/neq; carnes/neq; itē oſſa
relinquendo. At nos atrocia facta cõſpicientes Ioui manus ſtentes teten/
dimus/mentem ſtupor occupauit. Poſtq̄ uero Cyclops uaſtum comple
uit carne humana uentrem/lac inſup bibit & in antrũ intra oues ſe condi
dit. Mihi uero ex animi magnitudine mecũ cogitanti/ an propius adce/
dens enſem quē ad latus forte habebã educerem/ac in pectus ubi præcor
dia epar habet perfoderē manus inſup uincirem: aliud deinde conſilium
ſuccurrit/quod hoc quanq̄ ſuccedente/nihilominus ibidem periremus:
quoniã ingentem lapidem quem oſtio oppoſuerat auellere neq̄q̄ facul
tas nobis eſſet. In hac igitur anguſtia conſtituti aurorem expectauimus
quũ uero primum illuxit ignem ille excitauit/oues mulxit/omnia recte.
Duos poſt hec alios ſocios ſimiliter adlidens cibo parauit. Cœnans aũt
extra oues miſit: facile reſerans magnũ auellendo lapidem/quē mox tanq̄
pharetræ operculum repoſuit ne periret. Multo deinde impetu Cyclops
oues ad montem impulit/at ego relictus eram dira uerſans animo ſiquo
modo illũ inuaderem cõpoteq; oon me Minerua faceret. Hec demũ co
gitanti ſententia uiſa eſt huiuſcemodi potior/Cyclopis enim robuſta/in
genſq; claua iuxta molẽ iacebat oleagina quidē ac uiridis/quã ut exſic/
catã ferret inciderat. Hãc nos adſpiciẽtes magnæ nauis onerariæ quæ per
maria ocitur malo & longitudine & latitudine comparauimus. Ex hac igr̄
ego incidi q̄tũ eſt ulna ac ſociis ad acuendũ tradidi/ qđ illi certatim fece/
re/ego quoq; ſimul innixus idē cõſidi/deinde igni admodũ præuſſi. Po
ſtea ſub fimo q per ſpeluncã multus erat effuſus clam locaui/ ſed & alios
forte educi iuſſi qui mecũ Cyclopis dolci ſomno quieſcentis oculũ obeli
ſco transfigere auderẽt. Illi uero q̄ttuor quos ego nõ alios deligere uolui
ſſem/forte edoxere. Electus nihilominus & ego inter hos quintus. Cyclops
interea ſero uenit/paſtu reducēs oues quas ſtatim in latã impulit ſpelũcã
oēs quidē: nulla demore relicta ſiue uidēs ac prudēs ſeu q̄ ita deus uolue
rit. Vbi uero lapidē ingentem attollēs adpoſuit oſtio: ſedit: oues capraſq;
mechas mulgēs atq; oĩa recte ſubitoq; foetũ quēlibet repetit. Poſtq̄ ue/
ro opam abſoluit duos itē miſerabiles ſocios ſimiliter capiēs cibo ſibi pa
rauit. Tũc ego prope adſtãs: ac ciatũ uini nigri in manibus tenēs Cyclo/
pem ſic adloquor. Cyclope en bibe merũ/qñ humanas ediſti carnes ut

uideas qualē noſtra carina potū aduexit: tibi nanq; libabo ſi me domū re/
mittendo mei miſereberis. Inſanus miſer neq; tolerādus quouā modo te
aliquis hoim aut populoꝝ adibit qm nō recte agis. Sic dixi: ille uero rece
pit/ ac bibit dulci potione delinitus grauiter iacuit: neq; rurſus rogat. Da
ıterū hāc libēs potionem nomēq; tuū dicite nūc q̃primū ut tibi hoſpitale
munus quo maxie gaudeas pbeam. Nāquanq̃ Cyclopibus terra fert ui/
nū pſtantiſſimū: illudq; Iouis imber adauget: hoc tñ nrm Ambroſiæ ne
ctariſq; genus eſt. His dictis uinum ei e ueſtigio rurſus pbui/ in ſūma ter
opculi: ter ille ob ſuā dementiā bibit. Vbi uero circū pcordia diffuſū ad
mentē uſq; puenit ebrietas: tunc ego illū blandis adloquor. Cyclopes ro
gas me nomen inditū: dicā eqde/ tu uero munus hoſpitale qd promiſiſti
queſo tribue. Nulli mihi eſt nomen/ Nullū inquam me pater & mater & Nullus.
alii ſocii omnes uocitant. Ac ille truci reſpondens animo. Nullū ego in/
quit ultimū ſuoꝝ ſocioꝝ edam: alios uero prius: hoc noſtrū munus ha/
beto. Dixit: & ilico reſupinus cecidit: recubauſq; ac craſſam pcotendis cer
uicem iacuit: ſonnus oim domitor ſubiit: uinū quoq; & fruſtra humanæ
carnis uoratæ ex imo gurgite ruunt: mero tandem grauis euomuit. Tūc
ego ſudem præuſtam ut calefieret ſub multa cinere merſi: ſocioſq; uer/
bis ne ob metum tergiuerſarentur ſum adortatus. Poſtquam uero ſudes
oleagina uehementer ignita & iam iam cremari uidebatur/ tunc ego hāc
tuli. Socii uero circa adſtabāt/ qbus audaciam magnus addidit Deus. Il/
li Sudem ex me corripientes/ ſic acutam in ſummum oculum infixere.
Ego tunc inſuper adſurgens eundem ut facilius penetraret circumuolui:
ac ueluti uir aliquis haſtam naualem terebrat. Alii loro adligato terebrā
utrinq; commouent: illa facile currit. Sic tunc nos Sudem in oculo cir/
cumuertimus: ſanguis autem longe effunditur: Cilia palpebraſq; om/
nis uapor ingens ardētē pupilla cremauit: igni quoq; radices raucæ reſo
nabant/ ueluti quū faber ferrarius ſecurim aut lignnem ardentē in frigi/
dam mergit aquā magno cōmurmurat ſtridore (hoc eni ferri robur aut
uis facit) ſic oculus ſude oleagina tranſfixus eucrepuit. Ac ille orrendū
queſtus prope ſaxum exclamauit. Nos autē timentes retro ceſſimus. Ille
ſudem infixam ex oculo multo cū ſanguine auulſit: quo auulſo Cyclo/
pas alios ingenti uoce clamauit: qui in ſpecubus iuxta uicinos habitabāt
montes. Illi alius aliunde audientes adcurrūt: inſtanteſq; apud ſpecu ro/
gant quid nam triſte ei acciderit: quid inquiūt infelix Polypheme ſic cla
mas per noctem intempeſtā/ ac inſōnes nos facis/ an ne mortaliū aliquis

apſte oues abducit/ an te forte dolo nō ui aliquis interficit. His Polyphe
mus reſpondens. Nullus inqt me dolo non ui perimit. Illi contra/ Siquī
dem Nullus aiunt tibi ſoli exiſtēti uim adfert : morbum quidem magnī
Iouis non eſt euitare/ tu tantū Neptuno regi u otū fac. Sic dicentes abie/
runt. At meus riſit cōtinuo animus quod meū illum nomen & prudens
conſiliū deceperit. Cyclops autem gemens ac præ doloribus uociferans
lapidem manibus pretentans a ianua auulſit: ipſe in foribus paſſis manī
bus conſedit ſi quem eū ouibus cōmixtum extra portam interciperet: ſic
me dementem putauit eſſe. Ego uero interim cogitaui quonā modo hoc
potiſſime fieret: ſi quā ſociis & mihi uiam mortis euitandæ inuenirē. Om
nis inſuper dolos & omne conſiliū utpote pro anima adibendo: magnū
profecto prope malū inſtabat. Hæc cogitanti tandē ſuccurrit. Mares erāt
oues forma pſtātes denſo uellere pulchri ac magna lana purpurea oper
ti. Hos ego tris ſimul eſpicus iunciis flexilibus colligaui dū Cyclops in/
gens monſtrū dormiret : medius aūt illoꝝ hominē ferebat. Extremi autē
ſeruabant. Tres igitur ſimul ouium geſtabant. Inter hos aries unus om/
niū optimus erat: hunc ego ſupra dorſum apēās uilloſo ſub uentre pror
ſus iacui/ enſem nihilominus in manu continuo qoāuis contortus & an
guſte ſitus forti animo retinebā. Sic itaqꝫ miſeri auroram almā expectaui
mus. Quū primū illuxit: tunc mares Polyphemus in paſcua mittit: femī
næ autem quū non adhuc eas mulxerit apud multram balabant : ubera
plena grauitate ſtrepebant. At Polyphemus omnibus adflictus dolori/
bus oim ouiū recte ſtantiū dorſa attrectabat: demens qui ſub pectoribus
adligatos ac lactēs minime nouit: ultimus aries foras exit uillo ſimul &
me ipſo grauis qui prudenter cogitauerā. Hūc demū attrectās Polyphe/
mus ait. Aries improbæ cur nunc ultimus eſpelunca exis qui ab ouibus
reliqui nō ſoles/ ſed longe prior teneros herbæ flores procul errās paſ/
cis. Primus itē fluuiū petis: primus deniqꝫ ueſperi ad caulam reditū expe
tis. Nunc uero peſſimus es: an forte domini tui oculum deſideras quem
uir impius nullus unacum ſociis mi uino domitans eruit: quem ue ego
exitium uitaturum non exiſtimo. Si tu in eadem mecum ſentētia es uſqꝫ
uocalis nunc fias ac dicas quonam ille meum furorem aufugit. Huic uti
nam cerebrum huc illuc iliſum potius fuiſſet q̄ tot mala meo capiti que
ignauus ille nullus intulit mihi fuiſſent. Sic dicens arietē abſe foras mi/
ſit e ſpelunca igitur & caola exeuntibus ac libens prius ego ab ariete me
ſolui: ſoluiqꝫ itēqꝫ ſocios. Poſt hec oues q̄ maxime pingues eſſent multas

abegimus protinuſq; ad naues incolumes peruenimus. Tunc illi qui me
cū mortē euaſerāt ſotios querelis ſecum narrādo adfligebāt: quos ego ad/
uertens ſupcilio minime pmiſi ſed omiſſo fletu iuſſi celeriter oues multas
nam imponere ac nauigare: ac illi tranſtris cōſederūt ordineq; remis mag
nū maris ſpatiū ſecabāt. Vbi uero tantū abſtitimus quantū uox auditur
humana: Tūc ego Cyclopem uerbis oibus ac cōtumelus inceſſi. Perfide
Cyclops nō debueras uiri imbellis ſotios in ſpelūca per uim deuorare: at
te malefacta obruerent æquum erat infelix: quando hoſpites minima uere
ris. Iuppiter crede mihi ceteriq; di apſte meritas exigēt penas: ſic dixi: tūc
ille iratus ireuit: ac montis alti cacuminis partem abripiens in mare ante
nauem paululum proiecit: ita ut ſummum gubernaculum pena attinge/
ret: ex quo mare ipſum mole ruentis ſaxi clauſum aliquātulum apparuit
ſed hunc rurſus pelagi unda exæſtuans ex ponto terram uerſus tulit: lit
toriq; propinquum ſtatuit. Tunc ego manibus longum corripiens con/
tum idem a naui procul reppuli: ſotios inſuper adortans capite adnuen/
do iuſſi remis incumberent ut fatum uitaremus. Illi autem obtemperan
tes certatim remigabant. Vbi uero alterum tantum palagi ſecauere: tunc
ego Cyclopem uerbis rurſus laceſſere cepi: at ſotii omni ma ſtudio hinc
inde auertere contendebant. Infelix inquiūt quid agreſtem hominē am/
plius irritare cupis: qui modo in pontū molem hanc uti ſagipeā iaciens
nauem ad terrā aurſus impulit: ut ibidem pene perituros putaremus. Si
nunc loquentem te aut clamantem audiet ita furore procedet ut profecto
capita noſtra ſimul cū nauibus ingenti murmure ſerendo abrumpet. Sic
illi ſed meo animo ingenti minima perſuadere ualuerūt. Verū ad illū ani
mo rurſus minaci conuerſus Cyclops inquā ſi quis te mortaliū forte de
oculi priuatione interrogabit dic Vlyxem urbium expugnatorem Laer/
tis filium apud Ithacā dominantem: hūc tibi eruiſſe. Sic dixi: at ille irrita
tus. Heu heu q̄ mihi nūc inquit diu prædicta uaticinis uaniūt. Fuit nāq;
hic Vates quidam bonus magnuſq; Telamus Eurymides uaticinio præ
clarus. Is quum Cyclopibus conſeniut & mihi omnia poſtea futura pre
dixit. Ex Vlyxis manibus lucem me quandoq; perditurum. Ex illo nanq;
ſemper hominem ego aliquem magnū ac magnis præditū uiribus uen/
turum huc timui. At nunc me miſerum paruus admodū & ignauus ho/
mo uino tantū domitans oculo priuauit. Sed Vlyxe huc ades ut tibi hoſ
pitale munus rependam. Nam & auxiliū in te reducendo contendam ab
inclito Neptuno: cuius ego ſum filius: illeq; mecum ſe iactat eſſe patrem

Ipſe tantum ſi uelit reducet/ nec alter nec deorum neq̧ hominū ullus. Sic ait. At ego contra/ utinam inquam te anima ſimul & uim priuatum ad inferos uſq̧ demittere ualerem q̄ non oculum tibi neq̧ ipſe Neptunus inſtaurabit. Sic ego: at ille ſtatim Neptuno Regi mouens manus ad cœlū extulit. Audi queſo inquit Neptune ſi uere ſum tuus/ tuq̧ meus gloriaris eſſe pater. Da queſo Vlyxem Vrbium expugnatorem Laertis filium apud Ithacam habitantem domum minime redire. Sed ſi omnino fatum ei redeundi caroſq̧ filios ac patriam reuiſendi fuerit ſero ac infauſte ſaltē redeat amiſſis prius ſotiis omnibus & aliena in naui: preterea mala multa incomodaq̧ domi offendat. Sic ait: Neptunus uero hūc audiit: ſed & idem curſus in alto ſaxum maius attollens rotauit: ingenſq̧ ſpatium longe præterijt/ paululumq̧ poſt nauem cecidit: ac ſummū pene gubernaculum attigit: mare propterea clauſum a mole reiectis ſaxi/ quod ulterius deinde unda trudit/ ad litusq̧ uſq̧ proximū compulit. Nos uero poſt hæc ad inſulam peruenimus/ ubi naues aliæ congregatæ manebant/ circaq̧ ſotii gementes ac nos continuo expectantes ſedebant. Huc igitur profecti nauem in arenam ſubduximus/ deinde nos in litore deſcendentes oues Cyclopis ex naue tractas diuiſimus: ne quis æqua fraudatus pte ueniat. Arietem mihi ſoli diuiſis ouibus ſotii ut munus cæteris excellentius dedere: quē ego in littore Ioui optimo cūctis imperanti ſacrificans crura cremando optulit. At ille ſacra minime curans continuo cogitabat quonam modo naues mihi unacum ſotiis cariſſimis perirent. Sole interea inclinate ad Occidentem accubuimus/ carnes edentes optimas/ ac dulce potantes merum. Vbi uero ſol occidit tunc quoq̧ in littore cubauimus. Poſtq̄ autem illuxit ſotios ego adhortando naues conſcendere ac uela pandere iuſſi. At illi ingreſſi ac ſupra tranſtra ordine conſedentes mare remis pulſauere. Hinc igitur quamprimū ſoluimus/ meſti quidem ob ſotios amiſſos/ læti uero quod mortem euaſimus.

Libri Decimi Argumentum. K.

Vlyxes narrando proſequitur quemadmodũ Aeolus uentoꝝ cuſtos ei propitius Zephyrũ uentum ſecundũ dederit, cæteros uero in utre adligatos coercuit, quẽ utrem ſocii in naui adſpiciẽtes ac in eo aurũ putantes eſſe clam Vlyxe dormiente aperuerunt. Quãobrem ad Aeolum rurſus uenti redierunt. Vlyxes uero Aeolo minime adcedente. Inde nauigãs in Leſtrigonas apud quos naues undecim amiſit in Aeæã peruenit ac cũ Eurylocho dimidiũ ſocioꝝ ſorte obueniẽtẽ nũ ueſtigatũ mitticqui mortales circa habitent. Illi uero in Porcos a Circe conuerſi præter Eurylochũ fuere. At Vlyxes quęſitũ eos profectus, quũ a Mercurio herbã Moly accepiſſet nihil eſt paſſus. Sed & ſociis priſtinã recuperantibus formã Annũ totum apud Circem pmanens ad inferos deſcendit.

N Aeoliã poſt hæc adnauigauimus. Hic Aeolus habitabat diis carus in Inſula nauibus adceſſa: quæ inexpugnabilis ſeſe admodum muriſq; ferreis munita, ac ſaxo ingenti circundata. Huic igitur Duodecim domi fuere liberi, ſex feminæ totidemq; mares pubeſcentes quibus illas matrimonio iunxit, & his quidem apud carum patrem matremq; ſolertem apulantibus millia ciborum aderant. Quapropter dies totos domus nidore ſpirabat, aulaq; frequentia grauabatur; noctes uero apud uxores pudicas in tapetibus & lectis ornatis cubabant. Horum igitur ciuitatem pulchraſq; ædis andiuimus. Aeolus me merẽtem totum menſem, libenter & humaniter habuit ſingulaq; interrogauit, & de Ilio, & de nauibus Argæorum, & de reditu Achæoꝝ. Ego uero cũcta pbe & ordine narraui: deinde ut mihi ſubueniret, itineriq; auxilium pberet obſecraui. Ille utrẽ ex pelle bouis nouenarii mihi dedit ubi pcelloſoꝝ uentoꝝ uias & impetus incluſit. Illũ nãq; Iuppiter uentoꝝ promũ ac dñm fecit ut ei ſedare & emittere quẽ uellet facultas eſſet. In naui deinde utrẽ poſuit, eũq; funiculo argẽteo ut ne minimũ qdẽ exalaret adligauit. Zephyrũ qui naues noſq; incolumes ferret tantũ ſpirare dedit: ſed ipſorum ſtulticia ſociorũ minime datum ut hoc eueniret. Nouem namq; dies nocte dieq; ſimul nauigauimus. Decima uero patria terra apparuit: tunc prope iam ignem uertentes exiſtentes uenimus. Hic me feſſum dulcis occupauit ſomnus, ſemper enim nanis pedem mouebam neq; alii ſociorum conceſſi ut citius in patriam perueniremus. At

ſocii uerbis inter ſe conuenioēt putantes me aurū & argentū dona ex Aeo
lo domum referre. Sic alius alii proximo dicebat. Heu q̄hic omnibus eſt
carus & apud omniū Ciuitates & terras quas adit exiſtimationi. Multa
nāq; ex Troia nos pda p̄clara & pretioſa ſecū ducit. Nos uero idem facien
tes iter domū uacuis redimus manibus: & nūc Aeolus quoq; haec ei do
na gratificando dedit: ſed agedum ocius quaecunq; haec ſint quantumue
auri & argenti in hoc utre exiſtat uideamus. Sic dixere: ſocioq; itaq; mali
uicit conſiliū / utrem ſoluerūt / uenti ſtatim irruerunt. Nos autem gemen
tes procul a patria terra rurſus procella rapiens in pontū mediū tulit. Vē
rum ego meſtus animo mecū uerſabam / an e naui ruens me in mari prae
cipitem darem / an tacitus tolerarem / ac uiuerem: quamobrē durare & in
naui opertum iacere mihi potius uiſum. At uenti rurſus exorta procellā
in Aeoliam inſulam naues diſtraxerunt: ex quo ſocii in anguſtia fuere.
Hic in terrā ad auriendam aquā deſcendimus / apud naues deinde accu
buimus. Poſtq̄ uero cibo potioniq; indulximus tunc ego Praeconem ſi
mulq; ſotiis unū mecum adſumens Aeoli domū adiui: hunc in menſa
iuxta & uxorem & filios offendi. Nos uero uenientes in aulā humi con
ſedimus. Illi tunc animo ſatis admirantes ſciſcitantur quonā modo huc
Vlyxes rediſtis? quis te malus agit daemon? profecto nos te adcurate re
miſimus ut in patriam / domūq; tuam reuertaris. Sic ait / at ego anxius re
ſpondi. Leſerunt me inquam ſocii ſimulq; ſomnus impius / ſed uos quae
ſo medemini amantiſſimi: penes enim uos facultas. Sic ego mollibus ro
gando uerbis: ceteri uero adfecti triſtitia ſilebant. Pater uero / pereas inqt
confeſtim ex inſula abſcede uiuentiū peſſime / nō enim fas reducere neq;
auxiliū praeſtare uiro: qui dis imortalibus ſit inuiſus. Pereas inquā quan
do dis infenſus huc iterū uenisti. Sic dicens e domo me grauiter ferentē
ac ſuſpirantem emiſit. Hinc primū adnauigantes animo meſti: cunctorū
namq; mens exciderat triſti procedentū remigatione: quod nō amplius
redeundi auxiliū daretur. Sex namq; diebus nocte dieq; nauigātes / Sep
Leſtrigonū tima ad Lami altū peruenimus oppidū longeq; portus habens. Leſtrigo
genus. niam ubi paſtorem paſtor uocat a paſcendis gregibus reuertens. Ac ille
Lamus. egrediens ad paſcua dicto eſt audiens. Hic & inſomnis uir duas fert mer
cedes: unam boues: alteram oues paſcendo: propa enim die ac nocte uiae
ſunt. Huc igitur in portū inclitū adplicuimus quem circa ſaxum altū in
natum ex omni latere circundat: littoraq; procedentia inter ſe aduerſa in
ore prominent anguſtus alioquin introitus. Hic itaq; ſotii nauis omnis

Deductas in curuo portu inter ſe propinquas adligauere/ quod hic nunq̃
fluctus adſurgat aut uerberet/ ne paululū quidē ſed candida omnino cir
ca tranquillitas. At ego ſolus extra nauem deducens ad extremā ſaxi par
tem adligaui: exenſcq; in altā ſpeculam conſtiti. Hic enī neq; boum neq;
hominū opera ulla apparebāt: ſolū ex humo fumū prōmouerē adſpexi/
mas: tūc ego ſocios ueſtigatū miſi/ qui mortales eſſent in terra illa uiuen
tes. Duos delegi uiros/ tertiū præconem ſequentē addidi. Hi itaq; facilem
ingreſſi uāq; qua currus in urbem ex altiſſimis montibus materiā ferebāt
puellā ante urbem obuiam filiam Leſtrigonias quæ aquatū ibat habuere
Hæc enim in amenū deſcenderat fontem Artaciam unde aquā in urbem Fons Arta/
ferebat: hanc igitur illi uocant rogantq; quiſnā ſit rex qui illis imperet: ac cia.
puella ſtatim patris altam indicauit domū. Illi uero inclitas ædis ingreſſi
feminā offendūt tanta magnitudine quanta montis cacumen eſt: hac cir
cumſiſtūt: illa e foro protinus inclitū Antiphaten maritum ſuū euocat. Antiphates
Is mortē eis continuo excogitans Vnū e ſociis capiens cibū parauit. At d rex Leſtri/
ſe per urbem clamauit. Leſtrigonū multa audientiū alius aliunde adcur/ gonum.
rerunt nō quidē uiris ſed gigantibus ſimiles qui ſaxa grauia ingentiaq; in
noſtros iaciebant: apud omnis uero ſæuus oritur tumultus hominū mo
rientiū: nauiū quoq; fractarū: ut piſces enim famelici ad triſtes ferebātur
epulas. Vbi primū eos intra portū noſtros perdentes uidi. Tunc ego en
ſem ab latere ſumēs primū nauis adligatæ rudentes incidi/ ſtatimq; ut pe
ſtem fugeremus ſocios meos adortatus iuſſi remis incūbere. At illi perni
tiem formidantes certatim inſurgunt. Nam mea nauis ſaxa immania in
nos miſſa in pontū aufugerant/ aliæ ſimul ibidē congregatæ in periculo
remanebāt. Itaq; inde primū cetero hilari alioquin meſti ob ſocios deſide
ratos adnauigauimus: ac in Acæam uenimus inſulam. Hic pulcherrima
Circe ſermone grauiſſima habitabat Acætæ miſeri ſoror/ ambo uero ex
ſole ac Perſa Oceano nata geniti. Hic itaq; ſecūdū littus naui ducimur in
portū ſtationi oportunū/ quibus deus aliqs profecto dux fuit: ſtatimq;
in eo deſcendētes quod laboribus quaſſi adflictiq; eſſemus duobus die/
bus totidemq; noctibus requieuimus. Vbi uero tertiū diem aurora oſtē
dit; tunc ego meā haſtam enſemq; ſimul corripiens confeſtim proceſſi ex
ploratū ſiqua hominū opera ſeu uocem uiderem: quōq; in altam ſpecu/
lam aſcendens conſtitiſſem ex ædibus Circes inter ſiluas & denſam ſiluā
fumū ab imo uenientē conſpexi. Verſaui deinde animo adcederem ne ac
percunctarer quod fumū ardentem uidiſſem. Potior tamen cogitāti mihi

ſententia uiſa ad nauem prius/litusq; reuerti ac dapes ſotiis parare: dein
de ueſtigatum mittere. Verum redeundo iam naui propinquus eram quū
deus me aliquis ſolum exiſtentem eſt miſeratus qui Ceruum ingentem
in ipſam uiam impulit. Is ſolis anxius ardoribus e ſilua deſcēdens ac li/
ciens fluuiū petebat. Hunc itaq; uenientem tergua medium ad uentrem
uſq; percuſſi aduerſumq; haſta ferrea tranſfixi ex quo moribūdus humi
cecidit. Haſtā deinde ex uulnere ſubtractā inclinans in terra poſui: mox
ex uirgultis iunciſq; funem probe retortū ulnae longitudine utrinq; con
texens ingentis cerui pedes adligaui: protinuſq; per ſaltus & ferarū cubi/
lia ad nauem uſq; tuli haſta innixus: quod nō liceret ingentem ferā altera
manu ſupra humerū ferre: proieciq; ante nauem/ ac ſotios uiritim pra/
fando bonis uerbis excitaui. O ſotii non profecto ad inferos q̄q̄ adflicti
deſcendemus priuſq̄ fatalis adueniat dies. Sed agedū donec in naui eſcu
lenta/ poculentaq; ſunt cibi ne fame abſumamur reminiſcendū. Sic dixi:
at illi ſtatim dicto audientes fuere: nec mora circa litus diſpoſiti ceruum
ut ingentē ferā ſunt admirati. Poſtq̄ uero ſatis adſpiciendo ſunt exhilara
ti manus lauantes inluſtrem parāt coenam. Vbi aut dies in occidentē in/
clinauit carnibus in carnis ueſcuntur optimis: ac dulce potant merum.
Quū primū ſol occidit in litore cubauimus: Vbi uero illuxit ſotios in
concionē uocans ſic ſum adlocutus. Audite o ſotii mei amantiſſimi q̄uis
multa paſſi: ignoramus eni ubi occidens/ ubi oriens ſiue in qua parte ſol
ſub terram ſe condat/ aut unde oriatur ita finibus diſiecti ſumus. Verum
ſi quod eſt nobis conſiliū quod minime puto: ubi iam ſimus cito cōſide
remus. In ſpeluncam namq; altam ego conſcendens inſula conſpexi quā
īmenſum circūdat mare. Ipſa uero humilis in medio ponto iacet fumus
autē ad oculos meos per ſaltus & ſiluā condenſam peruenit. Sic dixi: at
illis animus dolore fractus corruit recordētibus geſtorū Antiphatis Le
ſtrigonis ac ſeui anthropophagiq; Cyclopis. Quāobrem flebant uocife
rantes ac lacrymas ex ore uberes fundentes. Ego uero tunc ſotios bifariā
diuiſi. Parti alteri me me: alteri uero Eurylochum duces cōſtitui: ſortes in
aerea urna celeriter mouimus ſors Eurylocho obuenit. Ille ſtatim/ cū eoq;
ſimul Duo & uiginti ſotii iter flendo ingreſſi: nos icē puſtea flentes relī/
querūt. Demū in ſaltibus adfabre laboratā Circes domū poliſis ex lapi/
dibus in loco circumſpecto inuenerūt: circa quam lupi erant montani ac
leones quos ipſa pharmacis prebitis mulcebat: neq; in uiros irruebant
ſed longis caudis blandientes conſiſtebāt: ueluti eni canes dño ad epulas

Nota. Tēpus coe/ nae/ tempus item ſomni.

eunti blandiſſitur: quod ille animũ cõdiõo demulcentiũ ferat. Sic circa illã lupi leoneſq; adſultabant. Socii uero ubi graciã uiderũt monſtra in Circes foribus conſtiterũt illamq; intus dulci modulamine cãtantem audiuere. telam preterea magnã & imortalem texentem/ quod ſola dearum opera pulchra & elegantia faceret. Inter eos autem miſſos quos ſupra narraui Polites uir princeps loqui cepit ouus qui mihi ſociorũ cariſſimus ac prudentiſſimus erat. O ſocii profecto inquit quedam intus ſiue dea ſeu imortalis magnam contexens telam pulchre canit. Pauimentũ enim circa reſonat: ſed propius accedentes uocitemus. Sic ait: illi uero obtemperantes alte locuntur. At illa ſtatim exiens fulgentes reſerat fores/ ac euocat/ ceteri quidem ſimul per imprudentiã credendo ingreſſi. Eurylochus tantum ſubſtitit dolum eſſe formidãs. Introductos igitur in lectulis illis & thoris cõſtituit/ eiſq; caſeũ farinã & mel recens uino pramnio cõmiſcens in potionẽ opeulit pernicioſa quidem pharmaca ut omnino terre patriæ obliuiſcerentur: quæ poſtq̃ biberunt/ ſtatim illos Circe baculo conuerberans in aram porcoꝝ coegit ex quo ſubito & capita & uocem & corpus inſup ſetas porcoꝝ habuere. Mens tñ ut prius firma inerat. Flentes igit̃ miſere urgebantur: qbus Circe glandem iliceam quernãq; ac corna cibo luxus proiciebat qualia ſues humi iacentes edunt. Eurylochus uero confeſtim ad nauem uenit nunciũ ſocioꝝ fatumq; miſerabile referens. Neq; uerbum ullum animo ob ingentem laborem afflicto enunciare potuit. Oculi lacrymis/ luctuq; mens grauabantur. Nos igitur omnes admirati rogamus quid nã rei: tunc ille reliquoꝝ fatum narrans/ Iuimus inquit ut iuſſiſti per ſaltus pulcre Vlyxe in alta ſilua pulcherrimã offendimus domũ ubi quædã ſiue dea ſeu mortalis telam cõtexens dulce canebat. Hæc ſtatim egreſſa fulgentes aperuit fores/ euocat/ ego tñ ſuſpicans dolum remanſi. Ceteri oẽs per imprudentiã ingreſſi ſenſu & forma humana exciderunt: quoq; diu adſiſtens obſeruaſſem nullus ipſoꝝ apparuit. Sic ait: at ego circa humeros enſem ſubito argenteũ ingentem arcũq; ſuſpendi. Deinde illũ iuſſi eadẽ me uia duceret. Tũc me utriſq; prenſans manibus ad genua ſupplicat. Ne queſo me nunciũ Vlyxe illo me ducas ſed hic relinque. Noui enĩ quod nec tu redibis neq; ſocioꝝ ullũ reduces: quare ob tem cũ his qui tantũ adſunt fugiamus/ ac diẽ malignũ celeriter euitemus Sic ait: at ego cõtra reſpondi. Euryloche tu qd̃e hic apud naues ede atq; bibe: ego tñ ibo: ſic acris iubet neceſſitas. His dictis a naue atq; mari ſum profectus: quũ uero per ſacros iens ſaltus Circes Polypharmacæ domui

Pramnium uinũ ex loco dictum.

propinquarecte Mercurius uiro iuueni primū pubeſcēti cuius eſt ætas
gratiſſima adſimilatus ſeſe mihi obuiā offert: meq; manibus cōpellās ſic
uerbis adfatur. Quid miſer p ſaltus & mōtes ſolus ac loci ignarus is. So/
cii nāq; tui in Circes domo coercent̄ ut porci latebras habentes cōgruas
an eo hue uenis eos liberaturus? non equidē te puto rediturū: remanebis
ibidē & tu quemadmodū alii. Verū ego ex his te liberabo malis atq; ſer/
uabo: hoc pharmacū huic rei bonū retinēs ad Circes ædis proficiſcere qd̄
malignā a tuo corpe diē repellet: cūcta eni tibi Circes pnitioſa cōſilia nū
tio. Tibi nāq; pharmacū frumēto mixtū potioni offeret. Verū te nullate
nus attonitū aut conſopitū reddere ualebit pharmaco bono qd̄ prebebo
e ō pmittente: dicāq; ſingula. Quādo eni te Circe lōgo baculo cōuerbera
bit: tūc enſem acutū ab latere educēs Circe inuitabis q̄ſi cedē adlaturus. Il
la timēs te ſecū cubare iubebit. Hic tu deæ lectū minime detrectato: ut illa &
tibi ſocios reſtituat & te ſimul redire pmittat: ſed eā coge magno deo iu
ramento adfirmare ne quod tibi aliud incomodū deinde adferat: neq; te
nudatū imbecilleq; ac languidū reddat. Sic loquēs Mercurius pharmacū
optulit ex terra extraens: mihiq; ipſius naturā mōſtrauit/ radice nigrum
De Moly herba. erat/ flore aūt lacti ſimile. Moly uāq; ipſum di nocātinuentu ac effoſſio/
ne mortalibus difficile. Di nāq; oīa poſſunt. Mercurius poſt hæc per in/
ſulā nemoroſam in cœlū ſublimis abiit: ego aūt ad Circes domū conten
di multa mecū aīo uerſans: ad fores deæ tandem conſtiti/ clamaui/ illa me
audiit: egreſſaq; ilico fulgētes mihi fores aperuit: inſuper euocat. Ego ue
ro mœſtiſſimus animo ſubeo/ ingreſſū denuq; in argēteo throno pulchre
laborato collocat ſub pedibus ſcabellū erat. Mihi tūc pharmacū in aurea
patera potioni optulit aīo malecogitās. Poſtq̄ uero bibi me baculo cedēs
minime deuulxit aut attonitū reddidit. Tūc me cōpellās: ueni nūc inque
ad porcos: ara tuos uidere ſocios. Sic ait: ego enſē acutū ab latere educēs
Circe intentaui quaſi necem adlaturus. Illa magne pe uociferās genuaq;
cōplexa ac flēs ſic fatur. Quis es? aut unde? quæ tibi patria parenteſue?
Miror equidē q; ad meā potionē minime reddaris attonitus: nullus eni
qui hāc deguſtauerit hoc ſuſtinuit modo. Tibi uēpe imortalis quædā in
pectore mēs eſt: profecto Vlyxes es/ quē ad me uenturū Mercurius quā/
doq; ex Troia reuertentē dixit. Sed agedū enſem in uagina cōde: deinde
lectū aſcēdamus ut cubili & amori uacātes una cōmiſceamur. Sic ait/ ego
aūt o Circe inq̄ quonā modo me tibi æquū placabilē ue eſſe iubes qui in
ædibus tuis meos ſocios porcos reddidiſti: me quoq; ipſum hic habens

per dolū contendis thalamū cubileq̃ tuū conſcendere ut me ſimiliter ma
tatū deformēq̃ reddas. Ego uero cubile tuū nequaq̃ aſcendā niſi magno
iureiurādo adfirmaueris nullū te mihi incomodū aliud inflicturā. Sic di
xi: illa cōtinuo ſic ut iuſſi iureuit: ego ſubito illius adiui lectū. Miniſtræ
interea quattuor in ædibus quæ ex fontibus ac nemoribus & ſacris flu/
minibus in mare currētibus uocere ſtudioſius res domeſticas curabant:
quarū una quidē thoris pulchra ac purpurea ſtragula iniecit: ſubtuſq̃ ac
ſupra pānos ſuſtrauit. Alia menſas an̄ thorū parauit argēteas ſupraq̃ au
rea poſuit caniſtra. Tertia in cratere dulce merū miſcuit in aurea deinde po/
cula diuiſit. Quarta uero aquā tulit/ ignēq̃ accendit ſub magno tripode
aqua feruebat: hāc deinde æneo palo ex tripode in lauactū miſit. Deniq̃
p caput atq̃ humeros placide pfudit ut ex meis mēbris grauis abſcederet
laſſitas. Poſtq̃ uero me lauit/ atq̃ oleo unxit læua pulchra ac tunica orna
uit: ad argēteūq̃ thorū cui ſcabellū ſub pedibus erat deduxit. Guturniū — Guturniū
famula cū aureo opiſtodocho ſupra argenteū lebetē ad lauādū tulit / iux — Opiſtodo/
ta mēſam pulitā parauit. Panē poſtmodū proma pudire pn̄tibus gratifi/ — chū aureū
cādo cū cibis multis adpoſuit: me poſtremo ad epulas inuitauit. At hæc — Lebes argē/
mihi neq̃q̃ placebāt/ q̃ď alia cogitarē/ malaq̃ mulca proſpicerē aio. Cir — teus.
ce uero ubi me ſedentē neq̃ cereri manus extendentē ac infandū indican/
tē dolorē animaduertit prope adſtaus ſic adloquit̄. Quid ita Vlyxe ſimi
lis muto ſedes: aio turbatus neq̃ cibū neq̃ potū attingis: an dolū aliquē
aliū ſuſpicaris: nō eni timere opus: tā ualido adfirmaui iuramēto. At ego
o Circe inquā quis eni ſana uir mente quicq̃ deguſtare ſuſtineret priuſq̃
mei ſocii ſoluant̄/ aut eos meis liberos uideā oculis. Vbi hæc dixi Circe
ex ædibus profecta: baculū manu retinens portas ſtabuli ſoluit: ac illos
ſuibus nouenariis ſimilra eduxit. Hi deinde corā ſtetere. At illa ad ipſos
ingrediēs aliud cuilibet pharmacū adibuit ex quo ipſoȝ pili mēbroȝ cō
ualuere/ quos antea pniicioſa potio iſpidauit. Itaq̃ uiri curſus ac iuniores
itēq̃ proceriores adſpectu rediere me deniq̃ nouerūt/ ac manus iunxere:
dulcis tūc oēs ſubiit fletus. Domus circa orrendū ſtrepuit. Dea quoq̃ mi
ſerata me iuxta cōſiſtēs adloquit̄. Laertiade Vlyxe i nūc ad littus: nauem
ante oia traite in terrā/ ſupellectilē & arma oia in ſpelūcis ponite. Ipſe ror
ſus redi ac dilectos tecū ducite ſocios. Sic ait: mihi uero pſuaſit: unde ſtu — Compatio
tim ego littus repetens ſocios amātiſſimos apud nauē noſtrorū exitiū flē
tes ac uberes ex oculis lacrymas fundentes offendi: ueluti uitulæ uigiles
circa boues armētales herbis ſaturæ ſe ad ſtabula recipiūt oēs ſimul exul/

tant neq; caula retinentur/quin magnopere mugientes circa matrem ala/eres currunt. Sic illi ubi me conſpexerunt lacrymantes effundebantur: ac eo uiſi animo q̃ ſi patriam domũ Ithacam ubi nati ſunt attigiſſent/ſic me tandem adlocuti ſunt. Tibi eni Vlyxe redeunti ita gratulamur ac ſi Ithacam terram patriã perueniſſemus. Sed age aliorũ ſociorũ nobis narra nũc fatum. Sic illi: at ego placide reſpondens. Nauem imprimis inquã e mari in terram deducamus/ſupellectilemq; & arma omnia in ſpeluncis condamus. Ipſi maturate me ſequi ut ſocios in ſacris Circes ædibus bibẽtes ac edentes uideatis. Anno enĩ toto durantem habent cibũ. His illi obtemperabãt dictis Eurylochus uero ſolus eos increpando uerbis retinere conatus eſt. Ah miſeri quo tenditis inq;t quid mali & uos hec queritis/ in domũ deſcendere Circes: quæ oẽs uel porcos uel lupos ſeu boues reddet. Nempe magnã domũ coacti cuſtodiemus quẽadmodũ apud Cyclopem accidit qñ illius mediã petierũt aulã ſocii nr̃i cũ q̃bus audax erat Vlyxes quãobrẽ ſua temeritate perierũt. Sic aitat ego mẽte turbatus longũ ab latere enſem educẽs ipſi q̃q̃ affini & q̃dẽ ualde proximo caput cedẽdo ad humũ deicere cogitabã; uerũ me ſocii hinc inde uerbis huiuſcemõi placidis proibuere. Generoſe Vlyxe hũc dimittamus ſi ita iubes ut nauem hic ſeruet: tu nos ad ſacras Circes ædis ducito. Hoc dicẽtes a mari ꝓficiſcunt: nec tñ Eurylochus remanere ſuſtinuit meũ ueritus iurgiũ. Circe interea ſocios alios adcurate in ædibus lauit oleoq; unxit: lænis item pulchris ac tunicis amiciuit. Nos uero epulantes ꝓbe oẽs offendimus qui poſtq̃ ad ſpectibus inter ſe mutuis cõſpexerũt flere ac luctu domũ cõplere ceperũt At Circe iuxta me adſtãs Magnanime inq;t Vlyxe ne q̃relis ultra tendite Noui & ego quot p mare perq; terras labores paſſi eſtis/ quot ne iniuſti hoĩes incomoda intulere. Sed eia nũc edite: bibite: reſipiſcite: ac rurſus priſtinũ in pectore aĩm reuocate. qualẽ ab initio patriã relinquẽtes retinebatis. Nã fracti nũc aĩo & imbelles ſi ſemp malorũ/ mariſq; recordamini nũq̃ in letitia manſeritis. Sic illa: Nos uero pſuaſi. Hic igr̃ annũ cõtinuo carnibus optimisueſcẽdo/uinũq; dulce potãdo fuimus/ elapſo aũt Anno menſibuſq; ac lõgis dieb9 ſocii me cõpellãtes ſic adlocuti ſunt. Infelix ip̃s iam ut patriæ reminiſcamur: fas nẽpe eſt nos ſeruari & domũ tãdẽ redire. Sic illi: mihi uero ſnĩa placuit: quãobrẽ ubi ſol inclinauit dapibus oẽs adcinximus. Poſtq̃ uero ſol occidit ſocii quidẽ per ædes cubabãt. Ego aũt Circes cõſcendens thalamũ ad genuaq; uolutus ſic cõpellãdo rogabã. Circe p̃ſta queſo q̃d es quondã pollicita ut nos domũ reducas. Animus nãq;

meus/ itẽq; ſocioꝝ cõtinuo ſollicitat᷑ qui te abſente meã fletibus urgẽt/ ac peſſundãt mentẽ. At illa magnanime inq̃ Vlyxe ne inuiti quęſo in mea manete domo: aliud namq; iter te facere opus ad inferos ac grauis Perſephones ædis anima utendo Tireſiæ Thebani uatis ceci / cui ẽn ingeniũ eſt integrũ mẽtemq; Perſephone ac ſapere ſoli quãq̃ mortuo dedit. Tibi uero umbræ oĩo auſcultabũt. Ad hec animus mihi fractus cõtinuo exci dit: flebã in lecto ſedens nec uiuere amplius aut ſolis radios adſpicere uolebã. Vbi uero ſatis plorãdo & huc illuc me uertendo ſatiatus ſum: tunc Circe inq̃ quis huius mihi uiæ dux ac mõſtrator fuerit: ad inferos enim nullus adhuc naui deſcendit. Illa uero Generoſe inq̃ Vlyxe nequaq̃ curæ ſit tibi ducis deſideriũ. Apud nauem malum firmans & uela pandens conſide. Hanc boreæ flatus ſponte feret. Sed quando naui per oceanum tranſibis ubi littus breue ac facile / ſimulq; Perſephones nemora & alni proceræ & frugiperdæ ſalices exiſtunt. Hic tu ex oceano nauem deduci to: ipſe uero ad inferni deſcende domũ. Hic in Acheronte Pyriphlegeton & Cocytus qui ſtygiæ pars eſt aquæ auulſa confluunt. Saxum quoq; ac duoꝝ fluminũ concurſus. Hic item quando Tireſias propius accedere iubeo ſcrobem fodere altitudine pariter ac latitudine cubitalẽ: circaq; ipm libamen mortuis omnibus fundere mulſo primũ/ deinde uino/ tertium aqua. Deinde candidam imiſcere farinam: multorũq; defunctoꝝ infirma capita orare ut q̃primũ Ithacam perueneris ſterilem optimãq; domi bouem imolabis ac perã rebus bonis implebis. Tireſiæ uero ſoli ſeparatim ouem prorſus nigrã ac in nřis pollentẽ gregibus cedes. Poſtq̃ uero uotis huiuſcemodi inclita mortuoꝝ capita placaueris in Erebũ cõuerſus ariete facito & oue nigra. Ipſe ſeparim ingredere per fluminis ripas iens. Huc aũt multæ mortuoꝝ animæ uenient: tũc iube ſocios oues diro ferro mactatas quæ iacent tergoribus ueſtitasq; igniq; admoueri & dis ſupplicare/ Plutoni primũ optimo: & graui Perſephone. Ipſe uero acutũ enſem ab latere educẽs adſide nec pmitte defuntos prope ſanguinẽ uenire priuſq̃ Tireſiã audias. Hic tibi uates ſtatim ueniet: qui tibi uiam mẽſuramq; itineris dicat ut reditum quoq; per pontum uideas. Sic ait: ſtatimq; apparet aurora Circe me lænam/ ueſtemq; pulcherrime induit. Ipſa uero ſe argẽteam elegantemq; ueſtem induit: capiti flameolum impoſuit. Ego poſt hæc per ædia properans ſocios uiritim ſingulos prenſando/ placide ſum hoc modo adhortatus. Ne queſo nunc dormite dulci oppreſſi ſonno: ſurgite tã Elpenoris
& eamus ſicuti me Circe inſtruxit. His quoq; perſuaſos non eos propter caſus.

rea inde amoni. Elpenor aūt quidā erat iunior nō admodū in bello for/tis neq; item mētis compos: ſiue ſociis in Circes ædibus reſpiciēdi gratia ut ebrius ſeceſſerat: quū uero tumultū & motū ſocio℞ audiret confeſtim attonitus & amens cucurrit per longas iens ſcalas/retrogadū ſe deſcendere oblitus eſt: quāobrem pronus ac præceps ad imū ruit/ ceruicemq; fregit. Igitur uenientes ego ſocios ſic ſum adlocutus. Putatis forte domum patriamq; petere: aliā Circe nūtiauit nos Plutonis Perſephonesq; domum ituros aīa utendo Tireſiæ Thebani. His illi auditis aīo exciderūt/ ſedentesq; ibidē pilos barbāq; ſibi pre dolore auellebāt: uerū nihil ꝓpterea profecerūt. Dū uero ad littus meſti ac lacrymantes accedimus ecce Circe ueniens apud nauē arietem ac ouem nigrā adligauit facile tranſeundo quis enim deū inuitum oculis huc aut illuc euntem uideat?

Libri Vndecimi Argumentum. L.

Narrat Vlyxes quēadmodū mādato Circes ad inferos deſcēdit &
e ut ex Tireſia uate de ſua ipſius & alio℞ ſalute audiit & ut Heroas
Heroidasq; ac ſingulos qui in Iliū ſimul expeditionem ſimul fecere. Deniq; aliqua mulctatos pena pariter uidi.

Bi uero ad nauim ac mare puenimus/ nauim qdē ipſā in altū deduximꝰ/ uelaq; pādimus/ oues impoſuimus deinde porro lacrymantes egredimur/ qbus Circi gra
v uis faeūdaq; dea ꝓſperū uētū/ bonū qdē ſociū propere imiſit. Nos aūt armis ſingl'a expeditꝭ in ea cōſedimꝰ ac uēto/ gubernatoreq; dirigēte paſſis uelis die toto pōtum ſecauimus. Sol interea occidit: uiaſq; umbræ occupant quum iam ad oceani profunda peruenimus.

De Cimmeriis
Cimmerios fama eſt populos hic eſſe cauernis
Perpetua nebula: cæcaq; caligine merſos
Quos oriens nunquā nec quum declinat in undas
Sol uidet: æterna miſeri ſed nocte premuntur.

Nauē igr̄ huc traximus atq; oībus adſumptis ad locū nobis a Circe mōſtratū cōtendimus. Hic ſacra qdē Perimedes & Eurylochus rite fecerunt. Ego uero acutū enſem ab latere educens ſcrobem cubitalem hinc inde fodi circaq; ipſam mortuis utres effudi mulſi primū: deinde uini dulcis/ poſtremo aquæ/ multaq; deinde defunctorū dira capita rogaui: no/uiq; ſi quando Ithacam uenirem Bone me ſterili in ædibus facturum:

pyramq; bonis refertarum. Tireſiæ uero ſeparatim ouem omnino nigrã ac in noſtro grege pollentem obleturum. Poſtq̃ uero mortuos uotis ac ſupplicationibus hoc modo placaui, Oues adripiens in ſcrobe ipſa iugulaui: ſanguine deinde nigro adfatim fluente animæ mortuorum conuenere Nymphæ: iuueneſq; ſeneſq;. Virgines quoq; teneræ nuper flebilem habentes animum: multi denîq; haſtis uulnerati ferreis uiri meuortii arma ſanguine fedata tenentes. Plurimi hincinde ad ſcrobem ingenti more properabant. Me uero pallentem tenor cepit. Tūc ſociis iuſſi oues diro ferro mactatas direptis tergoribus igni admonerent: ac diis uota facerent. Plutoni primum/deinde Perſephonę. At ego enſem ab latere eduxi: ſedebam: neq; defunctorum animas propius adcedere ad ſanguinē priuſq̃ factam Tireſia poteſtate permiſi.

Prima mihi occurrit uenienti Elpenoris umbra — De Elpenore ihumato
Quem forte infletum liqui: tumuloq; carentem
Aedibus in Circes alto cogente labore
Hunc igitur lacrymans adſpexi/ac protinus illum
Compellans uerbis breuiter percunctor amicis.
Elpenor tenebras quã oam miſer ipſe ſubiſti
Preuenias pedibus me ſiene per equora nectum?

Dixit: ac ille ſuſpirans reſſdit. Generoſe Vlyxe me malũ fatũ immortaleq; uinũ impulit in Circes domo dormientē/ac p lõgas ſcalas retrogradũ deſcendere oblitũ. Itaq; pronus ſepe ſepe in terrã ꝓrorui ceruixq; ꝓpterea fracta & aĩa ad inferos deſcẽdit. Nũc ego te nõ ed hic pñtibus qui uenire ſũt poſtea per uxorē ac pñem qui te paruũ educauit: ꝓ Telemachũ quẽ ſolũ ac unicũ domi reliqſti. Noui nãq; ubi primũ hinc exibis ad inſulã Acaꝗ aui cõcendes. Hic te rogo Vlyxe mei ſis memor/neq; inde diſcedens me inhumatũ relinque: ne inſepultus deoꝝ ira ſiam. Verũ me cũ armis quot mihi ſũt tumulo ſepulchrũq; in littore maris pone ut miſeri hoĩs fama ſit apud poſteros. Hec mihi facito/ ac ſupra tumulũ remũ quo uiuẽs ſociis remigabã figito. Sic ait: At ego cõtra rñdi. Ego profecto tibi miſer faciã ꝗ reddã. Sic itaq; triſtibus uiramus uerbis adloquẽtes: ego ſeparatim ſuper ſanguinē enſem tenebã. Idolũ uero foſſi abſiſtens multa locutũ eſt. Venit & anima matris meæ Anticleæ quam ego Ilium petens uiuam domi reliquã. Hanc ego lacrymãs uidi & animo ſum miſeratus: neq; quenq̃ egre dolenſq; plurimũ propius ad ſanguinē adcedere incõſulto/Tireſia ſenice pmiſi. Venit tãdẽ ipſius aĩa Tireſia aureũ habẽs ſceptrũ/meq; pro

ſinus nouit atq; ait. Quid miſer huc ſolis lucē relinquens uenisti ut mor
tuos triſtemq; uideas locum: ſed iam ſcrobe abſiſte: enſemq; a ſanguine
amoue ut bibam ac uera referam. Sic ait: At ego enſem ſubducens uagi/
na condidi. Ille uero nigrantem ſanguinem potauit meq; uates optimus
ſic eſt adlocutus. Reditū quæris optatū optime Vlyxes: hunc difficilē
tibi deus dabit. Non enim puto Neptunum deſiturum ab ira in te quod
carum excæcaueris filium. Verum quanq; mala patienteſ plurima perue/
nietis tamen/ ſi animum tuum ſociorumq; continebis: q̄primum inſulæ
Thrinaciæ cū naui propinquabis pontū euitans. Solis namq; oia reſpi/
cientis ſimul & audientis boues paſcentes inuenies. Has ſi illeſas forte di
miſeris & reditū optatū adſequemini & Ithacā quis multis laboribus per
ueníetis. Si autem leſeris tunc ego tibi ſociiſq; exitium uaticinor. Ipſe ue/
ro ſi effugies ſero tandem/ ac egre amiſſis omnib9 ſociis in altera nauiga
bis nau domiq; incomoda multa offendes. uiros protēuos qui rem du
mi tibi edūt. Vxorē inſup tuā quærentes in matrimoniū traducere/ dotē
muneraq; dantes/ ſed illoꝝ uim demū ſupabis. Vbi uero procos hos do
mi ueniēs ſiue dolo ſiue ferro interfeceris ſtatim nauē cū remige ſumens
eos adeas qui mare neſciūt: ac ex ſalſis fluctibus nū edūt cibum/ neueſq;
prorſus ac remos qui alæ ſunt nauis ignorāt. Signa tibi ualde uera dico
qu æ nō deſinēt donec obuius uiator tibi fuerit quē ſupra clarū humerū
habere iaculū uideris. Tunc tu remū in terra figes: ſacra Neptuno facies
arietē taurūq; ac porcoꝝ cuſtodē aprū mactans/ ubi uero domū reuerteris
ſacras dis hecatombas omnibus facies. Poſt hæc mors tibi ex mari ualde
imbecilla faciliſq; talis uidebitur/ quæ te perimat ſenecta uegeta gaudētē
at circa populi diuites erūt. Hæc itaq; tibi uera nuncio. Sic ait: ego aūt illi
contra reſpondi. Tireſia hæc alibi mihi dii fato dederūt/ nunc tu hæc ue/
re narra. Matris enī mortuæ animā prope ſanguinē conſidētem adſpicio
neq; me filiū coram uidere aut adloqui ſuſtinet. Dic uates quomodo me
agnoſcere talem exiſtentem poſſet. Sic dixi: At ille inquit: Facile dicam
quæcunq; mortuoꝝ prope ſanguinē accedere ſines: is tibi uera narrabit
Cui autem inuidebis is rurſus retrocedet. Sic ait anima Tireſiæ moxq;
ſe in Plutonis domū recepit poſtq; diuinitus eſt locuta. Ego uero ibidē
manſi donec mater uenit/ ac ubi nigrātem potauit ſanguinem ſtatim me
agnouit/ adlocuta eſt. Nate mi quomodo hæc ſub terræ tenebras uiuus
uenisti. Durum namq; hæc uiuis uidere/ In medio enim magna ſunt flu
mina grauesq; torrentes. Oceanus primum quem tranſire pedibus non

licet niſi qui probam haberet nauim. Ao e Troia nunc errabundus huc venis cum nauiq & ſociis: longo iam tempore? Sic aitat ego Mea mater neceſſitas me ad inferos deſcendere cogit: anima Tireſiæ thebani uentẽ Noo enim prope adhuc Ithacã ueni, nec noſtram attigi terrã: ſed conti‑nua calamitate preſſus erro: ex illo quo Agamẽnonem ad Iliũ urbẽ ſum ſecutus ut Troianis bellũ inferremus. Sed mihi hoc quæſo uere dicito: quod te fati mater ad mortẽ compulit? longus ne morbus: an diana ſuis petens ſagiptis interfecit. Dic item apud patrem & filium quem reliqui ſit ne mei adhuc memoria ac ueneratio? an uirorum alius meo & honori & loco ſucceſſit? Dic etiam uxoris conſtantiam ac uirtutem: an apud fi‑lium manere pergit & firmiter omnia ſeruat? uel Achæorum optimorum ali cui matrimonio iuncta eſt? Sic dixi: illa ſubito tua inquit coniux animo adhuc conſtanti in amore tuo perſeuerat: quamq̃ dies ac noctes amaras continuo lacrymans: tuum locum honoremq; nullus habet. Verum Te lemachus quietus manet ex æquoq; conuiuia diſtribuit ut iuſtũ decet iu dicem. Sic eum omnes appellant. Pater uero tuus in agro durat, neq; in urbem uenienneq; illi cura cubilia ſeu thalami aut lenæ ſiue cultorum ſtra‑gulorum ulla: ſed hieme domi ubi famulæ dormit apud cinerem: ignemq; lacrymis adſiduis opertus. Vbi autem æſtus uenit autumnuſq; floridus in parte fertilis uineæ: ubi inclinatis iam frondibus cubilia humi appa‑rent triſtis animo iacet: magnum mente dolorem retinens ac tuũ plorans fatum ad duram uſq; peruenit ſenectutem. Sic item ego peri. Non et ain me ſuis diana ſagiptis petẽs interemit, neq; mihi morbus irruit quod ta be orrida meam e corpore animã apſtulerit: ſed tuũ deſideriũ tuæ me cu‑ræ tua manſuetudo optime Vlyxe uita priuauit.

Sic ait: aſt ego iamdudum genitricis amore | De matrẽ Vlyxis.
Accedens propius cupiebam attingere meſtam
Ter tentata mihi: totidemq; effugit in auras
Cara parens umbræ uolucriq; ſimillima ſonno
Tunc dolor in noſtro conſedit pectore maior
Hanc ego compellans lacrymis adfabar ab oris
Mene fugis mater? cur dextram iungere dextræ
Non datur aut noſtros pariter mulcere labores
Idolum ne tuum forſan mihi detulit ultro
Perſephone: ut uenias grauior ſic pena querenti?
Sic ego: illa ſtatim reſpondet. O mi nate præter cũctos mortales infelix.

Non te Perſephone Iouis filia decipit:ſed hæc defunctorum hominum lex
eſt. Non enim carnes aut oſſa defuncti habent ſed ubi mors aduenit:illa
ignis ardentis pira uelociter abſumuntur:anima uero ut ſomnus ſtatim
euolat. At tu breuiter opta ad lucem redire & hæc omnia diſce ut oræ po
ſtea referas uxori. Nobis igitur ſic inter nos colloquentibus ecce feminæ
uenerunt:quas Perſephone adduxit/quæcunq; fortium uirorum uxores ſeu fi
liæ fuere ac omnes circa ſanguinē conuenere. Cogitantiq; mihi quonam
modo ſingulas percunctarer potior hæc ſententia uiſa eſt. Educens proci
nus ab latere enſem non pmiſi omnes ſanguinem una potare. Igitur ance
alias quæ ſponſæ nupſerunt accedentes ſuū enarrāt luctū: ego ſingulas
Tyro. interrogo. Hic primā Tyro uidi nobilem quæ filiā ſe dicebat eſſe Salmo
Empeus flu nei Cratheo Aeolidæ nati:hæc fluuiū Empeum amauit pulcherrime per
uius. terras fluentem: quūq; illius ſe undis imiſceret Neptunus lauandi gratia
ingreſſus undæ cauda ſimilis inflexa circunſtetit donec ipſumq; ac puel
lam in Venere congreſſos operiret. Compreſſam uero Neptunus ſic ad
loquitur. Gaude mulier ob amorem noſtrū. Nam anno uertente præcla
ros edes partus: quādo nō uani deorum lecti ac concubitus. Tu uero hos
fer atq; nutri. Quod aūt inſtat nunc domū abiens tacebis inſuper & nihil di
Peliss. ces. Ego ſum Neptunus: ſic loquens ſub pontū abiit. At illa pregnās Pe
Nelaus. liam genuit & Neleum fortem utrumq; Iouis miniſtrū. Pelias apud Io
Aeson. leum latifundii/pecoris diues: alter uero apud Pylum habitauit. Alios
Pheretes. item ex Cretheo uiro genuit Aeſonem Pheretem & Amithaonem equis
Amithaon. gaudentem. Poſt hæc uidi Antropen Aſopi filiam quæ in Iouis comple
Antrope. xum uenire ex ſpiens duos ſuſcepit filios Amphionē & Zethum qui pri
Amphion. mi Thebas condidere Septem habentes portas/ptereat turritas. Nam ſi
Zethus. ne turribus ac menibus regionē tam latā quanq; fortes ambo haud como
Alcmenat de incolere potuere. Deinde uidi Alcmenā Creontis filiam quā Amphy
Megara. trionis filius Hercules in matrimonio habuit. Vidi & pulchrā Epicaſtā
Epicaſta. Oedipodis matrem quæ mentis ignoratione magnū admiſit ſcelus pro
prio filio qui patrem interfecit nupta: adeo inaudita infandaq; perpetra
re hominibus dii dedere. Verum hic multis laboribus Thebis Cadmeis
imperauit ob deorum iniuria fata conſilia. Epicaſta uero dolore correpta ex
altis domus laquearis ſe ſuſpendēs ad inferos abiit filioq; ppterea mul
Chloris fi/ tas ærūnas reliquit: quantas maternæ furiæ immiſerunt. Deinde Chlorim
lia Amphio uidi quā Neleus quum ob formā tum dotem ingentem habuit uxorem.
nis fili Iaſii Hæc Amphionis Iaſio geniti minor natu filia fuit:q; Neleus apd Orcho

mentũ Minyeũ quandoq; deinde apud Pylum regnauit: genuitq; præcla
ros filios Neſtorem Chromiũ Periclimenũ. Inter quos etiã Pero ſuſce/ Pero.
pit optimã admirandaq; feminã pulchritudine quamobrem omnes acco
læ illã ducere cupiebant: quã pater Neleus illi promiſit qui boues ingen
tes ex Herculis cuſtodia eriperet: quas bonus uates eſt ſolus abigere pol
licitus: ac durũ obſiſtebat dei fatum / uincula difficilia & bubulci agreſtes
atq; fortiſſimi. Sed poſtq̃ menſes dieſq; uenere Anno uertente / tunc illũ
Iphiclus interfecit / diuina omnia teſtantem atq; inuocantẽ Iouis igit' fa/
ctum conſilio. Poſt hæc Ledam uidi Tyndari uxorem ex qua illa Caſto Leda.
rem genuit equorũ domitorem & pollucem pugilem optimũ / quos am/
bos uiuos terra continet Iouis munere alteruteri morientes per uices / ac re
naſcentes: honorem attamen æque cum diis ſortiti ſunt. Vidi & Iphimi/ Iphimidea
deã Aloi uxorẽ qui in Neptuni complexũ uenire cogitans duos edidit fi
lios breuis aliogn ætatis Otum & Ephialtũ: quos nim pulcherrimos & Otus &
maximos ſcdm Orionẽ terra nutriit. Nouẽ eni quũ eſſent annorũ latitu/ Ephialtus.
dine nouenorũ cubitorũ / longitudine uero totidẽ iugerũ: qui & diis in cœ
lo pugnã intentare ſunt auſi Oſſan olympo: & Pelion oſſæ imponere co
nati ut in cœlum aſcenderent & profecto feciſſent ſi ad ætatis iuſtũ termi
num perueniſſent. Verum Iouis ex Latona filius ambos priuſq̃ tempori
bus pubes: aut genis lanugo florentibus appareret extinxit.

Quin Phedram Procrimq; ſimul: meſtamq; Ariadnen Phædra.
Vidi: quam a Creta Theſeus ſibi duxit Athenas Procris.
Amphiryten ſed apud Baccho placitura Dianæ Aridnes.
Ante libidinibus raptam firmauerat olim.
Poſt Mæram Climeneq; una: triſtemq; Eriphilen Mæra.
Quæ mercede uirum crudelis prodidit auri: Climene.
Vxores naraſq; ſimul non perſequar unquã Eriphile.
Heruum: quas tunc uidi: uox deſiciente.

Sed iam dormiendi tempus: ſiue hic reſtemus / ſiue ad ſocios redeamus:
auxiliũ in me deducendo ueſtra deorumq; cura fuerit. Sic Vlyxes ait: at
omnes triſte ſilentiũ tenuerunt / citraq; letitiã in ædibus fuere: inter quos
Arete ſic loqui cepit. Pheacenſes quomodo uir hic uobis eſſe uidetur for
ma & magnitudine & mente intus optima / hoſpes eſt meus / ueſtrũ quili
bet huius eſt particeps honoris: quamobrẽ in eo reducendo ne feſtinate
ut dona ſic indigenti nõ impediatis / multæ enim nobis domi opes deo/
rum benignitate ſunt. Inter hæc Echeneus inter Pheacẽſes natu maior ſic

loqui cepit. Amatiſſimi proceres non hæc nobis regina ex opinione aut exploratione manifeſtando loquitur/ſed omnino credite. Alcinoi enim & mẽtem & uerbũ habet. Ad hæc Alcinous ſic inquit: Hoc ita fiet ut ego nunc uiuus Phæacenſibus impero. Itaq; hoſpes quanq̃ reditum ualde cu pis expecta uſq; in diem craſtinũ ut diuina munera abſoluã: de te namq; reducendo cura omnibus erit præſertim mihi qui populo præſum. Cui Vlyxes. Alcinoe inquit optime ſi me anno toto hic iuſſeris manere: dein de auxiliũ in reducendo præbueris donaq; dederis mihi imprimis grati ſſimũ ualdeq; uſui fuerit ſi manu ampliore in patriã remeabo ſimq; pro pteres uiris omnibus uenerabilior ſimilis & amantior qui me Ithacã eun tem uiderint. Alcinous rurſus Vlyxe ait. Nos te quidẽ conſiderantes nõ quendã deceptori aut ſubdolo ſimilem exiſtimamus quales tellus diuer ſi generis homines paſcit uaria referentes: unde aliquis nec uiderit. Tibi uero & forma uerboꝝ & mens bona ineſſe uidetur. Nã ut poſite ut pau loante cantor rem omnẽ & Argæoꝝ & tuos ipſius labores ordine narra ſti: dic queſo mihi hoc item uere ſi quos apud inferos ſocioꝝ uideris qui te ad Troiam cuũq; fatum ſint ſecuti. Noctis adhuc plurimũ reſtat: nec hora dormiendi: dic igitur mihi diuina facta. Nam ego uſq; mane tolera bo: modo tu tuos referre labores patiaris. Cui Vlyxes. Alcinoe inqt op time hora quidẽ multoꝝ uerboꝝ: hora item ſomni: ſi tamen audire cupis nõ equidem narrare miſeriora ubi alia poſſum q̃ meoꝝ ſocioꝝ erumnas: qui Troianoꝝ ex tumultu elapſi poſtea redeuntes improbæ malignita

Agamẽnõ ab Aegiſto interfectus in cœna. te feminæ perierunt. Igitur poſtq̃ Perſephone animas alias alio diſperſit Venit poſtmodũ Agamẽnonis anima meſta quidem aliæq; congregatæ quæ cũ ipſo in Aegiſti ædibus periere. Ille uero ubi ſanguinẽ bibit urtũ me nouit miſereq; flebat lacrymas ex imo corde fundens ac manus exten dens me amplecti conabatur. Verum nõ ei firma uis aderat neq; facultas qualem antea in mẽbris flexibilibus habuit. Hunc ego adſpiciens inge mui ac animo ſum miſeratus: protinuſq; compellans ſic ſum adlocutus. Atride uiroꝝ glorioſiſſime quod te fatum edomuit ad morteq; duxit? an Neptunus in naui exiſtentem uentoꝝ aduerſorũ ſpiritum uehementẽ excitãdo? an potius iniuſti homines in terra te boues uel ouiũ pulchros grege a inuadẽtem inuaſere: uel de urbe ac feminis decertantem in como do adfecere? Sic ego: at ille Vlyxe inquit nec me Neptunus in nauibus adflixit: neq; homines iniuſti in terra ſeſerant ſed Aegiſtus una cum per dita uxore per inſidias quũ me in domũ uocaſſet in cœna interfecit ſicut

qui bouem in præſepe mactat:ſic ego exitu miſerabiliſſimum extinctus:cir/
a me quoq; alii ſocii acerbe interfecti ueluti ſues fuere qui in hominis di
uitis ac ualde potentis uel nuptiis uel præmio ſeu feſto conuiuio uel etiã
multoꝝ uiroꝝ tam ſeparatim q̃ in pugna interfectoꝝ cedibus uerſati ſũc
Sed & illa maxima tu conſiderãs animo lugeres quemadmodũ circa cra/
terem plenaſq; menſas in ædibus accubuimus pauimento ſubtus ſangui
ne fluente. Miſerrimã audiui uocem Caſandræ Priami filiæ quã doloſa
Clytẽneſtra prope me interfecit: attamen ego uſq; ab humo manus attol
lens moribundus ante enſem ſupplicabam: at illa crudelis ſeſe ſubduxit
neq; mihi ad tartara eunti oculos ſaltem / aut os manibus claudere ſuſti/
nuit. O q̃ nihil eſt deterius aut atrocius femina quæ talia in uirum facta
ſtruit qualia Clytæmneſtra uiro qui nullã prius aliã duxerat necem pa/ Clytæmneſtra.
rans perpetrauit/quæ & filiis & ancillis ſuis libenter ſe dixit domũ uen/
turã: et conſcia criminis & ſibi & poſteris dedecus peperit: laſciuioribus
uero feminis exemplo ſimul & adiumento impudicitiæ fuit. His igitur
dictis reſpondi. Heu ꝓfecto Iuppiter Atrei genus ob inſidias muliebres
nimiũ odio perſequit'/ab initio namq; plurimi Helenæ cauſa periuimus
Tibi uero Clytæmneſtra dolos procul exiſtenti parauit. Ille uero hac in/
quit tu de cauſa.

Vxori quanq̃ ſemper confidere noli Cõtra uxores.
Neu facilis uerbum credas quod noueris omne
Quedam ſed referes/animo nõnulla reconde.

Verum nequaq̃ Vlyxe tibi ax uxore mors obtinget/nã tua Penelope Ica
ri filia longe prudentiſſima ac ſapientiſſima eſt. Nempe illam puellã pro
ficiſcentes ad bellum reliquimus: natum tũc paruũ ubere alebat: qui nũc
felix in uiroꝝ numero uerſatur/profecto illum pater domũ reuertens ad
ſpiciet/illeq; patrem uti fas eſt uerebitur. Mea uero uxor neq; filium ocu/
lis adſpiciendo exſaturari permiſit: prius enim atq; illũ uiderem interfe/
cit. Sed aliud tibi dico & hoc clam tua nunc mente teneto/na pclam n ſuã
in patriam deducas quoniã nõ omnino feminis credenda. Sed queſo mi
hi uere refer de meo nato ſi uſq̃ audiſti eum uiuentẽ eſſe an apud Orcho
menũ ſeu Pylum an apud Menelaum & ſpartam: nondum enim uti ui/
deo generoſus Oreſtes in terris extinctus eſt. Ego uero Atride inquam
quid hoc me rogas? minime profecto noui uiuat ne an exceſſerit: turpe
quidem uana dicere. Igitur dum nos lacrymantes / ac meſti uerbis inter
nos triſtibus colloquimur ecce inluſtres ueniunt animæ Achillis impu

mis: deinde Patrocli & Antilochi & Aiacis qui forma & corpore omniū
Danaum praeter Achillem praeſtantiſſimus erat. Nouit me autē Achillis
anima/ ac gemens adloquitur. Vlyxe miſer quid tibi uenit in mentē/ aut
maiori nunc inuides operi/ quonā modo ad inferos deſcendere ſuſtinuiſ
ti/ ubi imbecilli mortui hominū tantū idola adflictoꝝ uerſantur. Tunc
ego Achille/ Achaeoꝝ fortiſſime inquā ueni ad Tireſiae uaticiniū ſiquod
oſtendat conſiliū quo Ithacam reuertar: nondum eni prope ad Achaiam
adceſſi neq; etiam meā attigi terrā ſed cōtinuo mala patior. Te uero Achil
le nec prioꝝ neq; poſterioꝝ ullus beatior: prius eni te uiuū Argaei aeque
atq; deos honorauimus. Nūc uero hic exiſtens mortuis rurſus domina/
ris: quamobrem mors tibi excedenti Achille minime penitenda. Sic ego:
at ille ne mortem inquit dicas optime Vlyxe: Malim ego ruſticus merce
de ſeruire ac uiro ſimilis inopi cui breuis ſit admodū & anguſta res do/
mi q̄ omnibus mortuis dominari. Sed queſo ouotiō mei nati mihi adfer
an promptus in bellū ſit an contra. Dic item ſiquid de Peleo patre audi/
ueris ſi apud Myrmidonas Ciues in honore ſit: ao per Graeciā & Phthiā
quod ille ad ſenectutē pedibus & manibus debilitatus peruenerit cōtem
natur. Nō enim ego pugnator ſub luce ſum ſolis: qualis quādoq; apud
Troiam Argaeos defenſitans fortem domui populū Nam ſi talis qoar q̄
breui tempore in patriam domū reditem profecto audaciā potenteſq; ma
nus aliquoꝝ refringerem/ qui per uim illū incomodo adficiunt/ aut de
honore deiiciunt. Sic ille: ego otro de Peleo inquā nihil audiui: ſed de fi/
Neoptole/ mus. lio Neoptolemo/ referam uera uti iubes omnia. Illum in mea naui poſt
Achaeoꝝ diſceſſum e Scyro duxi/ at quando circa Troianā ciuitatē conſi
lia agitabamus ſemper primus loquebatur/ neq; uerbis errauit unq̄. Ne/
ſtor uero & ego ſoli cōtēdebamus/ ſed poſtq̄ illū expugnauimꝰ in mul
titudine turbaq; exercitus nō manſit: uerū longe ante alios audens ac ne
mini cedēs multos hoſtes ingenti ferocitate interfecit. Omnis ego ab eo
Eurypylus Telephi fi/ lius. ſuperatos pro Argaeoꝝ ſalute minime narrare poſſem. Sed & Eurypilū
Telephi filiū heroa quem poſt Memnonem pulcherrimū uidi q̄ fortiter
ferro peremit: quem circa ſoni quoq; ingentes muliercularū cauſa dono
rum ſunt ceſi. Quū q; in equū quem Epeus fecit Argaeoꝝ fortiſſimi con/
ſcendimus mihi ſupra omnia mandarit ut equi latebras doloſq; reclude
rem: ac haſtis iruerem. Hic alii Danai principes & duces lugebant ac ual
de metuebant illū ego nunquā nec gementē neq; lacrymis genas inficien
tem conſpexi: quin me orabat ut ex equo deſilirem eoſq; capulū ac ha/

ſtam ferro grauem adripuit exicium Troianis animo furibundo inten/
tans. At poſtq̃ Priami urbem euertimus bonã honorũ præmiorũq; ſecũ
ferens partem nauem conſcendit/ illeſus quoq; & minime uulneratus uel
in ipſa cominus pugna ut in bello ſolet euenire quũ Mars mixtim in præ
lio furit. His utrimq; dictis Achillis anima poſtmodum abiit longe ten
dens per floridum pratum: læta quidem quod filiũ inluſtrem eſſe audi/
uerit. Aliæ uero mortuorũ animæ meſtæ conſtitere deq; his quæ ſincul/
lis curæ interrogauere: ſola Aiacis anima Telamonii ꝓcul abſiſtebat ira Aiax.
ta mihi cauſa uictoriæ/ qua ego in iudicio apud naues de Achillis armis
ſum potitus/ tulit autem & prudentiſſima mater/ & mihi Troiani adiudi
carũt. Atq; utinam me tali certamine contendere nõ contigiſſet: ipſorum
enim armorũ gratia tellus Aiacem tale caput contegit/ qui & forma & uir
tute ceteris Danais excepto Achille præſtabat. Hunc igitur placidis com
pellans uerbis alloquor. Aiax Telamonie non te fas erat uel mortuũ in
ira mecum armorũ gratia perſeuerare/ que arma exitialia Argæis dii dede/
re quod ob ea tale nempe munimentũ ipſis periérit. Nos enĩ Achæi tuo
priuati æque ut Achillis capite dolemus. Neq; alius in cauſa q̃ Iuppiter:
qui Danaũ exercitũ odio uehementer eſt perſecutus: te autem ſupra mo/
dum. Sed huc ades o princeps ut noſtrũ audias uerbũ/ animũq; tuũ pro
teruũ atq; iram places. Ad hæc ille nihil reſpondit: ſed ad alias Erebi mor
tuorũ animas ſeſe recepit. Hic nihilominus iratus adloquitur: at ego hũc
dimittens alias adſpicere animas ſum animo impulſus. Minoem uidi Io Minos.
uis filium aureũ habentem ſceptrũ / iuraq; defunctis dicentem ac ſedentẽ
neq; illum alii ſedentes ſed ſtantes per amplam inferni domũ de iure in/
terrogant. Poſt hunc Orionem ingentem uidi/ feras per floridum pratũ Orion.
agitantem: quas ipſe in montibus deſertis peremit/ in manibus elegantẽ
robuſtamq; clauam habens. Vidi & Tityum terræ filiũ humi iacentẽ per Tityus.
iugera nouem: Vultures illũ utrimq; adſtantes duo: eius epar roſtro lace
rantes doloribus adfligebãt/ at ille manibus reſiſtere proibetur/ quod La
tonam Iouis coniugem Pytho uenientem per pulchram Panopeam ten/
tauerit. Tantalum quoq; uidi ſenem habẽtem dolores: ſtantemq; in ſtag/ Tantalus.
no/ quod eius ori propinquans adpetere ſitiens uidetur / bibendi autem
nequaq̃ facultatem habet. Nam quotiens ſenex bibere contendens ſe fle
ctit totiens aqua refugit reluctans: circaq; pedes terra nigra apparet ubi
ui numinis arbores altiſſimæ a ſummo fructus demittunt. Onchnæ ui/
delicet & granata & mali præclaros ferentes fructus: ficus item dulces &

oleæ florentes/quos dum miſer erectis attrectare manibus conatur uen/
Siſyphus. cus ad ſidera uſq; tollit. Deinde Siſyphum uidi diris & ipſum penis adfli
ctum/ſaxum quoq; ingens manu portantē/ ac illud manibus pedibuſq;
Innixū uſq; in montem trudentē. Verū quando in ſummū eſt cacumen
prope iam aſcenſurus tunc uiribus ac robore deſtituitur. Exquo rurſus
lapis impudens ad inferiora campi deuoluitur. Ille iterū corpore protem
ſus atq; innixus in ſublime propellit. Obiter autē ex mēbris ſudor fluit:
& ex capite puluis excitatur. Poſt hæc Herculis Idolum tantum uidi:nā
Hercules. ipſe cum dis imortalibus in feſtis cōuiuiis lætatus Heben ſecum formo
Hebes. ſam Iouis & Iunonis filiam habens: circa uero Idolum extinctorum autem
ſtrepitus undiq; fugientium ac timentiū. Ille uero nocti ſimilis nudum
manibus arcum & in neruo ſagiptam paratam cōtinue tenēs oculis gra/
uiter obſeruat ac iaculanti ſimilis adſtat: penes quem orrendum circa pe/
ctus ſcutum erat ac lorum aureum in quo diuina ſculpta fūnt opera urſi
agreſtes ſuos leones generoſi. Pognæ item & prœlia/cedeſq; uirorū: cui
profecto nec ſimile facturus eſt neq; fecit alterum quicunq; ſua id arte cō
didit. Vbi autē ille me uidit agnouit/gemenſq; adloquitur. Vlyxe Laer/
tiade ah miſer aliquod te forte fatum agitat quemadmodum & mē dum
in luce fui. Iouis namq; filius eram, attamen erumnas ſum paſſus infini/
tas: homini enim longe inferiori perdomitus parui qui mihi duramen/
dauit certamina: me item quandoq; huc miſit canem debellaturum/ neq;
alium mihi duriorem excogitare potuit laborem. Hunc tandem ubi ac
Mercurio/Mineruaq; iuuantibus ex inferno duxi. Sic dicens ad tartara
rurſus intro redit. At ego firmiter ibidem expectans ſi quis aliud ueni/
ret heroum qui dudum periere: profecto priores uiros quos cupiebā ad
ſpexi Theſea Perithoumq; deorū filios: ſed ante multa defunctorū millia
ſimul magno murmure cōuenere/ me uero pallidus occupauit timor ne
Perſephone Gorgonis caput orrendum monſtrum ex inferno mihi mit
teret: quamobrem ſtatim nauem petens ſocios conſcendere/ ac oram ſol/
uere iuſſi. Illi obtemperauere/ tranſtris conſidentes. Hanc igitur per ocea
ni undam remi feliciter deinde proſper uentus detulere.

Libri Duodecimi Argumentum. M.

Atractus ex inferno ad Circē redierit/ ut Sirenas præteriit/ ac ſaxa n errantia Scyllamq; & Charybdim. Deinde ſuæ ipſius nauis ac ſociorum interitum qui boues nónullas ſolis adripuere: & ut ipſe can/tum ad Calypſo ſupra lignū ſeruatus incolumis euaſit.

Oſtq̄ uero nauis oceani reliquit fluminis undam in altū pelagus deducta puenit ad Inſulā Aeæam ubi Au/roræ domus Choriq; & ſolis eſt oriens. Hic in arenā P ratem ſubducentes in littore deſcendimus/ ac demū cibo grauati quieſcētes aurorā expectauimus. Quū primū uero illuxit ego ſocios ad domū Circes iuſſi cōtenderent ut Elpenoris extincti corpus efferrent/ ac e ueſtigio uirgulta ad Pyrā cōſtituendā incidentes: tū in ſūma littoris pie meſti ac lacrymātes tumulauim9. Vbi uero corpus crematū/ ac ſepulchrū cōpoſuimus/ arma remūq; ſimul colūnæ ſūmo tumulo adfixæ ſuſpendimus. His itaq; hoc modo diſpoſitis Circē interea nō reditu minime latuit ſed ſtatim parata occurrit ſimulq; cū ipſa famulæ cererē carnēq; multā ac rubēs uinū attulere. Ipſa in medio adſtans protinus ait. Miſeri qui uiuentes ad inferos penetraſtis bis morimi: quū reliqui homines ſemel tantū excedant: ſed iam edite ac bibite rurſus in lucem reſtituti. Cras enim luce primo nauigabitis ego uero uiam monſtrabo/ ſingulaq; indicabo ne forte aliquo malo ſeu triſti cōſilio uel mari uel terra incomodū ſuſtineatis. Sic ait nos uero perſuaſi. Vbi uero ſol in occidētem inclinauit accubuimus carnem edentes/ ac dulce potantes merum. Poſtq̄ uero ſol occidit alii quidē iuxta nauis rudentes dormierūt/ me uero ſeparatim a ſociis Circe manu tenens in ſede locauit: ſingulaq; interrogauit. ego quoq; omnia adpoſite narraui. Illa uero hæc inquit oīa ſic geſta ſunt: tu nūc ſi audis quæ dicā: recordabitur & tui deus ipſe. Sirenas primū fuge quæ omnis homines ad eas adeuntes emollire ac demulcere ſolent: quicūq; igitur per ignorationem illis propinquabit ſeu uocem illarum audiet: huic domū redeundi neq; uxoris neq; deniq; paruorū filiorū cura ulla fuerit: ita molliter canunt in prato ſedentes: plurimus autem in littore oſſorū cumulus eorum qui auſcultant: circaq; cutes direptæ idem ſignificantes conſpiciuntur. Sed tranſiens abſiſte: inſuper ſociorū aures cera illinito nequis harmoniā audiat. Tu uero ſi uolueris audi: modo te nauis malo/ manibus ac pedibus re/

Aeæa inſula.

ctum adligauerint et illarum uoces cum iucũditate ſecurus attingas. Si autem ſocios uti te ſoluent orabis illi multo maioribus uinclis te uincĩãt. At poſtquã has ſoci præterierint / non habeo uere quod dicam utra tibi uia futura ſit: tu tantum animo deliberabis: ego utramq; tibi referã. Hinc

Gyanea ſaxa.

ſaxa ſunt altiſſima: hæc uſq; maris unda rotat: errantia dii uocãt. Hic neq; uolatilia neq; columbæ quæ Ambroſiam Ioui ferunt pertranſeunt: ſed horum alterum continuo auferturaliterumq; pater ipſe immitt. ꝛ cunctis apparens / quod quidem adeuntium nulla uirorum nauis euaſit ſed ſimul nauium tabulas armaq; & corpora uiroꝝ maris fluctus & ſeuæ procellæ diſpergunt. Sola Argonauta ad ea properans quæ apud Aeetam regem erant: quum hæc pertranſiret euaſit & ipſa quidem ad hæc impulſa

De Scylla & Charybdi.

fuiſſet niſi Iuno Iaſonia amica eam ſuccurrendo tranſmiſiſſet. Duo præterea ſunt ſcopuli alter ad celum uſq; tendit acuta ſublimitate nube circumoperta caliginoſa. Quamobrem nunquam mouetur neq; unquam æthra in eois cacumine ſiue per Eſtatem ſiue per Autumnum permanet neq; item ullus mortalium aſcendit / aut deſcendit non ſi ei manus centũ totidemq; pedes eſſent. In medio ſcopulo obſcura ſpelunca in occidentẽ ſpectans qua optime Vlyxe nauem deducentes tam longe abſiſtite quam tum ex naue uir iuuenis arcum tendens iaculo non attingat. Hic eni habitat Scylla dirũ loquenateui uox quanta catuli nuper nati eſt. Ipſa monſtrum infandum / quam nullus adſpiciens lætari poſſet. Non ſi deus obuiam ueniret. Huic pedes ſũt duodeni: omneſq; adſpectu fedi: ſenaq; colla oblonga / cuilibet orrendum caput / triplici quoq; dentes ordine denſi ac frequentes mortiſq; pleni. In medio ſpeluncæ natat ex diro baratro capita exerens. Quin ibidem furibunda delphinas canaſq; & ſi quod maius Cete contingat: qualia multa mare mittit expiſcatur. In hanc igitur ſpeluncam Nautæ non ita ſunt excordes ut cupiant cum naue confugere: capite enim quolibet uirum e naui rapiens abſumit. Alter uero ſco-

De Charybdi.

pulus adſpectu quidem humilior eſt ac ſaxo ſimilis rotundo: alteri quã tum arcu tenderes proximus. In hoc igitur caprificus eſt ingens frondibus uirens ſub quo Charybdis nigrã uorat aquam: ter enim in die emittit & reſorbet: orrendum ſane: ne tu illic forte fueris quum reſorbet non te profecto Neptunus ipſe a periculo liberaret: ſed potius Scyllæ ſcopulo a Charybdi abſiſtendo propinquabis: quũ longe præſtet ſex deſiderare ſocios q̃ ſimul omnia. Sic Circe ait: ego uero dic inquã dea mihi uerũ ſiquo modo peſtilẽtẽ Charybdim euitauero: hãc ego expugnare poſſim:

quādo mihi ſociiſq; apta ſit nocere. At illa miſer inquit/ tibi namq; & bel la/& labores curæ fuerint: cum diis uero īmortalibus minime concendes. Non hoc mortale ſed īmortale malum eſt/ graue/ arduum/ inexpugnabi le/nulli curabile. Si autē contra Scyllam armatus decertabis caue ne iter/ um tu te irroens totidem ceruleibus totidem ſocios tibi eripiat. Sed cele riter potius fugam adripe/ ac potentem Scyllæ matrem præteriens uoca: quæ tale genuit monſtrum. Hæc filiam de rurſus ſeruat proculdubio ſe dabit. Poſt hæc in Thrinaciam ueniens ubi plurimi ſolis boues/ pluri/ mæ oues paſcantur. Septem boum/ totidemq; ouiū pulcherrimi greges in quolibet uero Quinquaginta. Neq; foetus ex illis ullus gignit'/quod minime ſeneſcant/ aut intereant. Paſtores deæ ſunt Nymphæ formoſiſſi/ mæ Phætuſa & Lampetia: quas dia Neæra Ioui peperit illas edens & edu cens mater apud inſulam Thrinaciam procul habitare iuſſit/ ac paternos paſcere greges/ quos ſi tu illeſos dimittas reditum uobis incolume/ pol/ licentur Ithacam quanq; mala patiendo perueniētis/ ſi autem leſeris tunc exitium uaticinor. Sic aiq; ſtatimq; aurora apparuit. Circe ad inſulam ſuam ſe recepit: ego uero ad nauem hortatū ſocios contendi uti conſceo derent/ ac oram ſoluerent. Illi obtemperantes in tranſtris ſubito conſede/ runt/ ac mare pulſauere. Circe autem retro uentum proſperum optatum ſocium nobis imiſit: continuoq; arma expedientes in naui conſedimus: quam uentus & gubernator direxere. Tunc ego ſociis meſtus animo di/ xi. O ſocii quæ mihi Circe diuina prædixit non unum aut duos tantum ſcire oportet ſed omnibus referam ut plane ſciatis in uobis ſitum eſſe uel moriamur omnino aut fatum mortemq; uitemus. Imprimis Sirenarum iubet uitare cantum ac floridum pratum/ me cantum audire. Verum me uinclis firmiſſimis rectum apud nauis malum uincite. Si autem oraoero aut iuſſero ſolui/ uos tunc maioribus longe uinclis me premere manda/ te. Hæc igitur omnia ſociis memorabam: nauis interea uento impellen/ te pſpero ad Sirenarū inſulā adpulſa eſt/ mox uētus poſuit/ ac ſerena trā quillitas facta: undeq; dei munere ſopitæ: ſocii protinus adſurgentes uela legūt/ deinde ſedētes leuibus remis aquā cōuerberāt. Ego aūt Ceræ mag nā rotā enſe paulū incidēs manib9 grauib9 pſſi/ cera ſtatim liq̄facta/ ubi ui magna ſolis coegit. Deinde ſociis aures oībus illeui. Illi uero me re/ ctū ad nauis malū manib9 pedibuſq; adligauere. Ipſi cōſidētes remis ma re pulſauere/ qn̄ uero tn̄ abſitimo q̄tū uox clamātis extēdit': facile ſeq̄n tes Sirenas nauis ,ppe adcedēs minie latuit/ q̄obrē dulcē parauere cātionē

Thrinacia nō Thrinacria apud Homerō.
Phætuſa.
Lampetia.

Cantus Syrenarum.

Huc ades o ingens Græcorum gloria Vlyxe
Siſte ratem: noſtras propius nunc adſpice uoces
Hac iter ingreditur nemo: quin carmina noſtra
Audiat: ac dulcia guſtet modulamina cantus
Vnde hilaris tandem: doctus quoq; plura recedit
Scimus apud Troiam quæ nuper geſta fuere:
Quanta uel diuorum Danaiq; & Troes ob iram
Paſſi per cunctas ſubiere pericula terras.

Sic igr̃ locutæ Sirenes dulcẽ emittẽtes Harmoniã fuere. At ego audiendi maxime cupiditate incenſus ſolui cõfeſtim me iuſſi nutu ſupcilii. Illi uero remis magis incubuere / ſtatimq; Perimedes & Eurylochus ſurgentes maioribꝰ me uinculis pſſerũt. Poſtq̃ uero pteriuimus / nec ampliꝰ deinde Sirenaꝝ uocẽ ac cãtũ audiuimus ilico ex ambꝰ ſocii cerã qua eas illeuã apſtulere: meq; demũ uinculis ſoluerũt. Poſtq̃ inſulã reliqmus ſtatim fumũ / magnãq; undã ac ſonitũ audiui / quãobrẽ e manibꝰ ſocioꝝ timẽtiũ remi ceciderũt: murmure inſup magno cũcta circa fluctũ ſtrepuere: nauis quoq; ibidẽ heſit qm̃ ui remos ac manibꝰ minime urgerẽt. At ego p nauẽ pperãs placidis ſocios uerbis adorabar uiritim quẽlibet prenſando.

O ſocii neq; enim ignari ſumus ante malorum
O paſſi grauiora: ferri quum dira Cyclopis

Exortatio Vlyxis ad ſocios.

Ora nimis miſeros mandenus uidimus artus
Vnde tamen noſtra uirtute euaſimus: horum
Vos quanq̃ trepidi ſiquid meminiſtis: adeſte
Nunc auſu: reuocate animos: meſtumq; timorem
Ponite: deiu dictis ſubito parete uolentes
Ordine iam tranſtria iubeo conſidere cunctos
Ac ingens pelagus pulſare: incumbere remis
Extremum nobis ſi qua depellere fatum
Iuppiter: aut tanto tribuat ſupereſſe periclo.
Teq; gubernator muneo conſurge: uigilq;
Hoc procul a fumo: fluctu quoq; dimoue nauem
Atq; caue ſcopulum: quo forte impulſa carina
Exitium fuerit: certamq; datura ruinam.

Sic dixi: at illi ſtatim optemperauere: ego uero nendũ illis Scyllæ monſtrum ne inutilem obicerẽ triſtitiã manifeſtaui: ne ne timentes a remigatione deſiſterẽt: ſeſe intus tuẽdo ac cõuniẽdo. Tũc ego Circes q̃dẽ triſtis

mandari obliuiſci ſum uiſus quod me armari non iuſſerat/ arma nihilo/
minus protinus indués ac duas in manibus longas adripiens haſtas ad
nauis adceſſi proram. Vnde mihi Scyllã appacere pertimeſcebam exitiũ
nobis adlaturam: neq; tamen adſpicere potui: mihi namq; quoquo uer/
ſus ſaxum illud in ponto contuenti oculi dolebant: quamobrem maris
anguſtiam flentes adnauigauimus. Hic enĩ Scylla & ex altera parte Cha/
rybdis/ orrendum maris fluctũ reſorbet quandoq; uomit/ ut lebes aquæ Scyllæ Cha
in multo igne cõmixtim remurmurat. Alga eni ex alto ſublata in utrũq; rybdiſq; de
ſcopulum cadit: ac quando maris unda intus conuoluta reſorbetur circa ſcriptio.
ſaxum grauiter mugit/ terramq; ſupra ceruleam oſtendit arenã. Noſtros
autem pallidus occupauit timor: coraq; ſpectantibus nobis exitiũ Scylla
ſex ſocios uiribus fortiſſimos corripuit/ quoq; in ſublime erectoq; pedes
ac manus agnoui qui me in poſtrema meſti calamitate nominatim uocita
bant/ ueluti quũ piſcator in prominẽti ſaxo longo baculo paucis piſcib9
dolũ in aquã mittens in pontũ cornu bouis proicit/ deinde palpitantem
dextra trait. Sic illi palpitantes in ſublime ad ſaxa erecti ſunt: quos ibidẽ
in foribus illa deuorauit manus uidi in graui ſupplicio tendẽtes. Miſer/
rimũ ego illud oculis adſpexi oĩm quæ errãdo p maris uias paſſus ſum
Poſtq̃ uero ſaxa euaſimus/ grauẽq; Charybdim ac Scyllã/ ſtatim in ſolis Inſula So/
nobilẽ inſulã uenimus. Hic boues pulcherrimæ multæq; oues ſolis erãt: lis.
tũc ego p mare iens quũ mugitũ balatũq; ſimul in caulis exiſtẽtiũ audirẽ
Tireſiæ natis pariterq; Circes q̃ mihi multa mãdauit uerbi ſũ recordatq;
ne ſolis inſulã uitarẽ/ quãobrem meſtus aĩo ſic ſocios ſum adlocutus. Au
dite ſocii quicũq; mala mecũ paſſi eſtis ut uobis Tireſiæ ac Circes q̃ mihi
plura p̃dixit uaticiniũ referã. Inſulã ſolis nobis euitandã monuerũt: hic
malũ grauiſſimũ fore. Quare procul ab inſula nauem dirigite. His audi
tis aĩo fracti corruerũt: ſtatimq; Eurylochus me triſti adfat᷑ ſermone. Du
rus es Vlyxe/ robore/ mẽbriſq; indefeſſus: nã tibi profecto cũcta ſunt fer
rea/ qui ſocios labore ſomnoq; p̃ſſos in terrã deſcendere nõ ſinis. Hic nãq;
in Amphirytes inſula prandiũ molliter attingemus: ſed tu fruſtra p no/
ctem nos procul ab inſula in ponto errare iubes. Ex noctibus ſiquidẽ ſeuĩ
ſunt uenti nauibus incomodi: quonã modo q̃ſo aliquis exitiũ uitabit:
ſi ſubita uenti procella irruerint uel Noti ſeu Zephyri qui maxime nauẽ
uel diis ipſis inuitis diſpergũt. Quamobrem nocti iam cedamus epuliſq;
apud nauem manentes adcingamus: quumprimum illuxerit ſoluentes
per altum tendemus: ſic ait Eurylochus/ alii quoq; adſenſere. Tunc ego

proculdubio noui mala nobis a deo parari : quare illum compellans ſic
ſum adlocutus. Euryloche profecto mihi uim ſoli exiſtenti adfertis: om/
nes tamen mihi prius iurate ſi quem boum aut ouiū gregem inueneritis
ne quis temeritate fretus bouem uel ouem perimat/ſed cibū quem Circe
nobis præbuit libenter edite. Illi ſtatim parentes uti iuſſi/iurauere/dein/
de nauem in curuū portum ſubducentes apud dulces aquas e naui exiliſe
runt:menſis deinde adcinxerunt: at poſtq̄ eſt amor cōpreſſus edendi me
mores fati miſeroꝝ ſotiorū quos Scylla e naui eripiens uorauit grauiter
flebant. Plorantibus igitur illis ſonnus dulcis irrepſit. Noctis aūt initio
apparentibus aſtris Iuppiter uentū procelloſum cū turbine imeoſo exci
tauit:nubibuſq̄ terrā cœlumq̄ clauſit/nox e cœlo ruit:quū primū illuxit
nauem traentes in curuū ſpecu adpulimus . Hic Nympharū chori rece/
ſſuſq̄ polcherrimi. Tunc ego conciliū cogens ſic ſum adlocutus. O ſotii
in hac inſula eſculenta & poculenta ſunt: tantū moneo a bubus abſtinea
mus ne quid incomodi patiamur. Hæ namq̄ boues/ oueſq̄ ſolis grauis
dei ſunt qui cuncta cōſpicit/atq̄ audit. Ad hæc illis perſuaſis menſem to
tum Notus continuo ſpirauit: alius aūt uentoꝝ præter Eurū & Notum
nullus ſolebat. Illi uero donec cererem/uinūq̄ rubrum habuere/ tunc uī
ctum opetites a bubus apſtinuere/ſed quādo nauis omne uiaticū eſt ab
ſumptū tunc neceſſariā errabundi prædam ſunt ſectati/piſces/ aueſq̄ cur
uis quidē hamis quicquid ad manus ueniret/uentrē urgente fame. Tunc
ego ad inſulam ſeceſſi ut dis uota facerem ſiquis mihi uiā redeundi mon
ſtraret. Per inſulam itaq̄ procul a ſotiis lauaturus manus ibam ubi tegmen a
uentis tutū erat:ibiq̄ dis omnibus ſopplicaui qui mihi dulcem oculis ſo
porem miſere. Eurylochus interes malo cōſilio ſotios adloquēs. Audite
me inquit uiri quanq̄ mala patientes Mors namq̄ omnis miſera miſeris
eſt mortalibus : attamen fame perire miſerrimū. Nūc agite ex bubus ſo/
lis optimas auertite dis imortalibus ſacrificemus. Si autē Ithacam in pa/
triam terrā perueniemus pulchrū ſoli templū conſtruemus : ubi ſtatuas
nobiles ac multas dicabimus. Si forte iratus ob boues nauem perdere ue
litalii ſequentur dii:malo enim ſemel inter undas animā perdere ſatur q̄
in inſula deſerta exiſtens fame corrumpi. His alii dictis adſenſere/ ac e ue
ſtigio ſolis boues auertentes de propinquo (nō enim longe a naui paſce
bant/dis uota nuncupantes optulere:frondeſq̄ ac ramos quercus prop/
terea cogentes:quū ordeo in naui carerent. Has igitur poſtq̄ ſupplicarūt
iugulauere:ac tergora coſtis diripuere:crura deinde incidites adipe oge

fuerunt/bifariam diſpartiendo:ac cruda ponendo/uinum fundere in ar/
dentibus ſacris de more nõ habuerunt ſed aqua interiora omnia roxerũt
at poſtq̃ crura adoleuere & uiſcera extenderunt minutim alia inciderunt:
ueribusq; tremenda infixere. Tũc igitur a ſonno excitatus ad littus pro
tinus contendi/ac ubi naui adpropinquaui nidoris uapor dulcis ad na/
res ſeſe uptulit meas. Ingemens ego deos tunc immortales oraui. Iuppi/
ter pater:aliiq; di quid me in hoc incomodũ: inimico ſonnu induxiſtis:
en ſocii magnũ facinus agitantes ſunt aggreſſi. Interea Lampetia uelox
nuncia Soli uenit quemadmodũ noſtri ſocii boues interfeciſſent. Ille ſta
tim animo iratus deos ſic adloquitur: Iuppiter pater & alii di plecte Vly
xis ſocios qui meos perimerunt boues/ſuperbũ ſane/ quibus ego ſiue aſ
cendens in coelũ ſiue e coelo rurſus in terram conuerſus profecto lætabar
Si enim mihi boum damna ex æquo nõ penſabunt:meã omnino ad in/
fernũ ac mortuos lucem adferam. Cui Iuppiter o Sol inquit tu & dis &
hominibus ſupra terrã nihilominus lucebis. Horum ego nauem fulmi/
ne argete ſubito ſerena in medio ponto abrumpam. Hæc ego a Calypſo
accepi quæ ſe audiſſe a Ioue dixit. Vbi uero ad nauem perueni hinc in/
de ſocios prenſando obiurgaui / ſed iam remediũ nullũ inueniri poterat
quũ iam boues interiiſſe⸗/quibus ſubito di portenta oſtenderunt: pel/
les enim iam direptæ ſerpebant: carnes cottæ crudæq; in ueribus mugi/
tu more boum edidere. Senos igitur dies ſocii in edendis bubus ſolis
quas apſtulerant conſumpſere. Septimã uero diem poſtq̃ Iuppiter exci/
tauit uentus poſuit/tempeſtas deſiit. Nos rurſus nauem repetimus:ma/
lum erigentes:uela pãdentes. Vbi uero inſulam reliquimus neq; alia am
plius terra apparuit:ſed coelum undiq; & undiq; pontus:tunc obſcuram
nubem Iuppiter ſupra nauem ſtatuit: ex qua pelagus tenebris obductũ.
Nec multo poſt tempore Zephyrus ſtridens cum procella irruit ingen/
ti/ſtatimq; ſeui uenti tempeſtas utroſq; uidentes dirupit: malus igitur ip
ſe retro cecidit: arma deniq; omnia in ſentinã diffuſa corruerunt: quorũ
moles gubernatoris in prora exiſtentis capitis oſſa præcipitandu frege/
runt. Ille oniculæ ſimilis intra tumuli ſedilia cecidit/ ac ſpiritus oſſa reli/
quit. Iuppiter ſimul intonuit/nauem fulmiſſe percuſſit/ exquo tota ſolu
ta/ac ſulphure plena apparuit: quapropter ſocii ex ea cadere ac cornicũ
more circa nauim undis ferebantur. Deus enim redituro nobis inuidit:
ego per nauem ferebar / cuius munimentum carinæ ſoluerat tempeſtas:
hanc tenuem portabat fluctus. Deinde malum uſq; ad carinã fractum in

K

quo bobulæ pellis uinculum erat aptatum cum hoc igitur amboa ſimul & malũ & carinam compoſui. Supra hoc itaq; ſedẽs ego aduerſis ferebar uentis. At ubi Zephyrus deſiit ſubito notus irruit meo pariens animo triſtitiam. Itaq; nocte tota ad exitialem rurſus ſum delatus Charybdim. Oriẽte aũt ſole ad Scyllæ ſcopulũ charybdimq; dirã impulſus ſum: hæc maris aquã reſorbuit. At ego ad altam caprificum ſuperne ſum adreptus cui uehementer innixus ueluti ueſpertilio adhærebam: nec facultas propte rea aut pedes ſtabiliter firmandi aut aſcendendi fuit. Radices enĩ longe ſerpebãt: rami quoq; in ſublime recedebãt/ ita ut proceritate Charybdim obumbrarent/ egre aũt adherebã quod illa rurſus malũ & carinam uomue rat/ cupienti tandem mihi ſerius reuerſa ſunt ut quãdo uir e foro ad pran dium redire ſolet qui multas litigantiũ iuuenũ cõtentiões iudicat & cog noſcit/ ſic tũc demũ ligna hæc ex Charybdis ore reiecta apparuerũt. Ego uero me tunc pedibus/ manibuſq; proiectis ad inferna demittens ſonitu ingenti in ipſoꝝ medio cecidi: in hiſq; conſidens manibus propriis ea di nidebam. Scyllã uero Iuppiter nõ adhuc uidere dedit: ner propterea exi tium omnino effugi. Hoc igitur modo diebus nouem ſum delatus: deci ma uero nocte ad inſulã Ogygiam dĩ propinquũ reddidere. Hic Calypſo grauis eloquenſq; dea habitabat/ quæ me magnopere & amauit & fouit. Sed quid hæc tibi reliqua narrem? quæ externa die in ædibus tuis cenſuis mihi namq; moleſtum rurſus adpoſite dicta repetere.

Libri Decimitertii Argumentum. N.

d Ormientẽ Vlyxem Pheacenſes cũ donis in Ithacenſiũ terrã expo nũt ac ipſoꝝ nauem reuertentẽ Neptunus in lapidẽ conuertit. Mi nerua quoq; apud litus cum Vlyxe de cede Procoꝝ agit/ theſau ros in ſpelunca abſcondit/ ac Vlyxem in ſenem conuertit.

n Ic Vlyxes ait: omnes uero ſilentiũ tenuerũt ac per am plas ædis lætabantur. Alcinous reſpondens Vlyxe in quit quando meã domũ petiſti: ſi mala paſſus es mul ta non puto deinceps amplius errabis. Veſtrum aũt cuilibet amantiſſimi: qui in ædibus meis uetus & ru brum continuo uinũ bibitis ac Poetæ cantũ auditis. Hæc dico quemadmodũ ueſtes & aurũ uarie laboratũ aliaq; cuncta dona quæ Pheacenſiũ ſenatus huic hoſpiti tulit in arca ſita

ſunt. At nos tripodem inſuper magnū lebetemq; uiritim demus: & præte
rea congregati per populū omnes eū honoremus difficile ſane unū om
nia ac dotem quodāmodo mercis loco poſſe dare. Sic ille/omnibus ſen
tentia placuit. Itaq; domū cubitū eunt: quū uero primū illuxit nauē quæ
hoſpitem deducturi erant impleuerūt: ferrū inſtrumentūq; ad eam tracn
dam adibuerūt: & hæc quidē probe Alcinoos aptauit: nā ipſemet per ſu
ga uadens ne quis nautarū feſtinandi gratia remis nauem læderet reſpicie
bat. Illi ad ædis epulaſq; Alcinoi uenerūt qui bouem Ioui imprimis om
nibus imperanti obtulit/ exta uero crementes conuiuæ hilariter ederūt
Inter quos diuinus poeta cecinit Demodocus populis in honore habi/
tus. At Vlyxes quod redeundi ſtudia ſollicitaretur ſepe caput ad ſolē ful
gentem uertebat iam occidere maturius cupiens: ueluti uir cui totū diem Compatio
boues aratrū in nouali traxerūt ad mēſam denique ire cupienti libēter ſol
occidit/eunti q; genua labant. Sic Vlyxes auide ſolem occidentē expecta/
bat ſtatimq; Phæacēſes/ ac imprimis Alcinoū eſt adlocutus. Alcinoe rex
populorū libate iam & me dimittite: uos quoq; ualete: quando quæ ani/
mus cupiebat ſum probe adſecutus: reductionē uidelicet & cara munera Digreſſus
quæ utinam dii fortunent: & optimā domi coniugem cū filiis incolumi/ Vlyxis ab
bos reuertens inueniā. Vos autem remanentes exhilarate coniuges ac li/ Alcinoo.
beros. Dii uero uirtutem tribuant omnimodā: ac nullū publicum petian
tur malum. Sic ait: omnes uero lætati iuſſere hoſpitē deduci quādo pro/
be locutus eſt. Tūc ad præconē Alcinous uerſus Pantonoe inquit merū
fundens craterem per ædis omnibus prebe ut Ioui libantes hoſpitem in
ſuus patriā reducamus. Ille dulce ſumens uinū omnibus uiritim dedit:
qui poſtq̄ diis libarūt e ſedibus ſurrexerūt: ſurrexit & Vlyxes/ pateramq;
Arete manibus præbuit/ atq; illā cōpellans Salue inquit regina donec ſe
nectus ueniat & mors/ hæc enī inter homines exiſtūt cōmunis. Ego enī
reuertar tu uero in domo tua cum tuis populis lætabere: ſic dicens humī
fudit. Alcinous confeſtim præconi ut illū ad nauim deducat mandauit:
Arete uero ſimul famulas miſit quarū alteræ Pharū maculis purgatū ac
tunicam: alteræ arcā ferendā præbuit/ alia cererem/ alia uinū rubrū porta
bat. Poſtq̄ uero ad mare peruenerūt/ qui eā ducebant uiri eſculenta & po/
calenta ſuſcipientes in naui collocauerūt/ in eiuſdēq; pauimento in parte
puppis Vlyxi ſtragula linaq; ſtrauere ut tutus cubaret. Igit̃ ipſe in pri/ Vlyxes dor
mis cōſcendit: cui dulcis & alta quies placidaq; in ſimillima morti paula miens redu
tim ad oculos irrepſit: ceteri circa tranſtra ordine conſederunt: oramq; ex cit' a Phea/
ſenſibus,

cauu lapide ſiluſtes remis incūbentes ac temonē dirigentes mare findūt.
Compatio Ac ueluti in campo equi mares quadriiugi oēs ſimul flagelli uerbere im/
pulſi alte ſe actollendo uiam facile ſecant. Sic puppis eleuabatur: unda re
Circe aqui tro maris nigricās currebat. Sed nec Circus quis leuiſſimus ullo modo
læ genus. conſequeretur tadeo ueleciter ac ſecure pontum illa pertranſeundo ſecabat
hominē ferens diuorum prudētiā habentē qui prius quidē multa eſt paſſus
ſu erūnas & hoim bella & triſtes undas: tūc ublitus laborum quiete dormie
bat. Vbi uero lucifer aſtrū qd maxime auroræ nūtius uenit apparuit tūc
Phorcynis inſulæ nauis ꝓpinquauit. Phurcynis quidē portus eſt marini ſenis in po
portus de/ pulo Ithacēſi/duo quoq litura ꝓminentia prærupta ad portū uſq pro
ſcriptio. tenſa/quæ a uētis uehemētibus magnus fluctus arcent atq obtegūt extra
intra uero ſine uinculis naues incolumes manēt qñ ad finē itineris uene/
re. In portus aūt capite ulea eſt iuxtaq antrū amenū/ obſcurū/ nymphis
ſacratū quæ Naiades uocātur: ex una pte crateres ſunt & amphoræ lapi/
deæ ubi apes nutriūtur/ex altera telæ lapideæ ublungæ ubi Nymphæ tu
nicas purpureas/mirabile uiſu/coutexūt: ex altera aquæ perennes. Duæ
illi ſunt portæ una quidē in boreā/hoīes ducūt/ Altera uero diuinior ad
notū ptinet neq hoibus adceſſa ſed dis. Huc igitur conſiderato prius loco
nauem ieppulimus quæ ita remigū manibus urgebatur ut ſpatio mediera/
tis eius terræ celeriter propinquādo impelleretur. Illi protinus e naui deſcē
dentes primū quidem Vlyxem ſuſtulerūt: at cum linis & ſtratis ornatis
qbus cubabat dormientē in arena poſuerūt: deinde per Mineruā opes tu
lere quas boni Pheacenſes ei domū reuertenti dedere: & has qdē cūgeſtas
ſub olea iuxta uiā poſuere nequis uiator priuſq Vlyxes ſurgeret inuadēs
auferret. Pheacenſes aūt his geſtis domū reuerterunt. At Neptunus irac
minatū ua quas Vlyxi dudū inētauit minime oblitus eſt. Iouis itaq cō
ſiliū prius his uerbis ſciſcitatur. Iuppiter pater iā ego inter diuos deinceps
nullo ero in honore: qñ mortales Pheacenſes me nequaq uerentur qui cō/
tra ea quæ mihi annueras de Vlyxe multa paſſuro nūc plane redeūdi fa/
cultatem ei præbentes: ac in naui ſopitū ferentes in portū Ithacam remiſere
inſuper donis ingentibus uenerauere æris auriq ſatiat ueſtē quoq intex/
tam multaq alia tribuendo quæ neq Vlyxes ex Troia tuliſſet ſi incolu/
mis cum parte ſuæ prædæ ueniſſet. Cui Iuppiter heu Neptune quid ais
inquit: di te nequaq ſpernunt: durum profecto fuerit antiquiſſimū &
optimū diuum contemnere. Nam mortaliū aliquis iure potentiæ ac reue
rentiæ ceſſent uoſtræ: tibi uero in poſterum ultio fuerit: cui Neptunus tuū

nam ego Iuppiter inquit ita ut aīs agere poſſem:ſed tuā cōtinuo iram ob
ſeruo atq; uitto: nūc uero quando licet Pheacenſiū nauem pulcharam ex re
ductione redeuntem ubi iam tenetur deuaſtare decreui ac in magnū con
uertere montem urbi occubantem luminaq; obſtruentem ut plane diſcāt
a reducendis hominib9 apſtinere. O q̄ pulcherrimū inquit Iuppiter mi
hi uidetur quando omnes adpulſam ab urbe proſpicient in lapidem na
ui ſimilem conuerſari terraq; propinquā/ ab ingenti preterea monte cir
ca urbem ſubito claudi magna profecto admiratione tenebuntur. Atta/
men hoc Neptune. Scheriā ubi Pheacenſes orti ſunt contendes hic nauis Scheria
facile infecuta conſtitit. Neptunus igitur nulla mora propius adcedēs in urba.
lapidē eam conuertit & radicitus firmauit manu prona impellens. Idē de/
inde diſparuit. At Pheacenſes ſtupefacti ſic alterutrū dicebant. Heu quis
uam nauem domū reductā in ponto ſtabiliuit in ſaxū tota nunc ecce pro
minet & apparet. Hos igit᷑ hoc modo mirantes atq; ignaros ut res geſta
erat Alcinous ſic adfatur. Heu q̄ bene antiqua uaticinia patris mei uene/
runt qui ait Neptunū nos admirari ſolere quod omnibus itineri auxilio
ſimus: propterea quandoq; futurū ut nauis quæ officium huiuſcemodi
præſtitura eſt in ponto deſtruenda eſſet ac in montem conuertenda ciui/
tati occubantem. Hunc uero omnia apparuere: quamobrem que dico cū
ctī auſcultate. Deſiſtite iam hoſpites ſi quis ueſtram deinceps petit urbē
uiatico proſequi/ ac Neptuno tauros Duodenos electos ſacrificemus ſi
forte miſereatur. Sic atilli uero perterriti iuſſa ſtatim fecerunt. Dumq;
Pheacenſium principes apud aram ſtantes uota Neptuno fuerit. Vly/
xes e ſonno experrectus eſt in terra patria/ quam quod diu ferret abſens
minime cognouit. Nam dea obſcura illum nube circumfudit ut ignotū
redderet/ ſingulaq; monuit/ quod non illum uxor nec Ciues neq; amici Vlyxes nec
prius agnoſcerent nq̄ omniū Procorum iniuriam plecteret: quamobrem cognoſcit
aliena ſpecie cuncta ei uidebantur ſemitæ difficiles portuſq; nautibus ex ſuorum ali
cipiendia apertiſ ſaxaq; alta & arbores florentes. Itaq; ſuſpenſus animo con quem neq;
ſtitit: in terramq; patriam adſpexit mox ingemens ac manibus crura ſibi cognoſcit.
conuerberans ait. Heu in quorum ego mortalium terram incidi: iniuſti
ne ſunt & agreſtes/ an hoſpitales/ & deos faſq; colētes? quo ego nūc opes
multas fero? quo nunc erro? utinā apud Pheacenſes manſiſſem. Ibi nāq;
aliquem regum profecto adiuiſſem qui me iuuans reduxiſſet. Nunc ubi
ſum neſcio/ illic adplicare dubito ne præda ſim aliis. Heu non omnia ſci
mus: nec iuſti erāt Pheacenſes principes qui me in alienam deduxere ter/

tam. At ſe Ithacam deducturos dicebant quod minime fecerunt. Iuppi/
ter eos plectat qui ſupplicibus præeſt: qui ue alios adſpicit homines qui
cunq; peccant/ ſed & opes recenſebo ne qui uenientes ex naui auferāt. Sic
ait ac tripodes pulchros lebeteſq; & aurum/ ueſtes itē arte laboratas nu/
merat/ quorū nihil deſiderauit/ tantum patriam ſpectabat ac per maris lit
tus ambulandu magnopere quærebatur: quū ſubito ex propinquo Mi
nerua ſuperuenit iuueni tenero upilioni adſimulata quales dominorum
ſunt filii ueſtem induta elegantem/ ac circa humeros reuinctam pedibus
autem pulchra calciamēta & manu haſtile retinens. Hanc Vlyxes conſpi
ciens lætatus eſt atq; obuiam procedendo illum compellās ait. Heus ami
ce quando in te primū incidi in hac regione ſalue: ne queſo ſis malo mi/
hi obuius animo/ ſed hæc ſerua/ me item ſerua/ te namq; uti deū obſecro:
tuaq; genua ſupplex peto hoc mihi uere dic: quæ nam hæc terra: qui po/
pulus/ qui homines habitāt: an aliqua inſula clara: an littus aliquod ma

De Ithacen ſis terræ na tura.

ris fertili adiacet telluri: Illa uero reſpondens Inepcus es inquit Hoſpes
ſeu procul hinc uenisti ſi hanc terram ignoras. Non adeo ignobilis eſt:
Norunt enim eam quicunq; apud orientem ſolem quiq; ad occidentē ha
bitant. Aſpera nempe eſt neq; equis apta ferendis. Verum frumento: ui/
noq; utilis: hic imber continuus: roſq; uirens: aluſuper capris: bubuſq; ad/
comoda paſcendis/ ſilua omnimoda: irrigationes toto durantes anno ad
ſunt: quamobrem Ithacæ nomen ad Troiam uſq; penetrauit: quam lon
ge ab Achæorum terra dicunt eſſe. Hæc ubi audiuit/ gauiſus Vlyxes pa/
triam ſuam hanc eſſe. Mineruam rurſus compellans compoſitis adloqui
tur uerbis aſtutam cōtinuo mentem in pectore uerſando. De Ithaca iam

Idomeneꝰ. Orſilochuſ

cum eſſem in Creta procul audiui: nunc ueni & ipſe cum his opibus tan
tundem filiis relinquens. Fugi quod Orſilochum Idomenei filium inter
feci: ita curſu celerem ut in Creta uiros exploratores pedum uelocitate ſu
peraret/ quoniam me præda Troiana priuare uoluit: cuius gratia multa
ſum paſſus & uirorum bella & ſeuas undas expertus: quamobrem eius
ego patri ut gratificarer apud Troiam minime fui comes ſed alios meū
duxi ſocios. Hunc igitur Orſiluchum ego cum ſocio ex agro uenientem
prope uiam per inſidias ferro peremi. Nox erat obſcura/ nulluſq; prop/
terea nos uouit quo interfectu protinus nauē Phenicū conſcendi/ quos
uti placabiles redderem prædæ imperii. Hos rogaui uti me Pylum: aut
Elidem ubi Epei dominantur deducerēt. Sed profectu illos inde uis uen
ti ualde coactos ac minime decipere uolentes auertit. Vnde uos huc er/

rādo uenimus nocte magno ſtudio in portum adpulſi nec ullius nobis
quamuis egentis cenæ memoria erat:ſed de naui deſcendentes iacuimus
Hic me feſſum dulcis inuaſit ſomnus/ ac ſocii de naui obiter meas opes fe
rentes ubi ipſe in arena cubabam poſuerunt:ſtatimq; rurſus nauem con/
ſcendentes Sidoniam adnauigarunt:ego tantum meſtus animo remanſi
His ab Vlyxe dictis Minerua riſit quæ corpore quidem mulieri pulchræ
ac operū pulchrorū ſcienti ſimilis apparuit/atq; illum compellans ſic ait.
Aſtutus nempe foret nimiūq; uafer/ qui te in omnibus dolis præteriret:
uel ſi deus congrederetur o nefande uerſutaqu mariaq; mente. His ro decep
tionibus uerbiſq; callidis quæ tibi radicitus amica ſunt: ſaltem in patria
tua deſinere ac ſuperſedere debueras. Non igitur hæc amplius inter nos:
qu um probe norimus ambo dolos & aſtus quoniā tu dolo & cōſilio &
eloquētia inter mortales præſtas:ego uero inter diuos molli aſtutia cedo
Nō ue Mineruā noſti Iouis filiam / quæ in cunctis laboribus tibi ſemp
adſtiti/te item Pheacenſibus amicū reddidi: Nunc uero huc ueni ut tibi
conſilium ſubdam: opeſq; quas tibi Pheacenſes reuertenti meo conſilio
dedere abſcondam. Te autem moneo ut omnia quæ tibi factū ferende do
mi dederit æquo aio ac neceſſario feras/ neq; ulli mortalium ſiue uiro ſi/
ue feminæ dixeris quod peregre ueneris errabundus:ſed tacita cūcta pa/
tiaris uim etiā uirorū tolerando. Cui Vlyxes reſpondens difficile inquit
dea homini mortali uel prudenti fuerit te obuiam uenientem agnoſcere:
tete oāq; cui uis adſimilas. Ego uero probe iam ſcio quemadmodū mihi
æqua fueris donec apud Troiā bellū gerebamus filii Achæorū. At poſtq̄
Priami domum euertimus nauem conſcendimus quas deus diſſipauit.
Non te poſtea uidi neq; noui nauim conſcendentem meam ut me labori
bus leuares. Sed continuo trepidē habens in pectore mentem erraui: do
nec diui me ab erūnis liberauere. Te namq; quæ prius in Pheacenſiū di/
uite domo me uerbis adortando in Ciuitatem ipſam duxiſti: nunc item
per tuū patrem obſecro ut uere mihi dicas ſi meā iam uado in patriā non
profecto me Ithacā ſed aliam adire terram exiſtimo: ac te potius per aſtu
tiam & riſum ut animū decipias meū hæc mihi dixiſſe. Quando inquit
Minerua in hac cōtinuo ſententia mentis es ac te prudentē/ ingenioſum:
ſolertemq; alloquin miſerum uideo deſerere nullo modo poſſum. Profe
cto uir alius ex errore ueniens libenter coniugem liberoſq; uidere cupit.
Tibi autem nondum utile hoc ſcire aut audire/ priuſq̄ tuam deprendas
uxorem/ac uideas quemadmodū hæc domi meſta ſedet:ac dies nocteſq;

lacrymans in erumnis corrūpitur. Tibi tamē hoc perſuade ac ſcias quod
redibis tandem/ſed amiſſis ſociis omnibus:praeterea non te certare uelim
cum Neptuno patruo meo qui tibi eſt iratus quod filiū eius excecaueris
Sed age iā ut placeas oſtēdas tibi terra Ithacae monſtrabo. Hic Phorcynis
ſenis marini eſt portus in cuius capite olea oblonga exiſtit propeq; ipſā
Nerirus mons. antrum amenū obſcurum ſacrū Nymphis quae Naiades uocantur. Haec
enim ſpelunca lata & alta eſt ubi cū Nymphis plures facies hecatombas.
Hic quoq; mons eſt Neritus ſilua ueſtitus. Sic loquens dea in auras eua
nuit terraq; mota eſt. Vlyxes uero terra patria ſeruliq; gauiſus eam ſtatim
eſt exoſculatus/ac manus attollens Nymphas precatur. Nymphae Na/
iades Iouis filiae nunq̄ ego uos adſpicere putabam/ nūc autem his uocis
placabilibus gaudete. Poſtmodū dona uti antea dabimus ſi Minerua li/
bēs & me uiuere ſinat/ & filiū meū adauxerit. Cui Minerua Bono ſis ani
mo inquit & has mitte futuroꝝ curas/nūc opes ut tibi ſaluae ſint in antri
receſſu ponamus. His dictis dea in ſpecu obſcurū ingreſſa latebrā ueſti/
gabat. Ac Vlyxes propius oīa ferebat aurū aes incorruptū/ ueſtes labora
tas quae cūcta ꝑbe locauit ſaxūq; foribꝰ obduxit Minerua. Deinde am/
bo ad oleae radices cōſidētes de morte ꝓcoꝝ inter ſe egerūt. Vlyxe inquit
Minerua cogita quēadmodū ꝓcis manus inicias/q iā trienio in tuis aedi
bus dn̄antur tuā cupiētes uxorē etiā dādo dotē ducere/ac illa reditū cōti
nuo tuū expectare ſe dicens eos uana ſpe nutrit/cuilibet nūtium mittes/at
mens eius alia uoluit. Cui Vlyxes heu ꝑfecto inq̄t Agamēnonis exitiū
me domi ſubiturū uideo niſi tu dea ſingula adpoſite mihi referas. Sed &
te conſulo quonā modo eos plectā/penes me ipſe conſiſte/menteq; & au
daciam qualem quū Troiae euertimus moenia/ſi deniq; mihi adſis Miner
ua cū Trecentis ego hominibus certauero. Ego quidē adero inq̄t Miner
ua nec me deſiderabis/ quum haec curae ſint nobis: ſperoq; huiuſcemodi
procoꝝ menſam qui tuā rem edūt ſanguine cerebroq; me fedaturā. Inte/
rea te omnibus mortalibus ignotū reddā/corpus enim hoc tuum formo
ſum ſiccum in membris flexibilibus conſtituam/flauas item ex capite co
mas perdam teq; ueſte induam lineo/ne qui uiderint habentem orreant
oculos deniq; pulchros antea ſedabo ut plane oībus Procis & uxori &
filio quem domi reliquiſti turpis adſpectu uidearis. Igit̄ primum ſubul
cum conueni qui tuoꝝ eſt porcoꝝ cuſtos aliogn tui amantiſſimus cuīq;
filiū & uxorē diligit: offēdes eum ſuibꝰ adſiſtentē q̄ paſcunt̄ iuxta Coru
cis ſaxū/ac fontē Arethuſam glandē edentes dulcē & nigrā potantes aquā

quæ res copioſe ſuibus abdomē ſuggerūt. Hic tu mane/cūctaq; adſiſtēs
ſpectare. Ego uero Spartā obiter ibo tuū filiū Telemachū uocatū q Lace/
dæmoniā ad Menelaū eſt profectus ueſtigatū ex tuæ gloriæ fama ſicubi
eſſes. Cui Vlyxes Nō oīa inqt quæ mēte tenes ꝓculdubio dixiſti/an ille
errādo labores uſq̄ patiet᷑: eius certe ſuſtātiā alii abſumūt. At illa ne dubi
tet is curæ ſit/ego nāq; ipm ad famā ſibi bonā compandā eo deduxi: ſed
& ſine anguſtia ulla eſt:libenſq; in Atridæ cōſidet ædibus ubi res ſuppe/
tunt. Proci aūt iuuenes cū naui profecti in inſidiis collocati ſunt ut eum
priuſq̄ in patriā reuertat᷑ interficiāt: ſed hoc euēturū minime puto/ quin
potius aliquē ꝓcoꝝ terra retinebit: ſic locuta barulo ꝓtinus eū ꝑſſit: cor/
puſq; formoſū cū mēbris arridū reddidit/ flauas ex capite comas ꝑdidit:
ſiccaq; cutem ueluti ſenis antiqui per oīa mēbra effecit/ oculos antea pul/
chros inhoneſtauit: ueſtē deniq; ipſam lacerā & tunicā ſedā fumoq; inqui
natā induit: ſupra quoq; cerui pellem addidit præterea tenue bacolū uilē
perā undiq; lacerā & gladiū cōtortū ferebat. Ambo deīde poſtq̄ iter ſe cō
ſulcauere diuiſi ſūt. Minerua qdē Lacedæmoniā ad Vlyxis filiū ē ꝓfecta.

Libri Decimiquarti Argumentum. O.

Lyxes in agro apud Eumæū ſubulcum diuertit & uaria quædam
colloquutio Vlyxis aduenus ad eundē/ ſermoneſq; fiunt ſe ipſum
diſſimulantis & geſta quædam narrantis.

Lyxes igit᷑ ex portu niā locūq; nemoroſū ꝑ luga montiū
ingredit᷑ qua pte Minerua ſubulcū eſſe ꝑdixit qui ſeruis
ꝑerat domeſticis quos Vlyxes poſſidebat. Hūc in domꝰ
ueſtibulo repperit ubi ara i ſepto ædificata loco ſublimis
magna & rotūda erat/quā ſubulcus ipſe abſente dño ſine
hera & laerte politis ex lapidibꝰ extraxerat/ac mundā pla
nāq; reddiderat: extrinſecus uero palis denſis circumcluſtrauit. Intra uero
ſtabula Duodecim fecit inter ſe ꝓpinqua ſuibus cubilia: in quolibet ue/
ro ſues quinquaginta cubicātes feminæ ac fetæ: mares aūt longe paucio/
res quos proci cōtinuo edentes diminuebāt: quū ſemp eis melior ex om
ni grege delectus a ſubulco ꝑmitteretur. Nā Centum & ſexaginta erant.
Præterea canes quattuor feris ſimiles inuigilabāt: quos ſubulcus nutrie/
bat. Ipſe autem pedibus calceos aptauit ex pelle bubula ualde colorata ex
ciſa. Tres alii ſerui cū ſuibus paſcendis huc illuc per agros abierāt: quar

tum uero in Ciuitatē miſit ſuem neceſſario Procis ferentem ut ſacrifican/
tes carnibus appetitū explorent. Canes interea ubi Vlyxem uiderūt con
feſtim baubantes tucurrerūt: Vlyxes uero aſtu conſtitit/ ac ingentī adfe
cto moleſtis iuxta ſuū ſtabulū/baculū de manu excidit. Verū ſubulcus
ueloci paſſu ad ſtabulū irruit/ ac elapſa de manu ſcutica canes increpādo
frequentibus ſaxis aliū alio fugauit. Ad Vlyxemq; uerſus O ſenex inqt
paulominus quin te canes diſcerpſerint: mihi ,ppterea ſuſpitionis notā
iniixiſſes quū alia mala mihi dederint dī: ſedeo nāq; meſtus ac lugēs do
minū meū: alijs paſco ſues: at ille indigus sibi/apud hoies/populoſq; alie
nos errat: ſi cū uiuit ac uieſcitur ſolis iste. Sed iam ſequere ſenex ſubeamq;
tegetem ut ipſe poſtq̄ cibo potuq; expletus fueris dicas cuias es/aut quos
ſuſtines labores. Sic dicens Eumæus procedens: eum in ſedē introduxit:
denſaq; homi uirgulta fudit: ſiluestris quoq; capræ pellē ingentē atq; cra
ſſam ſtrauit. Vlyxes uero ubi ſe exceptū uidit/ ualde gauiſus atq; eū com
pellans ait/ Iuppiter diq; alii tibi dent hoſpes quicqd optas qui me tam
prompto aīo exceperis. Quin inqt ille uel ſi te peior ueniat nō fas eſt hoſ
pitē contēnere. Nā ,ppe Iouem ſunt oīs & hoſpites & paupes: munus enī
nrm gratū eſt qdēq̄ paruū / qd famulo;ꝝ fit officiū timide ſemp agere
ꝑferum quū Heri iuuenes dominant᷑. Nā illius reditū dī retinēt qui me
magnope amabat: poſſeſſionēq; dedit ueluti ſeruo ſuo lubens/ domū in
ſup & portionē & uxorē multis deſideratā: deus aūt ut illi negotiū auxit:
ſic itē hic mihi. Quāobrē me multis iuuaſſet dn̄s ſi apud Ithacā conſenuiſ
ſet ſed periit. O utinā Helenæ genos potius eſſet extinctum quæ multis
eripuit uitā hoībus. Etenī ille Agamēnonis honoris gratia Iliū eſt profe
ctus ut Troianis bellū inferret. Hæc ubi dixit baltheo tunicā coercēs cō
feſtim ad ſtabuiū cōtendit ubi porco;ꝝ fœtus clauſerat. Hinc duos tulit &
amboſq; ſacrauit/in ptes diuidit/ uerubus deinde figens aſſauit omnia: q;
ipſi cū uerubus tulit Vlyxi/ qbus farinā inſerit albā: caliciq; dulce fudit
merum. Ipſe contra ſedens eum adortando alloquitur. Ede nūc hoſpes
famulo;ꝝ tm̄ fœtus porco;ꝝ ſunt: at proci neq; fas neq; miſericordiā aīo
colentes pingues edūt ſues. Nō eni impia facta dī amāt: ſed penas exigūt
debitas ac mortaliū res oeſeodas poniūt. Sunt eni nōnulli iniuſti qdē ac
crudeles/q in alienas diſcurrūt terras: ſed hi profecto poſtq̄ Ioue cōcedē
te prædā ſūt adſecuti/ ac ſemel ſatī/naues cōſcendūt/domū qlibet reditu/
rus/ꝓterea aliquo diuino;ꝝ metu/ac religione tenentur/aut numinis ali/
c[illegible]ius uoci obtemperant. At dn̄i mei miſeranda ſors eſt q̄d cōtra ius faſq;

Proci uxorem eius petiũt/ neq̃ ad propria redire uolunt: ſed illius rem lu
xurioſe deuorant/ nulla temperantia/ aut parſimonia in dies ac noctes ſin
gulas non uno tantum ſacrificio/ aut duabus ouibus ſunt contenti: mul
tum preterea uini ac plus æquo exauriunt. Illi namq̃ opes maximæ fue
re/ neq̃ heroum ulli tantundẽ ſiue incontinenti / ſiue apud Ithacã habitã
ti: nõ denique Viginti ſimul hominibus tantus eſt cenſus/ quæ breuiter ti
bi numerabo/ Duodecim incõtinenti greges ouiũ/ totidem uero porco℞
caprarũ totidem paſcũtur. Hoſpiteſq̃ & ibi bubulci homines. Hic & oui
la læta undecim: extrema in parte a bonis cuſtodiontur uiris: quo℞ qui
libet ouẽ ex optimis cottidie procis defert. At ego has cuſtodio/ ſeruoq̃
ſues: quarũ item meliorẽ ac lectiſſimã eiſdẽ mitto. His ab Eumæo dictis
Vlyxes carnes appoſitas merumq̃ ſubito potauit: exitiũ procis meditãs.
Poſtq̃ uero cœnauit/ animũq̃ cibo exhilaratus/ ſcyphũ quo biberat ple
num Eumæo dedit uehementer ex hoc gaudenti/ illũq̃ compellãs ait. Dic
queſo amice quis eſt iſtã diues atq̃ potens qui te tuis emptũ poſſeſſioni
bus præfecerit? Dicis aũt ipm Agamẽnonis honoris gratia periiſſe. Dic
præterea ſi forte nouerim hũc talem aut uiderim (uã Iuppiter aliiq̃ tantũ
dĩ hoc ſciũt) nunciem neq̃ ẽni multa obiui loca. O ſenex inquit Eumæus
nullus profecto uir qui peregre redierit/ hoc nũtiauerit/ neq̃ item uxori
aut filio perſuaſerit: ſed cibũ quærentes facile mentiunt̃/ uerãq̃ dicere no
lunt/ quicũq̃ enim erro mendicus ad populũ Ithacẽſem & heræ meæ ua
na decipiendo loquat̃ facile auditur/ illaq̃ libẽter eũ excipit: ſigna exquẽ
rit/ lacrymas fundit ut fas eſt de coniuge qui alibi periit. Tuq̃ hoſpes ex
emplum huius rei tibi fingito. Siquis tibi læna tunicamq̃ dederit huoc
poſtea canes/ aueſq̃ diſcerpturi ſunt/ ita ut pereat: ſiue in mari piſces edãt
& ipſius oſſa multa inuoluta arena incontinenti lateant / ſed hic perieus
amicis omnibus dolorẽ reliquit mihi maxime/ neq̃ enĩ tam æquũ benig
nũq̃ herũ adibo quocũq̃ uadã nõ ſi rurſus in domũ patris mei/ aut ma
tris redeam ubi prius ſum natus atq̃ educatus. Neq̃ hos tantum lugeo:
aut oculis in patria uidere cupio/ ſed me Vlyxis deſiderium tenet: quem
ego hoſpes nõ præſentem nominare uereor: maxime namq̃ ſupra omnis dili
gebat/ & animo amplectebatur: ſed & illũ diuinũ uoco/ uel procul exiſtẽ
tem. Vlyxes ad hæc amice inquit qñ illũ negaſti uenturũ nec ꝓpterea ul
la tibi ſpes unq̃ ego tibi de illo nõ fruſtra ſed iureiurãdo adfirmabo/ quẽ
admodũ Vlyxes ueniet: boni quidẽ nuncii præmiũ mihi debet̃: qd ego
quãuis egens nullo pacto recipe uolo: priuſq̃ ille peregre domũ redierit.

Nota. Hoſtis enim nobis eſt æque ac ianua Ditis
Is qui pauperie loquitur non uera coactus.

Igitur Iuppiter deo℞ princeps: tuq; hoſpitalis menſa ac Vlyxis domus quam peto ſcitote quemadmodum nunc uera loquor. Vlyxes hoc anno huc ueniet. In fine autem menſis domũ reuertens eum qui & uxorem & filium leſerit omnino puniet. Eumæus uero ad hæc O ſenex inquit Nõ profecto huius tibi nuntii præmiũ dabo: neq; Vlyxes domum redibit. Verum nunc alacriter bibe/alia poſtea inter nos memorabimus: neq; eo ſiccis oculis hæc reminiſci/ ſed illius uſq; memoriã omnem animus in pectore continuo meret. Sed iam iuramentum ſinamus: ueniet Vlyxes ut & ego & Penelope & Telemachus optamus/me uero puer illius miſeret/quem dii ramo ſimilem generoſo educauere: dixerimq; ego illũ inter homines/eius patre nec ingenio/neu forma inferiorem futurũ. Verũ ipſius mentem neſcio quis ſiue deo℞ ſiue hominũ eripuit quod Pylũ profectus ſit/ſciſcitarũ de patris fama/at Proci ſolertes domũ reuerſuro inſidiãtur ut Arceſiæ progenies penitus ex Ithaca ſine nomine intereat. Sed iam illum ſiue errauerit ſiue fugerit/dimittamus: manu protegat altiſſimus Iuppiter. Te tantũ nunc rogo tuos mihi labores referas: mihiq; uerum dicas/Cuias es? ex quo hominũ genere? quæ tibi patria? qui parentes? in qua ueniſti naue? quomodo te nautæ Ithacam adduxere? qui nã ſeſe eſſe gloriantur? Non enim te tuis huc pedibus aduenſſe puto. Vlyxes uero ait. Tibi profecto uera dicam omnia. Si fuerit nobis ad tempus longũ cibus/uinũq; dulce/intra tabernaculũ quiete in epulis exiſtẽtibus alii uero ad opus cõuertantur: uix deinde in annũ meos referens labores quos deo℞ uoluntate ſuſtinui tibi abſoluerem. E creta enim meũ genus iacto diuitis uiri filius: plures item alii filii fuere patri ex coniuge. Me autem Onete mater peperit pellex: uerum æque ac alios Caſtor Hylacia filius honorabat: huius ego ſum genus/qui tunc inter Cretenſes uti deus in populo ob diuitias & filios inluſtres colebatur. Huuc demũ parcæ excedentem ad inferos tulere: liberi uero patrimoniũ ſortibus diuiſere mihi pauca dederunt. Vxorem duxi ex gente locuplete ac nobili ob meam uirtutem quod non ignauus/aut bellorum fugax inuenirer: nũc ſane me omnia deſtituerũt: dolorq; plurimus occupauit/quod te probe conicere arbitror. Mihi namq; Mars & Minerua audaciam uireſq; dedere: quãdo ad inſidias aliquas aut congreſſus hoſtiũ delectus eſſem fortibus uiris mortem intentaui: nec ullius animus ferox mihi prius inuadẽdo necem

inferre potuit: quin ipſe longe prior inſultans haſta irruebam quando pedum curſu incitarer. Talis igitur in bello eram. Negotiū uero ac opus aut uulitas domeſtica quæ nobiles nutrit filios mihi nunq̄ cordi ſed potius naues/bella/iacula/arcus/quæq; aliis orrida & exitialia uidentur cara & amica extitere. Hæc deus in animo mihi dedit: alius uero aliis gaudet artibus. Priuſq̄ ad Troiam irent Achæi nouies uiris ac nauibus contra exteros præful & mihi omnia ex his quæ tractaui feliciter contigerūt. Multa poſtea ſum adſecutus: exquo domus eſt aucta ita ut inter Cretenses potens ac uenerabilis ſim factus. At ubi Iuppiter crudele iter ad Troiam iuſſit: quod multis uitam ademit/ tunc quoq; me ac Idomeneū cum nauibus Ilium ire præcepit: neq; ullū detrectandi ſubterfugium: durum namq; populi edictū fuerat. Hic igitur nouem Achæi decertauimus annis; Decimo Priami urbem euertimos cum nauibus domū diſceſſimus. Deus uero Achæos diſperſit. At mihi miſero Iuppiter mala cogitauit. Menſem enim tantū cum filiis & uxore ac poſſeſſionibus domi lætatus ſum. Deinde uerū nauibus ac ſotiis irem in Aegyptū meos me impulit ſius. Itaq; nouem coegi naues: populus frequens cōuenerat. Sex diebus illi mecum in epulis fuere: ego uero ſacrificia multa dis optulī/ſotiiſq; ſimul cibum paraui. Septima uero ex creta ſoluentes uento proſpero facili quidem nauigauimus nepote ſcdm undas: nec ulla nauiū incomodū aliquod paſſa eſt quin illas nobis incolumibus ac ſaluis uentus & gubernator direxere. Die quinta in Aegyptū peruenimus/apudq; Aegypti flumii nauibus conſtiti. Hic ego ſotios manere ac naues ſeruare iuſſi: exploratores circa ueſtigatū miſi. Illi uero uiribus freti ad iniuriam & populationem inſurrexere/ſtatimq; Aegypti agros amenos diripuere. Cōiuges ac paruos natos abduxere: reliquos ucauere. Fama igitur in urbem perlata ubi hæc illi acceperunt contra nos q̄ primū illuxit irruerunt. Campus omnis peditibus equitibuſq; ſimul ac triſti ferro completur. Iuppiter fugam meis ſociis iniecit: nec ullus reſiſtere contra eſt auſus: ubiq; mala apparebant. Hic multi ex noſtris ferro interempti: nōnulli uero capti & ad opera coacti fuere: Mihi autem Iuppiter hanc in animū deliberationem induxit: atq; utinā potius in Aegypto periiſſem & aliorū fatum ſubiiſſem. Statim ego e capite galeam poſui: ſcutū ex humeris exui: haſtam e manu proieci: obuius regio equitatui proceſſi/genuaq; amplectens exoſculatus ſum. Ille autē miſeratus protinus ſeruauit/ ac flentem in curru collocās domū duxit/nam quod magnopere iratus eſſet multi haſtas

mihi intentantes necem inferre parati erant: niſi eos Iuppiter prohibuiſſet Iouis namq iram ueritus eſt qui maxime ſacta improba ulciſcitur. Hic demũ Annis ſeptem manſi: multamq ex hominibus Aegyptiis aggeſſi pecuniã munifice mihi præbitam. At ubi octauus uenit annus tũc Troctes homo Phœnix & ad decipiendũ aptus unde mala hominibus multa inflixit ſua mihi arte pſuaſit ut in Phœniciã ubi ipſius domus & ſubſtantia erat proficiſceremur. Hic igit᷑ uſq totũ pmanſi annũ. Verũ diebus ac mẽſibus elapſis in Aphricã me ille naui adduxit mẽdacia cõmentãs ut cum eo onus ferrẽ. Ibi me tandẽ poſtq̃ ſiſteret pretiũ uẽdẽdo rapet. Hũc itaq credulos ego neceſſariũq putãs ſum ſecutus. Nauis aũt borea uẽto ſecũdo uſq ad mediũ cretæ pontũ cucurrit/ ubi uero Cretã reliquimus neq ulla amplius terra/ ſed maria undiq & undiq cœlũ apparuere tũc Iuppiter ingentẽ ſupra nauim immiſit nubẽ: ex qua pontus tenebris obductus eſt: intonuitq ac nauim fulmine pcuſſit: quæ tota quaſſa/ ac ſulphore referta eſt oẽs in mari cecidere ac more cornicũ circa nauẽ undis ferebant᷑: deus enĩ reditũ abſtuleret. At mihi Iuppiter q̃q̃ anxio ſit malũ nauis immẽſũ ut exitiũ uitarẽ manibus porrexit. Hoc igit᷑ innixus undis fatalibꝫ ferebar. Nouem diebus ſic delatus ſum. Decima uero unda rotãs nocte turbida Theſprotorũ terræ me proximũ reddidit. Hic Theſprotorũ rex mihi parcẽs me inemptũ tulit: cuius filius obuiã ueniẽs frigore ac labore afflictũ manu ſuſtentãdo domũ deduxit: ubi me læna induẽs operuit. Hic igitur ego de Vlyxe ſciſcitatus ſum. Ille uero in patriã redeuntẽ hoſpitio ſe recepiſſe dixit/ mihiq opes oſtẽdit/ quas Vlyxes cõgeſſit æs aurũ ferrũ: tot iacios domo pcioſa ſunt. Illũ pterea Dodunã iuiſſe ait Iouis reſponſum in querco auditũ/ ut longo tpe abſens quomodo domũ ſpte ue uel clam redire debeat. Mihi pterea iurauit in ædibus libãs nauẽ cũ ſociis illi paraſſe qui eũ in patriã ducerẽt: ſed me prius miſit nactus Theſprotorũ hominũ nauem Dulichiũ uenientẽ. Horũ duci Acaſto ſum cõmendatus. Ab his igitur proditus fui ut dolore penitus cumularer. Nã in me prauo conſilio cõiurantes ubi procul a terra nauis in altũ deducta eſt me læna ac tunica ſpoliarũt lacerã ueſtẽ aliã tunicãq turpẽ induerũt quas nũc oculis ipſe cernis. Sero aũt Ithacã poſtmodũ applicuere. Hic me demũ apud nauẽ uinclo flexibili firmiſſime uinxerũt. Ipſi uero e naui in littore deſcẽdẽtes cœnauere. Mi interea di ipſi e uincula facile ſoluerũt: ego autẽ ſtatim capiti lacerã ueſtẽ obuoluẽs per temonẽ in mari pectore tenus deſcendi: deinde paulatim utraq manu natãdo in orã littoris e regione illorũ perueni: ubi ſ-

cendenſq; ubi floridæ ſiluæ receſſus erat humi proſtratus iacui. Illi uero
ubi rem cognouerũt anxi cucurrerunt. Verũ nõ ex re fore uſum eis ulte
rius tendere/quãobrem nauem rurſus cõſcendentes abierũt. Beo ignitate
igitur deoę clam euaſi qui me occultauere/ac uiri prudentis ſtationi pro
pinquũ reddidere. Itaq; adhuc me uiuere fato cõceſſum. Eumæus ad hec
Ah miſer hoſpes ait mihi namq; animũ magnope turbaſti dum ſingula
refers quæ paſſus fueris aut quantũ erraueris. Verũ quæ de Vlyxe dicis
neq; recte te loqui exiſtimo: neq; mihi pſuadebis: qd eni mihi opus te ta
lem exiſtentem mentiri. Ego ipſe mei heri reditũ dis omnibus inuiſum
eſſe probe noui quoniam illum cum Troianis uel in amicoę manibus
nõ perimerunt: quod bellum prudenter adminiſtrauerit. Quamobrem
Achaei omnes ei cumulum feciſſent: eiuſq; filio magnam gloriam expo/
taſſent: nũc illum miſerum Arpyie diſcerpunt. At ego Porcorũ præpoſi Arpyiæ diſ
tus curæ urbem non peto niſi forte Penelope ire cogat ſi quando aliun/ cerpunt.
de nuncius ueniret: tunc enim adſtantes ſingulos interrogant. Hi quidẽ
triſtes ob illius abſentiam/alii lætantes qd illius impune ſubſtantiã edant.
At mihi minime gratũ ueſtigare/aut percũctari ex illo quo me uir Acto
lus uerbo decepit: quem ob hominem interfectum multum telluris ob/
euntem/ac meam domum petentem libenter excepi. Is mihi retulit Vly
xes inter Cretenſes apud Idomeneum naues aptantem tempeſtatibus fra
ctas ſe uidiſſe & demũ ad æſtatem uel autumnũ cum ſociis multas ſecum
ferentem opes uenturum. Sed tu ſenex miſerabilis quando te mihi deus
optulit ne meam gratiam mendaciis ſimiliter quære: neu fingendo uana
placere ſtudeas. Non ego te propterea uerear magis aut amabo: ſed Io/
uem metuẽs hoſpitalem te excepi: ac ſum miſeratus. Cui Vlyxes tibi pro
fecto ait animũ minime aptum perſuaderi incredulumq; uideo: quẽ uel
iurando ad credẽdum non inducerem aut cogerem: ſed deinceps formu
la pactumq; inter nos fuerit: teſteſq; di adſint ſi Herus tuus in hanc do/
mum ueniat me læna tunicaq; indues: ac Dulichium quo maxime cupio
mittes: ſi uero non uenerit famulos tuos iubebis me præcipitem ex alto
ſaxu dare ut alius pauper io futurum decipere caueat. Huic Eumæus reſ/
pondẽs Hoſpes inquit ſic mea gloria uirtuſq; nunc & impoſterum apud
homies ſit inluſtris ut plures in hoc tugurio hoſpitio exceptos donis in
ſuper hoſpitalibus honoraui: plures item interfeci. Ioui deinde animo
prompto ſupplicaui. Sed nũc cœnæ tempus/intus adſint e ueſtigio ſocii
ut dulces attingamus epulas. Sic igitur inter ſe loquebantur: propius an

tem ſubulci eum ſuibus uenientes eas demore ad dormiendum coegeriſſent grunnituſq; propterea immenſus porcorum in aram ſe recipientium excitatus eſt. At Eumæus ad ſocios uerſos ducit ait porcum ex grege optimum/ ut Hoſpiti huic procul uenienti ſacrificium offeramus. Deinde nos etiam recreemur/ qui continuo cura cuſtodiendi gregis laboramus alii uero laborem noſtrum impune ſibi edunt. Sic dicens ferro ligna conſcidit. Illi confeſtim ſuem pinguem ac quinquennem attulere/ igniq; admotum ſupra eſcharam conſtituere; neq; Eumæus Deorum eſt oblitus qui in mente bona ſit uſus. Idem ſuilli capitis ante omnia ſetas igni ut primitias iniit: deoſq; omnis præcatur ut Vlyxes domum reuertatur. Suem deinde tenens querna ſchiza percuſſit: quam ueniens reliquit: ſus protinus extincta eſt: extinctam uero illi iugulant ac diſtendunt. Eumæus autem crudam per membrorum partes incidit eaſq; farinam inſpergens igni admouit: Alia uero minutatim diſpartierunt/ ac ueribus figentes diligenter aſſauere/ omnia poſtremo auferētes in repoſitoriis denſata poſuere. Eumæus deinde prudens animo in ſeptem diuiſit partes. Vnam quidē Nymphis & Mercurio uota faciens dedit/ cæteras uero accumbentiū cui

Nota Lumbi ſuilli præſtancia.

libet diuiſit. At Vlyxem lumbo ſuillo honorauit: animūq; heri magnopere extulit. Quod Vlyxes conſpiciens Eumæe inquit Ioui ſis æque ac mihi carus/ qui me talem exiſtentem his bonis & honoribus dignum facis. At ille hoſpes inquit ede & gaude his qualibuſcunq;. Deus autē hoc quidem dabit/ hoc uero dimittet quod animo lubebit ſuo: poteſt namq; omnia. Dixit ac primitias diis ſacrificauit libans rubrum uinum in Vlyxis qui prope ſedebat poſuit manibus Cererem caniſtris expediit Architriclinius quam hero abſente Eumæus ipſe ſeparatim ſine hera & Laerte ſene ſibi comparauerat/ de ſuo ex Taphiis emendo. Igitur paratis epulis illi manus admouerunt. Poſtq; uero edendi/ ac bibendi compreſſa libido eſt/ Cererem quidem Meſaulius apſtulit. Illi uero cibo potuq; ſaturi ſe cubitum receperūt: nox ſuperuenit obſcura ac turbida Iouis imber tota nocte deſcendit. Zephyrus quoq; ingens & aquoſus continuo flabat Vlyxes autem quum animaduerteret Eumæum eius curam maxime habentem tentans ſi quo modo lænam ab ſe exutam ei traderet/ aut aliquem ſociorum ad id exigendum impelleret ad eos cōuerſus ait. Eumæe uoſq; alii ſocii audite obſecro. Ego rogaturus aliquid nunc loquar. Vinū et immittat blandum/ quod uel longe prudentem ad loquendum & leniter ridendum inſuper ſaltandum impellit: & demum ad uerbum enuntiandū

quod archanum eſſe præſtaret deducit. Sed quando garrulus ſemel eſſe cœpi non diſſimulabo. Vtinam uigeret ætas: roburq; mihi eſſet firmũ ſi/ cut quando ſub Troia inſidias parauimus. Duces erant Vlyxes & Me nelaus/quibus ego ipſorum iuſſu dux Tertius acceſſi. Verum quando ad urbem ipſam uenimus nos quidem circa mœnia inter denſa uirgulta: calamoſq; paluſtres & limum ſub armis iacuimus: nos turbulenta & gla cialis boreæ flatus ſucceſſit. Nix quoq; ueluti pruina frigida fuit. Scutis cryſtallus inhærens conſpiciebatur. Hic alii omnes lænas tunicaſq; habe/ bant ac humeros more ſcutorum obuoluti dormiebãt. Ego uero lænam euntes ſociis reliqui/ſtulte quidem/ quod frigus minime cogitarem: ſed tantum ſcutum & nitidum habens cingulum ſecutus ſum. Verum circa extremam noctis partem aſtris iam pene diſcedentibus: Vlyxem proxi/ me iacentem cubito excitans adloquor. Vlyxe Laertiade iam ego inter ui uos non amplius ero/hyems me magnopere adfligit: non habeo lænam ſum tantum tunicatus inſtigante deo nunc uero nullum remedium. Sic ego: at ille mentem in pectore recepit eam quam æque in conſulendo & bella gerendo retinuit ac ſubmiſſa reſpondens uoce ait. Tace nunc ne quis Achæorũ alius te audiat: poſt hec cubito innixus ad ſocios inquit. Au/ dite amantiſſimi Diuus me ſomnus petens procul ait a nauibus ualde ue nimus: ſed quis Atriden ſciſcitatum ibit: ſi nos / uti ſint plures / ad na/ ues iubeat accedere. Sic ait / Statimq; Thoas Andræmonis filius Læna purpurea ab ſe reiecta ad naues properat: ego uero illius ueſte ſalubriter iacui/aurora mox apparuit. Igitur o nunc uires: roburq; mihi ualidum eſſet/ daretq; ſubulcorum aliquis. Hic lænam tam amore q̃ reuerentia bo ni uiri nũc me ſpernunt malas habentem ueſtes. Cui Eumæus O ſenex inquit egregia tibi hæc laus quam narraſti: nihil profecto nõ recte & ex uſu dixiſti quamobrem ueſtem quidem nõ deſiderabis/ neq; item aliud eorum quæ ſupplici ac miſero neceſſaria ſunt. Verum nunc cras ue tan/ tum mane tuis te laceris amicies. Non enim hic plures lænæ aut mutato riæ ſunt tunicæ ſed ſingula cuiq; ſingulis: quando uero Vlyxis ueniet filius ipſe & lænam & tunicam dabit: teq; quocunq; ſibi placuerit mit/ tet. Sic dicens proſilit: eiq; cubile iuxta ignem poſuit edinis ouiumq; pel libus ſubſtrauit. Hic itaq; Vlyxes recubuit læna pingui ac molli ſuper in/ iecta: quæ ei uices contra ſæuam Hyemem ſi quando oriretur præbebat: iuxtaq; eum iuniores accubuere uiſum ibidem cum porcis cubare/ ſed potius ſeſe armis adcingebat: ex quo Vlyxes magnope gaudebat/ quod

Quid uini cogit.

eius illerationem ſeparatim iacene haberet. Igitur Eumæus abiens acu/tum humeris enſem q̃primum aptauit / deinde lænam craſſam uento ar cendo idoneam/ deinde ex ædinis pellibus ueſtem/ acutam poſtremo iaculum contra canes at homines propugnaculum. Vbi denię porci erãt contendit/ac ſub caua petra a boreæ flatibus tutus dormiuit.

Libri Decimiquinti Argumentum. P.

t Elemacho Minerua in ſonnis adſiſtens eum Ithacam redire hor/tatur: qui a Menelao dona accipiens mittitur: & iam nauem aſcenſurus Theoclymenon uatem quendã Argæum ob cedem fugientem excepit. Et Eumæus Vlyxi narrat quemadmodum Phœnices ipſum capientes ex inſula Syriæ Laerti uendiderũt. Telemachus poſt hæc Ithacam adpulſus nauem in urbem mittit: ipſe ad Eumæum in agrum con/tendit.

m Inerua Lacedæmoniam ad Vlyxis magnanimi ſi/lium contendens eum ad reditum hortatur: quem ſimul cũ Neſtoris filio in ueſtibulo domus dormien/tem offendit. Neſtoridem quidem altum ſopitũ: Telemachũ uero nequaq̃ dulcis habebat ſonnus per noctem: ſed curæ patris excruciabant: prope igitur ad/ſtans ſic eum adloquitur. Telemache non amplius a domo diutius errabis mam relinquendo rem: uiroſq; in ædibus tuis alienos: ne omnia tua inter ſe diuidentes edant: tuq; propterea fruſtra iter tentaueris. Verum confeſtim Menelaum ad te dimittendum impelle ut matrem optimam repperias: iam enim & pater & fratres eius iubent Eurymacho nubat. Is enim cunctos Procos & donis ſuperat & dotalibus iuuan/do inſtat ne te uiuente ex domo patrimoniũ ferat. Noſti enim qualis in femineo pectore mens eſt. Illius cui nupſerit ualt domum iuuare ac ditare nec priorum filiorum aut uiri defuncti: qui nullum prius habuit aliã uxorem non amplius meminit: aut de illo requirit. Sed ipſe ueniens uni

ex ancillis / quæ tibi optima uidetur cuncta cõmitte donec di coniugiũ
tibi honeſtum tribuant. Aliud item tibi dico/tuq́ conditum mente tene
to. Procorum fortiſſimi in Sami & Ichacæ porthmo in inſidiis cõſiſtũt
te interficere cupientes priuſquam patriam redeundo attingas: quanquã
aliter euenturũ puto: quin potius ex illis aliquẽ tellus ante retinebit. Sed
iam tu naue longe ab inſulis abſiſte noctemq́ ſimul nauiga: nam ille deo/
rum / qui te cuſtodit/ ac malis eripuit uentum poſt te ſecundum mittet.
Poſtquam uero primum Ithacæ littus attigeris nauem quidem & omnis
ſocios in Ciuitatem mitte. Ipſe ad Eumæum ſubulcum qui porcos curat
tuiq́ amantiſſimus eſt proficiſcere. Hic tu noctem morare. Illum uero in
urbem ad Penelopen nuntium de te mitte quod ſaluus ſis & ex Pylo in/
columis redieris. Sic dicens ſublimis in cœlum abiit. Telemachus uero
confeſtim Neſtoridem e ſomno excitauit propius iacentem pede admo/
uens ac dicens. Surge Piſiſtrate: equos curcui iunge ut propere iter expe
diamus. At ille Telemache inquit Non eſt quod per noctem obſcuram
una feſtinare oporteat/ cito enim dies adueniet: interim dona feret currui
oportuna Menelaus/ ac blandis nos uerbis adloquendo remittet. Hoſ/
pes namq́ uiri hoſpitio excipientis qui caritatem prætulerat perpetuo re/
miniſci debet. Sic ait/ ſtatimq́ aurora apparuit & Menelaus e ſtratis Hele
næ ſurgens illis adfuit. Hunc ubi Telemachus agnouit tunicam ſubito
uarietate pictam induit: pharumq́ ingens humeris aptauit/ ac foras pro/
diens Menelae inquit iam me in patriam queſo remitte / quum domũ re
deundi cupido ſubeat. Telemache inquit Menelaus non ego te longius
hic morabor redire cupientem.

Egre utrumq́ feram ſi me nimis hoſpes amabit: Nota de ho ſpitibus.
Oderit aut nimis: at medium ſeruantis laudo.
Nam ſemel exceptum ut uolentem impellere: durum
Sic retinere malum fuerit properare uolentem.

Oportet igitur & hoſpitem præſentem amare: & uolentem dimittere.
Sed & ego dona obiter feram currui oportuna admodum pulchra: quæ
oculis uideas. Dicamq́ Ancillis cœnam parent ex rerum quæ intus ad/
ſunt copia. Nam & honeſtum & utile poſt Cœnam quantumuis tellu/
ris obire. Si uero cupis per Græciam & Argos medium conuerti: Ego
met ſequar: equoſq́ iungam ac per urbes populoſq́ ducã: nec ullus nos
fruſtra / aut indonatos dimittet: quin aliquid ferre dabit/ aut tripodem
æneum/ aut lebetem/ ſiue mulos/ ſeu aureum calicem. Ad hæc Telema/

chus Atride inquit decreui iam ad propria redire (Non enim tetro uen-
tum proſperum ueniens in meis poſſeſſionibus reliqui): ne patrem in-
quirens ipſe peream ſiue res domi optima pereat. Vbi Menelaus hoc au
dit ſtatim uxori & famulis cœnam in ædibus ex rerum copia quæ intus
eſſet parari iuſſit. Eteoneus Boethois filius poſtmodum ſtratis exurgẽs
quod non procul ab eo cubitaret in medio conſtitit: quem Menelaus ig
nem accẽdere/ac carnes aſſare iuſſit. Ipſe uero in thalamum ornatum nõ
ſolus deſcendit:ſed cum eo ſimul Helena & Megapenthes filius:ubi pra
tioſa erat condita ſuppellex Menelaus pateram cepit. Megapenthen ue-
ro craterem ferre argenteum iuſſit.Helena arcam petit.Hic pepli erant ua
rii quos ipſa laborauerat:ex his unum deligens ferebat:qui uarietate pul
cherrimus & maximus erat moreq; ſideris fulgens ac ultimus aliorum ia
cebat. Primi igitur per ædis ibant Telemachum uerſus:quem ita Mene-
laus adfatur.Reditum Telemache uti uideo tota optas mente/hunc tibi
nam Iuppiter ſecundet/ munera nũc tibi ex meo theſauro quæ domi ſũt
dabo. Pateram argenteam totam arte laboratam: cui latera ex auro redi-
mita Vulcani opus quod rex Sidoniorum mihi dedit apud eum diuer-
tenti.His dictis pateram in manibus ei tradidit. Megapenthes uero Cra
terem argenteum ferens ante ipſum poſuit. Helena quoq; adſtãs cum pe
plo in manu ſic eum compellendo adloquitur.

Helenæ donum Telemacho. Accipe & hec manuum fili monumenta mearum
Que tribuas nuptæ uenienti munera primum
Ipſe tuæ:interea mater tibi condita ſeruet
Nunc uero in patriam iucundam lætus abibis.

Sic dicens peplum ei in manibus poſuit. Ille gaudẽs accepit. Quæ om-
nia Piſiſtratus capiens ac animo mirans adſpexit: in peramq; condidit.
Hos deinde Menelaus domum reduxit ubi poſtmodum in choris adeu
buere: miniſter Gutucuium cum aureo Opiſtodocho ſupra lebetem ar-
genteum lauandi gratia protulit:iuxta menſam politam: cererem pudica
proma cibosq; multis ex copia præſentium gratificans adpoſuit. Eteo-
neus carnes diuidebat in partes diſtribuens. Megapenthes uero uinum
fundebat: paratis deinde epulis manus iniecere: edendi demum atq; bi-
bendi ſedata cupiditate Telemachus ac Piſiſtratus equos currui iunxe-
re: e ueſtibuloq; domus ac porticu impulere. Poſt hos uenit Menelaus
manu dextra: uini pateram tenens ut libantes irent:adſtans ante currum
ſic placidus ait. Saluete iuuenes Neſtori hæc dicite quemadmodũ ipſe

mihi pater æquus donec apud Troiam Achæi bellum geſſimus fuit. Cui
Telemachus profecto inquit quæcūq; mandas/ illi redeūtes referemus.
Sed & ipſe ſi Ithacam rediero/ narrabo quemadmodū a te exceptus om
ni humanitate ac donis plurimis inſuper donatus diſceſſerim. Sic itaq;
dicenti auis dextera Aquila aduolauit albam & ingentem & ex corte do/
meſtica raptum unguibus ferens anſerem: uiri autem ac feminæ clamant
tes inſequebantur. Ille uero dexter prope ipſos ueniens irruit ante equos
uidentibus itaq; cunctis animus exhilarat: & inter quos Piſiſtratus ſic ait.
Cogita Menelae optime ſi nobis an tibi hoc portentū apparuerit. Sic ait
At Menelaus mente uerſabat quonam modo recte ex ſententia responde
ret: quū Helena præueniens ſic ait. Audite obſecro: ego namq; ut dii meū
admouent animū & ut futurum exiſtimo uaticinabor. Sicut hæc Aquila
anſerem domi nutritū ex monte ueniens ubi eius eſt genus ac parens: ſic
Vlyxes multa patiens mala multaq; oberrans: domū tandem redibit ac
Procos puniet/ ſed & iam exitium mente illis omnibus deſtinauit. Tele/
machus uero Sic nunc Iuppiter inquit Iunonis coniux faciat: cuius rei
gratia libenter illic ipſi deo uota nuncupauerim. Dixit ac equos flagello
uerberauit: illi per urbem iliter in campū ruētes ac die toto ſub iugo per/
ſeuerantes laborauere. Sole deinde occidēte ac tenebris uias occupātibus
Pheras peruenerunt & in domū Dioclei Orſilochi filii Alpheo geniti di
uertētes hic dormierūt: ac muneribus ſunt hoſpitalibus honorati. Quū
primū uero illuxit equos ſimiliter currui iunxere: deinde e ueſtibulo &
porticu eductos flagello impulere. Illi alacres euolauere: ſtatimq; ubi Py
lum attigerunt Telemachus Piſiſtratum alloquitur. Seruas quæſo Neſto
ride quod mi pollicitus. Ambo enī inter nos hoſpites ſumus ex parentū
amore: ætateq; pares. Hæc etiam uia nos magis in concordia iunxit. Ne
me longius naui ducas in urbem ſed hic relinque: ne me ſenex inuitū do
mi ſuæ retineat mei cupidus: nam me opus cito redire. Sic ait: at Piſiſtra
tus cogitauit quomodo promiſſis probe maneret ſic melior ſententia uiſa
equos ad nauem & littus conuertit. In puppi autem munera poſuit ueſtē
aurumq; quæ Menelaus dedit: atq; illum exhortans adfatur. Certatim
nunc nauim aſcende: iubeq; idem ſocios facere priuſq̄ ego domum eam
ſeniq; nunciem. Noui enim probe qualis illius ſit animus uehemens nō
te profecto dimittet: ſed ipſe uocans ultro huc deducet: neq; te puto ua/
cuum redire pateretur: ualde namq; iraſceretur. Sic dicens equos impu/
lit urbem Pyliorum uerſus domumq; uenit. Telemachus uero ſocios

adortaodo ait. Aptate arma ſocii in naui: ipſi quoqꝫ conſcendamos ut ci/
to iter expediamus. Illi uero dicto auſcultauere. In nauimqꝫ conſcenden
tes tranſtris conſederunt. Hæc igitur dum Telemachus curabat ac Mi/
neruæ in puppi ſacrificabat proxime uir quidam acceſſit longe fugiens
Theoclimenus ex genere Melāpo/dis q priusPyloo incoluit. ex argo ob uiri cedem. Vates inſuper ex genere Melampodis qui prius
Pylon incoluit diues / tūc in alios populos patriam fugiebat ac Neleum
magnanimum qui multas ei opes in totum annum ui apſtulit. Hic inte/
rea in ſedibus Phylaci duris in uinculis tenebatur / erumnas patiens ob
Nelei filiam & grauis incomodi quod ei furia miſit in mentem. Verum
Neleus fatum uitauit: ac boues mugientes ex Phylace Pylum adduxit.
Ac hic aliorum petiit populū & Argos ubi felix ei habitatio fuit multis
imperandis Argæis. Hic igitur uxorem duxit: domū ſuperbam ædifica/
AntiphatesMantius.Oicles. uit: genuitqꝫ Antiphatē & Mantiū. Antiphates uero Oiclea. Is Amphia
raum quem Iuppiter & Apollo præter modū omni ſtudio dilexere: nec
ille ad ſenectutem peruenit ſed Thebis mulierbrium donoꝝ cauſa periit.
AmphiaraꝰAlcmæō &Amphilo/chus. Huius itaqꝫ filii Alcmæon & Amphilochos. Mantius uero Polyphideū
& Cletū ſuſcepit. Cletum Aurora poſtmodum rapicus ob formā ut in/
ter deos eſſet effecit. Polyphidea uero Apollo uatem fecit optimū poſtqꝫ
Amphiaraus exceſſit: qui iratus patri apud Hypereſiam habitauit. Hic
Polyphidis& Cletus. reſponſa cunctis mortalibus dedit. Huius deniqꝫ filios Theoclymenus
Theocly/menus. nomine ſuperuenit ac prope Telemachom in mari conſtitit: quem liban
tem precantemqꝫ offendit / atqꝫ illū compellans. Amice inquit quando te
ſacrificatorē in hoc loco cōueni obſecro te per ſacrificia & deū: deinde eū
ac ſocioꝝ te ſequentiū caput dic mihi rogaoti uera neqꝫ celato: cuias es: un/
de gentiū: ubi tibi patria: aut parentes: Huic Telemachus / uera inqꝫ pro
fecto referā: ex Ithaca genus mihi: pater Vlyxes ſi qñ erat nūc exitio duro
interiit / cuius rei gratia ſocios adſumēs ac nauē ueni de patre diu abſente
ueſtigari. Sic inquit Theoclymenus & ego hominem ciuem meū interē/
feci: multi eni fratres & coætanei Ciues apud Argos (nam ualde Achæi
pñt) quos ego fatū mortemqꝫ uitando fugio quando mihi ſors per hoīes
errare. Oro igitᵘʳ ſupplicem me tua in naui excipe ne interficiant: eos nāqꝫ
me inſequi exiſtimo. Non te inquit Telemachos inuitū profecto a na/
ui repellam: ſed me ſequere: ac hic qualia habemus hic contentus eris. Sic di
cens ferream prendit haſtam & apud nauis malum extendens conſcendit
ac in puppi ſedēs: iuxta ſe Theoclymenū locauit. Orā deinde ſocii ſolue/
runt / ac iubente Telemacho arma expedierūt: ac malū in curuo nauis me

diæ loco ...rudētibos deinde adligauere: uela deniq; alba bubulis
loris traxere: quibus Mineruæ proſperū retro uētum leuiter per aera flan
ē ſpirauit: ut nauis celeriter ponti uias pageret. Interea ſol occidit/ uiæq;
tenebris obductæ. Inde Phæras uento Iouis impulſa præterit: deinde
Elidem ubi Epei dominantur. Poſtmodū ueloces appellatas inſulas per/
tranſit periculoſas admodum urgens atq; concitans ſiquo modo fatum
effugiat. Dum hæc apud Telemachū agūtur: Vlyxes ſimul & Eumæus
in tabernaculo cœnabant/ penes quos etiam alii uiri diſcumbētes. Poſtq;
uero potus cibiq; libido abſceſſit Vlyxes Eumæū tentare cupiens ſi for/
te illum diligat/ ac remanere iubeat ibidem: an in Vrbem ire cogat: ſic ait.
Eumæe uoſq; alii ſodi aduertite: quumprimū illuxerit ego in urbem cu/
pio oſtendere mendicaturus quidē ne tibi ac ſociis hic ſim moleſtus: ſed
rogo me inſtrue/ mihiq; ducē præbe bonū qui me in Vrbē deducat. Ego
uero me: deinde neceſſaria per Ciuitatē querit ādo curabo/ ſiquis Cotylē
aut quadrā porrigat/ quo domū uſq; Vlyxis petam ut Penelope de ipſo
nuntiū afferem: inter Procoſq; uerſabor ſi forte tot ciboꝝ millibus abun
dantes mihi cœnā pbeant. Ego enī inter eos quætūq; uoluerint bene tra/
ctabo: tibiq; adfirmo qđ credere potes ut opa quidē Mercurii qui omni/
bus mortaliū factis gratiā præbet; nullus hominū mecū agēdo certabit:
ſi upos aut ignē accendere: ligna ſcindere/ cibos ſiue diſtribuere/ ſiue co/
quere/ aut etiā uina fundere/ ac demū quæcunq; apud honeſtos & mag/
nos uiros agunt inferiores. Huic Eumæus increpās excepit. Hau hoſpes
cur tibi hæc inſedit mēti ſententia: profecto cupis illic omnino perire: ſi
uis tu Procoꝝ ſocietate uerſari: quoꝝ faſtidia contumeliæ & iniuriæ cœ/
lum ferreū penetrarent. Nō enim tales illoꝝ ſunt miniſtri/ atq; tu/ uerum
iuuenes lænas tunicaſq; pulchre induti/ crinibus denſis compti/ ore for/
moſi/ præterea mēſæ cibis ornatæ carnibus ac uino refertæ. Hic uero nul
lus tuon ego nō ſocioꝝ aliquis qui mecū ſunt ob te præſentē grauamur.
Sed quumprimū Vlyxis filius uenerit/ lænam & tunicā præbebit: & dedu/
cetq; quo tu omnino exoptas. Ad hæc Vlyxes Sic Eumæe inqt Ioui atq;
mihi ſis carus qui me graui errore ac miſeriis leuaſti: nihil enim peius er/
ratione: ſed & uentris eſurientis gratia malas uiri curas habent ſi quis for
te dolorē aut incomodū cogitat. Nunc uero qñ me retinuiſti/ ac manere
iuſſiſti quæſo qđ de mr̄e Vlyxis qđ de patre quē iam ſenē diſcedēs reliqui
ſi uiuūt ac auras adſpiciant/ an interierūt/ apudq; inferos ſunt. Vera inqt
Eumæus tibi referā hoſpes: Laertes qđē uiuit Iouēq; obſecrat aīam dom

Nota Vly/
xis patiētiā

Nota: Mer
curius ope
ri & nego/
tio præeſt.

membris exſolui / maxime uero mors cariſſimæ uxoris ei reddidit ſene-
ctutem quæ ob dolorem amiſſi filii Vlyxis flebili exitio interiit. Heu ne
pereat quiſquam q mihi carus eſt in hac regione ac grata facit. Hæc enim dũ
uixit quas meſtiſſima mihi cordi erat de filio Vlyxe interrogare / quoniã
me ſimul cum Ctimene nutriuit quã natorum ultimã ſuſceperat pauloque mi-
nus illa honorauit. Poſtq̃ uero ad pubertatẽ ambo peruenimus hanc eã
Samẽ in ſulam dederunt: milliaque contulerunt. Me uero læua & tunica pul
chriſque ueſtibus / item calceis donans atque ornans agro præfecit / ac præter
cæteros amauit. Nunc autẽ horum indigeo: ac negotiũ mihi auxerũt dii: cui
inſiſto: quod ex his quæ mihi ad uſum uictus erãt uerecundis & egenti
bus tribui. Ex hera uero nihil dulce audire eſt: neque factum / neque uerbũ
quod malum domi uident uiros procaces / famulæ quoque heræ aduerſa
ac parum placitura dicere aut ſingula percuntari ſtudent / præterea ederes
& bibere: deinde rus ire & alia quæcunque ipſarũ animũ oblectent magno
pere cupiunt. Cui Vlyxes: heu inquit quam puerulus exiſtens Eumæe
ualde a patria procul ac parentibus erraſti: ſed hoc mihi uere dicas. Ciui-
tas quã tui parentes incoluerunt euerſa fuerit / an te potius iniqui homi-
nes ab ouibus & bubus ſolum abductũ in nauibus tulere ad huius uiri
domũ / illeque te emerit. Ad hæc Eumæus quoniam ait me rogas hoſpes
ac percuntaris / quiete nunc audi / ſede / gaude / bibe: noctes enim immen-
ſæ ſunt: licet & dormire / licet & audire lætantes: non enim te opus priuſq̃
Nota de ſonno. hora ueniat dormire. Multus namque ſomnus triſtitiã adducit. Aliorum ue-
ro ſiquis uoluerit hinc exiens cubitũ cæteras quumprimũ illuxerit eden
do ſimul ſuos ſequatur. Nos uero in tabernaculo nũc edentes & biben-
tes collætemur triſtia memorando nã in luctibus recenſendis uir quoque
lætari ſolet qui multa ſit paſſus ac multũ telluris obiuerit. Igitur qđ me
Syria inſula. interrogas dicam. Inſula quædã Syria nomine ſi forte tuas peruenit ad
aures ſub ortygia ubi ſunt ſolis conuerſiones non tã magna q̃ bona qui
dem bubus / ouibuſque nutriendis uini ac frumenti ferax: hic fames nunq̃
aut alius morbus ingreditur / ſed quando mortales conſenuerunt Apol-
lo ſimul cum Diana ciuitates peragrans ſuas eos ſagittis interficit. Hic
duæ ſunt urbes / uiaque inter ipſas bifariam diuiſa / ambas uero pater meus
diuos Ctelius Ormenides rexit. Huc inſuper Phœnices homines nauibus
incliti & aſtuti mille ducẽtes in naui ludus uenerũt. Patri uxor fuit Phœ
niſſa genere / forma quidem & proceritate corporis operũ quoque nobiliũ
eruditione pſtans. Hanc Phœnices uafri deceperunt / forte ex illis unus

lauātem nactus iuxta nauem cōpreſſit quæ res molliores feminas quāq̄ operoſas animo euertunt. Is deinde quenam ſit aut unde ueniat interro/gat. Illa ſtatim parētem prodit. Sum inquit ex Sidone Aribantis filia ui ri admodū locupletis. Verū me prædones Taphii ex agro uenientem ra puere/ac in domū uiri huius qui me emit abduxere. Ille uero Eia inquit ſequere nos ut rurſus domū parenteſq; uideas tuos: iam nobis patet quē admodū uiuūt: & diuites uocantur. Mulier uero iſto inquit hoc ſi iura re uelitis nos me ab omni incomodo immunem/domū reducturos. Sic ait: illi uti iuſſum iurauere. His geſtis mulier tacite inquit res agatur ne quis neſtro⁊ ſocio⁊ quū in urbe fuerimus: nec apud uiā/neu apud fon/tem obuius mihi quicq̄ dicat ne forte aliquis ſeni ueniens domū renun/tiet: unde ille me arcta uinciat in cuſtodiis: uobiſq; pernitiem pariat: itaq; mēte retinete uerbum & quæ opus nauti uiatica celeriter comparate. Vbi uero hæc rebus neceſſariis onerata fuerit ſtatim nuntius domū mihi ue/niat/ego enim & aurū quodcunq; ad manus uenerit adferam & ſtalā nau ticam præbebo. Filiū quoq; ex uiro optimo ſuſceptū nutrio domi frugi atq; callidulū/ tum foras libenter excurrētem quem mecū ducam ut quo cunq; in alienas gentes ieruat/nobis precioſo⁊ multū repperiat. Sic di/cens in ædes pulchras ingreditur. Illi uero annū totū ibidem apud nos manentes uiaticū oaui oportunū parauerunt: quibus conquiſitis: quum tempus eſſet diſcedendi uix repperiūt qui mulieri nunciet. Vir aūt ſagax ad domū patris mei acceſſit monile habens aureū: electris uariatū atq; or natū q̄d mater mea & famulæ conſpicientes ſubito manibus attrectaue/re/precīūq; npculere. Ille uero tacite oculis innuit uti ueniret ad nauem. Hæc autem me manu trahens extra tectū duxit/ in ueſtibulo quoq; egre/diens pateras/menſaſq; conuiuarū offendit: qui patrem meū circumſiſte bant & ad contionē populiq; famā ptu perauerant. Hic illa tria ſurripiens pocula & in ſinu clam abſcondens diſceſſit: ego uero per imprudentiam ſum ſecutus. Interea ſol occidit: umbræq; uias occupant. Nos uelociter euntes in celebrem peruenimus portum ubi Phoenicum nauis erat/ quā ubi ſoluimus/ atq; conſcendimus per humidas ponti uias ferebamur. Ventū Iuppiter imiſit ſecundū. Sex itaq; diebus atq; noctibus continuo nauigauimus. Septima uero ueniente die Diana mulierem iaculo feriit: quæ icta ſtatim ut anſer marinus in nauis ſentinā concidit: ac ſubito in mare Phocis ac piſcibus cibus electa eſt/ego autē meſtus animo ſum re/lictus. Illos deinde uentus & unda Ithacæ proximos reddidit. Hic me

Laertes de ſuo emit: ſic tandem ego tellurem oculis conſpexi. Vbi finem loquendi fecit Vlyxes En mæ inquit animū in pectore mihi oempe hæc narrando quæ paſſus es mala concitaſti. Verum malis his bonum Iuppiter addidit: quod poſt multos errores huc item uenio. Sic igitur inter eos collocuti non diu ſed paulum quieuere/ ſtatimq; aurora apparuit. Interea Telemachi ſocii ad littus Ithacenſe adpulſi rudentes ſoluerunt/ malum poſuere: nauē in portū remis deduxere/ cubilia ſuſtrauere/ oram adligauere. Ipſi tandem ad littus deſcendentes cœnam parauere/ uinū nigrū fuderuntq; mox ubi exſaciati fuere Telemachus inter eos loquitur. Vos nunc nauem ducite in urbem ego uero in agrū ad bubulcos contendam Veſperi uidendo mea opera in Ciuitatem deſcendam: quū uero illuxerit nobis Hodoeporiū præſtabo: epulum optimū carnibus & uino dulci. Cui Theoclymenus quo inquit ibo care fili: ædes ne alienas principum Ithacenſium an tuam: matris ue tuæ domū? Ego te quidē Telemachus ait noſtram domū prorſus ire iuſſiſſem: nō enim hic aliquid ex his quæ ad hoſpitium pertinēt omnino deſideraſſes: ſed longe tibi peius incomodum eſſet: quod ipſe abſim: neq; item mater tibi uidebitur quod non ſæpe Procis appareat/ ſed in ſuperiore domus parte telam texit. Verum ego alium tibi uirum quem adeas monſtrabo Eurymachū Polybi filium uirum clariſſimū apud Ithacenſes: qui matrem meā iungi ſibi connubio ac Vlyxis loco & honori ſuccedere magnopere cœpit. Sed hæc Iuppiter nouit ſi ante nuptias ſupremū uiderit diem. Sic igitur dicēti dextra Circus de genere aquilarū uelox nuncius aduolauit pedibus columbam diſcerpens: alaſq; ad terram fundens/ interq; nauem & Telemachū media. Hūc Theoclymenus ſeparatim a ſociis protinus uocās/ Telemache inquit nō abſq; numine tibi auis dextra uenit. Noui aūt ipſam probe ſcitum augurium: ueſtro nempe genere ouilium eſt in populo Ithacenſe magis regium/ ſed uos potentiores perpetuo. Telemachus utinam hoc hoſpes ait eueniat: noueris tu propterea & amorē & multa ex me dona/ ut omnis te forte conſpiciens beatū dixerit. Poſt hæc Piræum fidiſſimū ſocium cōpellans Piræe inquit Clytide/ Tu quidem omniū qui me Pylum ſunt ſecuti promptiſſimus mihi paruiſti. Nunc quoq; hoſpitem hunc in domū due tuam/ ac diligenter cura donec ueniam. Ego inquit ille uel ſi longo tempore moraberis ducam/ nec quicq̄ ad hoſpitem pertinens prætermittam. Sic dicēs nauim aſcendit: ſocios item: deinde oram ſoluere iuſſit. Illi ſtatim ingreſſi tranſtris conſederunt. Telemachus pulchros pedibus cal

Hodoeporiū Itinerarium & epulum aduentium.

reos aptauit / haſtamq; ualidam & ferro acutam ex media naui ſumpſit.
Illi uti iuſſi fuere in urbem adnauigauerunt: at Telemachus propere in/
grediens in ſtatiuum uenit ubi erãt Canes mille quos ſubulcus bonus
ubi herum quem amabat conſpexit inclamauit.

Libri Decimiſexti Argumentum. Q.

Euntte in agros Telemacho mittitur Eumæus in Ciuitatem heri
aduentum nunciaturus. Interea Vlyxes ex Mineruæ ſententia Se
ſto filio manifeſtat: ac illi qui in inſidiis contra Telemachũ erant
in urbem reuertunt.

Lyxes interea ac Eumæus quũprimũ illuxit ignem ac
cendentes prandium parauere: paſtoreſq; cum porcis
emiſerunt. Canes aũt Telemachũ blandebantur neq;
propinquanti adlatrauere. Vlyxes uero ubi canes adu
lanteſq; ſonitumq; pedum audiit uerſus ad Eumæũ ait.
Nempe aliquis tibi ſocius aut notus uenit / quod ſunt
tum audiam pedum caneſq; minime latrãtes. Vix hæc
dixerat quum filius eius in ueſtibulũ apparuit. Ac Eumæus ſtupefactus
(nam uaſaq; quibus uinũ fundebat pruinus e manibꝰ cecidere) ſtatim he
ro occurrit ſuo: eumq; ac caput & ambos oculos manus inſuper ambas
exoſculatus eſt ac uberes effudit lacrymas. Sicut eni pater filium ſolum
in ſenectute procreatũ cuius gratia multa ſit paſſus incumoda: ex Apia
terra poſt Annũ decimũ uenientem complectitur: ſic tunc Eumæus Tele
machum iuuitendũ ueluti ex morte reductũ eſt amplexus ac ingemẽs ait.
Veniſti ad dulcem Telemache lucem: nũ ego te profecto amplius uide/
re putabã poſtq̃ Pylum adnauigaſti. Sed iam ingredere care fili ut te ad/
ſpiciendũ gaudeam animũ huc peregre uenientem. Nõ enim frequenter
in agrum neq; ad paſtores uenis: ſed libenter peregrinaris ut peſtilentem
Procorũ turbam euites. At Telemachus erit ita inquit. Nũc tui cauſa ua/
nio ut & uideam & audiã ſi mea adhuc mater domi uiuit / an alii nupſit
uiro. Vlyxis enim cubile malis plenũ araneis ob non inhabitantes iacet.
Illa nãq; ait Eumæus firmo in tuis ædibus manet animũ quanq̃ dies atq;
noctes lacrymans ærumnis corrumpitur. His dictis ferream corripit ha/
ſtam Telemachus ac in tabernaculum ingreditur. Venientem pater Vly
xes e loco ſurgens utrinq; manibus retinuit: atq; ait: ſede hoſpes: nos ali

bi aliam inueniemus in noſtra ſtatione ſellam. Iuxtaq; uir eſt qui nos cō ſtituet. Sic ait ac rurſus conſedit. Telemacho aūt Eumæus uirgulta frondentia ſimulq; pelles ſubſtrauit: ambobus uero carniū aſſatarū repoſitaria quæ priori cœna ſuperfuere præbuit. Cererem certatim caniſtris expedit ac dulce merum in calice fudit. Ipſe demū contra Vlyxem accubuit: paratis itaq; epulis manus adiecere. Vbi autem expleti ſunt cibis & potione: Telemachus Eumæo ſic ait: Dic ſodes unde tibi hoſpes hic uenit/ quomodo nautæ Ithacam eum duxere/ cuiates ſe dicunt eſſe/ non enim pedibus huc ueniſſe puto. Cui Eumæus Tibi fili uera referam: Ex Cretenſiū genere ſe eſſe adfirmat multaſq; hominū urbes errabundū abiiſſe / ut illi deus fato ſtatuit. Nūc uero e Theſprotorū hominū naui fugiens ad meā huc ſtationem acceſſit. Tibi autem polliceor: fac quomodo uis ſupplicē tibi omnino hunc habebis. Hoc me uerbo Telemachus inquit profecto adfixiſti: quonā modo hoſpitem domi recipiam? Ipſe iuuenis ſum necdum manibus fido contra uirū me defendere/ ſiquis prior iouſſerit. Matri autem meæ duplex in animo ſententia uoluitur: uel ibi apud me maneat & domū curet: lectum uiri: famamq; populi uerens: uel iam ſequat̃ eum quem uiderit Achæorū optimū eius matrimoniū cupientem/ ac plura tribuentem. Sed hoſpitem hunc quando tuam petiit domū/ læna & tunicaq; pulchriſq; ueſtibus induā: enſemq; ancipitē ac pedibus calceos donabo: mittāq; quocunq; ipſe uoluerit. Si tū tu uis hic cum cura in cōtubernio retinens: ego ueſtē ei cibumq; omnem ne tibi ſociiſq; ſic moleſtus mittā. Illuc enim ad Procos ego nunq̄ uenire ſinerem/ ne quod proterui faſto/ ſiq; ſunt: eum probris contumeliiſq; inceſſerēt: mihi propterea grauis accedat dolor. Reſiſtere autem contra plures uni quamuis optimo duriſſimum: quod illi ſint potentiores. Hunc alloquens Vlyxes Amice inquit quando & mihi quoq; ſimul colloqui & reſpondere fas eſt meū profecto animū pupugit audiēdo hæc quæ de Procis dicitis. quod domi inſolenter agant te inuito tali exiſtēte. Dic queſo uolens ne ulciſceris: an te populus ſequēs dei ſortem inſectatur/ an forte fratribus iratus es tuis: quibus pugnantibus uir confidere ſolet ſi qua magna oriatur contentio. Vtinā ego iuuenis eſſem uiribus ſicuti Vlyxis filius uel ipſe ex peregrinatione rediens (nam ſpes adhuc eſt aliqua) ſtatim meū caput uir abſcinderet aliq nus niſi ego ueniens ad Vlyxis domū: exitio cunctis eſſem. Si tamen ſolum exiſtentem me uinceret multitudo: malim in meis reſus ædibus mori q̄ hæc dedecora ac facta indigna conſpicere: hoſpites agitando/ ac ma/

berando: famulas turpiter per ædes regias uiolando: ſuſuper uinū exau/
riendo & frumentū omne abſumendo. Ego tibi hoſpes inquit Telema/
chus uera dicā nec mihi populus infeſtus neq; de fratribus queror. Sic
enim Iuppiter noſtrū genus ad unitatē reduxit. Laertem ſolum Arteſius
genuit. Is uero ſolum Vlyxem/ qui me item ſolū ſuſcipiens reliquit: nec Vlyxis ge/
ex me ſolatio ſumpto educationis laborem penſauit. In cuius item domo nus ad uni
mille peruerſi ſunt homines. Quot enim optimates in Inſulis Dulichio tatē liberoȝ
Same Zacyntho ſeu apud Ithacam dominantur/ tot uiri meam in matri redactū.
monium petunt matrem/ domū quoq; uexant/ ac naſtant. Illa nuptias q̄ꝗ̄
infenſas non recuſat/ nec tamen finem rei facit. Illi obiter meam edendo
edunt domū/ ex quo me cum illa celeriter perdent. Sed hæc profecto in
deoȝ uotis ac uoluntate conſiſtunt. Tu uero Eumæe ad Penelopen adce
de/ refer q; illi quemadmodū ſaluus ex urbe Pylo redii: nuntiabis autē ſo
li ne quis Achæoȝ audiat: multi nāq; mihi mala machinant᷑. Eumæus
Noui hæc probe inquit: intelligenti mandas ſed dic mihi/ uia ne eadem
nuntius Laerti infelici uadam? qui donec Vlyxes abfuit maxime anxius
opus domi uoscum famulis facit/ alioquin bibit/ editq; quando rupit.
Nunc uero ex quo tu cū naui Pylum abiſti nō amplius illum ediſſe aut
bibiſſe neq; item rem familiarem curaſſe dicūt: ſed anxietate/ ac luctu me
ſtus ſedet; corpuſq; ad oſſa uſq; tabefacit. Ad hæc Telemachus dolendū Nota.
ſane attamē illū mittamus/ quū ſit hominibus cuncta quo uelint ani
mo ſponte ſuſcipiēdi poteſtas; ſi ulla nobis cura/ primū de patris reditu
ſumenda. Tu uero propera nō quidem errādo per agros ad Laertem ſed
ad matrē prius/ quæ poſtq̄ ā me audiuerit famulā promā mittere clam
maturet ei nunciatum meū aduentum. Dixit ac Eumæū impulit. Ille ſu/
bito aptatis pedibus calceis Ciuitatem petiit. Mineruam uero minime la
tuit eius diſceſſus ſed hæc formæ pulchræ mulieri/ operūq; nobiliū ſcien
ti adſimilata foris iuxta ſtationem Vlyxi apparens ſubſtitit: cui Telema
chus quod non nouerit minime obuiam proceſſit. Non enim omnibus
dii manifeſti apparēt ſed Vlyxi tantū canibuſq; nota qui minime adlatra/
uere ſed alio uagitu quodam per ſtabulum expauere. Hæc igitur ſupercī
lio tantum innuit. Nouit Vlyxes/ inde ſtatim extra aulæ murū prodiens
aduerſus conſtitit: cui ſic illa Vlyxe inquit tempus iam: adloquere filiū:
neq; celabis/ ut mortem Procis ambo ſtruentes ad urbem uſq; contenda
tis: ego uero non diu poſt uos adero certamen impellens. Dixit & Vly/
xem aureo percuſſit baculo. Primū namq; nitidum pharum: tunicamq; cir

ea pectus poſuit:corpus in pubertatē reſtitutū atro colore/ maxillæ pro/
tenſæ/ac crines cerulei circa barbam apparuere. Hæc quidē ut factura eſſe
ſua aliquid protinus abſceſſit. Ac Vlyxes in ſtationē redit: filius ſuū ad/
mirans ſtupenſq; cogitabat an deus eſſet:ita illum compellans adloquit.
Alius nunc hoſpes atq; prius mihi uideris/ alias item ueſtes habes:cor/
puſq; abſimile. Certe deorū aliquis es: ſis æquus nobis parceq; ut grata ti
bi ſacra dona ue auri uaria feramus. Huic Vlyxes: Nullus ſum inquit
deus quid me īmortalibus comparas ſed pater tuus: cuius gratia tu labo
res paras multos uim hominū ſuſtinens. Sic dicens filium eſt oſculatus
lacrymas tunc in terram ſundens quas antea retinebat. Telemachus uero
patrem eſſe ſibi minime perſuadens. Non es ait profecto Vlyxes meus:
ſed potius me deus deludit ut magis lugēdo ſim anxius: nullatenus eni
tū mortalis hæc proprio ſtrueret ingenio/ niſi deus aliquis ipſum facile
iuuenem ſimul & ſenem reddat. Nempe tu nuper ſenex eras ac lacera tur
piq; ueſte amictus:nūc diis ſimilis uideris. Telemache inquit Vlyxes nō
te admirari oportet/neq; enim ueniet huc Vlyxes: ſed ego ille qui multa
paſſus poſt Annū decimū in patriam uenio. Hoc opus tamen Mineruæ
quæ me talem fecit qualem ſibi placuit:poteſt namq; quandoq; pauperis
quādoq; itē iuueni ornatis ueſtibus amicto ſimilem reddere. Facile nāq;
diis hominē extollere ac rurſus eundem deicere. His dictis ſedit: Telema/
chus uero circa patrem effuſus ingemebat uberibus lacrymis: utriq; dul
cis exorta cupiditas luctus. Flebant enī quæculis modis uehemētiuſq; q̄
Aegyptius Fulicæ ſiue Aegyptii aues incuruis unguibus/qbus agricolæ filios e ni/
Aquilæ ge do apſtulere uc aduolatui educarent: & profecto ſic lugentes quærentes
nus. ue ſol occidens uidiſſet niſi Telemachus patrē cōpellando dixiſſet: qua
mi pater te rate nautæ duxerūt/ciuitates ſe eſſe dicūt/ nō te huc pedibus ue
niſſe arbitror. Vera inquit Vlyxes tibi oate loquar. Pheacenſes nauclerī
me huc deduxere: qui & alios quoq; itineri deducendis ſiquando ad eos
perueniūt ſunt auxilio:ac me dormientem in naui apud Ithacam poſue/
re: dona inſuper pulcherrima æris auriq; ſatis dederunt: ueſtem quoq; la
boratā quæ omnia clam in ſpeluncis deoꝝ uoluntate condiderunt. Nūc
uero huc adeeſſi ex Mineruæ præceptis ut de peruerſoꝝ hominū cede cō
ſiliū ineamus. Sed agedū mihi Procos recenſe ut uideam quot & qui uiri
ſunt: nam ego animo uerſor ſi nos ambo tantū ſine aliis occurrere poſſi/
mus an neceſſe ſit alios quærere. Cui Telemachus O pater inquit profe
cto tuam ſemp magnā audiui famā quemadmodū & manibus es fortis

& conſilio prudens tuerī nunc rem magnā ſtupendamq; dixiſti. Nā ui/
uos duos contra tot fortes pugnare difficile. Procoꝝ eni non una tātum
Decas neq; Duæ ſed plures cito eni hic numerū uidebis. Ex Dulichio iu
uenes. LII. delecti Sex ſtrenuos ſequūtur duces. E Samo. xxxiiii. item iuue
nes. Ex Zacyntho. xx. Achæi. Ex ipſa Ithaca. xii. & omnes quidē fortes:
cum quibus eſt Medon præco & diuinus poeta/ Duoq; miniſtri cibi di/
uidendi & ordinandi ſcientes: cum quibus omnibus ſi in pugna congre
diamur uim eoꝝ nullo pacto ſuſtinebis/ ſed potius tecum cogita ſiquem
poteris fortem adhibere: qui nobis prompto animo ſit auxilio. Tecum re
putabis inquit Vlyxes ſi nobis Minerua cum Ioue adſit adiutorē ne aliū
quæram? Boni profecto inquit Telemachus hi ſunt adiutores/ qui in al
tis habitantes cœli nubibus hominibus diſq; præſident. Non eni inquit
Vlyxes longo illi tēpe pugnæ aderunt/ poſtq̄ inter nos ac Procos in ædi/
bus noſtris cōmiſſa fuerit furore Martis. Sed tu quū primū illuxerit do/
mū propera ac Procos adloquere. Me uero poſtea Eumæus ad urbē miſe
ro ac ſeni ſimilē ducet. Si eni me domi deſpicient tu animū in pectore cō
tine/ ac tulerato etiā ſi me pedibus foras extraxerint/ ſagitiſq; petierint:
tu tantū aſpiciens diſſimula & bonis uerbis adortare ut a ſtultitia deſiſtāt
qui minime tamen a pſte perſuadebuntur: quum fatalis illis dies adſit.
Aliud item dicam tuq; mente cōditum teneto: quum Minerua in animū
mihi induxerit ad tuam tibi capite. Tu uero intelligens quæcunq; domi
arma iacent in penetralibus altioris thalami ſuſpendes ac collocabis: quā
do uero illi huius in rationē deſiderabūt dulcibus dic uerbis. Ex ſitu ru/
biginēq; arma ad ſerus locū mutando quod nō huiuſcemodi eſſent ſplen
doria atq; erant diſcedente ad Troiā Vlyxe ſed tantū aduſta q̄tum ignis
uapore attingūtur. Præterea hoc mihi Iuppiter menti ſubiicit ut nullate/
nus uinolenti inter uos pugnā ac uulnera cōmiſceatis/ menſā epulaſq; ac
ſodalitatē ueremini: paratū namq; ferrū hominē trahit atq; inuitat: ſic tan/
tum nobis ſolis Duos enſes & totidem haſtas/ totidēq; ex bubulis pelli/
bus ſcuta relinque: quæ inuadētes in manibus prompta ſumamus. Illos
deinde Minerua & Iuppiter attonitus & imbelles reddet. Aliud item tibi
dico: tuq; mente conditū teneto: ſi uere filius ex meo ſanguine es: nullus
intus audiat Vlyxem eſſe: neq; ipſe Laertes neq; Eumæus ſubulcus neq;
familiarium ullus: non deniq; Penelope ipſa Tu namq; & ego feminarū
probe nouimus imperiū: famulorū etiā ingeniū experimur. Quiſq; pro
fecto me honorat & animo quoq; ueret/ at qui nō curat te quoq; deſpicit

talem exiſtentẽ. O pater inquit Telemachus meũ profecto animũ noſtię oõ eni me Calliphroſiriæ habent/ ſed neq; hoc uſui futurũ exiſtimo. Te nũc cogitare hortor cuiuſlibet hãq; opa quãdo ueneris experieris/ eorum qui in ædibus opes lacerant noſtras nec parcunt. Famulas item quæ te contemnunt/ quæ ue immites exiſtunt te uincire adhortor. Famulos uero ego nolim nos tentare: ſed poſt hæc curare ſi uere noſti Iouis prodigium. Sic igitur inter eos loquebãtur. Interim nauis quæ Telemachum ex Pylo cum ſociis tulit Ithacam deducta eſt: qui ad portum adpulſi ratẽ in terrã traxere/ armaq; miniſtri ſedulí apſtulere ac e ſentina dona pulchra extulerũt. Præconẽ imprimis domũ ꝓmiſere nunciatũ Penelope quẽadmodũ Telemachus ex agro nauẽ iuſſit in urbẽ deduci: ne ſuſpicans ei malũ teneras ex ore lacrymas fũderet/ ſed & forte Præco & Eumæus eiuſdẽ nũcii grã apud Penelopẽ côuenere. Præco imprimis in medio famulorũ ait/ Regina tuus carus rediit filius. At Eumæus ꝓpius adſtãs Penelope retulit quæcũq; Telemachus ei iuſſerat. Vbi mãdatũ expoſuit ad porcas abiit: ædes ac menia relinquẽs. Interea Proci meſtius adfecti & animo merentes ſtatim ex ædibus iuxta aulæ murũ exeũtes ibidem contra fores conſederunt. Ad quos Eurymachus Polybi filius loqui cepit: O ſocii q̃ magnũ opus & arduũ Telemacho iter eſt abſolutũ quod minime putabamus: ſed agedum nauem quæ ſit optima expediamus: remigesq; cogamus ut uelociter illis nunciem domũ redeant. Vix ea fatus erat/ quando Amphinomus e loco ſurgens nauem intra portum uidit: ſociosq; qui ab inſidiis Telemachi redibãt uela contrahentes & remus in manibus habentes. Ex quo lepide ſubridens inter Procos ait/ nullum iam nuncium feſtinemus mittere: iam ſocii nauem intra portũ traxere: arma miniſtri ab eis apſtulere: ipſi uero tantum nullo alio neq; iuuenũ neq; ſenum comitante in concionem ſimul conuenerunt. Inter quos Antinous ſic ait. Heu quomodo Telemachum dii ex noſtris eripuere inſidiis. Nos diebus in ſummis montibus explorando conſiſtebamus uſq; ad ſolis occaſum: noctibus uero nunquã in terra dormiuimus/ ſed in ponto nauigando diẽ expectauimus ſi quomodo Telemachum per inſidias de medio tolleremus: at hunc domum deus incolumem reduxit. Reliquum eſt ut hic illi necem cogitemus aliqua uis ne nos ſubterfugiat. Ipſo namq; ſaluo nõ eſt quod in his quæ cepimus factis pſeueremus. Ipſe namq; animo prudens noſtrum conſilium nouit: populi quoq; nõ adhuc contra omnino feruntur: ſed maturate priuſq̃ ille Achæos in concionem uocet/ nõ equi-

dem illum rem neglecturũ exiſtimo/quin potius reminiſcetur: ſurgẽſq;
omnibus referet: quemadmodũ ei exitium parauerimus: nec tamen adſe
cuti ſit. illi uero hæc audientes mala minime tolerabunt/ac impetum prop/
terea in nos faciant & ex noſtris nos pellant ſedibus: noſq; alienos pro/
fugi petamus populos. Quamobrẽ præueniamus uel in agro extra Ciui
tatem uel in ipſa uia perimere/eius deinde poſſeſſiones atq; ſubſtãtiam in/
ter nos diuidamus. Matri uero ipſius portionem propriam ia dabit quĩ
eam coniugio ſibi iunget. Si autem hæc uobis ſententia diſplicet: ueli/
tiſq; potius eum uiuere ac propterea ſibi habere omnia/ ne opes illi quæ
annuum ſatis augent hic congregati edamus: ſed quilibet ab incepto de
ſiſtat & aliam q̃ Penelopen extra has ædis ſibi quærat uxorem: hæc uero
illi nubat qui plura maioraq; tribuent. Sic ait Amphinomꝰ uero cæteris
tacentibus ſurrexit: Is enim Procos ex Dulichio primum duxit & unus
omnium Penelope acceptus erat quod uerbis placabilibus menteq; utere
tur bona O ſocii inquit nequaq̃ ego Telemachum interficere uelim: gra
ue namq; progeniem extinguere regiam. Verum conſilia potius Deorũ
ſciſcitemur ſi magni Iouis ius faſq; hoc permiſerit: egomet illũ interimã
aliosq; omnis obruam: ſi autem abnuerit deſiſtendum cenſeo. Huius igi
tur ſententia quum omnibus placeret/ ſtatim ſurgentes e conſilio domũ
Vlyxis petunt/ac ibidẽ in politis conſedere thronis. Penelope uero quũ
ex Medonte præcone conſilium de interficiendo Telemacho noſcente ac
cepiſſet: filio inſidias a Procis parari cum ancillis per ædes ad eos proce/
ſſit: ubi ſtam ante genas elegantem retinens: iuxtaq; aulæ ſtationem pul/
cherrimam adſtans Antinoo inuit/atq; Antinoe contumelioſe/ac ſcele
rum hortator: nam te in populo Ithacenſi inter ſocios & Procos dicũt &
conſilio & lingua præſtare nun tamen talis es uiſus ignaue. Cur enĩ Te
lemacho mortem ac perniciem ſtruis: neq; ſupplices curas quibus Iuppi
ter aſt teſtis. Non fas inuicem mala infligere/ An neſcis quod tuus huc
Pater uenit populum fugiens ualde iratum quod Taphios prædones
ſecutus Theſprotos/ qui uobiſcum in amicitia ac federati erant inuaſit?
Quamobrem interficere te uolebant/ ſuauiſſimumq; de corde tuo apſte
direpto cibum præparare: attamen Vlyxes eis quanq̃ auidos retinuit.
Huius tu nunc domũ perfide dedecoras atq; edendo abſumis. Vxorem
inſuper tibi quæris habere: ac filium interimere/ neq; ipſam magnope/
re adflictam reddis. Verum quieſcere te iubeo/ alioſq; item hortari. Ille
uero Penelope inquit metum apſte abice/ neq; hæc animo tuo meditare.

Nota. Vir ſponſæ munera dabat.

Non enim uir ulluseſt aut eritqui Telemachu tuo me incolume/ ac ter ras adſpiciente manus iniiciat. Sic itaq; tibi dico quod & omnino erit: ſic ſtatim ſanguis haſtã inficiat meam: ut mihi Vlyxes ſepe ſuis adibitoq; ge nibus aſſatam carnem in manibus dedit/ uinumq; rubrum labris admo uit meis. Iccirco Telemachus mihi unniũ uirorum cariſſimus eſt neq; ex uiris Procis eum mortem aliquo modu formidare iubeo/ at ex deo ui tare non eſt. Sic ait fidens animi. Ipſe tamen Telemacho exitium ſtrue bat. At Penelope in partem domus ſuperiorem aſcendit: flens uirum ca riſſimum Vlyxem donec Minerua dulcem imiſit oculis ſomnum. Interea Eumæus ſubulcus ueſperi ad Vlyxem & filium redit: qui in tabernacu lo prandium parantes: ſuem immolabant anniculum. Inter hæc Minerua propius adſtitit/ baculoq; Vlyxem uerberans in ſenem uertit/ ueſtibuſq; eum triſtibus induit/ ne uidens Eumæus nuſceret ac Penelope nuntiarẽ ſret: mente q; excideret: ad quem Telemachus. Veniſti tandem inquit Eu mæe: quæ fama eſt in urbe? an Proci ſuperbi ex inſidiis ſe domum rece perunt? an adhuc domum redeuntem proibent? Non mihi Eumæus in quit iſtæc ueſtigare aut interrogare curæ fuit. Ita mihi ſuaſit animus ut nuntio expoſito ſtatim huc redirem: tantum contigit: ut ex ſociis uelox mihi nuncius præco occurreret qui primus matri uerbũ nũtiauit. Aliud item dico & ipſe uidi: ſupra Ciuitatẽ ubi mons eſt Hermæus ibam quũ nauem conſpexi in noſtrum portum deſcendentem/ multoſq; præterea in ea uiros multis refertos ſcutis & haſtis: ex quo illuneſſe putaui: non ta meo ſcio. Sic ait: at Telemachus ridens patrem reſpexit Eumæumq; miſe ratus eſt qui poſtquam a labore quieuerunt epulis adcincti animũ exple uere. Vbi uero edendi atq; potandi libido compræſſa eſt dormierũt: dul ciſq; captantes munera ſomni.

Libri Decimiſeptimi Argumentum. R.

Euarcena in urbem Telemachus matri Penelope peregrinatio nis capita narrat. Deinde Vlyxes ab Eumæo ductus Ithacam ex agro in Procoꝝ conuiuiū ingreditur, poetaq; narrat, quemadmodū ca nis dñm nouit. Eumæus in agrū reuertit̃. Vlyxes uero inter ꝓcos rema net.

Bi aurora apparuit Telemachus formoſos pedibꝰ cal ceos aptauit: haſtamq; manibus corripit: & in urbem ꝓficiſcens ſubulcum adloquitur ſuū. Eia nūc ego in urbē eo ut me mater adſpiciat, quæ non pauco ouq̃ a lu ctu & lacrymis quieſcere, donec me uiderit. Tibi autē mādo ut hoſpitē miſerū in urbē ducas ut ibi uictū cot dicet: dabit ei quicunq; uoluerit quadrā & Cotylem. Ego uero dolore præſertim animi adfectus nō omnis homines tolerare poſſum hoſpes enim hic ſiquidem iraſcatur ſibi malū peniteudūq; faciet namq; me uera dicere iuuat. Cui Vlyxes amice inquit nō ego me retineri contendo: pauperi enī præſtat per Ciuitatē q̃ per agros uictū quæritare: dabitq; mihi quicūq; uoluerit. Nō profecto in tabernaculis ac ouilia reti neri cōtendo: talis naq; ſum ut nulla cuius mādanti obtemperē. Sed abi: me naq; hic quē iuſſiſti uir ducet: ſtatimq; calor æſtuſq; aduenerit: nam grauiter has malas fero ueſtes: uereorq; ne me qđ procul dicit̃ eſſe Ciui tas littoralis ſtiba eūdo adfligat. Sic ait: Telemachus uero celeri pede e ta bernaculo mala Procis minitās diſceſſit. Vbi aūt domū attigit haſta im primis ſupra longā colūnam fixit. Ipſe uero ꝑ lapideū ſolū ingredit̃: quē ꝓcul uenietē ubi Euryclea nutrix adſpexit ꝑinoa ornatos thoros pului lis ſternēs obuiā lacrymādo ꝓceſſit: circaq; aliæ famulæ frugi cōuenictes caput ei atq; humeros amplectabāt̃. Penelope quoq; ex thalamo ꝓdiēs Dianæ aut aureæ Veneri ſilis cū lacrymis natū cōplexa: ingemēſq; ſic ait. Veniſti tādē Telemache lux mea dulcis, nō ego te amplius uiſurū me pu tabā poſtq̃ Pylū abiiſti: ſed narra q̃ſo quomō clam atq; me inuita ad patris nūtiū ueſtigādū diſceſſeris. Ad hec Telemachus Mater inqt mea ne mi hi durū fugiēti exitiū me gis excita luctū, animūq; ī pectore cōmoue, ſed tu lota prius corpe ueſtes cape puras ac in ſupiorē domus thalamū aſcen dēs uoue oībus dis pfecta te facturā hecatōbas: ſi Iuppiter forte ꝓbus ridentis pficiat. Ego uero in forū obiter ibo ut hoſpitē qui me inde uſq; ſecutus eſt uocē: Hūc ego cū meis ſotiis ꝓmiſi: ac Piræo mandaui illū ad

domũ uſq; ducenti ut donec uenirem curaret/ atq; honoraret diligenter. Vbi hæc audiit Penelope citius corpore lota mundas induit ueſtes:om/nibus uouit diis ſeſe perfectas factura hecatombas ſi Iuppiter facta præ/cibus reſpondentia perfecerit. Telemachus deinde ex ædibus abiit haſtã habens quẽ canes comitantur euntẽ:imenſaq; Pallas gratia decorauit:po puli uero præatereuntem admirabantur. Ad eum Proci frequentes conue nere/bonum oſtentantes animũ:malum uero in pectore retinentes. Ipſe deinde turbam aliquantulũ uitans:ubi Mentor & Antiphus & Alither/ſes erant ſeſe recepit. Hi ab initio paterni erant amici. Hic igitur conſedit illi ſingula interrogauere. Piræus inter hæc propius accedens quum nõ longe ſequeretur hoſpitem in forũ per Ciuitatem duxit: uerſuſq; ad Te lemachũ ait. Iube famulas Telemache ad domũ properare meam ut do/na tibi mittam quæ Menelaus dedit. Cui Telemachus/ neſcimus inquit Piræe quomodo hæc erunt: aut quem ſortiãtur exitũ facta. Si enim Pro ci me clam per inſidias interficientes patrimoniũ meum omne inter ſe di ſtribuerint/non te/ ſed horũ aliquem uelim illis priuari. Si au ẽ ipſis ego Procis necem intulero tunc eadem tu mihi læto ad domũ uſq; lætus gau denſq; feres. Sic dicens hoſpitem miſerũ domũ duxit: quam ubi attige/runt lenis quidem ſo thoris poſitis in balnea pergentes lauere:lotos ue ro famulæ oleo unxere:molles deinde lænas amicierũt. Mox ex lauacro prodeuntes thoris cõſederunt. Guturniũ miniſter cum aureo opiſtodo cho ſupra argenteũ lebetem ad lauandas manus effudit:menſamq; iuxta politam parauit. Cererem uero ſedula proma/ ciboſq; multos ex præſen ti copia adpoſuit. Mater uero contra in tenui lecto aduerſus ediũ ſtatio nem ſedebat:colum uertens. Epulis itaq; paratis illi manus iniecere: qui/bus mox exſaturatis Penelope ſic ait. Telemache ego quidẽ in ſuperiorẽ domus thalamũ aſcendens in lecto dormio qui meis continuo lacrymis ob dolorem eſt perfuſus:ex illo quo Vlyxes ſimul cum Atride in Ilii ex peditionem diſceſſit. Rogo igitur priuſq; in hanc domũ Proci ueniant re fer ſicubi locorũ de reditu patris audieris. Cui Telemachus tibi mater in quit uera narrabo/ Pylũ ac Neſtorẽ petiuimus. Ille autem nos excelſis in lectis excipiens diligenter curauit:ac ueluti pater filium peregre nup ue/nientem: ſic me ille unacum ſuis filiis excepit. De Vlyxe tamen nec uiuo neq; mortuo ex ullo mortalium unq̃ audiuit: ſed ad Menelaũ nos una cum equis & curribus miſit. Hic Helenã uidi cuius gratia Argæi ac Tro iani deorum conſilio multa ſunt paſſi. Meq; deinde interrogauit/ quid

quæ tetēd Lacedæmoniam ueniſſem. Ego uero omnium ei ueritatem nar/
raui. Vnde ille exclamans/O ignauos inquit homines qui in thoro uiri
fortiſſimi cubare uolunt/ueluti cerua in ſiluæ receſſu in leonis cubili ca/ Compatio
tulos nuper natos locans ipſa per ſaltus diſcurrit altas paſcendo ualles.
At ille cubile repetens matri ac natis facum adfert. Sic Vlyxes illis perni/
ciem dabit. Vtinam Iuppiter pater & Minerua & Apollo talis eſſet qua/
lis aliquando apud Leſbum cum Philomelide exurgens in certamine lu/
ctatus eſt/eumq; ualde deiecit: exquo Achæi omnes lætati ſunt talis in/
quam exiſtens nunc cum procis in pugna congrederetur/omnes profe/
cto ueloci morte perirent/amarumq; thalamum ſentirent. Hæc quæ inter/
rogas & obſecras neq; ego te celabo/neq; alia præterea dicā q̄ quæ mihi
ſenex dixerit Marinus. Vlyxem enim retulit in domo eſſe Calypſus ab
eaq; per uim retineri duros patientem labores neq; propterea in patriam
redire poteſt quū nec naues/neq; remiges/neu et ſocii qui illum reducant
ſint ei pſto. His a Menelao narratis ego ſtatim hæc omnia obiecptus ab/
ſceſſi: di proſperum dedere uētum/qui me in patriam deduxit. Telema/
chus igitur cum hæc narraſſet. Penelopes animus uehementer eſt cōm o/
tus: tunc Theoclymenus ait/O coniux Vlyxis ueneranda. Is profecto
non omnia manifeſto nouit: meam nunc accipe ſententiam/uera tibi ō/
nino uaticinabor. Sciat ante oēs deos Iuppiter primum/menſaq; hoſpi/
talis & domus Vlyxis quam peni: quemadmodum Vlyxes iam in patria
ſiue quieſcens ſiue ingrediens hæc improba procorum facta audit/eiſq;
exitium meditatur ut ex augurio quod Telemacho apparuit ipſe cū in
naui ſedens deprēdi utinam inquit Penelope hoſpes hoc nobis eueniat
ſtatim amorem in te meum/multaq; ex me munera noſſes ut ſi quis forte
intelligat te beatum dicat. Talibus igitur inter eos colloquebantur: pci
interea ante Vlyxis domum diſcis ac ſagiptis inter ſe ſuper pulchrū pa/
uimentum quod probris prius contaminauere ludebant: quando uero
cœnandi tempus erat & oues ex agro uenerunt undiq; quiq; illas antea
ducebant: qui iue ſequebātur. Tunc eis Medon qui unus inter præcones
maxime illis acceptus erat: & in epulis adſtabat. Iuuenes inquit quando
omnes ludis & certaminibus animum exhilaraſtis uenite ad epulas do/
mum: nihilo enim ludis peius dum eſt hora cœnam ſumere ſic aitat illi
ſurgentes ſtatim domum abiere: ubi lænas ante omnia ſupra thoros po/
ſuere: deinde magnas oues capraſq; ac ſues pingues imolantes epulis pa/
rauere Vlyxes obiter & Eumæus ſubulcus ex agro in urbem uenire ma/

tauit etex quibus Eumæus ait/Hoſpes in ciuitatẽ ire contendis hodie ut meus iuſſit herus: ego te ꝓfecto ſtabuloꝝ illius cuſtodẽ fieri uoluiſſẽ ſed illũ uereor/timeoq; ne poſtea iraſceretur: duræ ſunt domini minæ ſed age nũc eamus: nã dies maxima tranſiit: iamiã ueſperi peius fuerit. Nuſco inquit Vlyxes intelligo: hæc deniq; intelligẽti memoras: attamen eamus: tu me deinceps ducas: da tñ mihi ſicubi ſit clauã ad innitendũ apta qñ uiam dicitis lubricã/atq; arduã eſſe/dixit ac circa humeros perã ſordidam/ualdeq; lacerã ſuſpendit: ex altera parte enſis erat intortus/ſceptrum uero ſeu auxiliaris refugiũ quo inniteret ei Eumæus dedit. Iter igr ambo ingrediuntur: ſtabulũ quoq; canes & bubulci poſt eos remanẽtes cuſtodiunt Eumæus in ciuitatẽ dñm duxit pauperi miſero ac ſeni ſimilibus ueſtibus amictũ ad ſimulacrũ. Iam ꝓpe urbẽ erant & ad fontẽ manufactũ/pulchreq; fluentẽ ibant: unde ciues aquã ſumebãt/quem fecit Ithacus & Neritus & Polyctor: circa nemus erat alnoꝝ in aqua nutritoꝝ circũambiens frigidaq; ex alta petra fluebat aqua. Ara quoq; ſupra nymphaꝝ: ubi oẽs uiatores reſipiſcentes quieſcebãt. Hic eos duxit Melantheus Dolii filius capras agens: quæ oĩbus gregibus pſtabãt. Coenã procis futuras. Duo ſimul ſequebantur paſtores. Hos itaq; uidens iurgiis inceſſit: ac ꝑperam

Iurgia paſtorum in Vlyxem.

ꝑ ignominiãq; uocauit. Ex quo Vlyxis animũ magnopere cõcitauit. Eia q̃ bñ nũc ignauꝰ ignauũ ducit/O q̃ ſimilẽ deꝰ/O q̃ ſimilẽ iũxit/quo hũc deuoratorẽ ducis magnæ ſubulce egẽtẽ/triſtẽ menſaꝝ cõſumptorẽq; multis ĩ liminibus hũeros obteriuit/quãdras rogãdo/nõ enſes non lebetas. Hunc ſi dederis ſtabuloꝝ aut gregis cuſtodẽ eſſe/uirgulaq; ædis paſcẽdis ferre ſerum ꝓfecto potando magnã uorabit multrã: at poſtq̃ artes didicit malas opus facere detrectabit: quin potius ꝑ populũ mendicans/ac menſas uentrẽ uolet ominentẽ paſcere. Sed tibi hoc adfirmo/qd & eueniet/ſi ad Vlyxis ædes adcedat molta ꝑ domũ ſcabella in eũ coniecta: latera ipſius conterẽt. Sic dicens ſubito ꝑ temeritatẽ eũ aggrediens atq; incurrẽs calce eũ petiit/nec illũ ꝓpe ſemita amouit/ſed firmus manſit. Vlyxes uero ſecũ aĩo meditabatur an clauã quatiens uitã ei eriperet/an eũ manibus ſubleuãdo terræ caput illideret/uerũ minime eſt auſus/aĩumq; retinuit iratũ. Paſtorẽ uero ſubulcus adſpiciens iurgauit/manuſq; inſup attollens uouit Nymphæ fontales Iouis filiæ ſi unq̃ Vlyxes uobis unguina agnorũ & edoꝝ crura opuit: hoc mihi explete deſideriũ ut uir ille redeat deuſq; iſt illũ reducat incolomẽ: ut ambo tuã cõprimamus audaciã quã nũc inſultans praus fers/tuq; errabundus per urbẽ eas/maleq; paſtores oues inter

tim pdant tuas. Huic rurſus Melanthius/O qualis locutus eſt canis hic moriturus/quē ego qñq; in naui ꝓcul ab Ithaca ducā ut mihi adſati uictum qrint. ſic hodie Apollo Telemachū arcu iaculet'/uel a ꝓcis de medio tollat' ut Vlyxi ſpes reditus periit: ſic dicens illos ibidē paulatim abeuntes caliqt: ipſe domū dñicam ꝓpere petiit: ſtatimq; intro ingreſſus inter ꝓcos cōtra Eurymachū ſedit/quē maxime diligebat. Huic itaq; illi q men ſæ perant carniū partē adpoſuere/cererē uero ꝓmus pudica ad edēdū tulit. Vlyxes interea Eumæuſq; uenientes ꝓpius adſtitere ac citharæ ſonū audiētes (qđ Phemius muſicus in cōuiuio caneret) Vlyxes manu Eumæū impellēs Eumæe inqt pulchræ Vlyxis ædes faciles ſunt cognitu: & inter multas depndi pñtiuē quū cœtera pulchra tū maxie aula q̄ muro ac turribus ſupereminet/portæ itē bifores adfabre laboratæ ſūt: q̄s nullos ſuperet: noſco quoq; qđ in ipſis plures epulent' ex nidore ciboꝝ ad nos uenière Cithara deniq; reſonat/quā dii ſociā menſæ fecerūt. Eumæus uero noſti ait/ Cithara ſocia menſæ.
facile qdē qđ ut in cœteris ſic & ī hoc minime impitos es. Veꝝ cogitemus quonāmodo rē ꝓbē agamus/ſeu tu primus domū ingredere/ac inter ꝓcos cōſiſte/ego uero hic remanebo: ſeu mauis hic expectare/& ego ꝓibo. Nec tu ꝓpea ualde morabere ut nullus re médicū adſpiciēs extra ædes eiciat ac expellat. Noſco inqt Vlyxes intelligoq;: tu igr ꝓibis: ego re hic expectabo/nō.n. plagaꝝ impulſionūq; inſcius ſū: ſuſtinere qdē eius poterit/qñ tot mala & in mari & in bello ſum paſſus illis & hæc adcedat. Ve Nota.
trē.n. fame incitatū nullo mō celare/aut diſſimulare licet/q multa hoibus De uentre
mala infligit/cuius & gra naues armant'/in pōtoq; diſcurrūt. incōmoda miſeris iofereñtes. Sic igit' inter ſe colloquebātur. Vlyxis aūt canis Argus De Argo
noīe capite & auribus iclinatis iacebat quē ille nutriit qdē nec ex eo fructū Cane.
aut ſolatiū cepit qđ ad Ilii expeditionē ſit ꝓfectus. Hūc igit' iuuenes prius cōtra ſiluestres capras & damas & lepores ducebant. tunc uero abſente Vlyxe abiectus io multo iacebat fimo qui añ fores domus & muloꝝ & boū multus ut famuli poſtea ſimul coactū ad agrū ſtercorandū ferrent. Hic itaq; canis ſatur caninis eſcis cubitabat. Vlyxē ueniētē ꝓrinus agnouit cauda blandiebat' utrāq; erigēs aurē. ꝓpius aūt ad ſuū dñm adcedere nō adhuc uoluit. Quē ille ꝓcul adſpiciēs clā Eumæo lacrymas ex ore fluentes ſibi apſterpſit ac eū ſtatim adloqtur. Mirū Eumæe ut canis hic in fimo iaceat quū pſtanti ſit corpore non noui tū in hoc adſpectu ſi celer eſt curſu uel potius q̄les adſecle menſaꝝ ſūt uitoꝝ canes eē ſolēt ac ali cā domi nutriunt'. Etenim ait Eumæus canis hic uiri eſt hinc ꝓcul extincti q

ſi & corpore & ope talis eēt: qualis ille ad Troiã proficiſcēs reliquit ſtatim
ipſius & uelocitatē & robur admirareris nullã.n. effugit in ſaltibus ac ſil
uis ferã quã uidiſſet: q̃n curſu ſuperaret: nūc moeſtitia torpet q̇d dñs huic
ꝓcul a pa͞tria periit: famulæ uero triſtes eum minime curant: famuli quoq;
poſtq̃ dñi rebus deciderunt nō amplius q̃ ad eoꝝ ꝑtinent offm̃ agunt.
Nota. Dimidium ſane ingenii deus abſtulit illi;
De ſeruis. Qui in miſeram ſerui fortunam uenerit unq̃.
Sic dicēs domū ingredit᷑ ac recta ad procos cēdit. Argus uero canis ãno
poſt uiceſimo ubi dñm uidit ſubito morte captus periit. Eumæū aūt Te/
lemachus ꝓcul uenitē per ædes cōſpiciens ut ad ſe iret annuit: hic ãt ue/
ſtigãs ſellã iacentē accipit/menſamq; dño ꝓtinus locauit ubi diſpenſator
carnes multas procis diſtribuebat/contra uero ipſe ſedebat/cui ꝓro parte
adpoſuit: Cererēq; caniſtris expediit. Poſt illū paulopoſt Vlyxes domū
& ipſe ingredit᷑ mēdico miſero ſeniq; at ueſtes induto laceras ſimilis/ſu/
praq; fraxineū pauimentū intra fores adſedit innixus limini cypariſſino
q̇d q̇ndã architectus expoliuit adfabre/ac ad ꝑpēdiculū direxit. Telema/
chus igitur uocãs Eumæū ait/ Panē e caniſtro q̃ delicatū & carniū q̃tum
manus ſint capaces ſumito fer q; hoſpiti ac iube illum oēs rogare procos
Nota. egenti nãq; uiro pudor nequaq̃ eſt utilis. Subulcus uero mãdata ꝑperãs
Nã pudor ac iuxta conſiſtens/hoſpes inquit/hæc tibi Telemachus dat/atq; iubet te
ẽ inopi res ꝓcos oēs rogare/egenti uiro pudor nō utilis. Quo uiſo Vlyxes Iuppiter
ſemp inuti/ ait utinã Thelemachus inter hoīes locuplex ac beatus exiſtat: ac cuncta
lis omni. quæ mente uoluit ei proſpere ſuccedãt/ Dixit & utraq; manu ea accepit/
ac in ſordida pera quæ ad pedes erat/cōdidit. Comedit aūt dū muſicus in
menſa caneret/deſiitq; illo deſinēte. Proci uero ſimul in ædibus tūc uene
re. At Minerua prope adſtãs Vlyxē impulit ut quadras ex procis collige
ret/noſceretq; qui nã ſint: æqui quiue iniqui ſed nō ut ulli pœnã uitare ſi
erat. Accedit igitur ille rogabūdus cuilibet manū ubiq; porrigens tanq̃
ſi diu mēdicus extitiſſet. Illi uero miſerãtes dederet: ac inter ſe mirati ſeſe/
rogabant/qui nã uir eēt/aut unde ueniret/quibus Melantius paſtor ca/
praꝝ ait. Audite me proci paulīſp de hoc hoſpite. Ego nēpe antea illū ui/
di: ſubulcus uero hoc duxit: ipſum nō ſatis noui cuias ſit. Antinoos ue
ro ad ſubulcū cōuerſus increpãdo cur tu ĩnq̇t hūc in Vrbē deduxiſti: an
an nō ſatis egētiū & pauperū aliorū calamitoſoꝝ apud nos ſunt frugū cō
ſumptores: an uitupas q̇d hi cōedant heri tui hic cōgregati: hūc & ſiquid
deerat ipſe adcerſiuiſti. Cui ſubulcus/Antinoe inquit tu nō equidē ꝓbe ſi

ꝓbus es hæc dixiſti: quis.n. hoſpitẽ aliũde uocat: ipſe petẽs aliũ niſi opi
fices ſint uel uates aut medicus ſeu architectus lignarius ſeu & poeta qui
cãtando oblectet. Hi ſane uocati ſunt in orbe: egentẽ uero & mẽdicũ q ſi/
bimet eſt incõmodo nullus uocat. Sed tu cõtinuo pter oĩs ꝓcos famulis
Vlyxis: pſertim mihi durior es ac grauior: attñ ego minime curo donec
Penelope & Telemachos oixeris. Cui Telemach9. Deſine inqt ſubuicẽs
nec pluribꝰ rñde. Antinoous.n. durus iurgare uerbis/aliosq; ipellere cõti
nuo ſolet. Deĩde ad Antnoũ uerſus. Profecto me pulchre iqt ut pr filiũ
turas atq; amas Antinoe q ꝑcipis hoſpitẽ ab ædibꝰ exire meis uerbo uio
lento. Ne hoc Deus faxit: nõ eqdẽ inuideo/nõ egere fero ſi q̃ tu accipis illi
des. Hortor te/ego ne meã mrem aut aliũ miſtrũ in Vlyxis domo deſpici
as: ſed ne tibi hæc mẽs in pectore ſit: ipſe nãq; plura uis uorare q̃ dare aliſ.
Telemache inqt Antinoos ſupbe loqns irã cõprime: qoã ſundo oñdis ſi
ꝓci oẽs illi tm̃ darẽt certe domo ꝓcul .hinc tribꝰ mẽſibus reſideret. Sic aie
ac ſcabellũ/capiẽs quo ſub mẽſa ſedens pedibꝰ inſiſtebat oſtẽdit: at ceteri
oẽs dederẽt peraq; panẽ & carnibꝰ referſerũt. Vlyxes igr quã mẽſa guſta
turus eẽt miſericordia ꝓcoꝝ ꝓpius Antinoo ꝑ paulo mẽtũ acceſſit. Do q̃/
ſo inqt amice. Nõ.n. infimos oĩum uideris Achiuoꝝ eẽ: ſed optimꝰ potiꝰ
q̃d regiã ꝑ te feras indolẽ. Quãobrẽ te dare & melius & plus ceteris opor
tet. Ego quoq; te ꝑ imenſã terrã laudauero. En ego iter hoĩes domũ diui/
tẽ habitaui: ſæpeq; errãti ac inopi dedi q̃liſcũq; eẽt & egẽs ueniret. Erãt aũt
& mihi famuli mille: aliaq; multa q̃bus hoĩes uiuũt & beati uocant̃. Sed
me Iuppiter euidit: ſic.n. uoluit q me ſimul cũ ꝓdõibus quoquo uerſus
erratibus impulit: in Aegyptũ ire lõgam ſane iter ut perirẽ. Naues apud
Aegypti flumẽ cõſtitui: hic iuſſi ſocios expectare/ac naues cuſtodire/ex/
ploratoreſq; ſciſcitatũ i ſpelũcã ire q cõmmeliã/& iniuria oſi ac ꝓpriis fre
ti uiribus Aegyptioꝝ pulchros depopulati ſunt agros/uxoreſq; ac libe/
ros abduxere: ipſos inſup occiderunt: ex quo fama celeriter ad orbẽ plata
Aegypti clamorẽ audiẽtes ubi primũ illuxit ꝓdierũt. Cãpus oĩs equitibꝰ
& peditibꝰ ac diro ferro referẽt. Iuppiter aũt oĩs ſocĩs fugã immiſit: qui nec
illos ſuſtiere neu reſiſtere potuerũt ubiq; mala & plorima mortis imago
adſpiciebant̃. Hic multos ex oĩs ferro pimerũt: nõnullos uiuos abdu/
xere/ad opa coactos/me aũt obuio cuidã hoſpiti Dmetori Iaſii filio qui
Cypro dñabat̃ dederũt q me eo deduxit. Inde hoc demũ ueni multa icõ
moda paſſus. Ad hæc Antinous rñdit: qs malũ deꝰ hãc peſtẽ cõuiuii tur
batorẽ nobis huc duxit. Abſiſte hinc in mediũ a mẽſa mea ne amarã tibi
Aegyptũ ac Cyprũ uideas: tu q̃dã ipudẽs & audax es mẽdicoꝝ. Deinceps

Nota. Ex alieo lar giri facile q dem.

oibus his adſta qui citra reſpectũ tibi dabũt: qđ nulla res phibeat: nec ul lis ſit opus miſericordis ex alienis largiri qbus hoꝝ quilibet abũdat. Vly xes uero abſiſtẽs. Heu inquit nõ ubi pꝛrue mẽs ulla eſt nec tu ſalẽtuo p fecto ex domo dares qui nũc cibis alienis adſidẽs non mihi ſuſtines qũ multa adſint aliquid de menſa remittere. His ab eo dictis Antinous ma gis aio itaq incitus eſt/ ac illũ torue adſpiciẽs/ Nũc te inquit ex ædibꝫ nõ puto pulchre diſceſſurũ qui iurgia dicis. Sic ait/ & ſcabellũ corripiẽs Vly xis dextrũ humerũ pcipitẽ impulit/ at ille more ſaxi firmus mãſit/ neq ia culo Antinoi quoq cõmotus eſt/ ſed tacite caput mouẽs exitiũ illis ſecũ meditabat. Rurſus igit p aulã ingrediẽs humi cõſedit: procis adloqui tur. Audite pci/ Penelopes quecunq dico/ q me aius hortat. Nõ. n. mihi do lor sut luctus qmadmodũ uiro qui de ſuis poſſeſſiõibus ſeu bubus ſiue ouibus certãs expugnat: ſed me Antinous nẽtris miſceri gra cecidit qui multa dat hoibus incõmoda: ſed ſi pauperꝫ uſq Di & Erines ſunt Anti noo añ nuptias exitus uitæ aduenia t. At ille hoſpes ede inquit libens & adſidẽs uel abi alio/ ne te iuuenes talia dicentẽ p domũ pede aut manu tra bant/ lacerẽtq totũ. His dictis cœteri alii indignati nimis egre ferebãt ex quo quidã ex iuuenibus ſic ait. Antinoe nõ equidẽ pulchre cecidiſti mi ſerũ mẽdicũ: pdet te ſi uſq Deus ſupra cœleſtis eſt. Nã & di alienis hoſpi tibus adſimulati in uniuerſũ exñtes ciuitates circũeũt: hoium iniurias ſi mul & nefas adſpiciẽtes. Sic igr pci dicebãt: at Antinous uerba minie curabat. Telemacho aũt magnũ auxit luctũ/ Vlyxes pcuſſus: nec ppea la crymas ex ore fudit: ſed tacite caput inclinans exitiũ procis meditabat ut igit plagã huic inflictã. Penelope audiit in ædibꝫ ad famulas ait: Vtinã ſic illũ Apollo pcutiat/ cui Eurynome proma inquit ſi & nr̃aꝝ filius exe crationũ eẽt nullus horũ in craſtinũ puenitet. Huic Penelope ait Euryno me inimici quidẽ oẽs qui male ppetrãt iudicãdi. Antinous ãt atræ mortiſ ſeu peſtilẽtiæ cõperãdus. Nã quidã miſer hoſpes mẽdicus p ædes errat ua gabũdus (egeſtas. n. ſic iubet) quẽ quũ alii oẽs impleuerint/ inopiãq leua uerint: hic ſolus dextrũ ei humerũ cedẽdo pũu reddidit. Hec igit dũ ſic inter famulas loqret in thalamis/ ſedẽs Vlyxes comedebat. Penelope de inde Eumæũ ſubulcũ uocãs/ ueni inquit/ Eumæe iube hoſpitẽ huc adue dere ut illũ pcõtter ſiquid uſq de Vlyxe audiuerit/ aut oculis uiderit/ nã errabũdo ſimilis ẽẽ. Regina inquit ſubulcus/ O qlia hic loquit ſi taceret Abitiuium pfecto tuũ leniret ac demulceret. Tribus. n. noctibꝫ eũ illic in agro habui/ tribus quoq diebus in tabernaculo tenui. Primũ uſq me ex naui fugiẽs petiit/ ſed nõdũ labores oẽs quos eſt paſſus narãdo exple

nicat ſicut enim cantorē qui diuinitus ſit/ac carmina mortalibus dulcia ca/
nat uir miratᷣ:ſic ille aeronicū domi audiens ē tenet. Dicit.n. Vlyxis hoſpi
tē ſe eē pñuū in Creta habitantē ubi Minois eſt genus:Inde ille uenit mul
tos paſſus labores ac naufragia/adfirmatq; ſe uidiſſe Vlyxē apud populū
Theſprotoꝝ uiuū eſſe:multas quoq; ſecū opes domū ferre. Ac Penelope
huc eū uoca inquit ut corā ipſe loquatur. Hi.n. proci ſeu foribus adſidētes
ludūt ſiue hic p ædes:illis aīus eſt hilaris. Ipſoꝝ uero poſſeſſiones incor/
ruptæ & incolumes domi ſunt frumētū & dulce uinū eoꝝ ſerui abſumūt
ſed dñi in nr̄is ædibus cōuerſantᷣ:ſingulisq; diebus boues/ouesq; ac pin
gues capras ſacrificātes epulātᷣ: rubrūq; bibūt uinū/multaq; cōſumuntᷣ
nec ſpero impune:nō.n. uir eſt q̄lis erat Vlyxes peſtem a domo repellere
aptus. Nā ſi in pr̄iā ille rediret ſtatī una cū filio ulꝫ pcoꝝ ppellet. Sic ait.
Telemachus uero ſternutauit/ac p domū ſonitus magnopere auditus. Pe/ Nota
nelope aūt riſit:ad Eumæūq; uerſa inquit/I propera uoca mihi hoſpitē Prodigium
corā:nonne uides qd in ſingulis uerbis filius ſternutauit? Quāobrē mors ſternuta/
pcoꝝ iam puto ſequatur ſed aliud tibi dico/tuq; mente cōditū teneto ſi illū menti.
uera oīa referre nouerim induā læna/pulchraq; tunica. Sic ait. Subulcus
aūt ubi mandatū audiit:pperat:propeq; adſtās ait. Hoſpes pr̄ Penelope
Telemachi mater te uocat ut q̄q̄ curas patitur indaget de uiro quicquid ani
mus ei ſuadet. Si.n. te uera loqui iuenerit læna:tunicaq; pulchra ueſtiet:
panē uero ac cætera q̄ tibi opus p populum rogādo uentrē paſces. Is aūt
qui uoluerit dabit. Ego.n. inquit Vlyxes oīa uera Penelope Icarii filiæ di
cam. Noui.n. probe de illo parē quoq; ſuſtinuimus calamitatē ſed pcorū
pteruorū ſubtimeo turbā/quoꝝ iniuria & ius cœlū ferreum penetrauit:
Etenim nūc uir hic me p domū euntē/nihilq; mali agentē feriēs dolorib9
adfecit:nec Thelemachus/neq; itē alius hoc phibuit:quamobrē Penelo/
pen iube domi expectet q̄q̄ feſtinātē uſq; ad Solis occaſum ac me de uiri
tūc reditu pcunctetᷣ:ppius tñ igni adſidentē qd mihi triſtia laceraq; ſit ue
ſtis:tuq; optie noſti:q̄m ſe primū rogaui. Subulcus ubi mādatū accepit/
ſtatim pperat/quē Penelope pēui ſolū redeuntē adſpiciēs ait. Nō hoſpitē
ducis Eumæe:qd.n. in hoc uidit erro/an forte aliquē iniqū uel alſ uerēt
male p domū uenire uerecundus mēdicus? Cui ſubulcus probe inqt lo/
quitur/quæ & alius quoq; excogitaret:iniuriā uitare proteruoꝝ hoīum
q̄obrem te uſq; ad ſolis occaſum expectare iubet ſic longe melius O Re/
gina putauerim hoſpitē adloqui ſimul & audire. Non ſtulte inquit Pene
lope hoſpes cogitat qd forte accideret/nō.n. æque atq; hi hoīes illudētes

ſuiſquaq; machinantes reperiunť. Sic ait. At ſubulcus poſtq̃ oīa abſoluit mandata ad procoꝝ turbam ſe recepit; ꝑpius Thelemachi auribus caput admouēs ne coeteri audirēt. Here mi care inqt: ego quidē reuertor ad porcos: illic.n. mihi tibiq; rem cuſtodio: tu uero hic oīa curato: ipſum primum ſerua/ac aīo cogita neqd patiaris: multi nanq; tibi Achei/mala cogitant: quos utinā Iuppiter prius perdat q̃ nobis in comodū obueniat/ſic ut ais inquit. Telemachus erunt oīa: tu nunc ueſpertinus abi/mane autem pulchras hur duces uictimas. Interea haec mihi/ac diis oīa curae fuerint. His ab eo dictis. Subulcus protinus in thoco conſedit/ciboq; ac potu domū ſatur ad ſuos diſceſſit/aulamq; conuiuiis plenam reliquit/qui ſaltatione & cantu ſimul gaudebant: iāq; dici ſerum aduenerat.

Libri Decimi octaui Argumentum. S.

Lyxes & Irus/Ithacenſis pugillatu certāt: Penelope ſeſe ꝓcis oſtendit/a quibus & dona accepit/fit & collocutio quaedam deinceps Vlyxis & Eurymachi.

Irus ꝓrup ut leno ca/ ſtatur.

Rodiit & ꝓrup publicus qui ꝑ urbē Ithacaꝫ mēdicabat cuius erat inſigne uacuū cōtinuo uentrē cibo potuq; explere: uis alias ei nulla ſeu uirtus: adſpectu ꝓcerꝰ cui nomen Arnaeo ex ipſa genitū mr̄ indidit: iuniores uero cūcti Irū uocabāt: qm̄ ſiqs uellet nūcium ferebat more Iridis. Is igr̄ ꝓdiēs Vlyxē domū uſq; inſectebať/iurgiiſq; inceſſebat. Exi foras ſenex ne ſtati pede trahacis: nō uides qd mihi oēs innuūt oculis: ⁊ te trahi adhortātur: me tn̄ pudet. ſed oco ꝓpera ne ſubito ſit nobis manibꝰ cōtētio. Hūc Vlyxes torue adſpiciēs: nō ego te infelix inqt ignaui ſi facio neq; uoco/nec aliq̃ inuideo tibi dari q̄uis plura accipienti. Hoc.n. utriuſq; capax pauimētū erit: neq; ičt te aliis inuidere oportet: uideris & tu quoq; mihi quēadmodū ego mēdicos. Diuicias di dāt ſoli: manibus aū ne uide me ꝓuocabis aut irritabis ne pectus oſq; tibi cōtuſū atq; ſangie foedatū reddā: qes & mihi ſi magis fuerit nō eqdē puto te rurſus i Vlyxi domo uerſari/O nefas ut gurges uelociter loqť ueteri fornaci ſimilis/quē ſi male cogitarē utraq; manu cōtunderē/humiq; ꝓſtratū oēs ue ex ſue maxillaꝝ dētes auellerē: ſed cinge nūc ut oēs nos cognoſcāt certātes nos & q̄madmodū tu cū ſeniore cōcurras. Sic illi certaui ſuper leue pa.

uimētū ꝓ foribus litigibāt/quibus Antinoꝰ ubi uidit ridēs ad ꝓcos ait/O
ſocii nunq̄ tale antea cōtigit/q̄le nūc oblectamētū deꝰ in hāc domū addu
xit. Hoſpes & Irus inter ſe māibus certare cōtēdūt ſed uideamꝰ. Ad hæc
illi cachinnū extulere/ac circa paupes miſeros cōuenerūt. Rurſus igr̄ An
tinous: Audite inqt ꝓci qđ dico/uētres hi capraꝝ nidore/ac ſangie pleni
prādio parāt q̄cūq uicerit ac potior fuerit/ex his unū quē maluerit ad epu
las ſibi legat/ac deinceps nobiſcū ſemp edat/nullūq aliū itroducamꝰ po
ſtea mēdicantē. Antinoi ſermo oībus placuit. Vlyxes uero ꝑ dolū inquit:
Amātiſſimi nō eſt hoiem iā ſenē ac uiribus deficiētē cū iuniore certare/ac
me uēter mali ſuaſor ipellit in plagis cōſidar. Sed mihi oēs firmiter iura/
te neqs Iro auxiliū ferēs me manu ualida ꝑ iniuriā uerberet:uī facile ſu/ Venter mali
paret. Sic alt illi ut iuſſit iurauer. Telemachꝰ deinde ait. Hoſpes ſi te aius ſuaſor hinc
fortis impellit atq hortat hūc expugnare:nullū deinceps Achæoꝝ aliū Virg. mala
timeas q̄m cū pluribus cōtendet qui te uerberet/aut attiget. Ego quoq qui ſuada fames
te hoſpitio excepi:deinde Eurymachus & Antinous ābo ſapiētes lauda/
būt. Dictū oēs ꝓbauere. Vlyxes igit ſeſe nudās ueſte lacera circa gēitalia
ſubcinxit. Vī crura ingētia coxoſaq inſup humeri q̄ lati pectoraq ac bra/
chia terribilia apparuere. Minerua uero ꝓpe adſtās Vlyxis mēbra curabat.
Proci oēs inter hæc magnoope mirabant. ſicq alter alteri ꝓximo dicebat.
Irus nēpe Airus cito magnū profecto ſibi malū ſpōte adtraxerit: Quale
Iuppiter: crus ex lacera ueſte ſenex oſtendit: ſic igr̄ dicebāt. At Iri aius igna
uus trepidabat. Artuſq tremore cōmouebātur: tū neceſſario duci/ſuc/
cingiq a miniſtris fuit/cui Antinous inquit: ne fueris nec ſis nūc ā plius
iactator ſi hūc times & granicer expaueſcis/hoiēz qdē ſenē laboreq adfli
ctū ac debilē quē ille ēnppſſus. Verū hoc tibi dico qđ & eueniet/ſi te hic
uicerit ſupiorq fuerit/te ſubito in cōtinentē naui mittā ad Echetū regē ho
minū cūctoꝝ uaſtatorē ut ipſe nares/aureſq ac demū genitalia inciſa ſic
cruda det canibꝰ uorāda. His illi dictis maior mēbris icubuit timor/ſi me
diū ꝓceſſit/ābo manus extollūt. Vlyxes uero mēte cogitabat an ita eū ce
deret ut ab aia ſtati cadēs relinqret an cū leuiter ipulſū hūi extēderet: ſic al
ternāti potior ſnia uiſa leuiter cedere ne illi Achæi ſuffragarēt. Igr̄ ambo
manus attollētes. Irus quidē primū Vlyxi dextrū ferit humerū. At Vly/
xes illi ceruicē ſub aure/oſſaq intus fregit: ſtatimq ꝑ os purpureū uomit
ſanguinē: ꝓnuſq in terrā cecidit: dēteſq ꝑpea colliſit/& humū calcibꝰ uer
berauit. At ꝓci manus eleuātes riſu moriebant. Vlyxes uero iacētē ueſti
bulo pedibꝰ traxit uſq ad aulā & porticꝰ portas atq illū iuxta muros aulæ

introduxit:inclinans/eiq; ſeptrũ in manibus tradidit:altq;. Hic nunc re/
cuba canes/ac porcos phibēs:neq; tu hoſpitũ ac pauperum ſis dñator quũ
ſis crudelis:neq; tibi malũ maius obueniat. Dixit & circa humeros ſor/
didã ac lacerã ſuſpēdit perã:ex altera parte gladius erat. Indeq; procedens
humi rurſus adſedit. Proci uero intro abierũt ſuaue ridentes et uerbis eũ
laudãtes. Di tibi dent hoſpes qcquid ipſe cupis tuoq; ſit aīo carũ q hunc
ignauũ ut in populo mendicare deſinat feciſti:eundē nos cõfeſtim incõti
nentē ad Achetem regē oīum mortaliũ peſſimũ mittemus. Ac Vlyxes ob
gl'iam gaudebat. Antinous aũt magnũ ei uentrē nidore/ſanguineq; oper
tum. Amphinomus uero panes duos e caniſtro promēs adpoſuit:aureã
deinde paterã ſuſcipiēs ait. Salue pr̃ hoſpes tibi deinceps aduenīāt opes
atq̃ nũc laboribus es pluribus obnoxius/Cui Vlyxes Amphinome in
quit. Mihi ualde ſapere uideris:patris enim tui famam audiui bonã. Ni/
ſi Dulichii uiri diuitis ex quo dicunt te genitũ:uirum ſane prudentiſſimũ
Nota. lem. Quamobrem tibi dico mihiq; crede.
De hoīa fragilitate. Ex his quae terram ſerpunt/ſpirantq; per amplam
Nil ut homo eſt aeque miſerum ſeu uile putandum
Qui nihil in uita tandem patietur acerbum
Di faueant tantum:ac uirtutem uiribus addant.
At contra irati ſi forte incumoda mittunt
Perferet haec animo:quanq̃ non ſponte:dolenſq;
Mens etenim cunctis inerit mortalibus illa
Qualem cottidie praebebit Iuppiter altus.
En ego nunc pauper/felix quandoq; uidebar
Fratribus et nimium/patriq; potentibus idem
Viribus & propriis geſſi confiſus iniqua.
Quare ius nunq̃ ſeu fas contempſerit ullus
Sed quae dant diui:clam munera quiſq; tenebit
Quēadmodũ ego uideo nũc procos nefāda ppetrãtes/rē abſumētes & uxo
rē infamãtes uiri quē nõ potã diu ab amicis & p̃ria abfuturũ ualde.n.eſt
ppe:ſed te deus domũ reducat:ex ope ne in illũ incidas quũ primũ in pa
triã redieris/neq; abſq; ſanguine rē decernī inter procs & ipm puto. His di
ctis libãs uinũ bibit/qd̃ rurſus i Amphinoī manibq poſuit/q deīde p do
mũ abiit aīo ictatus:capita minitãs. Nã & mēte mala agitabat:nõ tñ fatũ
uitauit:q eſt qn Minerua eũ ſub Telemachi mãibq irretiuit:ipiuſq; haſta
fortiter occidi:ataurſus igr̃ i throno ũn ſurrexit adſedit. Minerua pq haec

Penelope mentē induxit ut procis ſeſe oſtenderet ut illorū animū magis
detegaret/ac deprenderet & ut apud uirū eēt in ꝑcio magiſq̄ prius. Itaq; ꝓ
ter morē ridēs Eurynomen cōpellās ait/ Eurynome aius nūc ſuadet ut me
procis q̄q̄ infenſis oſtēdam/filioq; dicā q̄d utile ipſi puto ne cūcta cū illis
cōicet qui bn̄ quidē loquunt̄/male uero poſtea ſentiūt. Cui illa certe ait/na
ta probe hæc omnia in cura eſt/ſed abi tuo filio rē manifeſta/neq; hæc illū
ullo mō celabis:prius tn̄ corpus laua/oſq; ne genas infice ne lacrymis ne
ſordenti prodeas/q̄ro ꝑpetuo lugere ſans peſſimū. Iāq; tibi filius talis eſt
quē iā pubeſcētē tu maxime Dis ſimilē dicas uideri. Ne inquit Penelope
hæc adflicte. Eurynome refer/lauare corpus/oleoq; illinire/ſiquidē nanq;
mihi oēm di apſtulere ex illo tpe quo uir ille meus cū nauibus diſceſſit.
ſed iube Antonoen & Hippodamiā ad me uenire/ut mihi adſiſtāt. Sola
nāq; illuc ad uiros ire nolim:pudet. n.: Sic ait. At uetula ex ædibus prope
rat:mulieribus uti ueniāt nunciatū. Hic Minerua quū alia noverit cū Pe
nelope dulcē oculis ſonnū fudit:ex quo in lectulo inclinatæ oīs membra
ſoluta ſopitaq; ſunt. Interim Dea illi munera dedit imortalia ut eā Achæi
admirerentur:ora quidē imprimis forma imortali reddidit:q̄li Venus ꝑ
fuſa eſt:ſi q̄n ad Chorū gratiarū dilectū uadit:eā inſup & ꝓceriorē & pīe
riorē ac ebore ſectili cādidiorē uideri dedit. Hæc ubi geſſit Minerua abiit.
Venerūt interea miniſtræ murmure ſtrepētes. Hæc uero ubi a ſonno reli
cta eſt ora ſibi manibus abſterſit ac ait. Profecto me graui dolore adfectā
mollis inuaſit ſonn9. Utinā mihi ſic Diana agreſtis dulcē nūc ꝓberet mor
tem/ut ſi meā finiret ætatē nō amplius in luctu eē:nec carū deſiderare ui/
rū omni ꝓditū ꝓter cunctos Achæos uirtute. His dictis ſtatim a ſupiore
domus thalamo deſcēdit nō ſola:ſed famulæ ſimul duæ ſeq̄bant̄:ūtaq;
ſtatim uis tectū adfabre factū cōſtitit caput pulchra redimita uitta:famu/
læ quoq; ſedulæ utrinq; adſtabāt. Ac procis admiratiōe ſtatim genua ſol
uuntur/animus itē amore delinitus/oēſq; iuxta lectos ſeſe inclinare cœpe
runt. Illa uero filiū cōpellans/ Telemache ait/nō adhuc tibi mens firma/
neq; ſententia eſt. Nā puer q̄ndā exīſti mens tibi & ingeniū ad ea quæ
nulla eſſent magis aderat. Nunc uero qū magnus es & ad ætatis æquū ter
minum ueniſti(nam profecto uir alienus tuā magnitudinē ac formā ad/
ſpiciens te uiri beati ac potentis filium eē diceret)nec tibi mens ſana/neq;
ingenium ut ex facto licet animaduertere:quale nuper domi cōtigit/quū
hoſpitem ſinis talem probris inceſſere:ud nunc: Nam hoſpes quicunq;
in domo noſtra quieſcens ſi ſic miſere ac uiolenter diſtrahitur & exagi/

tatur tibi dedecori & infamiæ apud hoĩes fuerit. Cui Telemachus. Ma
mẽ inquit ꝑfecto te iraſci egre fero. Ego nanq; aĩo cũcta noui bona & ma
la: olim uero puer erã. Verũ neq; oia prudẽter agẽda intelligere. Me nãq;
uexãt circũſiſtẽtes alius alibi qui male mihi cogitant: maximeq; aduerſã/
tur. Nõ.n. Iri & hoſpitis certamen uolũtate ꝓcoꝝ factũ eſt: uiribus q̃dẽ
hoſpes pſtitit utinã quidẽ Iuppiter pr̃ & Minerua & Apollo ſic nũc ꝓci
in nr̃is ædibus nutarẽt capitibus domiti/alii quidẽ in ueſtibulo/alii uero
intra domũ coꝝ: inſup mẽbra ſoluta tenẽt ut nũc Irus ille apud fores aulæ
ſedet nutãs capite ob plagas ebrio ſimilis: neq; multũ pedibus cõſiſtere ne
quit/neq; itẽ domũ redire ob mẽbra uerberibus quaſſa ſolutaq;. Sic igit̃
inter ſe colloq̃ntibus. Eurymachus Penelopen adloquit̃/O Penelope ſi
oẽs Achei/ut Iaſon/Argo te adſpicerent plures ꝓci in nr̃is ædibus mane
ad epulas cõuenirẽt: q̃ñ forma/magnitudieq;/ac igenio ceteris pſtas mu
lieribus. Illa uero Eurymache inquit meã ue pe & uirtutẽ & formã & co r/
pus Di extruxere q̃ñ ad Troiã Argei ꝑfecti ſũt: inter quos meus erat Vly
xes: ſed ſi ueniẽs ille meã iuuaret ac regeret uitã maior lõge mea gl̃ia melli
orq; fuerit. Nũc uero angor tot mihi deus mala inflixit. Profecto q̃ñ ille
obiit patrẽ relinq̃ns: me dextra quoq; corripiẽs ait/O cõiux nõ ego exiſti
mo Achæos oĩs incolumes rediturosN. Nã Troianos ferũt uiros eẽ fortes
ac bellicoſos: inſup iaculatores optimos: equoꝝ quoq; adſeſſores qui ce/
leriter pugnã in bello ineũtes decernũt: quãobrẽ ignoro quidẽ ſi me deꝯ
reduxerit: ſeu ibi apud Troiam pereã. Tibi hic curæ fuerint oĩa. Remini
ſcere patris ac matris meæ nunc maxime: ſi unq̃ me ꝓcul extiterit & poſtq̃
natũ pubeſcẽtẽ uideris: nube cui uolueris tuã relinq̃ns domũ. Sic ille di/
xit. Ac nũc oia euenere. Nox erit q̃ñ infelix cõnubiũ me miſerã petet/quã
Iuppiter bonis omnibus priuauit: ſed hæc aĩo meo dolorẽ mœſtitiãq; fa
ciunt. Proci.n. cõtra ius faſq; iãdiu optimã fœminã ac fortunati uiri filiã
in mr̃imonio certatim petũt/atq; inter ſe cõtendũt. Ipſi boues & oues pin
gues abſumũt/dantq; epulas & egregia dona puellæ amicis ſed nõ impu
ne alienã deuorant rẽ. Vlyxes aũt inter hæc gaudebat/quod ad dona qui
dẽ ꝓcos hoc mõ Penelope prouocauerit: aĩoſq; dulcibus uerbis demulxe
rit: mens aũt illi alia uoluebat. Antinous uero Penelope ait. Dona quæ
Achæoꝝ quicũq; uoluerit hic ferre accipe. Nõ.n. munus negare fas eſt.
Nos aũt nõ ad opa: neq; alio prius ibimus q̃ te optimus Achæoꝝ: quicũq;
is fuerit uxorẽ accipiet. Antinoi ſermo illis magnopere placuit. Itaq; ꝓcoꝝ
iuſſere dõs cuiq; ferre Antinoo peplũ tulit: ubi.xii. erant toriali oẽs aurei

Vlyxis di/ſcedentis ad Troiã mandata ad Pe/nelopen.

fibulis uerſatilibus cōcinnati. Eurimacho aūt monile aureū uarie labore cum: electriſq; uti ſol micans interſitū. Eurydamanti duo miniſtri/duo auriū ornatus trib9 oculis laboratos unā gr̃a ſplēdebaṫ maxima. Piſandro Polyctoridi famulus monile peni admodū elegāte attulere. Aliud quoq; alius pulchrū optulit donū. Quib9 acceptis Penelope in ſupiorē domus ptem cōſcendit: dona miniſtræ tulerūt. Proci aūt ſe ad ſaltationib9/canti/buſq; iucūdis uſq; ad ueſperā māſere. Lætātibus igit̃ inter ſe ubi ueſp ad uenit: tris in ædibus faces ut lucerēt ſtatim cōſtituere: circaq; ligna arida ferro excīſa adpoſuere. Vlyxis quoq; diu abſētis famulæ lāpades p uices adcēdebāt: qbus ille ait. Miniſtræ Vlyxis ite in ſupiorē domus thalamū ut Penelopæ pudicæ adſiſtatis: eāq; domi manētem oblectate/aut colon exercētes/aut lanā manibus aptātes. Ego uero interim his lumē pbebo uel ſi uſq; mane manere uelint: non. n. me puto inceſſenteſ: quū ualde ſim pati ens. Sic ait. At illæ inter ſe reſpiciētes riſere. Formoſa Melancho pbris ac ſcommatis eū laceſſiuit. Hanc Dolius pr̃ genuit. Penelope aūt educauit & uti filia nutriuit: iocisq; ac delitiis adſuefecit. Non tñ Penelopes luctū in/grata repſſit: ſed Eurymachi cōplexibus miſcebaṫ. Hec igr̃ Vlyxē his iurgiis laceſſebat. Hoſpes miſer ꝑfecto cerebrū aps tbi euolauit: mēte excidiſti. Num nō qeſcere uis in domū ueniēs magnificā: atq; inter delitias ſed garrulus ipſe plura cū pluribus uiris loquēs audacter atq; īpudenter nam nō trepidas animo: ſeu tu forte uīc uinolētus es: an tibi ſemp hæc mens eſt: ſeu potius ſupbis qd̃ Irum uiceris mēdicū: uide neqs Iro fortior exſurgat qui manibus potētibus effracto capite te ex ædib9 multo ſanguine fœdatū protinus excurbet. Vlyxes aūt illā torue adſpiciēs/Dicā inquit o canis oīo Telemacho q̄cunq; locuta es ut te mēbratim incidat: ſic igitur dicēs uerbis fœminas pterrefecit: ſicq; ab eis abſceſſit. Illæ ſtupore ſubito correptæ ac mœnibus fere ſolutæ expauere: qd̃ grauiter ac uere ipſum locutū fuiſſe exiſtimarēt. Poſt hæc iuxta faculas ardētes oībus appa rens fulgidus cōſtitit: ſed & aīo iam incitatus ea cogitabat quæ poſtea pfecit. Procos attamen Minerua nō adhuc ab iniuria abſtinere permiſerat/ ut Vlyxem magis laboribus exerceret: inter quos Eurimachus Polybi filius Vlyxem iurgiis inceſſens ac ſotiis riſum excitans/Audite me inquit Proci inclitæ reginæ ut dicam quæ me animus hortatur non fine nu/mine diuum: hic uir ad domum Vlyxis uenit: mihi uidetur facularum ſplendorem ipſius ineſſe capiti: quod nec crinis neq; pili cōſpiciunṫ. Ad Vlyxem deinde uerſus hoſpes inquit nempe uti uideo uelles nutriri: ſed

ego te ad agrum cõducã/merces idonea tibi erit ſepes colligãdo/arbores plantãdo: hinc ego tibi frumentũ i o totũ annum dabo: ueſtes preterea cal/ ceoſq; pedibus: ueꝝ qñ ſemel artes didiciſti malas nolles opus facere: ſed p populũ mendicare uis potius: ut uentrẽ tuũ ignauũ habeas unde paſcas. At Vlyxes Eurymache inq; ſi ueris tpe: qñ lõgi ſunt dies nobis ſit opus cõtentio: in herba uſq; ad nubes alta falcẽ ego incuruã tenerẽ: tu uero ſimi lẽ: ac ieiuni in ope pſeueremus: ſi itẽ boum adſint aratro optimi magniq; & umbo herba ſaturi: etate inſup roboreq; pares/& q̃tuor i o die iugera arare ſint apti: gleba quoq; facile aratro cederet: tũc me uideas ſi arduã mẽ ſurã primus abſoluerẽ: ſi preterea bellũ hodie Iuppiter excitaret/mihiq; ſcu tũ eẽt/aut duæ haſtæ/& galea, pſus aerea capiti aptata: me tunc inter pri/ mos uerſantẽ pugnatores uideres/nec mihi, pro uentrẽ obiectares. Nũc uero iurgiis me petis: uideriſq; magnus ac potẽs eẽ q̃ d iter paucos & ignã/ uos hæc iactas/ſi Vlyxes rediret in patriam/ſtatim tibi fores q̃uis late exiſtẽ/ tes fugiendi angoſtæ uiderent̃. Eurymachus uero ad hæc magis aũ ſuc/ cenſuit/ac illũ torue aſpiciẽs/Ah miſer inq; tibi ſtatim pfecto malũ in/ fligam/qui inter tot uiros impudẽter loqueris: nec aũ trepidas: certe uel tu nũc uino grauaris: aut talis cõtinuo tibi mens eſt/ut ſermõe cũ ſtulto ſis/ſic dicens ſcabellũ corripit. At Vlyxes Eurymachũ metuẽs ad Amphi nomi Dulichii genua cõfugiens ſedit: cui ille faciẽs pincernã manu ferit dextra: ex quo guturniõ in terrã cadens ſonũ ẽdedit: ac ille gemens ſupi/ nuſq; humi corruit. Proci aũt p ædes cõuenĩẽtes ſic alter alteri dicebant/ Vtinã hoſpes hic errãdo alibi periiſſet: priuſq; huc ueniſſet: nõ tantũ pfe cto ſtrepitũ tumoltũq; attuliſſet: nunc cũ medico cõtendimus: nec ulla cũ bi oblectatio deinceps erit: qñ peiores pouſitur/qbus Telemachus ait: Infelices inſanite nec amplius cibũ itẽq; potũ abſcondite: deoꝝ uos aliquis peuldubio cõcitat: ſed laute epulemini: diſcũbite/meã petite domum qñ ſuadet aius/ego uero oeſtꝝ neminẽ inſequar. Sic ait/illi oẽs mordicus la bis inherẽtes Telemachũ admirabant̃ qui tam audacter locutus eſt inter quos Amphinonius ſic loqui cepit/O ſocii nullus deĩceps ius faſq; oẽi/ bus cõtentioſis laceſſens/ledat alios: neq; hoſpitẽ hũc exagitet/nec aliquẽ ex Vlyxis domus miniſtris. Igit̃ pincerna a pateris incipe ut plane libã/ tes diſcũbamus: deĩde diſcedẽtes hoſpitẽ i Vlyxis domo relinq̃mus: ſic aits ſermo cũctis placuit. Itaq; Moliꝰ pco Dulichiꝰ Amphinomi miniſter uinũ fudit oĩbuſq; uiritim diſtribuit: illi uero diis libãtes dulce potauerũt me͂re ubi uero libauerũt: ac q̃tum iuſſit aius, potauere qſq; ſuã repetiit domũ.

Libri Decimiſnoni Argumentum. T.

Lyxes armorum explicationem una cũ Telemacho facit. Apud
Penelopen ſe Cretenſem eſſe ſimulat. Cognoſcitur ab Euryclea
ex cicatrice dum pedes lauat & per tranſgreſſionem narratur ut
apud Parneſſum in uenatione ab apro uulneratur.

Lyxes igitur poſtq̃ domi relictus eſt procis cædẽ ab
una cum Minerua meditatur. Itaq; filium adloquit
Telemache arma intus omnia ponere oportet at p
cos nihilominus uerbis placabilibus lenire: quãdo
abſte cauſam requirunt dic quemadmodũ ex fumo
eadem aſſerens condidiſſi: quod non ea uideantur/
quæ Vlyxes ad Troiam diſcedens reliquit: uerum
ſemiuſta ex ignis uapore. Præterea hoc magnum menti mihi deus inie/
cit ne nos per ebrietatem tumultum forte excitãtes inter uos mutuis uul
neribus petatis: menſamq; ac ſponſalia fœdari contingat: ipſum enim
ferrum hominem inuitat. Telamachus itaq; parenti ſtatim obtemperat.
Eurycleamq; ad ſe uocans nutrix inquit agedum fœminas omnis ſupe/
rius domi contine donec in talamum pulchra patris arma condamus:
quæ fumus per domum eo abſente inquinauit. Ego uero paruus eram:
nunc uero ſeponere uolo ne ignis uapore inficiantur. Cui Euryclea uti/
nam fili inquit in animum inducas prudentem: domum curare: remq;
omnem cuſtodire. Sed quis queſo deinde uadens lumen feret ſi famu/
las non ſinas exire: aut apparere. Hoſpes hic ait Telemachus. Non
enim ocioſum ſinam quum longe ueniens meum edat frumentum. Illa
mandatum ueloci ter exequitur fores ædium claudit. At Vlyxes & filius
ſeſe opi adcingentes intus tulere galeas/ſcuta/haſtas/quibus Pallas lu/
cernam auream tenens nitidum lumẽ præſtabat. Tunc Telemachus pa
trem clare uocans/O pater inquit: mirum oculis hoc adſpiciamus: nũc
domus contignationes abiegnæq; trabes & columnæ altiſſimæ more
ardentis ignis apparent: certe intus aliquis eſt deus. Tace inquit Vly/
xes apud te tenetne quære: deorum eſt fas. Tu hæc recenſe: ego te
hic relinquam donec & famulas/ & matrem tuam uerbis irritem/atq;
adcendam/ quæ me lugens ſinguis interrogabit: ſic ait. At Telema/
chus ex Aula in thalamum cum facibus uenit: ubi dudum dormi/

re quando ſumnus irreperet conſueuit. Hic itaq; nocte quieſcens auroram
expectauit. In ſuis autem Vlyxes relictus eſt una cum Minerua de nece
procorum agẽs. Penelope interea Dianæ ſimilis e chalamo proceſſit/cui
iuxta ignem ſedem poſuere ebore & auro laboratam/quam Architectus
Icmalius fecit/ſub pedibuſq; ſcabellum poſuit ex ipſa ſede naſcens ubi &
puluillum ingentem ſubiecit. Hic igitur conſedit/famulæ item ex aula in
chalamum uenere/frumentiq; multum/menſaſq; ac pateras : unde proci
biberent attulerunt. Ignem præterea a lampadibus ad humum demitten
tes ligna multa lucis gratia accenderunt. Ac Melancho iterum Vlyxem
exagitare cepit/hoſtes etiam nunc hic pernoctabis per domum diſcurrẽs
& mulieres adſpiciens : exi miſer foras/noſtram menſam tuo faſtidio le/
tus uel tu face percuſſus foras per uim traheris. Hanc Vlyxes torue adſpi
ciens infœlix ſit/cur me ita iniquo petis animo : an quod tibi ſordeo : aut
malis ſum indutus laceris : mendico namq; per populum : neceſſitas ſic
cogit. Tales enim pauperes & errones ſunt. Nam & ego diues domum
diuitem inter homines habitabam : ſæpeq; inopi ſubueni tali : qualis ue/
nã eſſet qui cui nunc indigẽs uenit. Erant quoq; famuli mille aliaq; mul/
ta quibus homines bene uiuunt : ac fortunati uocantur ſed Iuppiter me
deiecit : ſic illi placitum : quãobrem ne queſo tu mulier quũ ſis inter famu
las princeps a me penitus omnem aufer lætitiam : ne forte hera tibi infe/
ſta atq; irata ſit/uel Vlyxes ueniat : quũ adhuc ſpes aliqua ſit. Si autem in
periit : neq; amplius eſt rediturus : at filius iam talis eſt Apollinis uolũta/
te Telemachus/quem nulla fœmina ex in aula iniquæ gens lateat : ſadnũ/
dum eſt ut pœnas capere poſſit. Hunc igitur Penelope ſrẽtem audiuit
famulamq; uehementer increpuit : compellanſq;/O nimis audax inquit
canis impudens magna auſa facinus/quod tuo capite lues : cuncta enim
probe noſti : quod triſticia uehemẽter adficiar. Idcirco hoſpitem de uiro
percunctari uolebam. Ad Eurynomẽ uerſa fer inquit huc ſellam puluil
lumq; inſup ut hoſpes ſedeat : at mihi referat : ipſeq; me audiat : uolo nãq;
percunctari. Sic ait/Illa obtemperat Vlyxes ſedit. Penelope incipit/Ho/
ſpes ipſa primum te hoc rogo/quis/aut unde gentium es : ubi tibi patria
aut parentes/cui Vlyxes/O mulier ait. Nullus tecum mortaliũ ſuper ter/
ram contendet/quod tua fama ad celũ uſq; peruenerit ut Regis alicuius
optimi/qui multis ac fortibus imperitans uiris iura dicat : terraq; apud eũ
nigra triticum/ordeaq; ferat. Præterea optimas oues producat : mare uid
tum ex copia piſces præbeat/deniq; populi placidi lætiq; ſint. Idcirco

Terra ni/
gra præſtã/
tiſſima

me alia in tua domo interroga:ne meum genus aut patriã inquire ne me
magis triſticia hæc memorãtem adficias:ſum nãq; animo ualde adflictus
neq; me opus in aliena domo lugentem aut dolentem conſidere. Quæri Nota
autem ab re ſemper deterius. Ne quis forte famulorũ ſeu etiã tu ipſa me
quod uino ſim grauis lacrymare putetis. Penelope hoſpes inquit meam
& uirtutem & formã ſimul cum corpore Di perdidere/quo ͦprimũ Argel
Ilium petierunt/cũ quibus & meus ꝓfictus eſt Vlyxes qui ſi forte redie
rit/meamq; uitam curauerit/mea gloria famaq; pulchrior & maior eſſet.
Nunc uero angor/tot enim mihi deus intulit mala quot exiſtunt princi
pes uiri qui in inſulis Dulichio Same Zacyntho/Ipſ aq; Ithacæ ꝓ circũ
colunt: quũ hi ſane omnes mei ſint proci:meq; probris adficiãt petũt
domũq; abſumunt:quãobrem neq; hoſpites curo/neq; ſupplices neq; ſiẽ
præcones qui opifices ſunt:ſed tantũ Vlyxem deſiderans ſic intereo. Illi
nanq; nuptias meas urgent:ego uero dolos cõmentor. Pharum quidem
mihi deus menti immiſit/tenue quidem ac rotundũ ut domi texam/dixiq;
palam eis. Iuuenes mei proci poſtq̃ Vlyxes extinctus eſt meum expecta
te cõnubium donec Pharum abſoluã:ne tela pereat. Laerti ſeni funebris
tunica conficiẽda quãprimum de uita deceſſeri:ne qua Achæa mihi im
pietatem obiectet:ſi is qui multã poſſideat ſubſtantiã ſine tunica nudus
iaceat. Sic eis dixi:at illi perſuaſi. Hic ego interdiu magnam plectebar telã
nocte uero faculis poſitis reſoluebã. Hoc itaq; modo tribus annis Achæ
os perſuaſos celaui. At poſtq̃ quartus annus horis & diebus ac menſib9
iam cõſumptis uenit:tunc me per famulas canes minime curantes oppu
gnauere/ac uerbis magnopere uexauere:ubi Pharum abſolui nolẽs qui/
dem & coacta nuptias effugere nequeo:neq; aliam uiam ullã inuenio:pa
rentes inſuper nubere hortãtur/filius quoq; uidens a procis rem abſumi
iraſcitur/iam enim uir/magnuſq; domũ ac rem familiarẽ curare eſt aptus
cui Iuppiter gloriam prebet. Sed tu quæſo narra unde tibi genus-nõ enĩ
ex antiqua quercu ſeu ſaxo exiſtimo. Ad hæc Vlyxes o cõiux inquit pu
dica Vlyxis: non hæc profecto interrogando meum extingues luctum:
ſed uere adfirmo meum dolorem longe q̃ antea maiorem reddes: ſas ere/
nim. Nam quanto tempore uir tuus abeſt a patria:tanto ego nũc multorũ
hominum urbes peretro/multos item patior labores. Sed ut enarrem tã/
dem quod rogas ac quæris.

Creta Iouis ſummi medio iacet inſula ponto. De Creta.
Pulchra quidem at pinguis: circumfluu fluctibus atris.

Intus mortales multi:populiq; frequentes
Nongenas habitant diuerſis uocibus urbes
Sunt & Achæorum gentes:ſunt Ecocretes
Dorenſeſq; ſimul:forteſq; ad bella Cydones:
Sunt etiam quorum fama eſt celebrata Pelaſgi
Quos inter cunctos pollet pulcherrima Gnoſus
Hic ubi ſcepra nouem Minos exercuit annis
Conſilio Iouis excelſi dignatus in antro. Ia pria mei Deucalionis
pater fuit. Deucalion uero me atq; idomeneum regẽ genuit:uerũ ille Iliũ
una cum Atride petiit:mihi nomen inclytum Aethoni natu minor eſt.
Ille maior ſane atq; melior. Hic ego Vlyxem uidi/hoſpitioq; excepi quũ
in Cretã uis uenti eũ adduxiſſet Troiã petẽtem:ad littus.n. Malienſe im
pulſus apud Amniſum cõſtitit ubi Dianæ ſpelunca in duris ac difficili/
bus portib9 uix pcellas euitauit:ſtatimq; in urbẽ ueniẽs Idomeneũ uiſi
gauit:hoſpitem.n. illũ dicebat ſuũ carũ ac uenerabilem. Huic igitur deci/
ma iã ſiue undecima dies aderat Ilium petẽti/quẽ ego domũ ducẽs hoſpi
tio diligenter excepi multis in domo exiſtẽtibus/ei quoq; ac elus ſociis ſe/
quenobãs publice farinã dedi ac uinum rubrũ & boues ad ſacrificandũ
ut animũ expleret. Hic igitur Achæi duodecim mãſere dies. Ventũ nãq;
boream durũ quidã cõcitauit Deus ex quo ſupra terrã cõſiſtere nõ erat:
die tertia poſuit. At illi ſoluerunt. Dixit:multa uero ſimilia mendacia cõ
memorans. Illa uero audiẽs lacrymas fundebat/ac toto corpe liqueſcebat
Cõparatio. ueluti nix in altis mõtibus ab Euri ĩpulſa flatib9/Zephyri poſtea tepore
liqueſcit:ex quo flumina ex unda fluẽte replent̃:ſic illa uirũ pñtem plorãte
lacrymis genæ decoræ liqbant. At Vlyxes ingemẽs ſuã tacite miſerabat̃
uxorẽ. Oculi tñ ueluti cornu/aut ferrũ:imobiles palpebras minime mu/
tabant̃:de idustria lacrymas diſſimulãs. Penelope uero poſtq̃ luctu exa/
turata eſt/ruſus illũ adloquit̃. Nunc hoſpes pfecto experiar ſi meũ uiꝝ
domi hoſpicio una cũ ſociis excepiſti:dic ſodes quanã ueſte indutus erat
ipſeq; q̃lis erat/quales & ſocii qui eũ ſequebãtur/O mulier inqt Vlyxes
difficile ſane de tam longo tpe loqui. Iam uiceſimus eſt annus ex quo in/
de ex mea patria diſceſſi:attamen quod mihi uidetur dicam. Ego lænam
purpuream & delicatam:duplamq; Vlyxis habuit:cui fibula erat Aurea:
geminis foraminibus: in peiori autem parte uarie laborata erat. Canis
enim pictus uidebatur inulom ante pedes ote tenens ac ſuffocans: ille
effugere contendens pedibus micabat:turba circa adſtans ex auro facta

miſſabatur. Præterea Vlyxis corpori tunicam uidi/adeo tenuem molleꝗ;
ut cepæ membrana:ita fulgida ut ſol uideretur/multæq; illam fœminæ
admirarentur/ſed & aliud dico quod non ſatis ſcio ſi hanc quum diſceſ/
ſit domi amictus ſecum tulit/ſeu ſociorum aliquis nauium/uel hoſpes
alios alicubi ei dederit:qꝫ multos Vlyxes haberet amicos:inimicos ue/
ro paucos:ego quoq; illum enſe/tunicaq; purpurea dupla talari donaui:
ac cum honore in optima naui traſmiſi. Illum deniq; preco aliquantulus
maior natu ſequebatur:quomodo autem eſſet dicam:humeris rotundis
atro colore/crinibus denſis Eurybates nomine/quem Vlyxes præ cæte/
ris ſociis honorabat quod honeſta ſentiret. Sic ait. At Penelope magis lu
ctus adauctus deſideriis ſignis cognoſcenti/quæ ei certa narrauit Vlyxes
ubi uero lachrymis ſatis indulxit:illum rurſus adloquitur. Nunc hoſpes
antea mihi miſerabilis exiſtens domi meæ:deinceps gratus ac uenerabi/
lis eris. Ipſa ueſtes illi quas tu nominas dedi ex thalamo plicanas/fibulaſq;
addidi fulgentem ut mei monumentum. Hunc ego ſatis puto non exci/
piam amplius domi reducem/quamobrẽ malo exiit fato in naue ut Illiũ
peſſimũ & ignobile ſequeretur: Cui Vlyxes/O uxor inquit pudica Vly/
xis ne corpus amplius corrumpe/ne ue animum conſume/uirum lugen
do. Non tamen miſſũ ſit eq; Nemeſim propterea prouocas:quod ſi alienũ Prouocare
aliqua uirum cui cõpreſſis filios peperit amiſſum luget:quantomagis tu nemeſim.
Vlyxem quem diſſimilem eſſe dicũt. Sed iam luctu deſine/neq; audi ue
ra nam q; tibi loquar neq; occultabo/quæ de Vlyxis reditu audiui prope
Theſprotos in populo frequenti uiuum eſſe/multaq; ac pretioſa ſecum
portare rogans ac mendicans per populum/ſocios tamẽ caros in mari amiſ
ſit ex inſula Trinacria ueniẽs:cui Iuppiter & Sol adoerſi ſunt: Solis nãq;
boues ſocii perimerunt:quamobrem omnes in mari perierunt. Vlyxem
uero ſupra nauis carinam in terram Pheacũm deportatum uidit q Diis
proximi ſunt:eumq; ſupra ſortem honorauere:multiſq; donis munera/
uere/ac ut rediret incolumis auxilio fuere:& profecto hic dudũ Vlyxes
fuiſſet/ſed hoc utilius ei uiſum/multum telluris obire ut pecuniam mul
tam mendicando ſubſcriberet/ut ille hominum aſtus ac fraudes probe eſ
fingere nouit:in quo genere nulli mortalium ceſſit/quemadmodũ hæc
oĩa Phedon Theſprotorũ rex mihi narrauit/iurauitq; domi libans nauẽ
retinere/& ſocios incolumes eẽ/qui eum in patriam comitantur. Sed me
prius miſit:contigit.n.nauẽ quandã Theſprotorũ Dulichiũ ucire & opes
mihi monſtrauit q̃tas Vlyxes coegit:& pfecto in decimã pgeniẽ aliquẽ

paſcerent ea quæ in regiis ædibus pretioſa ipſius ſunt. Vlyxem igit̃ Do-
donem ꝓficiſci dicunt ut Iouis ex quercu oraculũ ſuſciteturan iã dudũ
abſens palam ſeu clanculũ ſit rediturus in patriam. Itaq; quemadmodum
Vlyxes tuus ſaluus e/ac cito redibit/nec diu a patria aberit tibi iurabo. Te
ſtor nunc Iouem deorum maximũ atq; optimũ/domumq; Vlyxis quã petii/
quod oia quæ tibi narro cũcta fient & hoc ipſo anno inter huius finẽ mẽ
ſis/& alterius principiũ eueniet. Tũc rurſus Penelope hoſpes inq̃t utinã
qđ ais eueniat: beniuolẽtiã in te meã ꝓtinus cognoſceres/multaq; mune
ra ex me ferres ut te forte adſpiciẽs quilibet beatũ diceret: ſed mihi aĩus di
uinat: qđ & puto erit ut nec Vlyxes domũ redibit: neq; tu in redeũdo ad
tuos iuuaberis: qm̃ nõ ſunt uiri domi ea ꝑdita hũanitate quia Vlyxes erat
ad hoſpites excipiẽdos et comitandos: Sed uobis dico famuli hũc hoſpi
tẽ lauate/ponite q; cubile lectos: lænas: ſtragulaq; ornata ut probe fotus
aurorã expectet. Mane aũt prima luce lauate ungite ut ĩtus una cũ Telema
cho ſedẽs in aula cœnet. Siquis aũt acerbus hũc laceſſiuerit incõmodũ in
ueniet: nihil hic deinceps utilis quicũq; opis aget: uerũ ad iracundiã me
potius ꝓuocabit. Sed quonãmodo ſcis hoſpes me pter alias fœminas aĩo
& prudentia pſtare ſi. n. ipſe cõſumptus macis/male indutus in aula paſce
ris homines aũt breuis ſunt uitæ. Quicũq; . n. immitis ipſe fuerit & tantũ
inhumana ſapiat: huic & uiuo hoies mala imprecãtur & mortuũ poſtre/
mo inſectantur. Qui uero bonus ac comis ipſe fuerit ac aĩo bene ſentiat.
huius gloriã hoſpites late per oẽs ferũt populos bonũq; prædicãt. O cõ/
iux Vlyxis pudẽs inquit ille mihi lecos & ſiugula pulchra deſpecta inſẽ
ſaq; ſunt ex illo tpe: quo Cretæ montes reliqui in nauĩ ĩns. Iaceo qđem
tãdiu noctes inſomnes ducens: multis nãq; noctibus in domo uiliſſime
dormiui diem libenter expectans quamobrẽ nulla ex his ancillis cuiſq;
domi tea curãt meos pedes attĩgẽt niſi anicula fuerit aut uetula: animiq;
prudens/quæ tot paſſa fuerit/quot ego mala. Hanc ego nõ recuſabo quæ
meos attingat pedes. Cui Penelope nullũ ꝓfecto inquit hoſpes lõge ue/
niens tam ſapiens meam petiit domũ atq; tu es/qui prudenter omnia lo/
queris. Mihi aũt uetula eſt longe prudẽtiſſima quæ illum miſerũ educa/
uit atq; nutriit manibuſq; prima ex utero mr̃is excepit. Hæc q̃q̃ breui cor/
pore eſt pedes tibi lauabit. Heus Eurycles huc ades citu laua tui heri ſoci
um ac coeuũ. Nam & Vlyxes iam talis eſſe debet pedibus talis & idẽ ma/
nibus: quũ in laboribꝰ hoies cõſtituti ueloriter cõſeneſcãt. Anicula uero
ora manibus opponẽs lacrymas fudit: doleſq; ſic ait. Heu fili q̃ amra ſug

quum de te cogito: quem diuino præditum animo Iuppiter præter cœteros homines odio proſequitur: neq ulla eſt/ qui Ioui tot ſacrificia ex pinguibus cruribus adoleuerit/ quiq plures electas fecerit hecatombas quot tu ſupplex dediſti/ ut ad ſenecta incolumem peruenire/ & nobilem educare filium tibi liceret. Huic uero diem reditus in pſam tibi penitus uſtulit. Deinde ad hoſpitem côuerſus inquit. Sic enim mulieres Vlyxem qui in domum diuertiſſet tuam longe uenientẽ forte inſectabant ac deludebant quemadmodũ hæ canes nunc te: quarũ nunc iniuriam ac probra euitans nõ permiſiſti ut te lauet/ me aũt minime inuitã Penelope iuſſit hoc officium ſubire/ quãobrem ipſius primũ/ deinde tua cauſa te lauabo nam meus toti agitatur animus: hoc enim nunc ex me audi quod dicã. Multi nãq hoſpites miſerabiles huc uenere/ ſed nullus corpore/ uoce/ pedibus tam Vlyxi ſimilis atq tu es/ ſic dicunt inquit Vlyxes o uetula qui cunq nos oculis uiderint/ nos uehementer ſimiles atque tu nũc ais eẽ. Poſt hæc uetula lebetem fulgentem ſumendo gratia pedum corripit: aquã copioſam frigidam fudit: deinde calidam addit. Vlyxes uero ad ignẽ ſedita ſtatimq in mentis tenebras uenit: cogitabat enim ne illa cicatricem pedis recognoſcens rem deprenderet: dum herum ſuũ lauaret: ſubito ex cicatrice cognita eum eſſe intellexit. Hanc ſus illi dente olim inflexit Parneſſũ uehementi ad Autolycum auum ſuum maternum/ qui cœteris mortalib9 De Autolyco.
furto & periurio præſtabat: dono quidem Mercurii cui grata edotum & agnus ſacrificia optulit: ille uero propoſito eius prompte obſecutus eſt. Autolycus itaq Ithacam ueniens nepotem nuper ex nata genitum ſecũ duxit/ quem Euryclea mr̃ in prandio quieſcenti ad genua poſuit: atq Autolyce ipſe nũc nomen inuenias quod filiæ tuæ filio ponas: indictũ.n. tibi eſt. At ille gener inquit meus & filia mea nomen quod ego dicam ponetis/ p multos ego uiros/ multas item mulieres laboribus adflictus huc ueni: quamobrem Odyſſe nomen huic eſto: quãdo autem pubeſcens ad Vñ nomen
domum maternam uenerit Parneſſum ubi mihi poſſeſſiones exiſtũt/ ex Vlyxi.
filiis enim munerabo lætumq remittam. Horum itaq donorum gratia Parneſſum
Vlyxes eo uenit: quem Autolycus & eius filii manibus placidiſq uerbis Vrbs.
conſalutauere. Auia quoq materna Amphithea caput & ambos oculos exoſculata eſt. Autolycus filiis continuo iuſſit cœnam pararent: illi confeſtim obtemperauere/ ſtatimq bouẽ marẽ quinquennẽ tergore diripuere ac omnia exponentes minutatim probe inciderunt/ ueribuſq trementia ſexcretaſſata demum in partes diuiſere: poſtea uero.

Sol fere ad occaſum quum iam properaret in amplis
Tẽpus cœ/ Aedibus accumbunt/animis nec copia rerum
næ ac ſõnii Defuit:at poſtq̃ oceani ſubit alta cubilis
Iam memores:dulcis ceperant munera ſomni.
Deſcriptio Quum primum illuxit ſtratis excita iuuentus
uenationis Venatum parat ire:fremit iam murmure campus.
Autolyco nati:quos eſt ſectatus Vlyxes
Parte alia canibus comitati ad culmina montis
Conſcendunt nemori Parneſſi qui occubat alti
Nec mora ſol tenuis oriens quum lumina ferret
In ſaltus:nemorumq̃ manus tunc ania laci
Præmittunt iuuenes:ſiluaſq; indagine cingunt
Pone ſequens ſocios haſtam uibrabat Vlyxes.
Hic & in inſidiis latitans:longoq; receſſu
Immenſus uernabat aper:quem tegmine ſiluæ
Frondibus obſcuræ ſeptum non ulla ruentum
Tempeſtas ualuit uentorum attingere:nunq̃
Cætera ſol radiis penetrans:non impetus imbris.
Tunc aditus facilis panit canibuſq; uiriſq;.
Ergo aprum telis circũpetiere frequentes
Arboribus ſulcum crebris:ſed protinus ille
E latebra ueniens aduerſus incorruit armos
Atq; oculis igni flammantibus acre tuetur
Hus iuxta frendens irato conſtitit ore
Quem prius inſurgens haſta furibundus Vlyxes
Sponte ferire parat:præuenit dente maligno
Sus prior:& carnem longe penetrauit ad imam.
Genua ſuper:non plaga tamen granis attigit oſſa.
Ipſe feræ dextrum uelox tranſuerberat haſtæ
Cuſpide mox humerum:qun protinus illa cruente
In terram cecidit:uitamq; efflauit in auras.

Nota.in Autolyci autem filii circa Vlyxem ſollicitĩ uulnus adligauere:Deinde
Vulnera at in cantatione ſanguinem repreſſerunt. Itaq; ad cari parentis ſtatim do/
cĩtari ſolita mum ſe receperunt:mox illi cum patre Autolyco Vlyxem probe prius
Homeri uſ ab eis ex uulnere curatum ac lætum ad urbem Ithacam cũ præclaris mu/
q; tẽpore. neribus remiſere. Parentes uero redeuntem uidentes gauiſi:ſingulaq;

circa plagam quam eſt paſſos percunctati ſunt. Ac ille eis omnia ordine narrauit quemadmodum iens Parneſſum cum Autolyci filiis in uenati/one apri dente ictus fuerit. Hoc igitur uolnus uetula noſcens/ac premens manibus pronis deliniit. Pedem deinde uaſtum Vlyxes in lebetem miſit. Ille præ mole inſonuit in alteram rurſus partem iclinatus: ex quo aqua ſtatim in terram effuſa eſt. At uetula gaudio ſimul & dolore animi capta ex oculis frequentes fundebat lacrymas/illiq; barbam demulcens ſic ait. Profecto Vlyxes es care fili. Non ego te prius noui herū meum q̃ totum attrectauerim. Tunc Penelopen oculis adſpiciens uirū cariſſimū ei intus exiſtētē manifeſtare cupiebat: at illa nec adſpicere contra potuit nec noſſet quod Minerua mentē auertiſſet. Vlyxes uero manu dextra iugulū Eury/cleæ compreſſit: altera uero manu illi ꝓpius adherens. Nutrix inquit cur me ꝑdere uis: tu me ubere tuo nutriuiſti. nunc poſt uarios caſus/ultreq; labores/mœſtus in patriam reuerto: ſed qm̄ me noſti/tibiq; Deus manifeſta uit: tace quæſo: ne quis alius in aula ſentiat. Sic. n. dico quod & eueniet ſi Deus ꝓcos ſub me plecti dederit: non te q̃q̃ nutricem ſi eas in cā puto di/mittam quū alias domi famulas interimaz. Cui Eurycleæ: nate mi inquit quid ais. Noſti quēadmodum mea fides firma nec abiecta ſit: eritq; uelut ſolidus lapis aut ferrū/ſed & aliud tibi dico: ſi Deus ſub te ꝓcos de me/dio tolleret/tunc ego famulas tuas quæ in te crudeles fuerunt/teq; ac do/mum tuā dedecorarunt recenſebo. Vlyxes/Nutrix inquit. Nō m has re/cenſebis. non. n. oportet/ego nāq; ipſe late referam/ac ſingulas manifeſta bo: quin tace potius: tecūq; rem tene/ac tm̄ Dis cōmēda. Sic ait. Anus ue ro ex aula digreditur rurſus labrū ad lacura: priorem enim aquam omnē Vlyxes effudit: ac poſtq̃ lauit/oleoq; unctus eſt ne calefieret ſellam ꝓpe ignem admouit: cicatricem lacera ſua ueſte obtexit: cui Penelope hoſpes ait/moneo & hoc parumper/hora iam lecti dulciſq; ſomni eſt/quo quili/bet uel in curis exiſtens libenter capitur. At mihi luctū Deus ſine fine de dit. Diebus enim fletu ac querelis me oblecto meum ſimul & famularuȝ reſpiciens opus: ubi uero nox uenit/omniſq; cubile habet/iaceo quidē in lecto ſed curis freq̄ntibus ac mordacibus uexata/animoq; irritata.

Pandaris ut quondam florens Philomena puella
Vere canit primo: ac trunco ſuper arboris adſtans
Ingeminat mœſtum uario modulamine carmen/
Flens Itylum puerum: ferro quem perculit ipſa
Mentis inops/Zetho ſuſceptum coniuge dudum.

De Philo/mena.

Sic item meus angitur animus/& in duas diductus partes bifariam agi-
tatur:an apud filium maneam:omniaq; diligenter curem/rem/familiam/
domum/uiri thalamum:ſimulq; populi famam uerear:an potius inepti-
as procorum ſequar:alliuſq; qui in aula maiora mihi optulerit. Filius au-
tem meus dũ puer erat nubere me non ꝑmiſit uiri domum relinquentẽ.
Nunc ubi grădis eſt factus & ad pubertatem uenit/me cõtra rogat ut ex
domo exeam iratus ob rem/quam Achæi edendo abſumũt:ſed audi q̃ſo
inſomnium meũ atq; coniecta. Anſeres mihi per domuz Viceni triticum
edebant ex aqua:illoſq; lætabar adſpiciens/ueniens aũt ex monte ingens
Aquila in curuo roſtro omnis ceruicib9 inuaſit atq; peremit. Illi uero in
aula proſtrati iacuere. Aquila in aera ſublata eſt:ego aũt flebã/querebarq;
in ſomnis. Circa me Achææ mulieres cõueniebant luctu adfectam:quod
mihi anſeres aquila extinxiſſet. Illa quoq; rurſus reuertens ſupra celſiorẽ
tecti partem conſtit:ingentiq; uoce me compellans ait, Icarj filia confide/
non enim ſonniũ ſed reuera bonũ/quod & eueniet. Anſeres enim proci
ſunt:ego ubi aquila auis antea eram:nũc uero tuus uir ueni ut omnibus
procis mortem turpiſſimã adferam. Sic ait illa. At me dulcis reliquit ſom-
nus/ Veſtigãs deinde anſeres domi reperi triticũ comedere apud ſcyphũ
ocioſe qdem ac coram. Ad hæc Vlyxes o mulier inquit. Nõdum eſt in-
ſomnium manifeſtare alio inclinans:qm̃ ipſe Vlyxes oĩno cogitat quo-
modo rem perficiat/exitiumq; omnibus inferat procis/quorũ nullus ꝑ-
fecto mortem euitabit. Penelope uero inquit, Certe hoſpes inſomnia ua-
na ſunt ac fruſtra. Neq; hominibus omnia eueniunt.

De inſõniis Sunt geminæ ſonni portæ/ quarum una uocatur
Cornea apud ſtygios pariter:ſed & altera eburna
Hac penetrans ſonnus uerba imperfecta reportat
At quicunq; uenit portæ de limine primæ
Vera refert dulci correpto membra ſopore.

Sed non hic mihi puto graue inſomniũ ueniſſe:qđ certe mihi filioq; meo
gratiſſimũ eſſet. Sed & aliud tibi dico. Hic dies malus & infamis erit qui
me ab Vlyxis domo diuidet. Nunc uero certamen ponam ſecures quas
ille in ſuis ædibus cõſtituit quercubus aptas ſcindendis ordine oẽs duo-
decim. Nam idem procul adſtans telũ iacere ſolebat:nunc procis hoc ꝓ-
ponam certamen/quicunq; facillime hunc arcum manibus tẽdet ac p eaſ-
dem ſecures iaculabitur/huius ego ſequar cõnubium hanc relinquẽs do-
mum/quã ego primũ/bonamq; ſatis ac diuitẽ habui:cuius item uel dor-

miens puta quandoq; reminiſcar. Ne inquit Vlyxes hoc domi certamen differas. Nam prius Vlyxes redibit:q̃ hi arcum attrectantes neruum ten dant/aut per ferrum iaculentur. Cui rurſus Penepe: ſi uelis ait hoſpes me adſiſtendo obleſtare: oculis profecto ſomnus non ſerperet. Sed nõ eſt ul lo modo inſomnes eſſe homines: quietis enim partem Dii cuilibet ſupra ter ram dedere. Ego uero nunc in ſupiorem domus partem aſcendam in cu/ biculum: mihi luctuoſum: ac iugiter meis lacrymis pfuſum ex quo Vly xes infelix ſequens Ilium diſceſſit: ubi dormiam: tu quoq; in hac domo dormies uel humi ſtratus/aut in lecto poſitus: ſic dicens aſcendit nec ſo/ la ſed aliis comitata miniſtris: cum quibus ſimul flebat ſuper caro uiro/ donec oculis dulcem Minerua ſomnum immiſit.

Libri Vigeſimi Argumentum. V.

Olens Vlyxes plectere famulas quæ cum procis cõcubuere: no oit ex Euryclea p ea quæ cũ Eumæo & Philoetio dixerit in quo & Procorum ſit collocutio.

Lyxes uero in domus ueſtibulo dormiit/crudumq; bu bulum tergus ſubtus ſtrauit/pelles quoq; uiuinas mul tas/quas Achæi imolauere ſupraextẽdit. Eurynome ue ro lænam dormienti ſuperiecit. Hic igitur Vlyxes ma/ le cogitans Procis: uigilando iacebat. Ac famulæ ex au la diſcedebant hæ quæ cum procis concũbere cõſuetæ/ re inter ſe riſum ac lætitiam cõicantes. Vlyxes uero animo cõmotus ſecũ frequenter uerſabat: an ſubitam mortem inſurgẽs illis infligeret: an illas cum procis ſupremo tantum cõcubitu cõmiſcere fineret: cor de sué intus laborabat: ueluti canis molles circa catulos fouens uirum ignorãs latrat/ pugnareq; cupit. Sic ille ſecum latrabat admirans: odioq; perſequens factã improba: ex quo pectus ſibi percutiens animum uerbis increpuit. Suſti ne anime: peiora longe quandoq; paſſus es die illo quo nephãdus Cy/ clops ſocios fortiſſimos comedit. Tu uero es auſus: donec per animi pru dens conſilium: ex antro in quo periturus uidebaris te ſeruaſti. Sic ait & tumidam uoluens in pectore mentem. Continuit huc illoc ſe uertens: ue luti uir qui uentrem nidore ac ſanguine plenũ apud ignẽ copioſum hinc inde uoluit/ac uariat uelociter aſſare cupiens. Sic Vlyxes in omnem par/ tem meditando uertit: quonãmodo procis manus iniiciat ſolus exiſtens:

Minerua inter hæc cœlitus deſcendens mulieri adſimulata ei propius ad
cedens ſupra caput adſtitit atq; ait. Quid uigilādo cruciaris omniū miſer
rime hominum. Domus iam tibi hæc eſt/uxorq; in domo/filius inſuper
qualem quiſq; cuperet. Nempe inquit Vlyxes: omnia recte dicis: ſed hoc
animo uoluo quomō procos ſolus exiſtens manibus aggrediar. Illi.n.
continuo congregati ſunt intus. Hoc inſuper maius meditor ſi Iouis: ac
tua fiat uoluntate ut eos interficiā: quomō fugiam: hoc ego te narrare ue
lim. Cui Minerua miſer inquit. Alius quidem ſocio uel peiori ſæpe cre
dit/qui & mortalis eſt/& animo non adeo prudenti. Aſt ego dea quæ te
in cunctis laboribus cuſtodio tibi palā dico ſi quinquagenæ hoīum turmæ
nos circūſtent in bello interficere cupientes: attamen ita uiribus ꝓualebis
ut illis & boues & oues abigeas/q̄obrē bono ſis aīo: ſomnus te iā capiat
feſſū/ac triſtitia dimittat nocte tota uigilantē. Deniq; dolori finē ipone.
Sic ait ac oculis ſomnum diffudit Vlyxis
Sublimiſq; polum confeſtim aſcendit in altum. 20
Illum ſomnus habet curas ac membra reſoluens.
Penelope uero uigilanti mente querelis
Cor agitat: uiduoq; ſedet mœſtiſſima lecto
Poſtquā uero fletu exſaturata eſt Dianæ primū uota faciens ſic precatur
Diana dea ueneranda Iouis filia. Vtinā meum pectus ſagipta transfigens
mihi animam iam iam eriperes: uel ſubita me rapiens procella per aerē de
ducta in oceani oribus proiiceret: ueluti quū Pandari filias ꝓcellæ rapue
re: quoꝝ parentes Di perimerunt. Ipſas uero domi orphanas reliquerūt.
Venus aūt caſeo melleq; ac uino dulci nutriit. Iuno quoq; præcœteris in
clyta forma ac ſenſu decorauit: proceritate claras Diana. Minerua deniq;
egregiorū operum ſcientes reddidere. Poſtq̄ uero Venus Olympum cō
ſcendens Iouis nuptias illis rogauit (ipſe nāq; cuncta tum fatum infelix
eſſe hominū nouit) tunc puellas Arpyiæ diſcerpſerūt: ac infernalibus fu
riis miniſtras dedit. Sic me cœleſtes euertant/aut Diana in me tela iaciat:
modo Vlyxem tantū uideam libēter ſub terras abirem/ne peioris poſtea
uiri commertiis gauderem. Sed hoc quidem tollerabile ualde qn̄ quis inter
dio ploret animo mœſtus: nocte uero quieſcit ſomno ſe tradēs/qui qui
dem omnis ad obliuionē malorum bonorūq; ducit: ubi ſemel oculis irre
pit: quin & mihi etiam deus mala infligit ſomnia. Hac enim nocte ſimilis
quidam Vlyxi meo iuxta me iacere uiſus eſt talis exiſtens q̄lis erat ſimul
cum exercitu/attamen meus animus gaudebat quod nō inſomnium eē

ſtimarem ſed rem ueram ſic ait:ſtatimq; illuxit. Huius itaq; uocem plorantis Vlyxes audiit eiq; cogitanti uidebatur illa uirum recognoſcens capite adſiſtere. Quamobrem lænam ſimul & pelles in quibus dormiebat corripiens in aulam tulit ſupra thronum:bubulũ quoq; tergus extra fores inſuper poſuit.ac palmas ad Iouem tendens ſic orauit. Iuppiter pater ſi me poſt multos labores ad meam fœcundam terram uolentes reduxiſtis:nuncium famamq; procorum intus exiſtentium mihi aliquis ferat: extra uero Iouis portentum aliud appareat. Hunc igitur ſi orantem Iuppiter audiit ac ſtatim a nubibus excelſoq; olympo intonuit/ex quo Vlyxes gauiſus eſt nuncium uero ex domo fœmina molari protulit. Prope namq; Vlyxem molæ cõſtiterant/quibus famulæ Duodenæ farinã:& exæ cibaria medullam hominũ exercebant:ſed aliæ quidẽ dormiebant:quę iam molauerant:hæc uero quod imbecilla eſſet nondum deſierat. Itaq; molam ſiſtens uerbum Vlyxi ſignũ locuta eſt. Iuppiter pater qui Diis hominibuſq; imperas qui e cœlo clare intonuiſti quũ adhuc nulla ſit nubes: quamobrem ꝓdigium hoc nobis manifeſtas:audi ex queſo mihi miſeræ uerbum hoc quod ego ſic uaticinor. Vltimas hoc die proci in Vlyxis domo epulas edent qui mea genua ingenti labore ſoluũt aſſidue uiolando nunc quæſo poſtremo cœnent:ſic ait. At Vlyxes ex hoc ſigno & uoce famulæ/ſimulq; Iouis tonitru magnopere lætatus eſt:per quæ putabat ſe in delinquẽtes homines animoſiorem fore. Aliæ uero famulæ per domum cõgregatæ ignem apud eſcharam & focum excitauere. Farina hominum medullas

Interea e ſtratis ſurgens ſe ueſtibus ornat
Telemachus pulcher:lateriq; adcomodat enſem.
Aptat & egregiis elegantia tegmina plantis.
Haſtam deinde manu fulgentem cuſpide prendens
Conſtitit Eurycleam aduerſum:ac talia fatur.

Nutrix cariſſima hoſpitẽ hũc & lecto & cibo honoraſti:ſi forte neglectus iaceat. Talis enim mihi mater:quãq; cętero prudẽs:ut aliũ quandoq; quis peiorem temere honoret:alium uero uel digniorẽ negligat:cui Euryclea inſontem profecto inquit mi nate accuſas:nam et ſedens uinum quidem bibit quantũ uoluit/fame uero dixit interrogatus nõdum teneri:ſed & ſomni cubiliſq; tempora famulas lectũ ſternere iuſſit/at ille infelix ac miſer noluit in lecto & ſtragulis dormire:ſed ſupra crudum bobulũ tergus atq; pelles ouinas in domus ueſtibulo cubauit/lænã uero nos ſuperiecimus. Sic ait. Telemachus aũt haſtam tenẽs ex aula diſceſſit in concilium

Achæorum quem canes pedibus albis comitantur euntem. Eurycles in/
terea opia Pisinoridis filia ministris mandat. Vobis dico famulæ domū
mundate:uerrite:in thoris tapeta purpurea ponite:aliæ mensas ois ſpon
giis tergite/crateras ac pateras purgate:aliæ ad fontem properate/aquam
cōfeſtim adferte. Proci enim nondum morabuntur:quin ualde mane ue/
niēt quod feſtum ſit omnibus. His dictis illæ omnes obtemperant. Vi/
ginti nāq; ad fontem iuere:aliæ ibidem in ædibus ſcite omnia compoſue
re. Mox proci ueniunt/famuli tedas diligenter accēdunt/famulæ interim
a fonte redeunt:ſuperuenit & ſubulcus Eumæus tria pingues porcos du
cens ex omnibus optimos quos intra domus parietes paucrat. Ipſe uero
Vlyxem dulcibus adfatur uerbis. Hoſpes nuṗ ne Achæi te magis ſuſpi/
ciunt:uel certe negligūt in aula ſicuti ſolent? Cui Vlyxes utinam inquit
Eumæe Di contumeliam atq; iniuriam uindicent/quam hi proci contra
fas alienæ inferunt domui/neq; uerecundiæ partem habent. Sic inter eos
colloquentibus Melanchus paſtor propius acceſſit capras ducēs ex gre
ge præcipuas epulas procis futuras/Duodecim quoq; paſtores ſequebā
tur/& hos quidem ſub porticu adligauit. Ipſe uero Vlyxem probosis ad
loquitur uerbis. Hoſpes etiam hic per domum uiros rogando infeſtas
ac non exiſti? Oino nō puto nos prius diuidi q̄ manus has meas degu/
ſtes/quando non ex ordine rogas/ſunt & aliæ Achæorum mēſæ. Sic ait
Vlyxes nihil rñdit:ſed tacite capite ſubmiſſo male cogitabat. Inter hæc ſe
Tertius Philoetius paſtor ſuperuenit bouem ſterilē ac pingues edos pro
cis ferens:baiuli autem hæc deducunt quin & alios mittūt ſiquis illos pe
tit/quos quidem ad porticum adligauere. Ipſe uero Philoetius ſubulcū
ꝓpe adſtans interrogat. Quiſnam hoſpes/O ſubulce noſtram nuper pe
tiit domum ex cuis enim ſe iactet eē hominibus:ubi ei genus & patria ter
ra? Nam corpore regi par uidetur. Sed Di infeſti ſunt/his qui multum
errant/quando regibus faſtidium adferunt. Dixit ac propius accedēs de
xtra eum prendit/atq; ait. Salue pater hoſpes tibi impoſterum opes ad/
ſint:uerum nunc en malis agitabis multis. Nempe d. um peior non eſt te
Iuppiter ullus/non enim miſeris hominum/fas te illis æquū eſſe in ærū/
nis/uc domeſtica ſuccurrūt/fluūt ex oculis mihi lacrymæ Vlyxem remi/
niſcenti. Nam & illum puto huius comodi ſago lineo indutū inter ho
mines errare/ſicubi uiuit/aut ueſcit' aura ætheria/ſi uero periit/O me mi
ſerum/O bonum Vlyxem qui me cuſtodiēdis bubus paruum adhuc in
populo Cephaleniorum exiſtentem præfecit:nunc autem boues inge/

tes facti ſunt: neq; enim aliter boum genus ulro cōmitteretur. Hos itaq;
alii me iubent eiſdem ferre procis ad edendum nec quicq̄ de puero curāt
neq; deoꝝ religionem uerentur: ſiq; abſente diu domino contendunt in
ter ſe rem diuidere. At mihi animus in pectore ſuadet malum quidem ui
uentis filii aliorū; uidelicet populum adire: alienos relictis ꝑ bubus petere
uiros. Hoc autem peius hic manentē boues alienas cum animi anxietate
cuſtodire: & profecto e uiris his procerulis diu iam fugiſſē; niſi illū adſli
ctum cuſtodire adhuc expectarē: ſi forte ueniens procorum cædē in ædi/
bus faciat. Ad hæc Vlyxes bubulce inquit non profecto ignauo aut ſtul
to uiro ſimilis uideris. Deprendo iam quod ſapias & quamobrem tibi di
co/ac iureiurando adfirmo. Tu Iuppiter mihi teſtis menſaq; hoſpitalis/
ac domus Vlyxis quam petii/quod te hic exiſtente Vlyxes domum redi
bit: tuiſq; oculis ſi uis adſpicies/procos qui hic dominantur omnino pe
reuntes/cui bubulcus ſi hoc inquit Iuppiter faceret noueris quantū meæ
uires/manuſq; ualebunt: & ut non fruſtra Philoetius pro reditu Vlyxis
diis omnibus nota fecerit. Dum ſic illi inter ſe colloquerētur: proci necē
Telemacho ſtruebant: attamen illis infelix ſignum aquila ſiniſtrorſus al
te uolans ſuperuenit columbam tenenē/inter quos Amphinomus ait.
O ſocii non nobis hoc de cæde Telemachi conſilium feliciter eueniet: q̄/
propter ad epulas conuertamur: ſententia placuit: quamobrem uenīētes
ad Vlyxis domum ſupra thronos ac ſedes lænas poſuere oues magnas/
pingueſq; capras: porcos item ac bouē gregalē ſacrificio mactauere/uiſce/
ra aſſantes diſtribuerūt. Deinde uinum crateribus fudere: pocula ſubul/
cus præbuit: panem Piloetius in caniſtris diſpenſabat. Melanthius uina
fundebat. Illi poſt hæc cibis paratis manus iniecere. Telemachus uero
probe omnibus diſtribuens Vlyxem intra aulam iuxta pauimentum la
pideum locauit thorum humilem adponens ac paruam mēſam: iuxtaq;
uiſcerum partem: deinde uinū in aurea patera fudit: aitq;. Hic nūc ſede cū
his uiris libens contumelias ego ac manus procorū omniū apſte expellā
quod non publica hæc ſit domus ſed Vlyxis: mihi hæc ille parauit. Vos
proci apſtinete ab iræ impetu/ac manibus: nequis hic tumultus aut con
tentio oriatur. Sic ait: at illi mordicus labra tenentes Telemachum admi
rabantur qui tam audacter locutus eſſet/inter quos Antinous ſic ait. Du
rum o ſocii ex Telemacho uerbum accipimus: uobis oſq; minitando lo
cutus eſt: ſed Iuppiter minime ultra permiſit: quāobrem ipſum in aula
quietum relinquamus ſonorum ſane concionatorem. Telemachus An/

noi dictum minime curauit. Præcones per urbem ſacram Hecatombam
duxere/ & Achæi ſub nemore umbroſo Apollinis cõuenerũt: qui poſtq̃
aſſauare ſuperiores carnium partes ac ordine diuiſſerũt: laute accubuerũt:
qui autem conuiuio præerant æquam Vlyxi partem ut aliis omnibus ex
iuſſu Telemachi adpoſuerũt. Mineruа uero ut Vlyxis animũ adhuc ma
gis in criminis exerceret/ Procos non omnino ab iniuris abſtinere pmi/
ſit. Erat autem inter eos uir quidam iniuſtus Cteſippus nomine e Same
iſulæ oriundus/ qoi diuitiis ſui parentis confixus Vlyxis coniugia mtri/
moniũ adfectabat. Is tunc ad ſocios ſic ait. Audite me proci quæ dixero:
Partem habet hoſpes æquam uti par eſt: non enim fas eſt Telemachi ho/
ſpites qui has ædis petunt contemnere. Quare ego Xeniũ ei do ut & ipſe
ſiue balneatori munus det ſiue alii miniſtrorũ qui ſunt in domo Vlyxis
ſic dicens manu tereti pedem bubulum e caniſtro accipiens in Vlyxẽ ie/
cit: at ille declinans ictum euitauit: ac animo riſit/ tale ſardonium/ murum
autem percuſſit. Cteſippum Telemachus iurgans. Cteſippe inquit ani/
mum ex hoc facto ſociaſti/ Hoſpitem propterea nõ uulneraſti: ictũ nanq;
euitauit/ at ſi te mediũ haſta tranſfixiſſet hic tibi profecto pro nuptiis pa/
ter ſepulchum paraſſet: mihi quoq; nullus amplius domi dedecus oſten
diſſet. Iam ego noſco/ intelligoq; & bona & mala. Iamdudum uero par/
uus eram. Attamen hæc adſpicientes hactenus tolerauimos/ oues inter/
fectas: uinum epotum/ frumentum abſumptum. Durum profecto/ mul/
tis unum reſiſtere/ ſed ne quæſo tendite ultra malis iniqui/ ſi enim me fer
ro interficere contendictis nempe hoc malim/ & mihi longe præſtat ſemel
mori/ q̃ hæc indigna continuo facta adſpicere. His dictis illi ſilenciũ om
nes tenuere/ ſero tandẽ Agelaus Damaſtoris filius ait/ O ſocii nullus con
tra ius faſq; uerbis irritando aduerſis nec hoſpiti huic nec ut alii famulorũ
in Vlyxis domo moleſtus ſit Telemacho autem & matri eius humaniter
dicerem ſi uobis ambobus animo placet/ Donec ſperabitis Vlyxem do/
mum rediturum tunc nulla repreſiõ erat retinere/ aut manere in ædibus
procos: ſed longe utilius. Nunc autem hoc iam manifeſtum/ quod non
amplius redibit: quamobrem tu matri adſidens tuæ refer/ eamq; exortare
ad nuptias eius qui optimus omnium fuerit ac plura dederit: ut tu q̃dẽ
patrimonium quemadmodũ cupis diſpones: atq; habeas gaudens: edẽs
bibens. Illa uero aliam petat domum. Ad hæc Telemachus. Nõ Agelai
inquit per Iouem ac per labores patris mei qui lõge ab Ithaca ſiue periit
ſiue errat nihil moror matris meæ nuptias: ſed iubeo nubere cui maxime

uolueritimmenſa etiam tribuam dona uereor tamen inuitam uerbis in/
ducere:ne hoc deus faxit. Sic ait. Ac procos Pallas maxime ridiculos red
didit/mentem illis alienando qui iam maxillis nouis atq alienis ſemicru
das carnes edebant:oculi autem eorum lacrymis fluebãt:impetua animi
luctum excitauit:inter quos Theoclimenus ait. Ah miſeri quod malum
hac nocte patimini:capita uertuntur & uultus & inferius genua labant:
fletus oritur:genæ lacrymis perfunduntr:ſanguine item fluũt muri ac cõ
tignationes. Idolorum inſuper plenum ueſtibulũ/& plena ambulãdum
aula. Erebus ſub tenebris & ſol ſub coelo perit:mala percurrit orbem ne/
bula. Riſerunt omnes uehementer ſuper ipſo inter quos Eurymachus in
ſanis inquit hoſpes alio nagans:at uos iuuenes foras eum in forum mit/
tite.quoniam hæc nocti ſimilia uidentur:cui contra Theodymenus nõ
te inquit iuſſi Eurymache mihi duces eundi prebere:ſunt enim mihi &
oculi & aures & ambo pedes/mens etiam in pectore nihil inquinata qui
bus egomet ſane exibo foras quando malum uobis euentus:uideo qđ
nullus neq effugiet neq euitabit procorum qui in domo Vlyxis homi/
nes deludentes iniqua perpetratis. Sic dicens exiit ex ædibus/iuitq ad
Piræum qui eum prompte excepit. Proci autem omnes inter ſe adſpici/
entes Telemachum irritabant ſuper hoſpitibus ridentes. Quidam uero
ex iuuenibus illis admodũ ſuperbus Telemache inquit: nullus ꝑfecto
te in hoſpitũ excipiendorum delectu ineptior. Hunc famelicũ mẽdicum
cur domi habes pane uinoq indigentem:neq itẽ operi obeundo aptus:
neu uiribus firmum/ſed tãtum terræ onus inane:' Alius autem quidam
hic ſurgens. Quin inquit ſiquid mihi credis hoc maxime præſtat. Hoſpi
tes hos in naui collocatos in Siciliã mittamus unde digna tibi uenditio/
ne merces eueniat. Sic itaq proci dictitabãt. At Telemachus minime cu/
rabat/ſed patrem tacite adſpiciens expectabat donec ille manus in eos in/
iiceret. Penelope uero in ſella ſedens aduerſus eos ſingulorum audiebat
uerba. Coenam itaq dulcem & ſuauem hi ridiculi fecerunt qui ut uentrẽ
explerent multa ſacrificio mactauere animalia. Epulis alioquin ipſis nul/
læ ingratiores fuere/quales dea Minerua & uir fortiſſimus Vlyxes prebi
turi erant quum illi prius nefaria perpetraſſent.

Libri Vigeſimiprimi Argumentum. X.

P Enelope arcum tendenti nuptias ſuas promittit Vlyxes aũt Euroæo & Philoetio cuſtodiam portarum mandat. Ipſe arcum per ſecures dirigit nemine illum tendere ualente.

P Enelope autem Minerua in animo poſuit ut arcum ferrumq; nitidũ procis daret certamina uidelicet cædisq; initium in ædibus futurum/quamobreȝ ſcalas domus altas aſcẽdit/corripitq; manu formoſã æneã pulchramq; & incuruam clauem cui capulum eburnum erat ac cum miniſtris in thalamũ uenit ultimũ: ubi herilis erant theſauros/æs aurum/ferrũ uane laboratum. Hic arcus iacebat retortus ac pharetra ſagiptarum receptaculũ:

De arcu ulyxis. ubi gratia multa erant tela/quæ dona hoſpes Iphitus/Eurytides lacedæmonem adſecutus dedit qui ſimul in domo Ortilochi apud Meſſenam

Iphitus eurytides. inter ſe conuenerunt. Huc ſiquidem Vlyxes uenit ad æs alienum exigen

Ortilochꝰ. dum quod ei populus omnis debebat: Meſſenii nanq; oues trecentas ex Ithaca ſimul cum paſtoribus nauibus tulere. Harum igitur grã uiaȝ hãc admodum longam. Vlyxes admodum iuuenis legatus ſuſcepit: quũ eo prius pater aliiq; ſenes iuiſſẽt: iuit & Iphitus equas quærens quæ illi peri erant duodenæ: ac ſub illis muli: quæ uero ei poſtea cædis ac fati cauſa fuere/

Hercules prodicor hoſpitii. quod Herculem magnanimum Iouis filiũ magnorũ patratorem operum petere qui Hercules eum hoſpitio exceptum in ſua domo interfecit neſcit qui deorum religionem/nec menſam hoſpitalem quam ei prebuit ueritus eſt. Equos ipſe ſibi habuit. Hos igitur queritans Vlyxi forte occurrit: arcumq; dedit/quem prius magnus Eurytus ferebat. Ille uero filio reliquit domi ſuæ moriens: at illi Vlyxes acutum dedit enſem/haſtamq; ualidam/principium quidem certæ hoſpitalitatis: non enim menſa inter eos adhuc nota erat: quod Iphitus præuentus mortem ab Hercule interfectus eſſet. Hunc itaq; arcum Vlyxes in bellum cuȝ nauibus iens nunq̃ ſecum tulit/ſed ibidem nec cari hoſpitis memoriam domi relinquit: ac tantum in patria ſua ferebat. Penelope igitur in thalamum uenit limen roboreum præterit quod Architectus expoliuit adfabre/atq; ad perpendiculum duxit. Superne uero tympana aptauit foreſq; addidit fulgentes: ſtatim uero ſoluta excoronide clauis ac foribꝰ adiecta eſt: exqua ictæ fere

ſonitum dedere ingentem/qualem Taurus armentalis in campis paſcēs
edere ſolet: protinuſq; apertæ fores patuere. Illa uero in altum aſcendit
armarium ubi ex una parte arcæ adſtabant: in altera ueſtes nobiles iace/
bant. Inde igitur arcum in palo ſuſpenſum protinus corripuit cum ip/
ſo corito in quo ille pulcherrime conditus erat. Sedenſq; ac ſupra genua
illum ponens flebat querulis modis. Deinde arcum de uiro interroga/
bat. Poſtquam uero luctu exatiata eſt in Aulam ad proceres tendit:
arcum in manu tenens/ac pharetram: ubi multa tela grauia erant: fa/
mulæ uero illam ſequentes ollurum/armarium faſcemq; ferebant: hic
ferrum/æſq; plurimum aderat: certamina uidelicet herilia Penelopa itaq;
ante tecti ueſtibulum conſtitit eſputante genas uicta pulcherrima redi/
mita: Duaſq; habens utrinq; famulas Procos primum ita adloquitur.
Audite quæſo inſolentes proci/qui hanc domum certinuo edendo/&
bibendo abſente Domino uexatis: neq; facti ueſtri aliam facere excuſa/
tionem/adumbrationem ue noſtis q̄ meas deſiderare nuptias: ſed agite
quando hoc certamen incumbit magnum Vlyxes arcum in medio po/
nam: quicunq; manibus facile tendet & per Duodenas ſecures omnis
iaculabitur: Huius ego connubium ſequar: coniugemq; muneribus
locupletem reddam: domum hanc relinquendo: cuius quandoq; remi
niſci uidebor uel in ſomnis. Sic ait. Ac Eumæum iuſſit arcum procis/
ferrumq; micans prebere. Ille uero lacrymans accepit/ac dedit: Flebat
& Subulcus ex altera parte: ubi & ipſe herilem adſpexit Arcum. Anti/
nous autem ambos increpans ait. Stulti & agreſtes ex tempore tantum
cogitantes/Ah miſeri quid lacrymas funditis/ac mulieris animum in pe
ctore magis irritatis: quæ per ſe ſatis habet ærumnarum qđ cacum ami/
ſit uirum. Diſcumbite igitur hic tacite ſeu foras exeuntes plorate & hic ar
cum relinquite procis certamen innoxium/neq; enim facile exiſtimo hūc
tendi poſſe nullus aūt talis reperitur uir in omni ordine ac decade qualis
erat Vlyxes. Ego nanq; illum uidi: meminiq; puer adhuc paruus eram.
Sic ait. Ac illi neruum tendere poſſe/ & ferrum iaculari facile ſperabant.
Sed is primus ex Vlyxis manibus Arcum deguſtaturus erat/qui præ/
ter cæteros eum ſpernebat in aula ſedens: aliosq; item ad idem faciēdum
inuitabat: inter quos Telemachus ſic ait. Heu ualde me Iuppiter ſtultus
fecit: mater enim quanquā prudens & cara mihi dicit ſe alium ſequi uelle
hanc domum relinquens. Ac ego rideo/aioq; ſic ſtulto gaudeo. Sed age
dum proci qñ hoc parat̃ certamen pro muliere/cui ſimilis nunc nō eſt in

terra Achais nec apud Pylum neq; Argos neq; Mycenas neq; apud ipſam Ithacam:neq; demiq; in toto cõtinenti:ſed & ipſi hoc ſcitis quid enim me matrẽ laudare oportet? Igitur ne tem ꝓtrahite:neq; ab arcu uos diu auer

Quis ꝓcos an̄ ſe oīs in terficeret. tite ut plane piculum fieri uideamus. Ego quoq; profecto experirer ſi eni tendam hunc arcũ iaculerq; non mihi meſto has ædis mr̄ alio diſcedens relinqueret:qm̄ poſtremus oīum relinquerer ſi poſſem hoc pr̄is mei certamine potiri. Dixit & ex humeris læn̄a purpuraam & ex latere enſem po/ſuit ſtans atq; innixus:primũ quidem foſſa oblonga facta ſecures ſtatuit & ad ꝑpendiculum direxit:circaq; terrã aggeſſit:un̄ ſtupor omnis inua/ſit:ut ordine cõſtitit nunq̃ antea uiſo. Igitur arcũ ſumẽs:ueſtigioq; ſolus progreſſus cõſtitit ter illum tendere conatus/ter deſtitit: uiribus atq; aio in neruo contrahendo deficiens:& ꝓfecto quarto expertus ui tetendiſſet niſi Vlyxes eum per nutum q̃uis cupientẽ retinuiſſet. Telemachus itaq; ruſus ad eos uerſus ait. Hei mihi uel ignauus ac imbecillus ero uel cer/te q; ſim iunior nondum manibus ſatis fido in hominem prius laceſſen/tem ꝓpulſare. Sed uos adeſte qui me lõge fortiores exiſtitis exprimini ut certamen abſoluamus:ſic dicens/arcũ humi inclinans in pulchra compa/ctis tabulis cum ſagipta compoſuit:ipſeq; in loco un̄ prius ſurrexit/rur/ſus conſedit Antinous uero his geſtis ſurgite inquit o ſotii incipientes a

Potationis initiũ a dextra. dextra omnes unde & potationis initium:ſententia placuit:quamobrem Leodes Oenopi filius primus ſurrexit:is eis aruſpex erat:ſemperq; in ul/timo ordinis receſſu iuxta craterem ſedebat:ſoliq; omniuz iniuriæ aduer/ſæ fuerẽ. Quapropter cæteris procis magnopere iratus erat. Hic igitur ar/cum ſumpſit/ſagiptamq; uelocem/cõſtitit pede ſolum progreſſus arcũq; tentauit: neq; tetendit/prius enim q̃ laboraſſet manus teneras integras retraxit: uerſuſq; ad Procos/O ſotii inquit non ego tendam alius acci/piat. Multos enim hic arcus uiros fortes triſtitia adficiet animoq; deiciet/quod longe præſtet mori q̃ e ſpe decidere/cuius gratia hic cõtinuo expe/ctantes congregamur. Nunc autem qui ſperat aut omnino cõtendit. Pe/nelopes coniugium ubi arcum hunc tentauerit aut deguſtauerit ꝓinus aliam Achaeãꝝ in matrimonio accipiat cũ rebus dotalibus. Ipſa uero Pe/nelope nubat ei qui plura dederit ac fortunatior ſit. His dictis arcũ in cõ/pactis tabulis ſagiptamq; depoſuit/ac rurſus in throno un̄ ſurrexit adſe/dit. Antinous autem eum increpans Liodes ait quod nam tibi uerbũ ex/cidit graue ducumq;/Iraſcor quidẽ audiens:ergo hic arcus nos hoies for/tes & animo & audacia priuabit: quoniam eum tu tendere nequiuiſti?

At alii proci fortiſſimi tendẽte enim mẽ non talem genuit ut arcus & ſa
gittarum peritum. Sic aitac ad Melanthium caprarium uerſus ignẽ ait.
Melanthi in aula ſtatim accẽde: iuxtaq; ſellam pone ac tergã ſupra bubu/
lam. Deinde magnum fer adipis uolucrũ intus cõditi ut iuuenes ungui/
ne oblitũ ac foti experiri poſſint: uiribus enim ualde deficiunt. Sic ait: ille
cõfeſtim obtemperas. Refoti igitur iuuenes ac calefacti uti iuſſum fuerat
non ꝓpterea arcum & ipſi tendere ualuere/ ſed lõge infra uires fuere. An/
tinoos autem & Eurymachus quod principes procorũ eſſent/ac uirtute
cęteris praeſtarent ab arcu abſtinuere. Bubulcus aũt & Subulcus Vlyxis
ex domo ambo ſimul diſceſſere/quos deinde Vlyxes domo & ipſe abiens
ſecutus eſt: ac ubi extra fores & aulã fuere eos ſic eſt allocutus/Bubulce/
ac ſubulce dicã ne an celẽ uos: dicere aũt me ſuus hortatur/dicite queſo ſi
ſubito Vlyxes ueniret ac eũ Deus aliquis adduxerit: procoſq; plectere uel/
let/ quaſi eſſetis animo ulli ne aut ꝓcis auxiliũ ferretis: dicite inq̃ qđ ſuus uo
bis ſuadet. Huic bubulcus ſupplex inquit pr̃ ſi hoc deſiderio uobis pfi/
ciat ut ille redeat/Deuſq; illũ reduxerit: noſceres ꝓfecto qualis mea uis/
manuſq; eſt/ſimiliter & Eumaeus ſubulcus Deos orauit ut Vlyxes domũ
redeat. Is uero ubi eorũ uoluntatẽ ac mentem nouit: ſic rurſus ait. Ipſe iã
ecce ueni in patriam anno iã uiceſimo: enoui ut uobis optantibus mi ex fa/
mulis ueniſſe tali eorũ: non aliquã audiui optauiſſe me redeuntem eẽ uobis itaq; — Vlyxes ſe ſeruis manifeſtat.
uerum ut erit uerrabo. Si Deus mihi perimere procos dederit uobis am/
bobus & cõiuges & poſſeſſiones dabo/ ac domũ ꝓpe me pulcherrimã: im
poſterũ uero Telemacho & ſocii & fr̃es eritis: ut et mihi firmius credatis/
aliud uobis certũ oñdam ſignũ. Cicatricẽ quã olim Parnaſſum ꝓficiſcẽs
una cum Autolyci filiis apri dentibus albis ictus accepi: ſic dicẽs laceras
abulcere ueſtes remouit: at illi poſtq̃ omnia uiderunt: probeq; nouerunt
circa Vlyxem flebãt: manus iactantes ac pileũ/caputq; & humeros cõple
ctentes Vlyxes inuicẽ capita/manuſq; illorũ: & ꝓfecto lacrymãtes ſol oc/
cidẽs ſueniſſet niſi Vlyxes ipſe luctũ cõpſiſſet/ inquiens iã flẽdi ac q̃redi finẽ
facite/ ueq; ex aula egrediẽs deprẽdat intuſq; referat. Sed hilares q̃ſi nup/
tias cõciliaturi igredimini nõ ſimul uẽs: primꝰ ego poſtea uos: hoc ãt ſi/
gnũ iter nos exiſtat. Alii.n. ꝓci oẽs mihi arcũ & pharetrã dari nõ pmiſſe
ſed tu Eumaee arcũ ꝑ aedes ferẽs in meis dabis manibꝰ: ancilliſq; dices ut fo
res aulae diligẽter claudãt ne ſiqs ſonitũ aut tumultũ uirorũ locus intra au
ſa uſos audiat ullo mõ fores exeat: ſz ibidẽ tacite opi adſideat: tibi Philo
eti mãdo fores aulae clauibꝰ clauderẽ/ac uelociter repagulis & uinculis mu/

nire: ſic dicens domum ingreditur/ac in ſella unde ſurrexerat conſedit: fa
muli quoq; ambo ſubſecuti ſunt. Eurymachus autem inter hæc iam arcũ
manu prenderat/ac diſpenſanerat huc illuc ad ignem caleſfactus atq; inli/
ctus/nihilo tamen melius contendere ualuit/robore uiq; animi deficiẽs.
Ex quo ſecum querẽdo ait. Hei mihi quod res hæc præter cetera me an/
git/non Penelopes coniugii tantum gratia/quod ego q̃q̃ cupio: non ut/
tamen tanti facio/quum ſint & aliæ plures. Achææ mulieres apud ipſam
Ithacam/aliaſq; item ciuitates: ſed ſi tantum infra Vlyxis uires ſomos ut
arcum tendere non ualeamus hoc nos factu; apud poſteros deprenſum
infamabit. Huic contra Antinous Eurymache inquit: non ſic ut ais pro/
fecto erit: noſti enim hodie in populo feſtum Dianæ ſanctum eſſe: quis
autem arcum tendere audeat? Itaq; ponite certamen libenter & ſecures ſi/
namus omnes ſic conſiſtere: non enim aliquem puto propterea interfec/
tum iri in Vlyxis domum uenientem: ſed age dum pincerna a pateris in/
cipe ut libantes arcum faciemus. Mane autem iubete Melanthium pa/
ſtorem capras domum ex omnibus præſtantiores adferre ut Apollini ex
his crura offerentes arcu poſtea experiamur & certamen tandem abſolua/
mus. Antinoi ſententia omnibus placuit. Itaq;.

Dant manibus famuli lympham iuueneſq; per aulam
Crateras menſis ſtatunt/ac uinis coronant:
Diſtribuntq; æque cunctis: pateris prius amplis
Incipiunt: poſtquam potandi expleta cupido
Protinus hæc illos tentando adfatur Vlyxes.

Audite proci Penelopes quæ me iubet animus dicere Eurymachum ma/
xime & Antinoum oro: quoniam probe: hoc uerbum dixere. Cras deus
nobis ſi uelit robur & uires dabit: uos tamen interim date mihi hũc arcũ
ut & ego una uobiſcu; uires experiar meas: ſi mihi adhoc uis eſt ea quæ
olim in meis erat membris an certe ob errores/anxietatemq; & incõmo/
dum perierit. Sic ait. Illi omnes magnopere ſunt irati: ne arcum attinge/
ret formidantes. Antinous autem increpando ait. Ah miſer hoſpes: mẽs
tibi non integra: non cernis non conſideras quod nobiſcum lentus epu
laris? neq; cibo omnino priuaris? Inſuper noſtros ſermones audis: quũ
Deuimia ui nullus alius mendicus hoſpes nos audiat. Vinum profecto te lædit/qđ
ni potatiõe. & aliis ẽt nocet qui uoraciter ſumunt/nec moderate bibunt. Vinũ Cẽtau
Eurytion cẽ cũ Eurytionẽ in domo Perithoi cõtra Lapithas inſorgẽtem ad inſaniã de/
taurus. duxit. Furioſus naq; factus cõtra Perithoi domũ mala ppetrauit. Heroas

enim dolor inuaſit:exqno eum per ueſtibulum foras inſurgētes traxere/ ac ei aures nareſq; diro ferro exciderūt. Ille uero ſibimet ob animi ſtulciti am nocens ꝓprium incōmodum flens ibatuā inter uiros & centauros orta cōtentio. Verū ſibi prius ille malum inuenit. Sic & tibi magnū uati cinor incōmodum ſi hunc arcum tractabis. Non.n.ad alicuius ſupplex miſericordiam in noſtro populo confugies:ſed te in naui ad Echetū Re gem hominum pditorem mittemus:ubi minime ſeruaberis. Itaq; ſi ſapis quieſce cōmode:neq; deinceps cū iunioribus cōtende. Penelope uero tūc ait Antinoe non ius neq; fas Telemachi hoſpitem qui domū hanc petiit contemnere. Spera quoq; ſi hic hunc tendet arcū uiribus roboreq; fretus ipſe me domū ducet ſuamq; me cōiugem habebit/neq; ipſe hoc unq̄ ſpe rauit:nec aliquis uīm:huius gr̄a triſtis factus hic amplius epuletur/quū minime deceat. Cui Eurymachus. Penelope inquit neq; te hunc ducere fas eſt:ſed uiroꝝ ac mulieroꝝ iudicie nerere/ne quis inter Achæos grauis dicat. Heu uiri fortiſſimi uxorē/homines longe inferiores conditione cō ſecud ſunt:eq̄ſi ſolus inter nobiles mendicus quidā & ignobilis hoſpes facile arcum ecodens per ſecures iaculatur:ſic dicent:nobis uero hæc de decori erunt. Eurymache inquit. Penelope non eſt ut qui edēdu uiri for tiſſimi domū dedecoret:bonā in populo famā adſequat̄:qd aitis qd hec nobis dedecori pudoriq; erunt? Ipſe.n. hoſpes ualde magnus ac uegetus ex magno & forti uiro genꝰ iactat. Sed & iā illi arcū date:ut plane uidea mus:uobis.n. ſic dico:quod & eueniet ſi Apolinis numine fretus arcum tetēderit/eum læna tunicaq; pulchra induā:iaculū quoq; uelox donabo contra homines caneſq; ꝓpugnaculū:præterea enſem ancipitem/ac pedi bus aptos calceos. Deniq; quod animus mihi ſuadebit ei mittā. Ad hæc Telemachus. Mater mea inquit:arcum enim Achæoꝝ nullus me aptior cui uelim dare & negare. Non qd hoīes apud Ithacā dn̄antur neq; quot apud Elydem/hoꝝ nullus me prohibebit ſi uelim ſemel hunc arcum ho ſpiti dare ut experiatur. Veꝝ tu mater in ſupiorem domus thalamū aſcē dens huc tua fer opa telam colū/ac ancillas iube operi uacare:res uiris oſ bus præſertim mihi curæ erit:cui poteſtas ſcipus domi eſt. Illa igitur ad mirata rurſus aſcēdit/filii enim mandatū prudens ain repoſuit:flebatq; eū ancillis uirum amantiſſimum:donec luminibus Pallas dedit indicia ſom num. Subulcus uero arcum corripiens ferebat:proci autē oēs in aula fre mebant:ſicq; qdam ex illis ꝓteruis dicebat. Quo/malū/fers arcū ſubulce miſere/errabundeq;/uelociter.n.te canes edent quos nutriſti ob porcos

Nota uerba Iuuenis/ac ſuperbiētis Telemachi ad matrem.

ſi Apollo/Diq; coeteri nobis propitii fuerint. Sic ait. At ille formidans p
timus in eodem poſuit locoſquod multi in aula fremerent. Telemachus
in parte alia minitans erat. Cito fer arcum ſubulce:nō bene omnibus cre
diſ:ne te ego q̄q̄ ſum iunior feriens ſaxis rus remittā:nam & uiribus ſū
potior. Quod ſi etem omniū procorum qui in aula uerſantur tantū ma
nibus & uiribus potior eſſē facile aliquē ex noſtra domo uelociter abſce
dere cogerem quod indigna perpetrent. Sic ait. Illi omnes pariter riſere;
ac iram aliquantulū remiſere. Subulcus autem arcū Telemacho obtem
perans ſtatim tulit:in manibuſq; Vlyxi adſtans poſuit. Deinde uocans
Eurydeam nutricem ait. Fores aulae intus diligenter claude ſi quid mae
roris aut tumultus audieris hominū intra muros nr̄os ne foras exeas;
ſed ibidem operi adſiſte. His dictis illa pronus paret:foreſq; aediū clauſit.
Philoetius quoq; tacite extra thalamum egrediēs lignū nauis quoddam
ex byblo quod ſub porticu iacebat foribus repagulum oppoſuit: ſta
timq; reuertens in eodem unde ſurrexit conſedit loco Vlyxem adſpiciēs.
Is iam arcum diſpenſabat quaqua uerſus cōtrectans:huc atq; illuc ex
periens totum atq; cōtemplans ne eo abſente forte uermes cornua corro
ſiſſent. Proci uero adſpicientes atq; admirantes ſic inter ſe illudendo dice
bant. Certe hic admirator/aut cōpilator eſt arcuū:an & talem domi forte
habet/uel ipſe facere cupit/num uides ut manibus hicinde diſpenſat/atq;
tractat malorum curator mendicus noſter. Alios uero hoc modo cauilla
batur. Vtinam ſic in rogando mēdicandoq; hic proficeret:ut arcum hūc
quandoq; tendere poterit. Sic itaq; proci dicebant:at Vlyxes ubi ingētē
ſuſcepit arcum ex omni parte cōſiderans:ueluti uir cytharae ſciens atq; cā
tus facile chordā in agglutinato tēdit organo:ſic ille citra ſtudiū magnū
facile tetendit arcum. Dextra enim manu accipiens neruū tentauit qđ ex
impetu magno reſonuit more hirundineae uocis. Procis aūt anguſtia ora
eſt ingens omnibuſq; color corporis immutatus. Iuppiter autē magna
ſigna oſtendit:quibus Vlyxes magnopere laetabatur/quod prodigium
ipſius Dei ſagiptam quae ſola extra alias in menſa iacebat corripuit:aliae
uero in pharetra:condite omnes exſtabant:quibus proci pituri erant ſe
dens itaq; Vlyxes arcum ulnis accepit/ac facile neruū/cornuaq; traxit ſa
giptam deinde impulit/contra tendens in ſecures ordine primo nō aber
rauit:quā illa ferro grauis medium pertranſierit/extraq; micauerit. Ad Te
lemachumq; uerſus ſic ſedens ait/neq; a meta erraui/neq; dio in arcu con
tendēdo laboraui:quamobrem & mihi uires firmūq; adhuc robur ineſt/

non quemadmodū proci calumniando deſpiciunt atq; illudūt. Sed nūc
tempus epulas procis parari ad lumina. Deinde cātu & cythara aliter ob/
lectari: quæ conuiuiis ſunt appēdices. Dixit ac ſuper oculo innuit. Telema/
chus uero ſcutum lateri adcingit enſem/haſtamq; manu capit/ac prope
ipſum iuxta thorum fulgenti armatus ferro conſtitit.

Libri Vigeſimiſecundi Argumentum. Y.

Lyxes præſente Minerua in procorum cæde occupatur: deinde famulas impudicas per Telemachum & domeſticos una cum Melanthio plectit.

Lyxes poſtmodum conſurgens/ac laceris ſeſe exuēs
ueſtibus in medium prodiit/arcumq; deinde/ac pha
retram iaculis grauidam tenens ſagiptas quidem aū
pedes effundit: ac procis ait. Hoc enim certamen qd'
modo geſſi ſecurum quidem extitit/nunc uero me/
tam aliaz ſcopumq; attingam quod nullus alius ad/
huc attigit: ſi tamen adſequar: mihi tantum Apollo
faueat. Dixit & in Antinoū primo triſtem direxit ſagiptam. Is pulchrū
rotundumq; in menibus habebat calicē q̄ſi cogitans qua bibiturus erat:
de cæde autem minime cura/quis enim inter cōuiuas putaſſet ſolum/in/
terq; plures exiſtentem hoſpitē q̄q̄ eſſet fortiſſimus ei mortem fatumq; il/
laturum. Hunc demum Vlyxis cuſpis ſecundum guttur præterijt: tene/
ramq; ſagipta ceruicem in alteram partē inclinauit. Patera e manibus p/
cuſſa cecidit: ſtati per nares ſanguinis craſſa fiſtula uenit/ex quo menſam
ille abſe uelociter pede percutiens amouit: in terram epulas fudit/panis
cotteq; carnes fœdatæ ſunt. Ex hoc proci perterrefacti per domum undiq;
circūſpiciebant/uſq; ad murorum angulos ſiqoid eēt telorū nuſq̄ ſcutū:
noſquā haſta ualida quam adprēderet erat. Vlyxem poſtremo uerbis in/
crepando contumelioſis. Hoſpes aiūt male homines arcu petis: profecto
non amplius certamen aliud attinges: nunc exitium magnū iam iam tibi
ſeruatur. Nam hominem nūc interemiſti/qui inter Ithacæ iuniores opti
mus erat: quamobrem te hic uoltures diſcerpent: quilibet tamen ex pcis
ipſum iniit: quod eum putabāt nolentem ac per imprudentiā hominez in/
terfeciſſe. At ſtulti ignorabant quemadmodum iam exitii tempus adue/

nerat. Hos autem Vlyxes torue adſpiciens/O canes inquit non putaſtis
me ex Troia reducem fore quod meam abſumitis domū/me quoq; uiuē
tem meam optaſtis cōiugem ducere: Ancillis deniq; per uim cōcubuiſtis
neq; deum uerentes/neq; ex hominibus ullam impoſterū ultionem fore:
nunc uobis omnibus exitii tempus aduenit. Sic ait. Illos uero pallidus
omnis pauor adripuit/ac quiſq; ueſtigabat quanam periculum ſubterfu
geret. Eurymachus tantū loqui auſus ſi Vlyxes inquit Ithacenſis aduenī
ſti: hæc quidē recte dicis quæ a procis facta ſunt multa domi tuæ impia
multa item ruri. Verū Antinous qui hæc oīa mala cōmouit: & auctor ſce
lerū fuit iā extinctus iacet. Ipſe nos adhæc impulit facta non tam cōnobi
um expetens aut quærens q̄ alia ſpectans quæ Iuppiter minime perfecit
ut uidelicet Ithacæ populis dominaretur/filiumq; tuū per inſidias interfi/
ceret. Nunc ille pœnas dedit: tu parce populo tuo inſonti: nos tibi penſa
re quærimus quæcūq; in ædibus bibendo & comedēdo ſunt abſumpta
uiginti uiri tam extimatione boū. Præterea æs aurumq; reddemus ut ani
mus lætetur tuus/potiuſq̄ iraſcat: Ad hæc Vlyxes toruo adſpiciēs uultu
Eurymache ait. Non ſi mihi patrimonia cuncta dederitis quæ nūc ſunt/
& quæ in futurum addere poteſtis/nō manus a cæde temperabo: priuſquā
omnem procorū iniuſtitiam plectam. Nunc optio nobis coram ꝓponit
ſeu certare ſeu fugere/qui fatum mortemq; uitare cupiat. Verū nequaquā
miſerum exitiū uos uitaturos puto: Sic ait. At illis genua ſimul & animi
trepida erāt: inter quos Eurymachus rurſus ait/O ſocii nō ꝓfecto uir hic
manus innoxias cōtinebit/ſed quādo ſemel arcum pharetramq; cepit: ex
aula iaculabitur donec nos omnis interficiat/quamobrem pugnæ remi/
niſcamur: enſes educite/menſaſq; ſagittis uelocibus opponite: deinde ſi/
mul cōfertim omnes adnitamur ſiquo modo ex aula foras pellere ipſum
poſſimus. Deinde per urbem ꝓperemus: fama tumultuſq; ſtatim excita
bitur: ex quo hic homo poſtremo nūc iaculatus fuerit. Sic dicens enſem
eduxit acutū utrimq; ancipitem: illūq; proſiliit horrendū clamitās. At
Vlyxes iaculari ꝓpterea non deſtitit: pectuſq; illi iuxta mamillam ferit/
ac epar uſq; ſagitta transfigit: unde de manu enſis cecidit/menſis inſuper
circūſperſis/reuolutaq; corruit/epulaſq; ac pateram ſecum traxit: ipſe uero
humum cornibus illiſit/& pedibus thorū ambobus palpitās: animoq; tri
ſtis extruſit/ob oculoſq; atra nubes iit. Amphinomus deinde aduerſus
Vlyxem conſurgens acutū eduxit enſem/ſiquomodo illū extra fores pel
leret: uerū Telemachus retro illū præueniens haſta ferme mediū traiecit

hominem/ac per pectus tranſfixit:exquo cadens ille ſonitū dedit:terrāq;
fronte pronus illiſit. Telemachus aūt ueritus ne quis Achæorū haſta cor
repta/uel enſe inſurgens Vlyxem punitim impelleret:aut cæſim percute/
ret:ſtatim haſta in Amphinomo relicta abſcedens accurrit ad patrē atq;
propius adſtans ait. Pater ibo ac feram tibi ſcutum duaſq; haſtas & æreā
caſſidem capiti aptam/quibus tu armatus cōcurres:Subulco autē itemq;
bubulco alia dabo. Deniq; eſſe armatū longe præſtat. Vlyxes uero ſer ci/
to ait:curre donec mihi ad defenſionem præſto ſunt ſagiptæ/ne me ſo/
lum exiſtentem extra fores pellant. Telemachus parenti obtemperans in
thalamum properat:ubi arma erant inde quattuor ſcuta/haſtas octo/caſ
ſides æreas item q̄ttuor tulit. Ipſe igitur Vlyxes imprimis ſe ferro arma/
uit:ambo deinde famuli arma induerunt idonea ac hero adſtiterunt:qui
quandiu ſibi ſagiptæ ad iaculandū aderant:tādiu ex procis continuo ali
quem interficiebat:alii uero confertim cadebant. Poſtq̄ uero ſagiptæ defe
cere/arcum quidem in parte domus prima iuxta murum inclinauit. Ipſe
uero ſcutum humeris quattuor opertum tergoribus accepit:capiti uero
galeam equina cauda inſignem/ac criſta terribilem aptauit:duas inſuper
haſtas cuſpide ferrea munitas corripuit. Hinc iuxta ſupremū ædium pa/
uimentum aditus erat in uiam q̄ populo frequentabatur:præterea aptis
munitus erat obductuſq; aſſeribus. Hic itaq; portam Vlyxes ſubulcum
ſeruare iubet/eūq; adſiſtere quod una tantum inde eſſet eruptio. Agelaus
igitur procorum unus ſic ait/O ſocii aliquis ad portam quæ ad ſuperio/
ra ducit aſcendat/uocetq; populum/ſtatim tumultus orietur:exquo uir
hic poſtremo iaculatus fuerit. Cui Melanthius paſtor nō licet Agelae in
quit:anguſta enim aulæ iuxta portā eſt oſq; breue aditus qui exit in uiā:
& unus qui ſic admodū fortis facile omnis prohiberet. Sed age dum uo
bis ego feram arma quibus muniri poſſitis ex thalamo. Hic profecto exi
ſtimo & non alibi ab Vlyxe eiuſq; filio arma collocata. Sic Melāthius di
cēs in thalamū conſcendit. Hinc duodena ſcuta/totidēq; haſtas/ac totidē
æreas caſſides criſtis equinis inſignes attulit ꝓcis. At Vlyxis tunc genua
animuſq; labarant:ubi illos armis munitos uidit/manibuſq; haſtas lon
gas tenentes/magna ſane res ei uiſa eſt/exquo ad filium uerſus Telema/
che inquit. Nempe aliqua in aula famula nobis bellum excitat malū ſiue
Melanthius. Cui ille. Hic ego profecto inquit peccaui:nō alius in cauſa/
qui thalamo fores tantum inclinatas liqui/at illi diligentiores in explo/
rando fuere. Sed & cito Eumee thalamo fores impingito atq; indica ſi qua

eſt famula quæ hæc faciat: ſeu forte Melanchius quem magis puto. Du〈m〉
ſic inter ſe colloquerentur Melanchius rurſus in thalamum pulchra latu
rus arma properat/quē ubi Subulcus Eumæus agnouit ſtatim Vlyxem
prope exiſtentem clamauit Vlyxe uir ille iniquus ac maleficus quē〈m〉 nos
ſuſpicabamur ingreditur thalamū ſtu profecto uera locutus es/Quamo
brem uel ipſum interficiam ſi fortior ſum/uel certe tibi ducā ut multoru〈m〉
ſcelerū quæ in tua domo admiſit ab eo poenas exigas. Huic Vlyxes: certe
ego inquit & Telemachus procos retinebimus inter aulam q̄q̄ exire co/
nantes. Vos aūt ligatis ei pedibus ac retro manibus in thalamū conicite
aſſereſq〈ue〉 opponite: ac catena cōnexa ipſum adligatum ad altiſſimam colū
nam trabibus proximam trahite ut ſic uiuus exiſtens ducos patiatur la/
bores. Sic ait. At illi obtemperantes protinus in thalamum iuere/at ipm
intus exiſtentem & in thalami penetralibus arma indagantē hoc mō cepe
runt. Ambo enim iuxta limina utrinq〈ue〉 cōſtitere: ubi uero Melanchius re
uertebat altera manu pulchram ferens galeā: altera uero ſcutu〈m〉 ingens ac
uetus Laertis herois qd' iuuenis ferre ſolebat: tunc uero neglectū iacebat
ſutura〈que〉q〈ue〉 loro〈rum〉 ac tergorum ſolutæ iam erant. Hi igitur inſurgentes cū
intus retinuerūt ac per capillos ad terram egre uixq〈ue〉 deiecerūt: pedes ma/
nuſq〈ue〉 ſtatim uinxere funis uinculo ualde utrinq〈ue〉 coarctātes quemadmo
dum iuſſit Vlyxes: catena deinde compacta ſuſpēſum ad alta〈m〉 trabibuſq〈ue〉
ꝓximam columnam traxere/Quem deinde Eumæus iurgiis īceſſens ait.
Nunc Melanchi in molli cubabis lecto ut par eſt noctem cuſtodiēs quæ
nec in aurora ab oceani fluctibus ueniente tibi definet/quādo rapras do/
mum procis epulas parandas ducis. Sic itaq〈ue〉 ibidem extenſus miſer eſt
lictus. Illi uero ambo arma induentes: ac portam fulgentem claudentes
ad Vlyxem reuerterunt. Hic robur ſpirantes conſtitere in aula. Quattu/
or: alii q̄plures & fortes intra domum: quos prope Minerua uenit Men
tori corpore & uoce adſimulata. Hanc Vlyxes uidens lætatus eſt atq〈ue〉 ait.
Mentor adiuua me in bello: reminiſcere cari ſocii ac coætu tui. Sic ait/pu
tans eam Mineruam populum ſeruantem. At proci ex altera parte in do/
mo fremebant: priuſq〈ue〉 Agelaus/Damaſtorides ſic incipit. Mentor ne te
uerbis Vlyxes inducat ut cōtra procos illi feras auxiliū: ſic enim noſtru〈m〉
expleri animū puta quū hos interfecerimus patrem & filium: inter quos
tu quoq〈ue〉 eris: nam q̄lia in ædibus facere paraueris tuo ipſius capite poſt/
modum plectes: ſed & poſtq̄ uim a uobis ferro repulerimus quot uobis
intus atq〈ue〉 extra poſſeſſiones erūt: ſimul cum his quæ ſunt Vlyxis diſcer/

pemus nec filios: neq; item filias uiuere/ non deniq; uxorem prudentem
per urbem uerſari permittemus. Sic ait. At Minerua magis ira ſuccenſa
uerbis Vlyxem amaris increpuit. Non adhuc tibi Vlyxe firmae uires nō
roburq; quale tibi erat quū circa Helenam annis nouem continuo fortiter
pugnaſti/ multos enim uiros in dura pugna occidiſti: Tuo cōſilio Tro/
ia capta eſt: quō igitur quando ad tuū populū poſſeſſiones item tuas ue/
niſti aduerſus procos uiribus tardus nūc fortis eē putas ac conari? Sed
huc accede/ iuxta me adſta/ uide opus/ ut cernas qualia tibi inter hoīes p/
uerſos/ Mentor bñficia reddit. Haec ubi dixit nō protinus uictoriā quae
ſolet eē anceps dedit/ ſed uim atq; fortitudinē Vlyxi ac filio addidit. Ipſa
uero poſt haec exiliens ſimilis hirundini in aula conſedit. Procos uero ex
alia parte cōcitauit. Agelaos & Eurynomus & Amphimedon & Demo/
ptolemus & Piſandrus & Polybus. Hi nāq; uirtute praeſtabant caeteris q
adhuc uiuebant & de uita pariter certabant. Hos etiam arcus & miſſae ſa/
gittae domuere. Inter quos Agelaus ſic eſt omnes allocutus/ O ſocii uir
hic profecto manus deinceps parumper retinebit innoxias. Nam ei Men
tor uenit uana iactans ſoli aūt imprimis portis relicti ſunt: quamobrem
quū haſtas longas nunc minime deſideretis. Sed primum ex illis iacula/
miniſtri ſi forſan Iuppiter dederit Vlyxē ferire: ac gloriā nobis referre: alioq;
uero nullus metus aut cura quum hic ceciderit: ubi haec dixit ſtatim om
nis audi ſicuti iuſſit iaculati ſunt haſtas/ quas tū multas irritas Minerua
reddidit: ex quo alius limen aulae/ alius portam/ alius deniq; murum per
cuſſit. At poſtq̄ procorum iacula uitauere. Vlyxes ad ſuos conuerſus ait
O cariſſimi iam iam tempus ut in procorū turbam & nos iaculemur q co
nati ſunt ipſi imprimis improbi nos interficere. Sic ait. Illi protinus oēs
haſtas iaculantur. Euryadem Telemachus/ Elatum Subulcus/ Piſandrū
uero Bubulcus interfecerunt qui omnes poſtq̄ cadentes mordicus terrā
ceperunt/ reliq; pci in aulae receſſus peniores ſe receperunt/ at inſurgentes
rurſus ex mortuis ſex haſtas extraxere quas iterū audacter ſunt iaculati:
alioquin fruſtra oēs ſunt: primas. Amphimedon Telemachi ſummā percuſ/
ſit palmā: ſummūq; item ſcutū ferro attigit. Cteſippus uero Eumaeum ſu/
pra ſcutum lōga haſta humerū paululū attigit/ euolauitq; & in terrā ceci
dit/ qui ambo circa Vlyxem in procorum turbā rurſus & ipſi iacula mit/
tebant. Hic iterū Vlyxes incitatus Eurymedonta haſta uulnerauit/ Am
phimedōta Telemachus/ Polybum Subulcus/ Cteſippum Bubulcus in
pectore uulnerauit/ inſultāſq; ait/ O Cteſippe Polytherſides qui in alios

libenter ſurgis:contumeliaſq; iactas nunq̃ deinceps ſtultitia fretus aliq̃d
dicas/ ſed in deos uerbum conuerte/ quoniam longe præſtant hoc tibi ꝑ
pede illo bubulo quem pro hoſpitali munere in Vlyxem in domo mea
dicantem iecisti. Poſt hæc Vlyxes Damaſtoridem haſta longa cominus
percuſſit. Telemachus Liocritum Euenoridem medium uulnerauit:ferro
ultra penetrante:exq; eo cernuus cecidit:ac frontem terræ illiſit. Tũc ue-
ro Minerua exitialem Aegida ſuperne ex domus tholo ſuſtinens appa-
ruit:exquo procorum mentes perterritæ ſunt:ac ira metu ceciderunt:ue-
lut boues gregarii quos uarium oeſtrum impellens mouit uere primo
Cõpatio. quando dies longi ſunt. Vlyxes uero & ſocii uelut aquilæ Aegyptii cur-
uis unguibus/ ac roſtris ex montibus uenientes trepidas aues quæ in cã
po nubes ſecantes cantinuadentes perdont:neq; aliquod eis remedium
aut fuga:uiri quoq; adſpicientes præda ac uenatione lætantur. Sic Vly-
xes cum ſuis procos per domum irruentes paſſim cedebãt:cæſorum ue-
ro ſonitus miſerabilis excitabatur:pauimentũ quoq; uo uerſus ſanguine
fluebat. Liodes tunc animo cõmotus Vlyxis genua prẽdit oraui:q; aiebat:
obſecro Vlyxe mihi ſis æquus/ Non ego aliquam fœminam puto in aula
dicere/ me quicq̃ mali feciſſe/ ſed & alios potius ne facerẽt prohibui/ q̃q̃ mi-
hi non obtemperantes a malis manus nequaq̃ continere/ quamobrem
ob ſcelera ſua male perierunt. At ego inter hos aruſpex nihil malorũ pa-
trans iacebo? O q̃ nulla eſt gratia impenſi beneficii. Huic igitur Vlyxes
toruo adſpiciens uultu. Si enim inter hos/ inquit Thyoſcouſ eẽ gloriaris/
attamen mei procul a domo reditus finem non eſſe tibi:q; meam uxorem
habere/ ac filios parere optare uidebaris. Ob quam rem mortem amaram
non ꝑpterea effugies. Sic dicens enſem iacentem/ ac ab Agelao in terram
proiectũ corripiens Liodis adhuc loquentis ceruicem mediam transuer
berauit:caputq; ilico in humum puluerulentum cecidit. Terpiades/ Phe
mius muſicus tantũ fatum euitauit:qui inter procos coactus conſtitit cy
tharam in manu habens prope Orſi thyram:animoq; alterutrum cogita
bat/ an ex aula exiens & ad magni Iouis ſeruatoris arã cõſideret:ubi mul
ta Laertes & Vlyxes ſacrificia cremauere:an ad genua Vlyxis ſupplex
procumberet. Sic alterna ei potior ſententia uiſa eſt ad genua ſupplicem
procũbere. Itaq; cythara curua ſtatim humi poſita in medio crateris ipſe
Vlyxis genua complectens atq; præcans ait. Oro Vlyxe miſerere mei/ nõ
dubium quin poſtea dolebis ſi muſicum interficis qui Diis atq; homini-
bus cano ſine præceptore doctus. Deus niq; cãtus mihi omnigenos ani

mo inſpirauit. Illiq; ſimilis in hoc genere uideor. Quapropter ne me ſin/
gulare cōtendas. Nam & Telemachus filius tuus ubi dicet/quemadmo/
dum ego non ſpōte/neq; alicuius indigens/aut rogās aliquid in tua do/
mo ſum uerſatus procis ad menſam canendo uerum multo plures & for
tiores me inuitum coegerunt. Sic dicentem Telemachus audit: ac conti/
nuo quod patrem propius exiſtentem ait. Continete hūc inſontem om/
nino uulnerabis: neq; item Medontem praeconem qui me ſemper domi
puerum exiſtentem ſollicitus amauit. Si tamen non illum occiderit Phi/
loetius uel Eumaeus: ſeu certe te per aedis furentē intempeſtiue orauerit.
Hunc igitur ſic loquentem. Medon ipſe ſapiens audit: ꝓſtratus.n.ſub
throno ac bubuli tergore nuper direpto cōuolutus ut mortem euitaret/
ſtatim ſurrexit: tergoreq; ſeſe exuit: Telemacho deinde ad genua procū/
bens atq; orans ait. O mi here ego quidem is ſum: tu contine: patriq; dic
ne me ferro ſedat iratus: ex procis nefandis ſuperſtes relictus qui illi rem
omnem abſumpſere: teq; ſtulti minime honorauere. Huic Vlyxes ſubri/
dens reſpondit. Confide/quando te hic eripuit atq; ſeruauit ut plane no
ſcas animo taliſq; item dicas q̄tum bene/q̄ maleſacere praeſtat. Tu igitur
& muſicus ambo ex aedibus exeuntes extra caedem in aula ſedete/donec
ego per domum curem quae me opus. His auditis illi extra aedis abeun/
tes ſederunt apud Iouis aram undiq; oculis luſtrantes/caedemq; cōtinuo
expectantes luſtrabat & Vlyxes domum ſiquis uicoꝝ uiuus lateret fatū
nigrū cupiēs: omnes autē in multo ſangoine ac puluere proſtratos uidit
ueluti piſces/quos piſcatores in uas curuū extra mare retibus multifidis Compatio
extraxere/ac illi oēs fluctus marinos appetentes in arena proiecti conuol
uuntur produnſq; ſolis radiis extermātur. Sic ꝓci inter ſe mixti/ac hu/
mi diffuſi uidebantur. Tunc demū Vlyxes filio ait Telemache agedum
hoc mihi huc nutricem Eurycleam ut illi quod meo placuerit animo di
cam. Ille ſtatim patri obtemperat/mouitq; portae fores ad Eurycleam ait/
Huc ades uetula iam dio genita/quae famulaꝝ hic cuſtos es noſtrarum
ueni inquā te meus uocat pr̄ tibi aliquid dicturus. Illa uero uelociter di/
cto audit: ac ediū fores impellens exiit Telemacho praecedente Vlyxē ꝓci
hos cū interfectis ac cadaueribꝰ ſanguine ac tabe foedatū offendit: ueluti
leonē cui paſtū in caulā uenientis pectuſq; & ambae maxillae ſanguinolen
tae ſordent: terribilis uiſu. Sic Vlyxes manus/pedeſq; ſordidus erat. Illa
demum ubi mortuos/ſanguinemq; effuſum immenſum: factū admodū
hortēdū uidit: ululare cepit quam Vlyxes q̄q̄ cupiētem retinens talibus

Q

Cōtra ſpōs. adloquitur: Gaude uetula: & querelis abſtine: parce ululatu.
Non optare uiros fas eſt: quos ultor olympus
Et merito perdunt ſcelo ſimul impia facta. Quippe nullū mortalium
nec malū neq; bonū qui eos adiret honorabant/quamobrem ob temeri
tatē ꝓpriam in fatum miſerabile inciderūt. Nunc tu mihi narra famulas
impias quæ me abſentem cōtinuo ſpreuerūt. Cui Euryclea. Tibi nate in/
quit uera narrabo. Quinq̄ginta tibi ſunt intus famulæ: quas opa facere
docuimus: lanā texere: ſeruitia tolerare: quaꝝ Duodecim impudicæ ſunt
nec me/ neq; ipſam Penelopen uerentes. Telemachus nāq; nup erat ie
neq; mr̄ ei ſignificari aliquid ſup ancillis promiſit: ſed agedū ego domus
ſupiora cōſcendā: tuæ referā uxori: cui quis anxiæ Deus aliquis ſomnum
īmiſit. Nondū Vlyxes ait: hanc excitabis ſed famulas impudicas huc an̄
ōis iube uenire. Euryclea igitur ex aula ꝓperans ancillis nūciat/ac redire
maturat. Interea Vlyxes Telemachū Bobulcū & Subulcū ad ſe uocās ait.
Incipite nūc mortuos efferre: iubeteq; item famulas. Deinde thoros pul/
chros ac menſas aquæ & ſpōgiis purgate: ac ubi domū ordine purgaſtis
famulas prius eductas in mediū tholi: murorūq; aulæ lōgis gladiis inter
ficite: donec animabus ereptis/libidinis q̄ cū ꝓcis clam cōmixtæ uſæ ſūt
penitus obliuiſcantur. His ab eo mandatis/mulieres turmatim oēs uene
runt lugētes ac lacrymas ex oculis uberes fundētes. Primū qdem mortu/
os tulerunt ac ſub aulæ porticu depoſuere iter ſe inuicē ſuſtinētes aliog
coactæ Vlyxe inſtante at ꝓcipiente. Deinde thoros ac menſas aq̄ & ſpon
giis multiforis purgauere. At Telemachus Bobulcuſq; ac Subulcus pa
uimētū diligēter raſerūt. Famulæ uero purgamēta foras poſuere ubi ue
ro domū oēm mundauere/famulas inter tholū & aulæ murū adduxere
In anguſto: unde non erat effugere. Inter hæc Telemachus ait. Nō qdē pu/

Nota. ra morte ab his aīas abſtulerim q̄ meo capiti: matriq; iterū ac probris inſul
Mors ſaql tauere: ac cū ꝓcis ſeſe oblectauere/ Sic ait: ac nauis reſte ad columnā alli/
dē impura. gata ex alto tholo ſuſpēdit ab ſolo ſublimes/ ne pauimentū pedibus attin
gant: ueluti quū turdi uel colūbæ ſe in durū cubile recipiētes lo anguſto
loco tōſertim & ex ordine ſub ramo cōſiſtunt: ſic illæ ordine capita habe
bant ac ceruicibus laqueos ut miſerrime pirent: pedibuſq; palpitabāt q̄ꝗ
breui tpe. Deinde Melanchiū atri ueſtibulū & aulam duxere cui nares atq;
aureſq; ferro truncauera/genitalia inciderūt/crudaq; canibuſq; cibo dedere/
manus pedeſq; aīo truci amputauera. Et hi qdē ubi hæc geſſere: manuſq; pe
deſq; lauātes ad Vlyxē domū uenere qui qdē ad Euryclea͡m ait. Fer anus

propera:ſer inquã malo℞ remediũ ignẽ ut ædes luſtrem. Tu uero Pene/ Ignis luſtra
lopen iube cũ ancillis huc uenire: ac oẽs impelle miniſtras per domũ ire. tor morbo/
Cui ille: recte inquit ac ordine hæc mi nate locutus es: uerũ tibi prius læ rum.
nam & tunicam adferã: ne ſic lacera oſſibus cõtectus iſtos humeros in ædibus cõſiſtas: quã maxime deceat. Vlyxes uero cõtra: Ignis ante omnia ædibus pſto mihi ſit. Anus itaq; ſtatim obtemperans ignẽ ac ſulphur attu lit. Ille igitur & ædis & occũ & aulam luſtrauit. Poſt hæc Euryclea domũ aſcendit ancillis nunciatura: ut uenirent. Illæ ex ædibus pperabant lãpa/ das in manibus habentes: protinusq; Vlyxem ac circũſtantes ſalutauere ac galeã amplectẽtes: caput ac humeros/ manus pſanbãt. Ille aũt dulci ca/ pitur deſiderio luctus. quod cunctas iam animo noſſet.

Libri Viceſimitertii Argumentum. Z.

Lyxes uxori ſeſe manifeſtat/ errorumq; capita repetit. Deinde ip ſius ac Telemachi cum domeſticis exitus.

Eūle igitur in ſupiorem domus partẽ aſcendens he ræ nunciat quemadmodũ uir eius intus exiſtat: ge/ nua cũ ualebant/ pedes cito mouebantur/ ſupraq; ca/ put adſtitit/ atq; ita loquitur Penelope nata cariſſima ſurge ut tuis uideas oculis quæ oibus diebus deſide raſti. Rediit Vlyxes q̃q̃ ſero domũ: procoſq; prinus interfecit qui ſuam turbauere domũ: poſſeſſiões ede/ runt: filio domũ tuo uim attulere. Cui Penelope nutrix inquit ſtolidam te Di reddidere qui quẽs ſapientem ſtultũ facere interdũ ualent: & contra ale ſtulto ſapiẽtem reddunt. Hi inquam tibi nocuere: quũ prius mente ſa/ peres. Quid me quæſo lædis amplius exulceratũ hñtem animũ hæc mi/ hi memorando. Ex dulci me inſup excitaſti ſonno/ qui meos blande oc/ cluſit oculos. Non.n. adeo quiete dormiui: ex illo tpe/ quo Vlyxes abiit Ilium nefariũ. Sed nunc abi a me: deſcende rurſus: nã ſiqua forte alia fœ/ mina ex nrĩs ueniens hæc quæ tu narraſti mihi nũciaſſet: ac me ex ſonno excitaſſet, pfecto illam a me abſteruiſſem ac irata ſtatim deſcendere iteruʒ ad ædis iuſſiſſem. Tibi aũt ob ſenectutẽ parco. Euryclea non te inquit ludo nec decipio cara filia ſed uera narro: uenit Vlyxes domuʒ ut dixi: hoſpes ille quẽ oẽs in ædibus ſpernebãt. At Telemachus iam diu ante hic illũ

exiſtentẽ nouit: uerũ ſapienter pris conſiliũ texit ut uiroꝝ ſuperborũ oĩm
atq̃ audaciã aïaduerteret. Sic ait. Illa gauiſa eſt/ac e lecto ruens in ample/
xũ uetulæ cucurrit lacrymaſq̃ ex oculis uberes fudit/atq̃ illã cõpellans
adloquitur. Eia age mea uetula uerũ mihi narra ſi uere rediit uti tu refers
quõ in procos impudentes manus intulit ſolus exiſtens qui cõtinuo con/
gregati ſimul intus manebãt. Huic rurſus nutrix nõ uidi inquit/nõ audi/
ui/ſed tantũ interfectoꝝ tumultũ accepi. Nos ẽt in thalami penetralibus
eramus attonitæ foreſq̃ clauſæ/uerũ tuus me filius Telemachus ab ædi/
bus adceſſiuit/quẽ pr̃ nos uocatũ miſerat. Vlyxem præterea cũ interfectis
cõſiſtentẽ offendi/qui ſupra pauimentũ inter ſe cõfertim iacebãt. Ego aũt
cõſpiciens exhilarata ſum aïo. Nũc aũt oẽs añ aulæ portas cõgeſti cernũ/
tur. Inſup domũ loſtrauit magnũ accẽdẽs ignẽ/me quoq̃ te uocare iuſſit
Sed iã tu ſeq̃re ut ambo uos ſimul aïo collætemini/q̃ñ mala paſſi multa
eſtis/nũc aũt iam hoc longũ deſideriũ expletũ/uenit quidẽ ipſe domũ uĩ/
uens/reperitq̃ te ac filiũ male a procis tractatũ/quamobrẽ ab oĩbus domi
pœnas exegit. Huic Penelope. Nutrix inquit cariſſima ne q̃ſo iactabũda
loq̃re. Noſti quẽadmodũ in ædibus gratus oĩbus appareat mihi pſertim
& filio quẽ genuimus. Attñ hoc ẽ qd' ais uerũ nõ credã: ſed q̃ Deus ali/
quis procos potius interfecerit/iniuriã illoꝝ impietq̃ facta pleĉtẽs/q ne/
minẽ mortaliũ neq̃ malum neq̃ bonũ eos adeuntẽ in honore habuerũt
quamobrem temeritatis iuſtas dant pœnas. Vlyxes aũt meus procul ab
Achaia periit. Cui Euryclea. Nata inquit mea quid ais? quæ uirũ tuũ in/
tus exiſtem apud ignẽ dicis domũ nõ rediſſe tanti tibi ſemper animos in/
creduli ſũt? Sed & iam aliud tibi ſignũ certius dicã. Cicatricẽ quã oli a pri
dente uulneratus accepit dũ eũ lauabam aïaduerti/uolui q̃ tibi dicere: q̃q̃
me ille manibus pmens mentis alto conſilio referre nõ pmiſit. Sed iã me
ſequere/ſpondeo/tradoq̃ me tibi: me miſero pde exitio ſi te decipio. Cui
Penelope. Nutrix inquit cara/durũ quidẽ te q̃q̃ ſapientẽ/ac circũſpectam
exiſtentẽ deoꝝ conſilia phibuere. Attñ ad meũ eamus filiũ ut procos in/
terfectos ſeu & ipſum qui eos interfecit uideamus. Sic dicens de domo ſu
pna deſcẽdit multa ſecũ aïo agitãs: an uirũ olim ſeparatim interrogaret: an
propius adſtans caput oſcularet: manuſq̃ prenſaret ubi uero ſolũ ingreſ
ſa ppius adceſſit corã Vlyxe ex altera parietis parte apud ignẽ conſedit.
Vlyxes uero apud columnã alterã ſedens ubi eã adſpexit demiſſis oculis
expectabat ſiqd uxor ei diceret. Illa diu mœſta ac ĩgẽti repta ſtupore ta/
cebat q̃ñq̃ illũ adſpectu clare noſcebat q̃ñq̃ uero lacerãs indutũ ſic ueſti

bus ignorabat. Inter hæc Telemachus eam interpolando ait. Mater mea atq; iterum mater crudeli animo cur ſic a patre te ſeiungis: nec iuxta ſedēs uerbis eum percunctaris ac ueſtigas. Non enim alia uxor animo tam duro a uiro ſic abſiſteret, qui quidē poſt multas ærumnas multoſq; labores Anno uiceſimo in patriam rediret. Tibi enim mens lapide durior eſt. Ad hæc Penelope, nate mi ait. Animus iamdudum in pectore mihi obſtupeſcit: neq; aliquod adloqui uerbum ualeo neq; interrogare, neq; demum in eum aduerſum conſpicere. Si uere Vlyxes eſt & uere domū redit: quāobrem opus ante omnia ſigna ex eo q̄ aliis occulta quidem ſunt nobis autem manifeſta inter nos uideamus. Sic ait illa. Riſit Vlyxes & ad filiū uerſus ait. Telemache ſine matrem me ſignis tētare, cito enim melius ſcodet nunc quod ſordeam malis amictum ueſtibus me deſpicit: neq; Vlyxem fatetur. Nos ergo cogitemus quemadmodum quod geſſimus probe ſecuruq; ſit. Etenim quidam hominē in populo ultoribus auxiliiſq; quandoq; carētem interficiens, propinquos patriāq; propterea fugit. Nos aūt ciuitatis munimentū principes iuuentutis Ithacēſis occidimus: quapropter te hoc penſitare uelim. Cui Telemachus: quin eo ait pr̄ hæc uide, atq; conſidera. Tuū enim inter hoīes conſiliū ferūt optimū eē, cum quo nullus mortalium cōtendit. Nos te certatim ſequemur: neq; tibi uigoris aliquid deeſſe putauerim, quā uis tibi ſit plurima. Dicā igitur inquit Vlyxes quod mihi uidetur eſſe optimum. Primum nāq; lauate & amicite tunicas, famulaſq; iubete ueſtes ſumere. Deinde inclitus cantor cum tinnula cithara: ac iocoſa ſaltatione præcedat: ut qui foris exiſtunt uel per uias forte iens uel etiam circa habitans audierit: nuptias exiſtimet eē: ne fama cædis procorum patratæ per urbem late ſerpat priuſquā nos extra in noſtrum agrum exeamus. Hic deinde cogitabimus quid utilitatis Iuppiter polliceatur. Sic ait. Illi confeſtim obtemperauere. Primum quidē lauere: tunicas induerunt: famulæ ſe adcinxerunt. Muſicos citharam cepit: intereoſq; dulcem cantum ſimulq; ſaltationem decentem exorſus eſt: unde domus uirorum ludentium ac formoſarū fœminarum pedibus grauata reſonabat. Sicq; alius extra domum audiēs dictitabat. Nempe alicui regūi noſtra multis expetita procis nupſit: miſera profecto: quæ nō ſuſtinuit uiri ſui domum omnino cuſtodire: donec ille ueniret, hæc q̄q̄ fama curreret, Ignorabant tamen quemadmodū res geſte eſſet: Interea domi Vlyxem Eurynome proma lauit oleoq; unxit: ac pharo tunicaq; pulchra ornauit: inſuper ei.

De Vlyxis forma touſata.

Conſpicuam Pallas formam capitiſq; decorem
Mollem cæſariem tribuit ſimilemq; hyacintho
Et membris illum longe ſpectarier amplis
Ac ueluti Vulcani edoctus & arte Mineruæ
Argento ſiquis fulgens contexuit aurum
Vnde opera egregia/ & uario facit aucta labore.
Sic illa excelſis humeris/ ac ore ſereno
Reddidit: & toto præſtantem corpore Vlyxem.

Ex lauacro igitur dis corpore ſimilis pcedit/ac rurſus in thoro unde ſurrexerat conſedit/ cōtra uxorem/ atq; illi ſic ait. Crudelis Di nanq; tibi præter omnis fœminas cor durum dedere: Non enim altera puto mulier tā aīo tolleraſſet a uiro abſiſtere/ q poſt multos labores Anno uiceſimo domum tandē redierit. Ve: tu nutrix propera/ ſterne mihi lectū ut ipſe dormiam: qm̄ huic ferreus eſt aīo animus. Cui Penelope. Ego te inquit neq; deſpicio/ neq; rurſus ualde admiror aut magnifacio. Noui n̄ qualis fuiſti quū apud Ithacam e naui deſcendiſti. Sed/ O Euryclea abi cito in thalamum quem ipſe cōſtruxit: hic et & lectum & cubile parato puluilloſq; inſuper ex pellibus lænas & ſtragula uarietate picta. Sic ait uirū tentans at ille obiurgās/ O mulier inquit uerbum oempe hoc qd' dixiſti me ualde pupugit: quis. n. meum culit alio lectum/ durū admodum eſſet mihi pſertim ſcienti: qm̄ neq; deus ſuperueniens ſecuā ſi uoluerit: facile aliū in locum trāſtulerit: nedum mortaliū ullus quis uegetus & robuſtus: qm̄ in

Signa lecti Vlyxei.

eo magno admodū ſe laborato signū ieſt/ qd' ego nō alius extruxi: Truncus erat ingens Oleæ intra aream thalami uegetus ua'de ac uiridis: craſſitudine columnæ: hunc ego pro fundamento thalami ieci/ quem dēſis ſupra lapidibus cōſtruxi: ex ramis uero ipſius Oleæ iciſis portas apte cōpactas conſtitui. Germen deniq; radicis ipſius adfabre ferro expoliui: & ad perpendiculū direxi: dein de terebra diligēter terebraui: ex hoc itaq; lectū lectiq; fulcra extruxi: auroq;/ & argento & ebore uarie ornaui: loris poſtmodum bubulis purpureis ſubtus conſtraui. Sic igitur signū tibi dixi: nunc aūt nō ſatis ſcio o uxor ſi lectus hic mihi ſit incolumis/ uel aliquis eum ex Oleæ fundamēto euellēs alio traduxerit. Sic ait. At Penelopes ge-

Penelope ex ſignis Vlyxem cognouit.

nua corq; præ admiratione ſoluūtur ſirma ſane adhuc & integra ſigna cognoſcentis quæ Vlyxes narrauit. lacrymāſq; eū aduerſus irruit: manuſq; & collū amplexata: caput inſuper & ora exoſculata. Ne quæſo inquit mihi Vlyxe cariſſime iraſcere: poſtq̄ alia qdem ex hoibus prudenter tolerāſti

Dii nobis calamitatē infliχere qui nos ſe admirantur ut in expectatiōe mu/
tua aetate iam boni cōſumpta ad limē ſenectutis peruenimus/Neinqua
mihi ſuccēſe quod non ſubito q̄ te uidi amaui. Cōtinuo.n.aio meo ſum
uerita nequis uerbis ueniens me deciperet. Multi nanq̄ praua excogitant
conſilia quae prius aiaduertere oportet. Neq̄ Helena Ioue genita cū alie/
no uiro cōcubuiſſet ſi ſciuiſſet Achaios rurſus q̄nq̄ in pt̄iam reducendā co/
gnouiſſet: hanc deus ad turpe facinus ad mittendū i pulit: neq̄ prius hoc
incōmodū & exitiale damnū ſuo excogitauit aio ut luctus ex eo ad nos
primū perueniret. Nunc q̄m ſigna manifeſta nri lecti narraſti/quē nullus
mortaliū uidit/ſed tu & ego ſoli ac una tm̄ ancilla Actoris q̄ mihi a patre
huc uenienti data eſt & nri fores thalami ſeruauit: iam tibi credo/q̄q̄ animū
hīs continuo trucē. Sic ait. At Vlyxi luctus deſideriū magis eſt auctū:
flebat.n. uxorem magnanimā ac ſapientē ſibi reſtitutā uidens: ueluti cū Compatio
natantibus terra libēter adſpicit'/quorū Neptunus nauē uēto/fluctibuſq̄
agitatam ueſtauit: pauci admodū fugientes ac alga mulsa cōſperſi natan/
do ad litus perueniunt: telluremq̄ libenter ſtatū uitantes potiuntur. Sic gra/
tus erat adſpicienti maritus q̄q̄ nō adhuc candidis ulnis illius ſe caput am
plexa. Sic itaq̄ lugentibus inter ſe ac lacrymātibus pfecto dies illuxiſſet
niſi forte Minerua cū alia tum haec animaduertens noctē lōgius prtraxiſ/
ſet: Aurorā quoq̄ ex oceano retinuiſſet: feciſſetq̄ quominus equi celeres
Lampus & Phaetus ſolis lumen mortalibus adferentes currui iūgerent'. Lampus &
Tunc demū Vlyxes uxorē ſic adloquitur. O cōiux nondū enim ad finē Phaetus ſo
penitus laborū peruenimus: reſtat adhuc labor imenſus atq̄ acerbus quē lis equi.
me obire oportet quemadmodū Tireſiae aia die illo quo ad inferos deſcē
di mihi reditū ſocioꝝ ſimul & meum ſciſcitāti narrauit. Sed iā coniux le/
ctū adeamus ut dormiētes una dulci colluſtemur ſomno. Cui Penelope
lectus qdem inquit tūc tibi erit praeſto paratus q̄n aio iubebit tuo: poſtq̄
te Dii domū incolumem reduxere: ſed q̄n ſemel narrare coepiſti: deuſq̄ id
tibi in aio poſuit dic quaeſo laborē quem poſthac ſubiturū te eē dicis: nā
hoc ſtatim audire praeſtat. Cui Vlyxes. Quid me inquit anima ſollicito
iubes dicere? dicam tn̄ nec te celabo non.n. animus tibi laetabit': neq̄ ipe
gaudeo q̄m multas me dixit mortaliū urbes aditurū in manibus remum
habentem donec ueniam ad uiros maris ignaros qui nec cibū ex marittimis
aluntneq̄ naues aut remos nauiū alas nouere. Signū igitur manifeſtū
hoc mihi dixit quod tibi referam: quādo mihi uiator obuiam factus: iā/
uentum ſupra clarū humerū habuerit: tunc me in terrā remū figere iuſſit

ac pulchra Neptuno facientem ſacra ex ariete tauro & apro porcoꝗ́ enſtā
de domū rediret demum oībus ex ordine ac ſucceſſiōe Dis ſacras offerre
hecatombas. Mors aūt mihi ipſi ex mari mollior/ac talis continget/quæ
me uegeta cōſumptum ſenecta perimeret. Circa uero populi felices erūt.
Hæc itaꝗ́ mihi oīa dixit eſſe futura. Ad hæc Penelope. Si.n.ſoquit ſenectu
tem Dii tibi dederint bonam ſpes in futurū maloꝗ́ fore euitationem. Dū
hæc inter ſe colloquerent Eurynome ſimul & nutrix lectū cū molli ſtra/
gulo & luminibꝰ accēſis parauere. Poſtꝗ́ uero cubile ſtrauere: uetula rur
ſus in Oecon uenit. Eurynome uero cubicularia cōiugibus in thalamu ro
uenientibus cū facibus præibat. Illi poſtremo antiqui lecti iura repetunt.
At Thelemachus Bubulcuſꝗ́ & Subulcus pedibus ſaltando diſierūt: ſā
mulaſꝗ́ item deſinere iuſſerūt ipſi demū in amplis ædibus alius alibi cu/
buere. At coniuges in amore diu cupito lætati ſunt: grauiſꝗ́ item uerbis
inter ſe colloquēdo Penelope quidē narrabat quæ nā ac ꝗ́ta a procis paſſa
fuerit qui eius cū multas boues: oueſꝗ́ pingues occiderūt/multūꝗ́ cuaſi
bus uini abſumpſere. Vlyxes ex altera parte quot incōmoda hoibꝰ inflī/
xerit: quot ue ipſe paſſus fuerit oīa narrauit. Illa uero audiens gaudebat
animo/neꝗ́ ſomnus oculis cecidit priuſꝗ́ oīa narraſſet. Incepit igitur ut
primū Ciconas domitauit. Inde poſtea ad lothophagoꝝ hominū fertilē
uenit terrā. Deinde ꝗ́ta Cyclops perpetrauit & quēadmodū ſociorū quos
ille abſꝗ́ ulla miſericordia uorauit pœnas eſt ultus. Deinde ad Aeolū ue
nit a quo humaniter exceptus etiā itinere adiutus eſt. Verū quod nondū
fatum erat eum in pāria redire maris procella ruſus eundem rapiēs in pon
tum traxit uñ ad urbem leſtrigonū longe puenerūt: qui naues oīs ſimul
cum ſociis pdidere. Tantū Vlyxes cum naui euaſit. Poſt hæc Circes do/
los fraudulētos euitauit: inde ad inferni laci barathrū aīa Tireſiæ Theba
ni utens cū naui uenit: ubi oīs extinctos ſocios uidit: itēꝗ́ mrēm/quæ eā
tulum exiſtentē eum nutrit: poſtmodū ut ſirenaꝝ p̄uitoſarum uocē au
diit: ut ad ſaxa erratica puenerit: grauemꝗ́ Charybdim/Scyllamꝗ́ quam
nunꝗ́ hoīm miſeri uitauere. Deinde ut ſolis boues ſocii perimerūt: quāo
brem Iuppiter ardēti fulmine nauim diruit: Vñ ſocii reliqui ſimul oēs pe
rierunt: ipſe uero malū euitauit ſaxū: ut Ogygiam inſulā adiit ad Nym
pham Calypſo/quæ illū in uirū ſibi capiens in ſpelunca nutriit/immor/
taleꝗ́ ac minime ſeneſcentem ſe redditurā oībus diebꝰ promiſit. Deinde
ut per uarios labores ad phæacēſes adpliuit qui eum ſupra modū ut deū
honorauerunt/ac iter comitauere. Aes inſuper/auriꝗ́ ſatis ac ueſtē dede/

munt. Hoc deniq; uerbũ poſtremo dixit q̃n dulcis ſomnos membra ſimul,
ac curas animi ſoluens ruit. At Minerua cũ alia cogitaret Vlyxẽ lectũ,
ſomnũq; cum cara cõiuge appetere aiaduertit. Poſt hæc aurorã ex oceano
excitauit. Vlyxes e ſtratis mollibus ſurrexit. Deinde uxori hæc mandat/
O coniux iam multos quidem ambo labores tollerauimus: tu certe hic
meũ continuo plorãdo ac deſiderando reditũ: me uero Iuppiter & alii Di
redire cupientem impedinere. Nũc aũt q̃n ambo in lectũ magnope opta/
tum cõuenimus: Opes aũ oĩa apuſſas mihi recuperare neceſſe ẽ: oues im
primis quas proci mactauerunt: multas quidem p̃da bor: alias aũt Achæi
dabunt donec omnis expleã caulas. Sed iam ego in agrũ arboribus fre/
quentẽ uadã uiſurus optimũ p̃rem q magnope mei grã triſtitia adficit.
Tibi quoq; uxor q̃q̃ prudenti mando (na ſtatim orto ſole fama pcoruz
quos domi interfeci diſpaleſcet) in ſupiorem domus partẽ aſcendas: ibiq;
cum ancillis quieta ſedebis: neminẽ neq; tu adloquere neq; ĩterroga. Di
xit & circa humeros pulchra induit arma: Telemachũq; ac bubulcũ & ſu
bulcũ exinde excitatos arma pariter manibus corripere iuſſit. Illi uero di
cto audientes ferro ſeſe ꝑtinus adcinxere. Portas igitur impellẽtes egredi
untur Vlyxe præcedẽte. Iamq; lux effulſit in terris. Hos Minerua nocte
opaca occultans uelociter eduxit.

Liber Vigeſimiquarti Argumentum. &c.

Ercurius animas procorum ad inferos deducit. Laertes Vlyxem
ad ſe uenientẽ tandem agnoſcit. Minerua Ithacenſium ſeditionẽ
ob procorum cædem ſtatim prohibet.

Ercurius procoꝝ animas euocabat. In manibus nãq;
uirgaȝ aureã habebat: qua uiroꝝ quoꝝ uult oculos
leniter ſopit: hos rurſus e ſomno excitat. Hac itẽ ani/
mas ille euocat orco. Illæ uero frementes ſecuntur:
uelutiq;uẽ uespertiliones in antri ingẽtis receſſu ſtri
dentes uolant: poſtq̃ aliquis ex eis ſaxo aderet ſimul Compatio
omnes cœrent. Sic una oẽs cõgregatæ erant animæ
quibus ipſe Mercurius dux erat qui uias iniquas ac putres iuxta Oceani
fluxum & leucada ſaxum ſeu ſolis portas & ſomniorũ populum ibant:
confeſtimq; in pratum floridum peruenere. Hic miſerorũ defunctorum

Q v

animæ ſeu idola habitabant. Inuenerunt animas Achillis & Patrocli & Antilochi & Aiacis qui cæteris Danais & forma & corpore præter Achillem præſtabat. Circa Mercurium conuenerunt omnes: iuxta quos Agamemnonis anima triſtior propius acceſſit cum quæ ſimul & qui in Aegiſti domo periere aderent. Hūc igitur Achillis aīa prius adloquitur. Atride te nanq ex oībus heroibꝰ Ioui carū continuo putamus eſſe: quobrem multis & fortibus apud Troiā dux fuiſti: ubi labores Achæi paſſi ſumꝰ profecto tibi prius fatū euenire debuerat/quod nullus mortalium euitat ac in honore quo apud Troiæ populum regnabas extingui/nam & tibi tumulum Achæi omnes cōſtituiſſent/tunc filio magna poſtea gloria fuiſſet: nūc uero te tantū miſero exitio abſumi fato datū erat. Huic aīa Atridis beate inquit Achille dis æquiparande qui procul ab argis apud Troiam periſti: circaq alii Troianoꝶ & achæoꝶ pro te pugnantes interfecti ſunt. Tu ſūe ī multo excitato puluere magnus iacuiſti/magnaq ī magnitudine equitum duceris. Nos aūt die tota pugnauimus neq oīo deſiſtebamos niſi Iuppiter tēpeſtate pugnā diuertiſſet: at poſtq̄ ad naues ex bello uenimus: te in lectis extinctū condidimus/aqua pura tantū luſtrantes corpus: multas inſuper lacrymas Danai fuderunt: crines attōderunt. Mater cum Dis marinis nunciatū de te accipiens uenit fama. n. tota excitat mortetremorq omnis Achæos inuaſit: & profecto ſubito exurgētes naues conſcendiſſent niſi multa & antiqua experientia edoctus Neſtor retinoiſſet: eius optimū apparuit conſiliū qui ſic eos in cōcione adlocutus eſt. State Argæi neq fugite pubes Achæa mr enim ex mari cū aliis dis marinis uenit ſuū filium extinctū uiſum. Sic ait. Achæi aūt timentes ſeſe cōtinuere. Præterea te ſenis marini filiæ miſces flentes lamētatione ac īmortalibus amictæ ueſtibus q̄rebantur. Hic nullū Argæoꝶ ſiccis oculis noſſes taliter eos muſa ſonora excitauit. Denis ſeptenis diebus totidemq noctibus te nihilominus plorauimus mortales ſimul & immortales. Decima octaua igni te dedimus: multaſq ſuper ipſo oues bouesq mactauimus pingues. Demum crematus es in deoꝶ ueſte/multoq unguēto & melle dulci: multiq item heroes achæi armis circa ardentē pyrā certauere: equitesq luſere: multus deniq tumultus erat. At poſtq̄ Vulcani flāma te abſumpto ceſſauit. Mane tuo legimus oſſa alba Achille cum uino mero & unguento/urnam uero auream mr dedit donū id dicens eſſe Dionyſi opus uero Vulcani. Hic optime Achille tua oſſa iacent mixta una cū Patrocli Menetiadis oſſibus ſine Antilocho quē ſupra omnis alios poſt Pa

De achillis exequiis.

trodum mortuũ honorabas. Igitur nos exercitus Argæoꝝ magnum & nobilem tumulũ circa illos effudimos in excelſa litoris parte iuxta Helleſponti ut manifeſtus procul adſpicientibus omnis eēt nūc exiſtentibus & futuris. Mater aūt a Diis facta poteſtate/pulchra poſuit in eius honorem Achæoꝝ fortiſſimus in media regiõe certamina. Iam q̃dẽ multorũ heroũ ſepulchro interfui/qñ iuuentus ad ludorũ conuentionem ſeſe adcingit. Sed illa maxime uidens mirareris q̃lia certamina nobilis dea Thetis tibi dicauit. Valde itaq; diis carius fuiſti/adeo ut ne mortuos quidem nomen amiſeris: ueꝝ perpetua inter oīs homines gloria tibi Achille fuerit. At mihi quid hæc uoluptas/qui q̃q̃ bellũ feliciter adminiſtraui & profecto miſerum Iuppiter exitiuꝫ redeunti in aedibus Aegiſti & diræ uxoris ſtatuit. Dum hæc inter ſe colloquerent' propius Mercurius adceſſit animas deducens ab Vlyxe domitoꝝ procorum. At illi ambo exorti/aduerſuſq; ut uiderent iuerunt: nouit aūt Agamemnonis anima/Amphimedontē Melanthi filium: hoſpes nanq; Ithacæ illius erat domi manens. Itaq; prius eum adloquitur. Amphimedon quid paſſi ad ſubterranea loca deſcendiſtis: oēs quidẽ delecti & coæui: neq; n. delectũ habiturus aliquis alios per ciuitatē uiros fortes deſcriberet: an forte uos in nauibus Neptunus pdidit: uentos aduerſos/fluctuſq; ingentes cõmouens: an malefici homines in terra leſere: uos boues occidentes ſiue ouium greges: an certe ꝓ patria/proq; coniugibus pugnantes: Dic quæſo mihi percũctanti: hoſpes nanq; tuus ſum: an non meminiſti qñ illic in ueſtram domũ diuerti ueniens hortatum Vlyxem ut una cum Menelao nauibus me ad Troiam ſequeretur. Menſe nanq; uel cõmodo totum penetrauimus pontum Vlyxis diligentia: ſtudioq; freti. Ad hæc Amphimedontis anima. Sic ait. Memini quidem hæc oīa. Tibi ego cuncta uere manifeſtabo de noſtro exitu qualis fuerit uxoris Vlyxis diu abſentis nuptias expectabamus. Illa uero connubia nec abnuit/neq; adnuit: nobis mortem ac dirum excogitans fatum. Verum dolum alium in mente uoluit magnam ordiens telam in ædibus texebat tenuem admodũ ac rotundam/nobiſq; clare dixit/Iuuenes mei proci poſtq̃ Vlyxes extinctus eſt mrum expectare q̃q̃ ſolliciti coniugium: donec pharum perfectum (ne fila fruſtra pereant) Laerti ſeni funebrem ueſtem: quando ad extremum nouetur/nequa Achæarum mihi domi iraſcatur ſi abſq; ueſte ſepulchrali iaceat is qui multas poſſidet opes. Sic ait: nobis uero conſilium placuit. Hic igitur interdiu texebat magnā telam: noctu uero adcenſis lãpadibus diſſoluebat. Sic tres

ennio per dolū latuit ac achæos decepit:ubi uero quartus uenit annus &
horæ tranſierūt/tunc ex eius ancillarum q̄dam huius facti cōſcia intelle/
ximus eam ſoluentē telā quam ubi demū nō ſponte ſed coacte pfecit ſta/
tim pharū magnum ſolis fulgori ſimile oſtēdens forte tempeſtate malus
dæmon Vlyxē pegre uenientē ad agrū reduxit ubi ſubulcus habitabat.
Huc uenit & eius filius Telemachus e Pylo reuertēs cū naui. Amboq̄ in
de in urbē ꝓcis exitiū parantes acceſſerūt. Telemachus ſūt añ alios uenit
Vlyxē poſtea ſubulcus duxit laceris amictū ueſtibus mēdico ſimilē & in
curuū nec ullus noſtrū agnoſcere illū ualuit ubi primū apparuit:non ē
q̄ maiores natu erant:nos ppes uerbis eū ac plagis laceſſiuimus:at ille in
ſuis ædibus ꝓbro ūía laceſſitus ac pcuſſus facile tolerare auſus eſt:donec
eundem mens Iouis excitauit ut una cū Telemacho pulchra ex aula cor/
ripiens arma in thalamū cōderet/ac feras deinde clauderet. Is demū ſuam
uxorē aſtutia fretus iuſſit arcū procis dare:ſplendenſq̄ ferrū nobis miſe/
ris certamina & cædis initiū:nullus igitur noſtrū dum arcus neruū tende
re ualuit longe.n.uiribus inferiores eramus:ubi uero arcꝰ ad manus ue
nit Vlyxis. Hic nos magnope contēdimus ne uel inſtanti & rogāti arcus
daretur/quod per Thelemachum non licuit qui ſolus illū iubendo exci
tauit. Vbi hunc Vlyxes accepit facile tetēdit p ferri quoq̄ interualla me/
tas agens conſtitit ueſtigio ꝓgreſſus:ſagiptas añ pedes ſparſit grauiterq̄
cōtuens ac luſtrans oculis Antinoū imprimis iaculatus eſt/mox in alios
tela direxit. Illi inter ſe ppinqui cadebāt:Notū q̄dē & manifeſtū q̄s deoꝝ
illis adiutor fuerit/ſtatim per domū paſſim ſuis uiribus fuſtes interficie
bāt/ex quo tumultus & cuius triſtis capitū pcuſſoꝝ exorta ē:humus oīs
ſanguīe fluebat. Sic demū nos o Agamēnon piuimus/quoꝝ nūc quoq̄
corpora in ædibus inhumata iacēt/q̄d nēpe factū amici cuiuſlibet noſtrū
adhuc ignorāt q̄ ꝓculdubio ſanié e uulneribus tergētes nōs lamētarent.
Q̄d munus ē & honor mortuoꝝ:ubi finē dicēdi fecit Agamemnon ait/o
beate Vlyxe q̄ magna cū uirtute uxorē poſſediſti/O q̄ pſtantē Penelopes
aium o q̄ pulchre ſui meminit ipa uiri:huius.n. gloria nunq̄ excedet nec
fama uirtutis:ſed & Di de ipſa cantū ac poema gratiſſimū poſteris tradēt
hoībus lōge diuerſū a Clytemneſtra Tyndari filia q̄ malū iniens cōſiliū
uirū trucidauit. De hac igr̄ cātus futuris hoibꝰ iſenſus erit & facti memo
ria famaq̄ fœminis deteſtāda. Talibꝰ itaq̄ illi inter ſe colloq̄bātur ſtātes
apud iferos ſub terræ latebris. Interea Vlyxes cū ſuis ex ciuitate in agrū
Laertis pulchre admodū māgonizatū quē ille poſt multas ai ærūnas ſibi

poſſedit atq; aptauit profectus eſt. Hic domus erat circa uero tabernacu/
lum paruũ poſuit/in quo famuli neceſſarii qui ei obtemperabant paſcebã/
tur/quieſcebant/inuigilabantq;.Aderat & anus Sicula quæ ſenem ſedu/
lo nutriebat in agro a ciuitate procul.Hic igitur Vlyxes famulis cum co
mitantibus & filio dixit/uos nunc ite in oppidum ac protinus unum ex
porcis qui fuerit optimus ſacrificio mactãtes cœnã parate:ob iter ego pa/
trẽ tentabo ſi me forte cognoſcat oculis adſpiciens ſiue nõ ignoret tam lõ
go poſt tpe uenientẽ.Sic dicens famulis arma martia dedit:illi cõfeſtim
domum iuere.Vlyxes autem ꝓpius ad uineam acceſſit tentabũdus/non
aũt Dolium magnum/in locũ arboribus conſitum deſcẽdens neq; famu
lorum alium aut filiorũ ipſius reperit/ſed hi ad legendas ſpinas abierũt
ut ſepibus uineam circũdarent/quibus dux fuit ſenex quem ſolum in ui
nea circa plantam fodientẽ offendit ſordida indutum tunica/ſuras pelli/
bus bubulis conſutis/manus quoq; chiridibus ſpinarum gratia operuit: Chirides.
quodq; magis luctum augebat capitis erat tegmen ex pelle caprina. Hũc
igitur Vlyxes ſtatim nouit ſenectute iam cõſumptum/magnoſq; animo
queſtus habentem.Ipſe ſub florente Pinu paulum conſiſtens lacrymas
fundebat:ſecumq; animo uerſabat/an exoſcularetur ſtatim ac amplectare
tur patrem/ſingula quoq; narraret quemadmodum domum & in patriã
redierit/ uel primum indagaret/ſingulaq; tentaret. Demum alternanti
potior ſententia uiſa eſt:patrem antea contumelioſis uerbis tentare. Hæc
itaq; meditans aduerſus eum iit plantam circũfodientem/propeq; adſtãs
ait/O ſenex non equidem curãdi plantas imperitus uideris ſed recte om
nia in hoc genere facere.Nec enim planta ulla eſt non ficus non uitis nõ
olea non Pirus nõ deniq; hortenſia ſine cura ſunt:ſed hoc tibi dicam:tu
uero ne ægre animo feras/quum hæc diligenter cures tui ipſius curam
non hẽs:ſed ſub foeda ac miſera ſenectute male agitas triſtibus amictus ue
ſtib9.Non enim pigritiæ cã hæc cute negligis quod tibi q̃tum fas eſt ad/
ſpectu deprendere non ſeruile aliquod ore aut magnitudine præ te fers:
Regi namq; ſimilis uidens:Tali enim equiparandus es poſtquam laue/
rit & comederit/molliter etiam dormierit/quo iure ſibi ſenes uendi/
cant. Sed quæſo uera mihi refer:cuius tu famulus es:alicui ne hunc
arboribus conſitum locum laboras. Deinde hoc item dic:ſi uere Itha/
cam hac imus:ut mihi uir hic dixit/qui huc uenienti obuius fuit. Non
enim ualde ſapiens eſt;quum ſingula dicere/aut reſpõdere quæcũq; in/
terrogaui non ſatis ſciuerit præſertim de hoſpite meo ſi uiuus adhuc ſit

ybiſſe ad infernum profectus. Hoc. n. tibi dico hoſpitē quē in patria mea
domi excepi quo nullū unq̄ hoſpitum procul uenientiū libentius uidi ſe
ex Ithaca dicebat eē ſuumq; prēm Laertē Arceſiadem. Hūc itaq; ad domū
meam uenientē pulchre tractaui ex uibus quæ intus erant dona inſuper
hoſpitalia ut par erat illi dedi auri nup factū/ Septē talenta/ craterem/ argē
teū floribus pictū/ lænas duodenas pictas totidemq; tapeta/ totidē pha/
rea/ totidē denique tunicas. Præterea miniſtras operuz peritas ac formoſas
quattor/ quas ipſemet uoluit eligere: pater uero ubi hæc audiit lacrymās
ait. Hoſpes profecto in terrā recte tendis de qua tu interrogas: hanc uiri
iniuſti ac ſupbi poſſident quibus ſi milia dares dona. fruſtra hæc dares
ſed ſi illū apud Ithacam uiuū offenderis procul dubio te hoſpitio excipiet/
& his quæ accepit donis muneratū remittet/ uti decet illū qui pſidet. Sed
hoc & dic quotus eſt annus quo tu illū tuum hoſpitē excepiſti miſerum
meū filiū ſi qū erat infelix quem pcul a ſuis & patria ſiue in ponto piſces
uorauerint/ ſiue in terra feris & auibus cibus & rapina fuerit: nun ēni da
more circūſiſtens plorauit: non pr̄ qui illū genuimus: nō item uxor mu/
nifica prudenſq; Penelope in lecto ut decebat oculos corrūpens (hoc enī
munus mortis) defleuit. Poſtremo hoc narra: quis nā es aut uñ gentiū/
ubi patria aut parentes: ubi nauis conſiſtat/ quæ te tuoſq; ſocios uexit an
forte mercator aduenisti in aliena naui/ qui te hic dimittētes diſceſſerunt/
cui Vlyxes tibi ait cuncta uere narrabo ſum. n. ex Alybante ciuitate ubi
mea inclyta domus fili9 Aphidantis Polypemonidia principis: mihi no
men eſt Eperito. Me nāq; dæis a Sicania errantē atq; inuitū huc deduxits
Nauis mihi hic apud agrum a ciuitate procul cōſiſtit. Inſuper qntus agi
tur annus/ ex quo Vlyxes a me/ meaq; patria diſceſſit. Infelix certe bonæ
erant aues: dextræq; tunc eunti/ ego gaudens illum tranſmiſi: gaudebat
quoq; ille deſcendens/ ſperabatq; quandoq; hoſpitium ſe mihi redditurū
muneraq; daturum. Sic ait/ At illum moeſticia correptum nubes doloris
obſcura obtexit/ manuq; utraq; ardente ex humu puluere accepta ſparſit
canum caput uberius flens. Vlyxes uero hæc adſpiciēs commouebatur/
noribuſq; impetus impatiens & acutus patrem conuenti eſt effuſus: p
tinuſq; inſiliens eum corpore cōplexus ait. Ille ego ſu pr̄ quē tu quæris
ueni tandē anno uiceſimo. Sed iam lugere deſine ac diræ lamentationi finē
impone. Tibi dico ualdē opus maturare/ procos in ædibus peremi: ſicuū
moda nobis illata ac improbi eorū facta ulciſcens. Cui Laertes. Si. n. itaqz
Vlyxes meus filius huc uenisti ſignū mihi clarū ut credā referet ut Vlyxes

cicatricem ait hanc primum conſidera quam ſus albo dente mihi Pamaſ/
ſum uenienti intulit quo tu me ſimul & mater ad auum maternum Au/
tolycum ire compuliſtis ut dona caperem quæ huc ueniens mihi promi/
ſit. Inſuper arbores in amena uinea ſi tibi ſunt ego cunctas dicam quas
olim tu puero mihi exiſtenti/teq; per illam me ducente ſequenti ſingulas
nominaſti/ Piros dediſti treſdecim/ malos decem/ ficus quadraginta/ ordi
nes quoq; uitium daturum te recepiſti/ Quinquaginta/ quorum quali/
ber fragifera erat: hic uuæ ſimul omnigenæ exiſtebāt quando Iouis im/
bribus ſuperne irrigabantur. Sic ait. Ac laerti genua ſimul cum aīo ſolu
ta ſunt: ſignaq; firma Vlyxes recenſuit recognoſcens/ protinuſq; filium
ulnis eſt amplexus/ illum uero Vlyxes collo inhærentem/ & animi defi/
cientem excipit/ ac recreauit: ubi uero animus ei tandem in pectora redijt
ſic eſt rurſus adfatus. Iuppiter pater nunc profecto Dí eſtis in cœlo ſi ue
re proci ſuperbiæ atq; temeritatis pœnas dedere. Nūc ualde timeo ne om
nes huc Ithacenſes ueniāt/ nunciosq; quoquo uerſus ad Cephalenſenſiū
Vrbes mittant. Cui Vlyxes bono ſis animo ait ne ue hæc tuo cordi ſint
curæ: ſed eamus ad hortum qui prope domum arboribus conſitus exi/
ſtit: huc ego Telemachum/ Bubulcumq; ac Subulcum præmiſi ut cœnā
cito pararent. Sic inter ſe dicentes domum peruenere ubi illos offenderūt
carnes probas incidentes ac uehemens fundentes uinum: Tunc Laertem
ſuæ domi ſicula famula lauit/ ac oleo uuxit/ læna deinde pulchra induit:
Minerua uero prope adſtans membra corpuſq; illi reconcinnauit ac eu/
rauit/ procerioraq; ac latiora ut appareret effecit. Ex lauacro itaq; proceſſit
quem filius cernens ac Dis adſpectu ſimilem exiſtentem admirans ſic eſt
adlocutus/ O pater te certe deorum aliquis & forma & magnitudine ma/
iorem uideri dedit. Ad hæc ille Iuppiter ait pater Minerua & Apollo ſi
qualis eram quum Cephalenenſibus imperans Oppidum in continen/
tis littore expugnaui: talis ego externa die noſtris in ædibus arma hume/
ros indutus in procos animaduertiſſem: multis profecto uitam eripuiſ/
ſem/ tu uero totus animo gauiſus eſſes. Sic igitur inter eos colloquuti: ubi
quieuere a laboribus epulis ſeſe adcinxerunt/ ex ordineq; thoris conſede
re/ ac cœnā inchoauere. Interea propius acceſſit ſenex Dolius cum eo q; fi
lii ſex operum ſtudioſi: quod mater eorum ſicula eos præueniens illuc
uocauerit. Hæc enim & illos nutriebat: & ſenem poſtquam in ætatem
grauem inciderat/ diligenter curabat. Hi ubi Vlyxem in domo conſpe/
xerunt/ animo ſtupuere. Verum ille dulcibus eos præueniens uerbis/

O ſenex inquit accube nunc epulis: deſine admirari. Diu nos hic deſiderantes ac edere una capientes ad cœnam expectauimus. Sic ait. At Dolius protinus aduerſus tendens: ambas ſuſtulit manus (has illico Vlyxes arripiens conuerſas eſt exoſculatus) aitq;: O cariſſime Vlyxe deſiderantibus nobis non tamen ſperantibus tandem reuerteris. Di ipſi te tantum reduxere: ipſi dent tibi omnia ſecunda: ſis felix & gaude. Mihi quæſo uere qđ ipſe rogo dicas: an tua Penelope huc te reuerſum ſciat: ſeu nuncium ei uis mittamus? Cui ille. O ſenex inquit iam ipſa nouit: quid in hoc opus te ſollicitum eſſe? His dictis in thoro & ipſe ſedit: eiuſq; filii facta cum Vlyxe uerborum gratulatione, manibuſq; iunctis iuxta patrem cōſederunt. Dum autem circa cœnam ſolliciti eſſent, famam per omnem ciuitatem diſpaleſcit porcorum crudele fatum referens. Hi uero ſimul audiētes alius alio præ timore properarunt, & tumultu ante domum Vlyxis facto mortuos ſubito efferentes tumulandos curauerunt: alios in alias ciuitates unquiſq; fuerat domum miſere: piſcatoribus ac nauibus credentes ipſi uero proceres in conſilium frequentes ac animo triſtes conuenere: inter quos Eupithes primus dolore filii Antinoi commotus, quem Vlyxes ante omnis peremit, loqui cepit. O ſocii rem magnam uir hic in Achæos excogitauit: alios & quidem plures uiros fortes ſecum cum nauibus ad Troiã ducens perdidit: alios uero reuertens Cephalenſium optimos interfecit. Sed agite priuſquam hic Pylum eat aut Elidem ubi Epei regnant: nos contra inſurgentes præueniamus: uel certe poſthac triſtes erimus ſemper: ac damnum probumq; fuerit hæc poſteros noſtros audire. Si enim filiorũ fratrumq; cædes non uendicauerimos animo nempe meo nihil dulce ul uere fuerit, ſed protinus moriens inter defunctos ero. Eamus igitur ac maturemus ne illi præuenientes tranſfretent. Sic eſt fatus lacrymans: miſericordia ſtatim cunctos cepit. Poſt hæc Medon cum inclito muſico ex ædibus Vlyxis ut in ſomnium narraret in eorum medium accedens ait. Audite Ithacenſes. Non enim Vlyxes Deorum iniuſſu hæc facinora fecit. Ipſe ego Deum uidi immortalem Mentori per omnia ſimilem: Vlyxem iuxta conſiſtere: quandoq; ante eum exhortando apparere: interdũ Procos impellentem per ædis currere. Illi inter ſe ꝓximi cõſerti concidebant. Sic ait. Illos pallidus occupauit timor, quos inter Aliitherſes Maſtorides qui ſolus futura præteritaq; uidebat. Audite Ithacenſes amantiſſimi quæ dico animo magno malo hæc ferunt. Non enim mihi pſuadebitis: neq; itē Mētori uſos filios ſtulditiæ finē facturos q audax facinus

Nota. Tũc & manus conuerſas oſculabant hocẽ.

ſua temeritate admiſerunt:bona adſumētes ſimulq; uiri optimi uxorem
uituperantes:quē nuoq̄ rediturū dicebāt.Sed iam hoc ſic geſtum:nunc
mihi credite quæ dico ne uis urgentes cōtendamus nequid maius malug
inueniatis.Sic ait.At illi dimidio plures cū magno fremitu inſurrexere
ſeceſſioneq; ibidem facta miſitere.quod dicta Alitherſis minima proba
rent:ſed Eupichi potius auſcultarē.Quamobrem arma ſtatim rorripue/
re diro deinde ferro adcīcti ante urbem conſtitere:ſtulti qbus Eupithes
dux erat.Is filii cædem ſe ulciſci uelle ſactabat:ſed ex periculo minime re/
diturus erat:uerū ibidem periturus. Mineruam deinde Iouem adloqui/
tur:dic quæſo ſumme pater ſciſcitanti/quid alta mente repoſtum aut oc/
cultum habes.Primum ne bellum aut grauem pugnam ſtatuis:an ami/
citiam/pacemq; inter utroſq; ſtatuiſti?Cui Iuppiter nata quid ſquit me
hæc uelligas/aut quæris.Non enim hoc mente conſilium excogitaſti ut
Vlyxes reuertēs procos pleceteret/quomodo uelis:tibi autem dico ac uti
par eſt iureiurādo fideli adfirmo.Vlyxes poſtq̄ Procos punit perpetuo
regnabit.Nos autem & filiorum & fratrum cædis obliuionē ſtatuemus.
Illi inter ſeſe amabunt uti prius:diuitiæq; ac pax omnibus erunt.Sic di/
cens Mineruam dudum cupientē impulit:protinuſq; e cœlo illa cum im
petu deſcendit.Interea cibo expletis omnibus qui apud Laertem conue/
nerant.Vlyxes loqui cepit.Aliquis exiens uideat ne prope fuerint nos
petentes.Sic ait.At Dolii filius ſubito uti iuſſit exploratū procedens om
nis ilico propinquantes uidit:Vlyxiq; ait prope adſunt iam iam armis
adcingamur.His auditis illi properabant arma corripientes.Quattuor
ex his qui cum Vlyxe erant & ſex Dolii filii:ex altera parte Laertes & Do
lius arma & ipſi induerunt quāquam iam cani:neceſſitate tamen ad pu/
gnam compulſi.Igitur diro ferro armati reduſis poro[illegible] profecti ſunt:
quibus Vlyxes ductor erat Minerua item aderat Mentori corpore & for
ma adſimulata:quam Vlyxes adſpiciēs magnopere gauiſus eſt:ſtatimq;
filium uocans/Telemache ait:Iam quidem hoc ipſe more certamen pri
us pugnantium acīem inuade:ut qui ſunt fortes facile uideātur:neq; ma
iorum genus tuorum infamare uelis qui olim & robore & uiribus in or
be toto præſtiterunt.Cui Telemachus facile uidebis/ait ſi uis care pater
me hodie tuum genus minime uti dicis uituperantem.Hæc audiens La/
ertes lætabat:atq; ait.Quæ mihi dies hæc Di boni/q̄ gaodeo.Filius atq;
nepos uictoris columen habent.Hunc igitur Minerua prope adſtans ait
O Arceſiade cunctorum cariſſime ſociorū ubi uoueris Mineruæ primum

haſtam ualidam uibrando iace. His illa dictis magnum et robur inſpira/uit: exquo Laertes uoto nuncupato haſtam iaculatus Eupichi galea uerberauit: eā tam minime ſuſtinentem: ſed haſta mediam ſindens peranſiit. Ille uero concidit arma q; ſuper ipſo. Deinde in prima acie Vlyxes & eius filius enſibus & haſtis ſtragem edebant/ac profecto cunctos perimiſſent minimeq; reduces reddidiſſent: niſi Minerua uoce inclamaſſet exerci/tumq; prohibuiſſet: ſic iubens. Deſiſtite iā a pugna Ithacenſes ut ſine ſanguine iam dirimamini. Sic ait. Illos timor adripuit pallidus: exquo arma e manibus metuentium facile exciderunt. Ad ciuitatem quoq; ſeſe de ui/ctu ſolliciti conuerterunt. Horrendum uero tunc Vlyxes clamauit ac ani/mo excitatus inſilit ut aquila alte uolans. Iuppiterq; ſtati fulmen ardens imiſit quod ante Mineruam cecidit. Illa uero ad Vlyxem cōuerſa: deſine iam inquit bello contendere ne forte Iuppiter iraſcatur. Ille ſtatim obtemperans/animo gauiſus eſt. Foedera deinceps cum utriſq;. Pallas Mentori corpore: uoceq; adſimulata compoſuit.

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q.

Omnes ſunt Terni/Preter N O Quatr. & Q Quint.

Impreſſum Romæ Per Iacobum Mazo/
chium Romanæ Academiæ Bi/
bliopolā Anno Salutis.
M.D.X. Die. xii.
Septembris.

Miscellanea
9952593